

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze

na lata 2017 - 2023

Spis treści

Słowniczek pojęć	5
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	8
1. Wprowadzenie	8
2. Przyjęta metodyka prac.....	11
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	13
1. Położenie i historia	13
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	13
1.1.1. Położenie administracyjne	13
1.1.2. Położenie geograficzne i wielkość terenu	14
1.2. Sieć osadnicza i zagospodarowanie przestrzenne.....	15
1.2.1. Sieć osadnicza	15
1.2.2. Zagospodarowanie przestrzenne	16
1.3. Rys historyczny	17
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	19
2.1. Diagnoza sfery społecznej - demografia i infrastruktura społeczna.....	19
2.1.1. Liczba ludności	19
2.1.2. Gęstość zaludnienia	20
2.1.3. Struktura wieku mieszkańców.....	22
2.1.4. Ruch naturalny i wędrowniczy ludności	24
2.1.5. Prognoza demograficzna.....	25
2.1.6. Infrastruktura pomocy społecznej i wykluczenie społeczne	26
2.1.6.2. Wykluczenie społeczne	26
2.1.7. Infrastruktura szkół i edukacja	32
2.1.7.1. Infrastruktura wychowania i szkolnictwa.....	32
2.1.7.2. Poziom edukacji	34
2.1.8. Poziom zatrudnienia i rynek pracy	35
2.1.8.1. Poziom zatrudnienia	35
2.1.8.2. Rynek pracy i bezrobocie	35
2.1.8.3. Pracujący i wynagrodzenia	41
2.1.9. Bezpieczeństwo publiczne	41
2.1.10. Jakość i poziom kapitału społecznego	45
2.1.10.1. Organizacje pozarządowe	45
2.1.10.2. Frekwencja wyborcza	46
2.2. Diagnoza sfery gospodarczej.....	49
2.2.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza	49
2.2.2. Rolnictwo	54
2.2.3. Turystyka	56
2.3. Diagnoza sfery środowiskowej.....	58

2.3.1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne.....	58
2.3.1.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna	58
2.3.1.2. Gleby	59
2.3.1.3. Zasoby wodne	60
2.3.1.4. Klimat	61
2.3.1.5. Ochrona przyrody.....	63
2.3.2. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	65
2.4. Diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej.....	66
2.4.1. Środowisko kulturowe	66
2.4.1.1. Dziedzictwo kulturowe.....	66
2.4.2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną.....	68
2.4.2.1. Drogi i komunikacja.....	68
2.4.2.2. Gospodarka odpadami	72
2.4.2.4. System odprowadzania ścieków	77
2.4.2.5. Sieć gazowa	78
2.4.2.6. System ciepłowniczy	79
2.4.2.7. Infrastruktura elektroenergetyczna	79
2.4.2.8. Infrastruktura teleinformatyczna	80
2.5. Diagnoza sfery technicznej.....	80
2.5.1. Gospodarka mieszkaniowa.....	80
3. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych	83
3.1. Założenia ogólne	83
3.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	83
3.2.1. Delimitacja obszarów zdegradowanych.....	83
3.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	85
3.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych	85
4. Zbiorcze zestawienie danych.....	88
4.1. Sfera społeczna – ubóstwo.....	88
4.2. Sfera społeczna - bezrobocie.....	89
4.3. Sfera społeczna – przestępczość	90
4.4. Sfera społeczna - poziom edukacji	91
4.5. Sfera społeczna - poziom uczestnictwa w życiu publicznym.....	92
4.6. Sfera społeczna - poziom kapitału społecznego.....	93
4.7. Sfera gospodarcza - liczba podmiotów gospodarczych.....	95
4.8. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.....	96
4.9. Sfera techniczna	97
4.10. Zestawienie danych.....	98
5. Podsumowanie analizy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	99

6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	103
III. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA.....	106
1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	106
2. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR	110
3. Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	118
3.1. Opis powiązań Programu z dokumentami o charakterze ponadlokalnym.....	118
3.2. Opis powiązań Programu z dokumentami o charakterze lokalnym	128
4. Projekty rewitalizacyjne	132
IV. CZĘŚĆ WDROŻENIOWO-EWALUACYJNA	165
1. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych oraz ich komplementarność	165
1.1. Komplementarność problemowa.....	165
1.2. Komplementarność przestrzenna	166
1.3. Komplementarność źródeł finansowania.....	168
1.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	168
1.5. Komplementarność międzyokresowa	169
2. Ramy finansowe oraz źródła i modele finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.....	171
2.1. Ramy finansowe	171
2.2. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.....	174
3. Partycypacja społeczna	176
3.1. Partycypacja w procesie tworzenia LPR	176
3.2. Partycypacja w procesie wdrażania LPR.....	181
4. System realizacji (wdrażania), w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji LPR	182
4.1. System realizacji (wdrażania) LPR	183
4.2. Monitoring i ewaluacja oraz ocena skuteczności podjętych działań.....	185
4.3. System budowania i wspierania partnerstw	189
4.4. System informacji i promocji.....	190
4.5. Sposób modyfikacji i aktualizacji LPR	191
5. Wskaźniki realizacji LPR.....	193
6. Strategiczna ocena oddziaływania LPR na środowisko	200
ZAŁĄCZNIKI.....	201
1. Wyniki badań społecznych	201
2. Wzór ankiety	207
3. Wzór fiszki projektowej.....	211
Spis tabel, wykresów, map, schematów i zdjęć	215
Spis tabel.....	215
Spis wykresów	216
Spis map	219
Spis schematów.....	219
Spis zdjęć.....	219

Słowniczek pojęć

Słowniczek został opracowany na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*¹ Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ustawy o rewitalizacji².

Interesariusze rewitalizacji są to w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości
i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt. 1,
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt. 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Rewitalizacja – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Stan kryzysowy to stan spowodowany **koncentracją negatywnych zjawisk społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b) **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) **przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016 z późn. zm. Minister Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

² Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.).

wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

- d) **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na **podobszary**, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na **podobszary**, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, **lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.**

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji to narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez samorząd gminny na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, środowiskowej, kulturowej i technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. *Rewitalizacja* - wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitaliza-

cyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Pogłębiona diagnoza dla obszaru rewitalizacji to diagnoza dla wyznaczonego obszaru, której celem jest dotarcie do możliwie pierwotnych źródeł problemów i zjawisk kryzysowych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji oraz identyfikacja wewnętrznych potencjałów obszaru rewitalizacji (które stanowiąc będą podstawę dla koncepcji jego długofalowego rozwoju).

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. Wprowadzenie

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach zarówno miejskich jak i wiejskich. Do czołowych problemów zaliczają się degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W związku z zaistniałym stanem rzeczy bardzo ważną rolę nabrało planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, mających na celu poprawę sytuacji na zdegradowanych obszarach. Projekty te mają na celu odpowiedzenie na indywidualny zestaw problemów występujących na terenie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Planowane działania obejmują sfery: przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową.

Prace nad wykonaniem dokumentu oparte zostały o Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Wytyczne w zakresie rewitalizacji, zostały wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.), oraz z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020” jak również dokumentem „Narodowym Planem Rewitalizacji 2022- Założenia” rewitalizacja – to: *„Kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi*

politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).”³

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji**. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20% powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium.

Wyznaczenie w gminie zarówno obszaru zdegradowanego, jak i rewitalizacji wymagało przeprowadzenia diagnozy potwierdzającej spełnienie przez nie przesłanek określonych w wytycznych i wskazującej terytoria najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Diagnozę tę, stanowiącą podstawę do wyznaczenia terytoriów, które wymagają rewitalizacji w Gminie, prezentuje niniejszy dokument.

---

³ “Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020” s. 5, 6.

Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz zawartych w poniższej diagnozie wyznaczono **obszar zdegradowany** obejmujący poniższe sołectwa: **Jabłeczna, Krzywówółka, Krzywówółka-Kolonia, Nowosiółki, Parośla-Pniski, Sajówka, Sławatycze i Zańków.**

Z uwagi na fakt, że obszar zdegradowany obejmuje tereny najsilniej nasycone współwystępowaniem problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, a zatem najbardziej wymagające kompleksowej interwencji, za **obszar rewitalizacji** uznano obszary zamieszkałej części sołectwa: **Sławatycze.**

Rewitalizacja na przestrzeni ostatnich lat przybiera na znaczeniu. Traktowana jest już zarówno przez samorządy, ekspertów jak i samych mieszkańców zdegradowanych terenów jako czynnik warunkujący rozwój i umożliwiający poprawę jakości życia. Jest także wyraźnie zaakcentowana w dokumentach rządowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategia Rozwoju Kraju 2020.

Zawarta w niniejszym dokumencie diagnoza społeczno-gospodarcza dla Gminy Sławatycze spełnia wszystkie zapisy i wskazania wynikające z „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”. Dokument Programu Rewitalizacji będzie stanowił podstawę formalną do ubiegania się o dofinansowanie planowanych działań rewitalizacyjnych ze środków Unii Europejskiej. Dokument będzie ponadto stanowił narzędzie umożliwiające przygotowanie oraz wdrażanie konkretnych działań, projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które przyczynią się do usunięcia zjawisk kryzysowych występujących na wskazanych obszarach. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji przyczyni się do rozwiązania problemów Gminy Sławatycze oraz wspierania jej rozwoju i poprawy atrakcyjności.

Zawarta w dokumencie diagnoza ma charakter kompleksowy. Wyznaczanie dotkniętych kryzysem obszarów zostało dokonane w oparciu o analizę porównawczą bazującą na danych ilościowych i jakościowych.

Program odznacza się również komplementarnością zawartych w nim projektów w różnych wymiarach (zgodnie z „Wytycznymi ...” projekty odznaczają się komplementarnością: przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz źródeł finansowania).

2. Przyjęta metodyka prac

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 składa się z czterech zasadniczych części:

- **wprowadzającej** (rozdział 1. Wprowadzenie i rozdział 2. Przyjęta metodyka prac.
- **diagnostyczno-analitycznej** (rozdział 1. Położenie i historia, rozdział 2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, rozdział 3. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych, rozdział 4. Zbiorcze zestawienie danych, rozdział 5. Podsumowanie analizy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, rozdział 16. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji),
- **planistycznej** (rozdział 1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, rozdział 2. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR, rozdział 3. Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, rozdział 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- **wdrożeniowo-ewaluacyjnej** (rozdział 1. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych oraz ich komplementarność, rozdział 2. Ramy finansowe oraz źródła i modele finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, rozdział 3. Partycypacja społeczna, rozdział 4. System realizacji (wdrażania), w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji LPR, rozdział 5. Wskaźniki realizacji LPR, rozdział 5. Strategiczna ocena oddziaływania LPR na środowisko.

W ramach prac nad **częścią diagnostyczną** w pierwszej kolejności przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących gminy, zarówno ilościowych, jak i jakościowych ze szczególnym uwzględnieniem problemów rewitalizacji. W ramach diagnozowania stanu obecnego Gminy Sławatycze zinwentaryzowano liczne dane statystyczne z GUS oraz informacje z różnych źródeł (dane Urzędu Gminy Sławatycze i jednostek organizacyjnych gminy, wnioski z ankiet zebranych podczas konsultacji społecznych oraz uzyskanych drogą elektroniczną, wnioski zgłaszane podczas konsultacji społecznych) identyfikując problemy będące podstawą określenia obszaru wskazanego do rewitalizacji. Dokumentami źródłowymi dla opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 była **Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” na lata 2015-2020** i **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020**. Problemy zidentyfikowane ww. dokumentach strategicznych i planistycznych zostały uwzględnione podczas opracowania części diagnostycznej w LPR, a wskaźniki odpowiednie dla poszczególnych problemów zostały przeanalizowane w skali wszystkich sołectw i miejscowości. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą wskaźników odpowiednich dla problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

Drugi etap prac to **faza wyboru obszaru** do rewitalizacji. Wybór obszaru został dokonany na podstawie wielokryterialnej analizy uwzględniającej problemy społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne, w tym również środowisko kulturowe i atrakcyjność turystyczną **we wszystkich sołectwach i miejscowościach gminy**. Dokonano analizy danych udostępnionych przez: Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej, Komendę Powiatową Policji w Białej Podlaskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławatyczach, działające na obszarze gminy stowarzyszenia i szkoły. Przeprowadzona analiza umożliwiła wskazanie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Sławatycze, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową. Na obszarze zdegradowanym występują gorsze niż średnio w gminie wskaźniki problemów społecznych, współwystępujące z gorszymi wskaźnikami dotyczącymi problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Obszar sołectw wchodzący w skład obszarów zdegradowanych, w których zidentyfikowano najgorszą sytuację społeczną, na którą nawarstwiała się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów został uznany za obszar do rewitalizacji.

Etap trzeci prac to **faza planowania działań na obszarze rewitalizowanym**, która składa się z wizji stanu docelowego obszaru rewitalizacji, identyfikacji celów rewitalizacji, planowania działań i harmonogramu ich realizacji, określenia budżetu dla Programu. Planowanie działań objęło identyfikację projektów społecznych i infrastrukturalnych poprzez zgłaszanie propozycji przez członków Zespołu ds. rewitalizacji oraz przedstawicieli różnych środowisk lokalnych jak organizacje pozarządowe.

Jednym z ostatnich etapów prac nad LPR było opracowanie systemu wdrażania oraz monitorowania efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych. W systemie wdrażania zidentyfikowano projekty rewitalizacyjne, opracowano harmonogram realizacji i szczegółowy plan finansowy, opisano komplementarność projektów i określono źródła finansowania. Ten etap prac objął również przygotowanie pierwszego projektu LPR.

Kluczowym elementem prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji było zapewnienie włączenia lokalnej społeczności w proces jego opracowania. Mieszkańcy gminy zostali włączeni w proces diagnozowania problemów na obszarze gminy, wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, określenia celów rewitalizacji oraz identyfikacji projektów rewitalizacyjnych. Konieczne dla osiągnięcia przyjętych celów i zrealizowania projektów rewitalizacyjnych było nawiązanie dialogu z szerokim kręgiem interesariuszy i przeprowadzanie transparentnego procesu konsultacji społecznych. W trakcie **konsultacji społecznych** udostępniono do wglądu projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji w siedzibie Urzędu Gminy Sławatycze i na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Etap odstani to **opracowanie dokumentu końcowego** uwzględniającego wnioski i uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

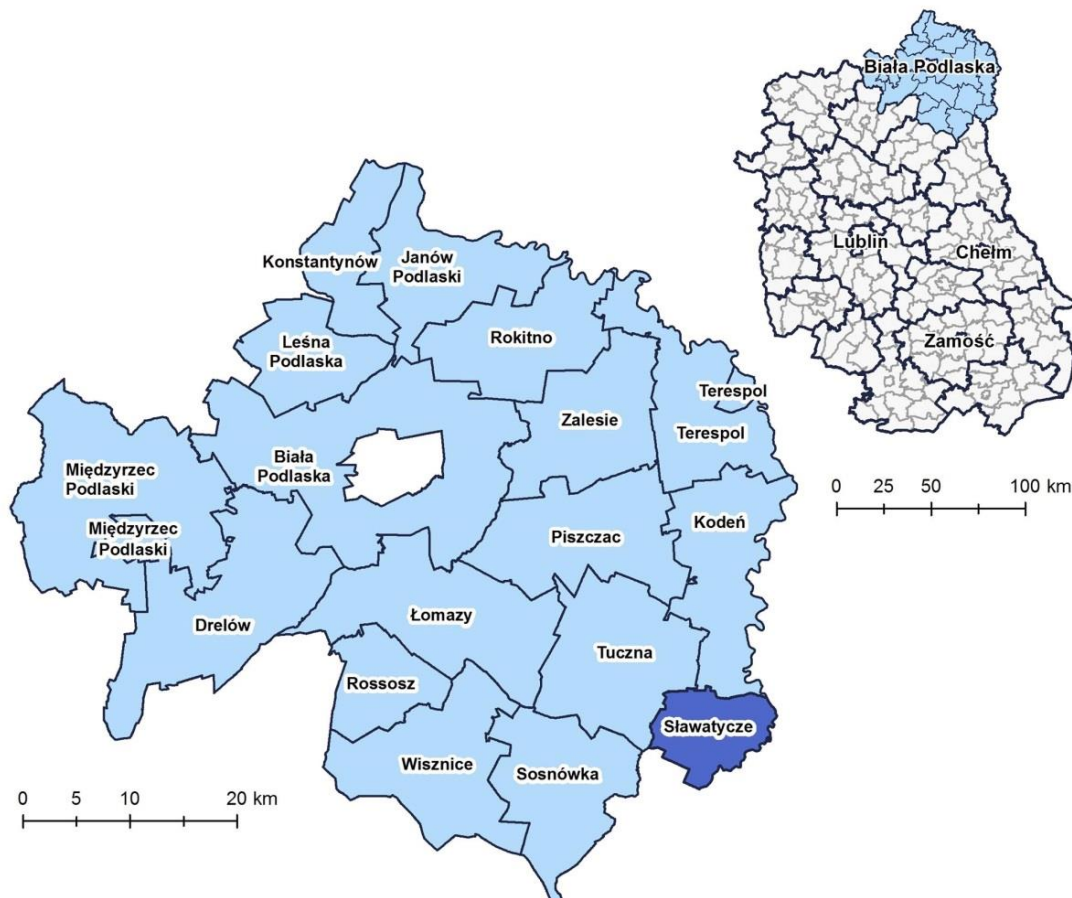
1. Położenie i historia

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

1.1.1. Położenie administracyjne

Gmina Sławatycze leży w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim, na południowy wschód od miasta powiatowego – Białej Podlaskiej. Gmina od południa graniczy z Gminą Hanna (powiat włodawski), od zachodu z gminą Tuczną (powiat bialski), natomiast od północy z gminą Kodeń (powiat bialski). Wschodnią granicę Gminy wyznacza granica kraju z Białorusią (rzeka Bug). W miejscowości gminnej Sławatycze znajduje się przejście graniczne na Białoruś. W Sławatyczach krzyżują się drogi krajowe Radzyń Podlaski – Sławatycze z drogą Włodawa – Terespol.

Mapa. 1. Położenie geograficzne Gminy Sławatycze na terenie województwa lubelskiego i powiatu bialskiego.

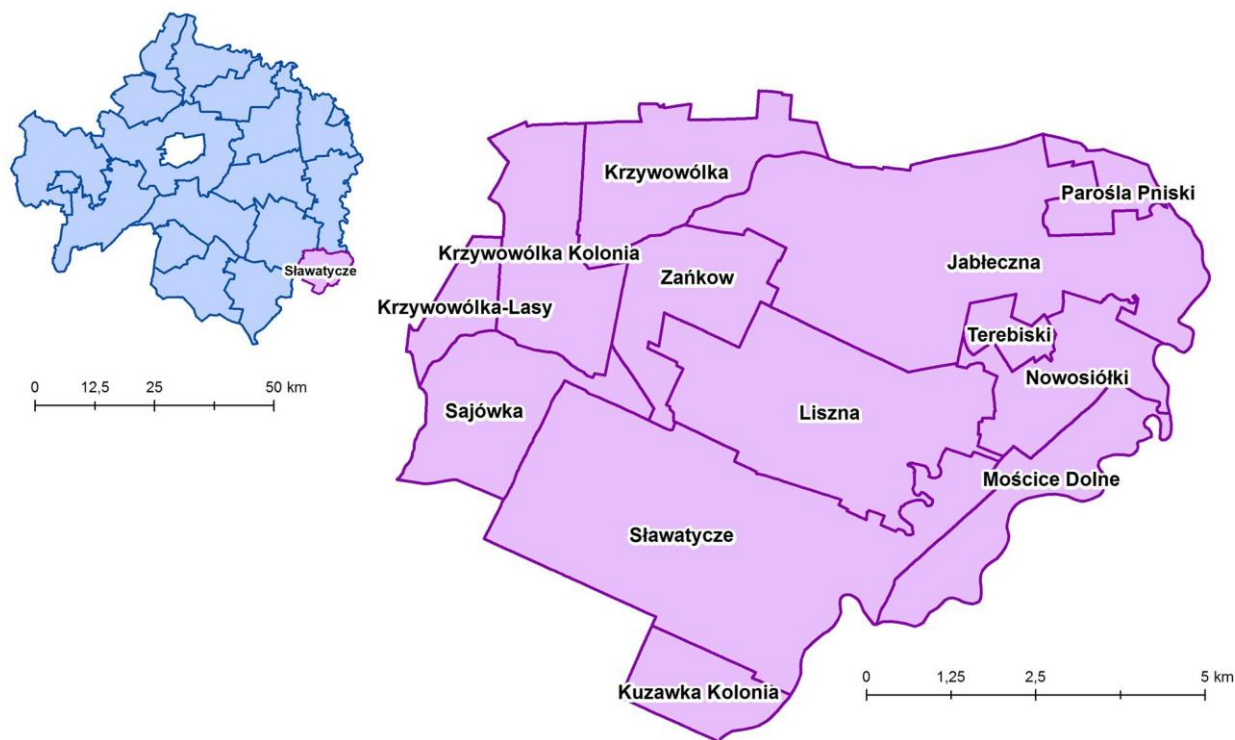

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Urzędu Gminy oraz GUS BDL.

W skład gminy wchodzi 13 miejscowości: Jabłeczna, Krzywówólka, Krzywówólka-Kolonia, Kuzawka-Kolonia, Liszna, Mościce Dolne, Nowosiółki, Parośla-Pniski, Sajówka, Sławatycze, Sławatycze-Kolonia, Terebiski oraz Zańków.

Mapa. 2. Podział administracyjny Gminy Sławatycze.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

1.1.2. Położenie geograficzne i wielkość terenu

Biorąc pod uwagę podział Polski na jednostki fizyczno - geograficzne, obszar gminy położony jest w zasięgu Polesia Lubelskiego. Powierzchnia Gminy wynosi 7 189 ha.

W ukształtowaniu terenu gminy wyróżnia się dolina Bugu. W niektórych miejscach poziom zalewowy i nadzalewowy doliny oddzielone są stromymi skarpami.

Przez teren gminy przepływa rzeka Sajówka, będąca dopływem Bugu. Bug jest rzeką, która kształtuje przyrodę i krajobraz wschodniej części gminy Sławatycze, długość rzeki na terenie gminy wynosi 15 km.

Na terenie całej gminy występują liczne starorzecza i rowy melioracyjne. W budowie geologicznej najważniejszą rolę odgrywają utwory plejstoceny, w postaci glin zwałowych reprezentowanych przeważnie przez piaski gliniaste i gliny piaszczyste. Znaczną część terenu pokrywają mułki i piaski rzeczne.

W miejscowość gminnej Sławatycze znajduje się drogowe przejście graniczne na Białoruś. W Sławatyczach krzyżują się drogi krajowe: nr 63, Radzyń Podlaski - Sławatycze z drogą nr 698, Włodawa - Terespol.

Sławatycze oddalone są o 57 km od Białej Podlaskiej, Włodawy - 27 km, Terespol - 35 km, Wisznic - 24 km, Lublina - 105 km.

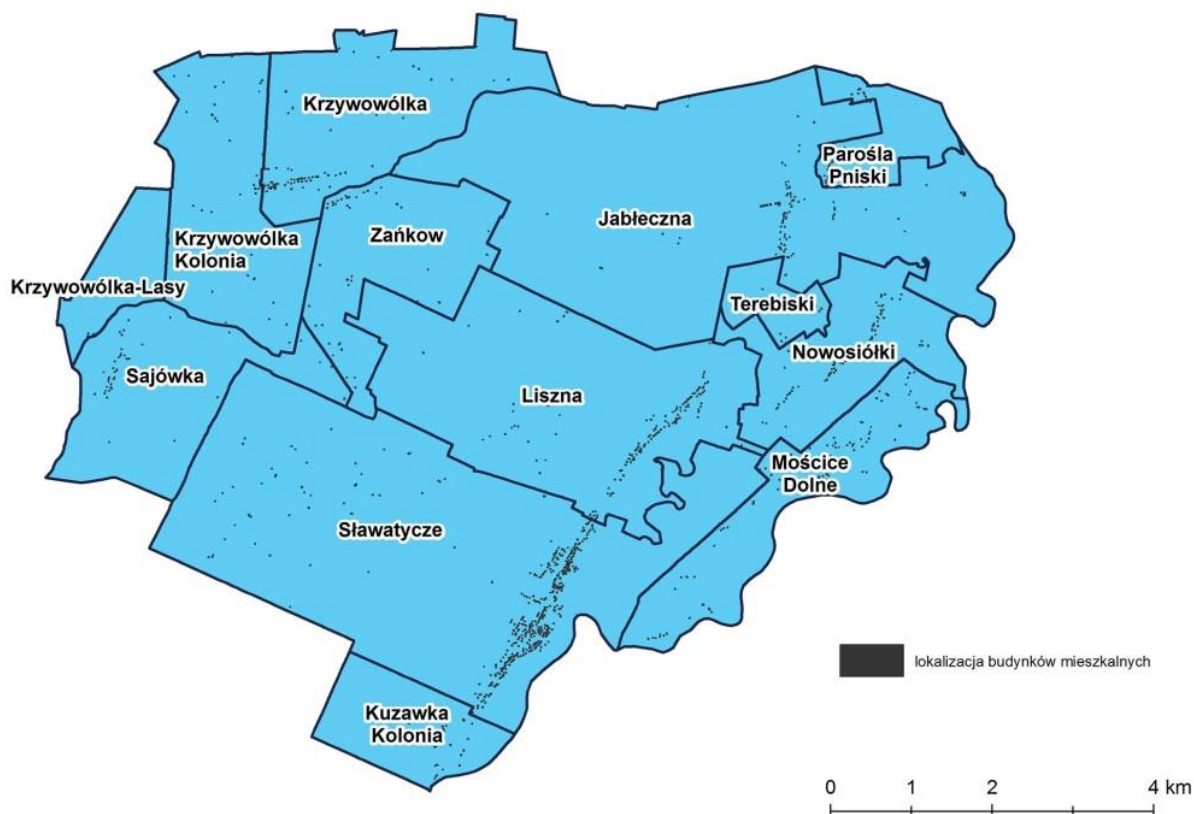

1.2. Sieć osadnicza i zagospodarowanie przestrzenne

1.2.1. Sieć osadnicza

W osadnictwie na terenie Gminy Sławatycze dominuje układ rozproszony. Najsilniejsze zagęszczenie budynków mieszkalnych występuje w sołectwach Sławatycze oraz Liszna. Natomiast w sołectwach Mościce Dolne i Krzywówka-Kolonia osadnictwo wykazuje znaczne rozproszenie, co w konsekwencji prowadzi do wielu ograniczeń rozwoju infrastruktury poprawiającej jakość środowiska naturalnego np. kanalizacji.

Mapa. 3. Osadnictwo Gminy Sławatycze.

Źródło: Opracowanie własne.

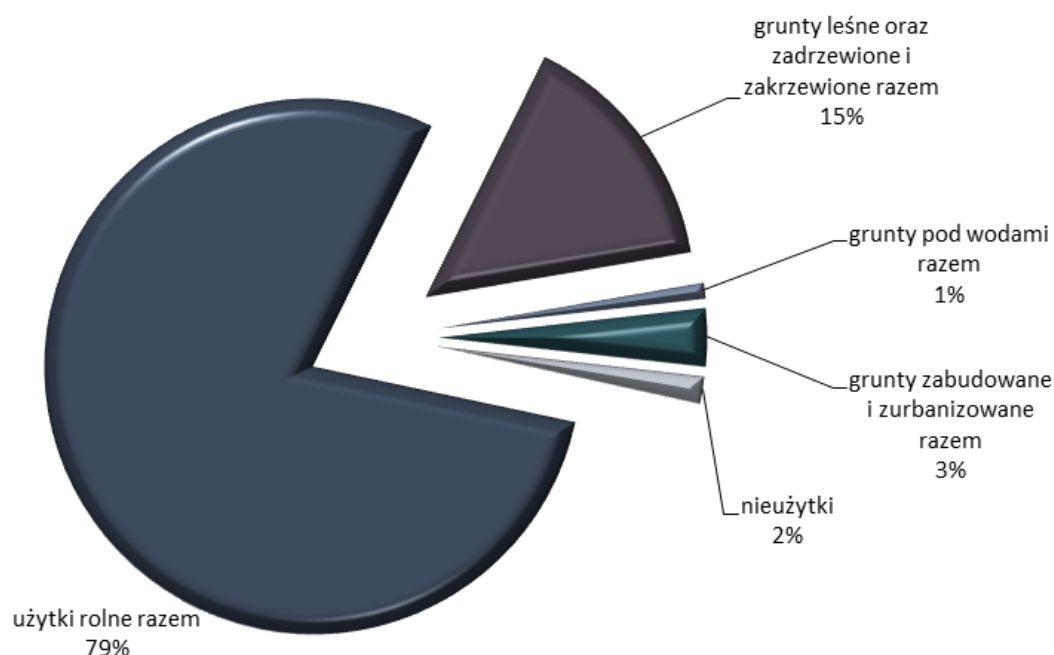

1.2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Dokumentami określającymi kierunki polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego są „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sławatycze” uchwalone przez Radę Gminy Sławatycze uchwałą Nr III/30/02 z dnia 30 grudnia 2002 r. i „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego” uchwalony uchwałą Rady Gminy Sławatycze Nr X/72/04 z dnia 16 marca 2004 r.

Sławatycze są gminą rolniczą i zajmują powierzchnię 7 189 ha, co stanowi 2,61 % powiatu bialskiego oraz 0,29% pow. województwa lubelskiego. Według danych BDL GUS z 2014 r. użytki rolne stanowią 79% całkowitej powierzchni gminy. Udział gruntów leśnych oraz zakrzewień wynosi 15%. Powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowi 3% powierzchni gminy, nieużytki 2% natomiast uzupełnienie bilansu stanowią grunty pod wodami stanowiące 1% gruntów gminy. Uszczegóławiając dominującym zagospodarowaniem gruntów są użytki rolne, w ich strukturze dominują grunty orne (64%) oraz łąki trwałe (23%). W ramach kategorii zagospodarowania gruntów leśnych oraz zakrzewień powierzchnie lasów zajmują 55% pow., natomiast grunty zadrzewione i zakrzewione 45%.

Wykres 1. Użytkowanie gruntów w gminie Sławatycze (2014 r.).

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz GUS BDL.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w Gminie Sławatycze wraz z uszczegółowieniem (2014 r.).

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	ha	Udział % w ramach kategorii	Udział % do ogółem
powierzchnia ogółem	7 189	100,00%	100,00%
powierzchnia łądowa	7 121	99,05%	99,05%
użytki rolne razem	5 677	100,00%	78,97%
grunty orne	3 616	63,70%	50,30%
sady	17	0,30%	0,24%
łąki trwałe	1 312	23,11%	18,25%
pastwiska trwałe	467	8,23%	6,50%
grunty rolne zabudowane	195	3,43%	2,71%
grunty pod stawami	4	0,07%	0,06%
grunty pod rowami	66	1,16%	0,92%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1 079	100,00%	15,01%
lasy	598	55,42%	8,32%
grunty zadrzewione i zakrzewione	481	44,58%	6,69%
grunty pod wodami razem	68	100,00%	0,95%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	52	76,47%	0,72%
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	16	23,53%	0,22%
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	249	100,00%	3,46%
tereny mieszkaniowe	1	0,40%	0,01%
tereny inne zabudowane	16	6,43%	0,22%
tereny rekreacji i wypoczynku	7	2,81%	0,10%
tereny komunikacyjne - drogi	224	89,96%	3,12%
tereny komunikacyjne - inne	1	0,40%	0,01%
nieużytki	116	100,00%	1,61%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

1.3. Rys historyczny

Na terenie gminy Sławatycze można spotkać elementy wielu kultur i wyznań: katolickiej, prawosławnej, żydowskiej i tatarskiej.

Dzieje osady Sławatycze sięgają co najmniej XV wieku, zaś najstarsza zachowana wzmianka źródłowa dotycząca miejscowości pochodzi z 1499 roku. W 1577 roku osada otrzymała lokację na prawie miejskim magdeburskim. W XVII wieku dobra przeszły z rąk Leszczyńskich do Radziwiłłów. Po upadku powstania styczniowego, w ramach represji ze strony władz carskich, Sławatycze utraciły prawa miejskie. Pod koniec lat 80. XIX wieku obok drewnianego parafialnego kościoła katolickiego znajdowała się parafialna cerkiew, szkoła początkowa, stacja pocztowa i apteka. Działo tu kilka garbarni, gorzelnia, browar, młyn, wiatrak i cegielnia. Po odzyskaniu niepodległości Sławatycze pozostawały niewielką osadą zamieszkiwaną przez ludność zróżnicowaną pod względem etnicznym i wyznaniowym. Obok katolików i wyznawców prawosławia mieszkała tu także spora społeczność żydowska.⁴

⁴ <http://www.sztetl.org.pl/pl/article/slawatycze/3,historia-miejscowosci>

Po wybuchu II wojny światowej okolice Sławatycz zostały zbombardowane przez Niemców. W Sławatyczach zachował się dawny układ miejski z rynkiem i zabudową wzdłuż głównej szosy i równoległych ulic. Dobrze zachowała się parterowa, w znaczącej części drewniana zabudowa.

W pobliżu rynku stoją wśród zieleni dwie świątynie. Murowana cerkiew prawosławna p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego, w stylu bizantyjskim, z sześcioma cebulkami kopuł, zbudowana w końcu XIX wieku. Wewnątrz znajdują się elementy wystroju poprzedniej cerkwi unickiej.

Naprzeciwko cerkwi wznosi się neorenesansowy kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej z lat 1913-19 o ciekawej bryle i detalach przypominających stare zamki. We wnętrzu częściowo zachowane wyposażenie poprzedniego kościoła fundacji Michała Kazimierza Radziwiłła.

W Sławatyczach są cztery cmentarze: katolicki, żydowski, unicki i prawosławny.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

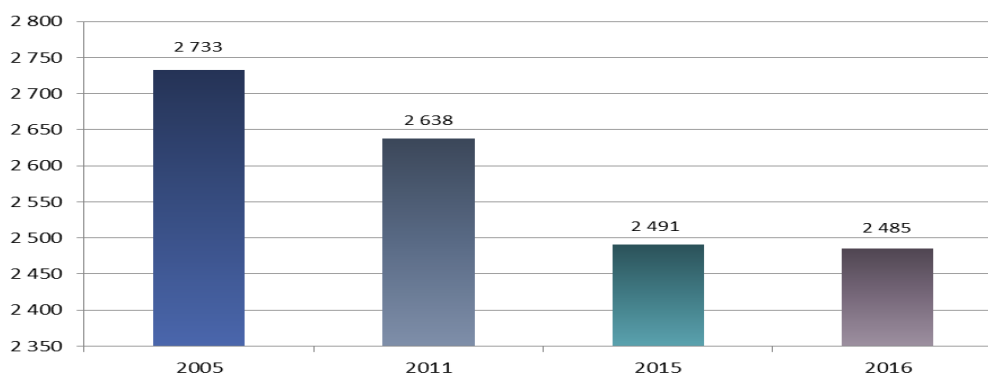
2.1. Diagnoza sfery społecznej - demografia i infrastruktura społeczna

2.1.1. Liczba ludności

Według danych GUS pod koniec 2016 r. gminę Sławatycze zamieszkiwało 2 485 mieszkańców, co stanowi 2,21 % ludności powiatu bialskiego oraz 0,12 % województwa lubelskiego. Na przestrzeni lat 2005-2016 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 248 osób (9,07%).

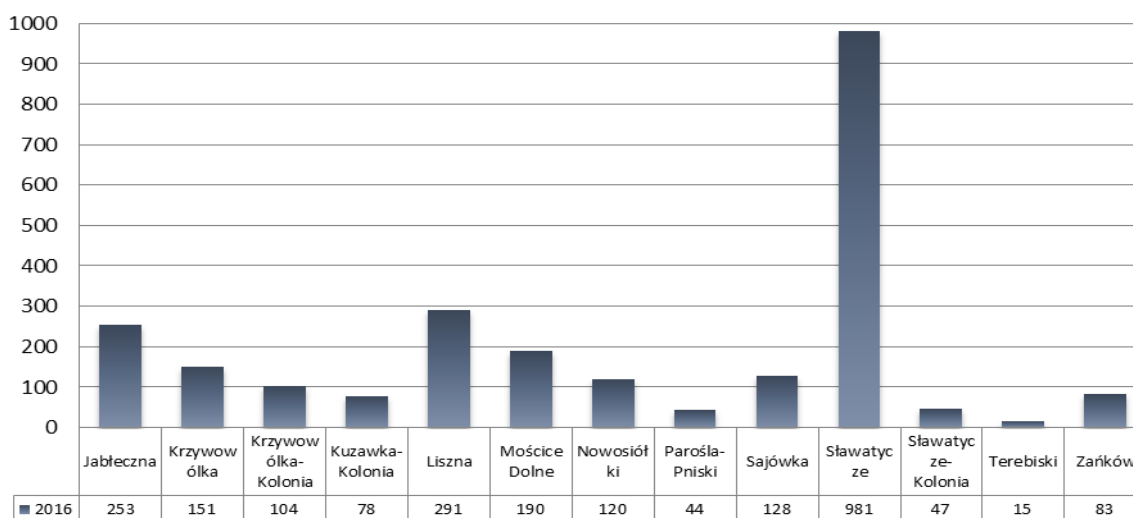
Wykres 2. Liczba mieszkańców gminy w latach 2005-2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Analiza danych wykazała, iż w roku 2016 pod względem zaludnienia największymi miejscowościami w gminie były: Sławatycze (981 mieszkańców – 39,48% ogółu ludności w gminie), Liszna (291 mieszkańców – 11,71%) i Jabłeczna (253 mieszkańców – 10,18%).

Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz GUS BDL.

Najwyższy % spadek liczby ludności w latach 2011-2016 zanotowano w miejscowościach Parośla-Pniski (30,16%) oraz Krzywówłka-Kolonia (11,86%). Natomiast, najwyższy spadek w przeliczeniu na jednostkę mieszkańca zanotowano w miejscowościach Jabłeczna (34 osób) oraz Liszna (31 osób). Wyłącznie w miejscowości Sajówka odnotowano wzrost liczby ludności tj. o 12 osób (10,34% dla miejscowości).

Tabela 2. Struktura ludności w poszczególnych miejscowościach gminy wraz z dynamiką zmian.

Miejscowość	2011	2015	2016	Dynamika w latach 2011/2016	Dynamika w latach 2011-2016 [osób]	Udział ludności w 2016 r.
Jabłeczna	287	255	253	-11,85%	-34	10,18%
Krzywówłka	159	146	151	-5,03%	-8	6,08%
Krzywówłka-Kolonia	118	101	104	-11,86%	-14	4,19%
Kuzawka-Kolonia	79	77	78	-1,27%	-1	3,14%
Liszna	322	295	291	-9,63%	-31	11,71%
Mościce Dolne	200	190	190	-5,00%	-10	7,65%
Nowosiółki	136	123	120	-11,76%	-16	4,83%
Parośla-Pniski	63	46	44	-30,16%	-19	1,77%
Sajówka	116	123	128	10,34%	12	5,15%
Sławatycze	1004	990	981	-2,29%	-23	39,48%
Sławatycze-Kolonia	51	47	47	-7,84%	-4	1,89%
Terebiski	17	15	15	-11,76%	-2	0,60%
Zańków	86	83	83	-3,49%	-3	3,34%
Razem	2638	2491	2485	-5,80%	-153	100,0%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

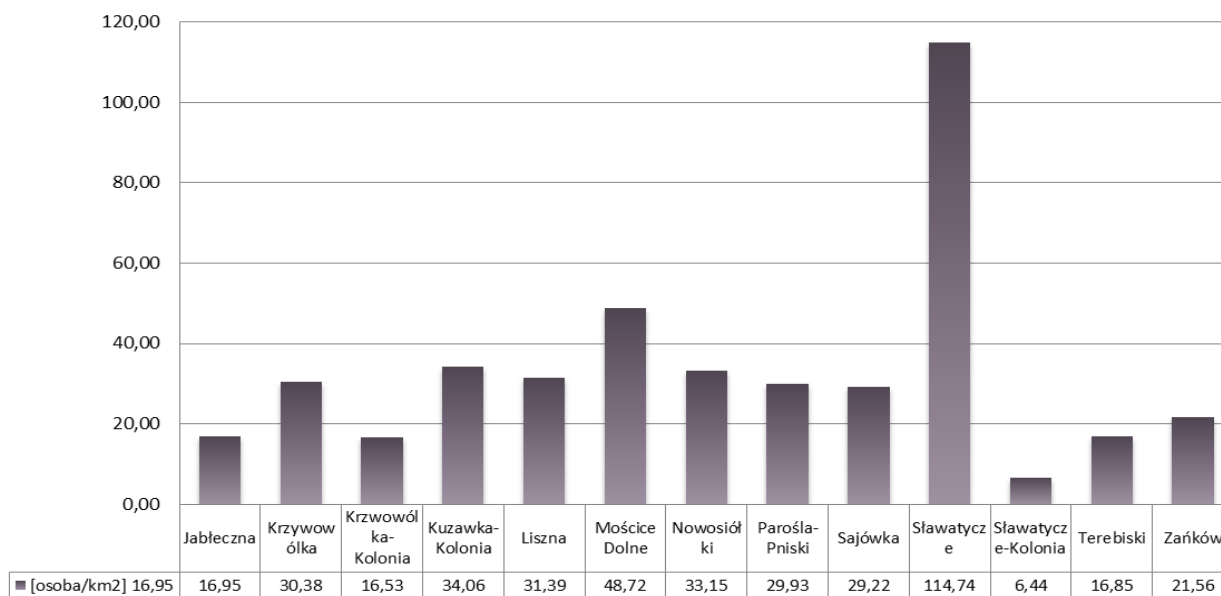

2.1.2. Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia jest miarą przyporządkowującą populację do powierzchni. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w 2016 roku 34,65 osób na km². Największe zagęszczenie wykazują miejscowości Sławatycze (80,08 osób na km² ponad średnią Gminy-dalej p.ś.G.) oraz Mościce Dolne (114,06 osób na km² p.ś.G.). Natomiast najmniejsze zagęszczenie wykazują miejscowości Sławatycze-Kolonia (28,32 osób na km² p.ś.G.) oraz Krzywówłka-Kolonia (114,06 osób na km² p.ś.G.).

Wykres 4. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Tabela 3. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy.

Miejscowość	Liczba ludności 2016	Powierzchnia całkowita miejscowości [ha]	Powierzchnia całkowita miejscowości [km ²]	Gęstość zaludnienia [osób/km ²]
Jabłeczna	253	1493	14,93	16,95
Krzywowólka	151	497	4,97	30,38
Krzywowólka-Kolonia	104	629	6,29	16,53
Kuzawka-Kolonia	78	229	2,29	34,06
Liszna	291	927	9,27	31,39
Mościce Dolne	190	390	3,9	48,72
Nowosiółki	120	362	3,62	33,15
Parośla-Pniski	44	147	1,47	29,93
Sajówka	128	438	4,38	29,22
Sławatycze	981	855	8,55	114,74
Sławatycze-Kolonia	47	730	7,3	6,44
Terebiski	15	89	0,89	16,85
Zańków	83	385	3,85	21,56
Razem/średnia	2 485	7171	71,71	34,65

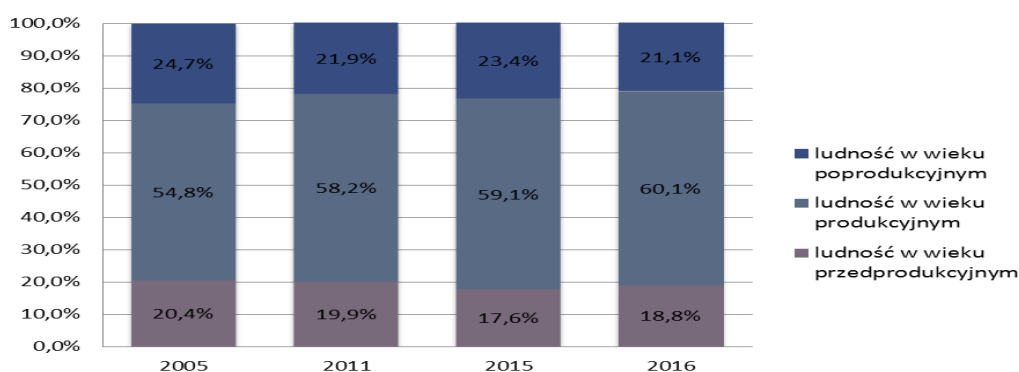
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

2.1.3. Struktura wieku mieszkańców

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Jak wynika z danych UG (2016) struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco: 18,8% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 60,1% w wieku produkcyjnym oraz 21,1% w wieku poprodukcyjnym. Analizując ludność według ekonomicznych grup wieku, w latach 2005-2016, można zaobserwować spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym. Świadczy to o procesie starzenia się społeczeństwa, który jest widoczny na terenie całego kraju.

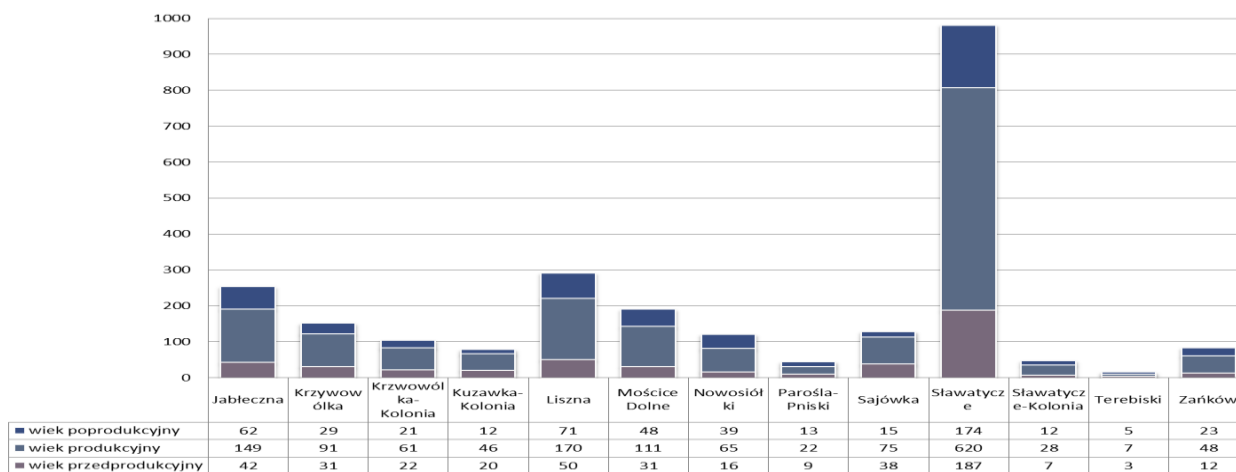
Wykres 5. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2005-2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Najsilniej niepokojąca sytuacja dla ryzyka nasilenia procesu starzenia się społeczeństwa występuje w miejscowości Nowosiółki gdzie ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi zaledwie 13,33% (2016 r.). Równie niepokojąca sytuacja występuje w miejscowości Zańków (14,46%) oraz Sławatycze-Kolonia (14,89%). Najwyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym występuje w miejscowości Kuzawka-Kolonia (25,64%) oraz Sajówka (29,69%), co świadczy o rozwoju demograficznym tych obszarów.

Wykres 6. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

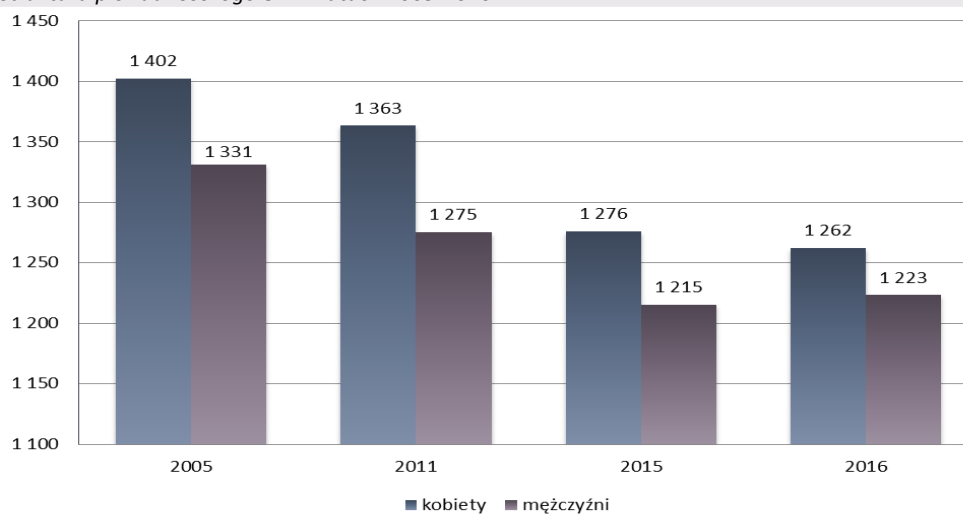
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.

Miejscowość	wiek przedprodukcyjny [osób]	wiek produkcyjny [osób]	wiek poprodukcyjny [osób]	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Jabłeczna	42	149	62	16,60%	58,89%	24,51%
Krzywówólka	31	91	29	20,53%	60,26%	19,21%
Krzywówólka-Kolonia	22	61	21	21,15%	58,65%	20,19%
Kuzawka-Kolonia	20	46	12	25,64%	58,97%	15,38%
Liszna	50	170	71	17,18%	58,42%	24,40%
Mościce Dolne	31	111	48	16,32%	58,42%	25,26%
Nowosiółki	16	65	39	13,33%	54,17%	32,50%
Parośla-Pniski	9	22	13	20,45%	50,00%	29,55%
Sajówka	38	75	15	29,69%	58,59%	11,72%
Sławatycze	187	620	174	19,06%	63,20%	17,74%
Sławatycze-Kolonia	7	28	12	14,89%	59,57%	25,53%
Terebiski	3	7	5	20,00%	46,67%	33,33%
Zańków	12	48	23	14,46%	57,83%	27,71%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Struktura płci w populacji mieszkańców gminy Sławatycze wykazuje większy udział kobiet w ogólnej liczbie ludności. Współczynnik feminizacji wynosi 106 (2015 r.) i jest to wartość wyższa niż średnia dla powiatu bialskiego (102) i równa w stosunku do średniej województwa. Na przestrzeni lat 2015-2015, wskaźnik ten ulegał sukcesywnym wzrostom, natomiast w roku 2016 uległ zmniejszeniu do poziomu 103.

Wykres 7. Struktura płci ludności ogółem w latach 2005-2016.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Struktura płci w populacji poszczególnych miejscowości w roku 2016 wykazuje największą feminizację w m. Sławatycze (różnica 45 osób) oraz Liszna i Parośla-Pniski (różnica 13 osób).

Tabela 5. Struktura płci ludności w podziale na miejscowości w latach 2005-2016.

Miejscowość	2005		2011		2015		2016	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Jabłeczna	143	151	143	144	127	128	129	124
Krzywówólka	85	81	84	75	82	64	83	68
Krzwówólka-Kolonia	58	58	61	57	48	53	53	51
Kuzawka-Kolonia	38	48	35	44	38	39	39	39
Liszna	159	164	160	162	141	154	139	152
Mościce Dolne	114	106	104	96	96	94	96	94
Nowosiółki	72	74	61	75	60	63	60	60
Parośla-Pniski	21	39	22	41	16	30	17	27
Sajówka	59	52	60	56	66	57	68	60
Sławatycze	491	541	471	533	470	520	468	513
Sławatycze-Kolonia	32	28	26	25	26	21	27	20
Terebiski	11	8	8	9	8	7	7	8
Zańków	48	52	40	46	37	46	37	46
Razem	1331	1402	1275	1363	1215	1276	1223	1262

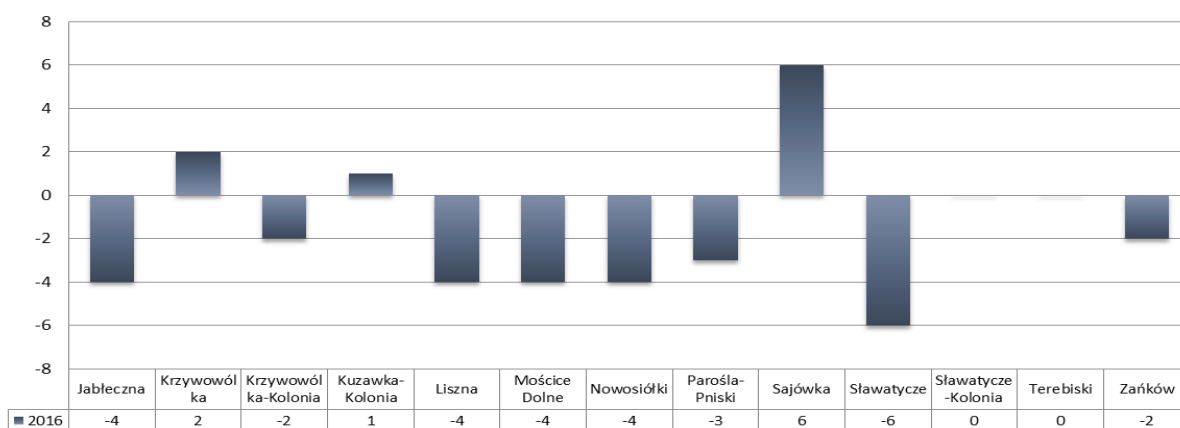
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

2.1.4. Ruch naturalny i wędrownikowy ludności

Na liczbę ludności w Gminie ma wpływ przyrost naturalny oraz saldo migracji. Zgodnie z danymi GUS od 2005 r. przyrost naturalny w gminie jest ujemny. W 2011 roku wyniósł bowiem -25, natomiast w roku 2016 wyniósł -20. Analizując sytuację w poszczególnych miejscowościach wykazano iż niekorzystna sytuacja ma miejsce w szczególności w miejscowości Sławatycze, dalej Jabłeczna, Liszna, Mościce Dolne oraz Nowosiółki. Natomiast dodatnie wskaźniki występują m.in. w miejscowości Sajówka.

Wykres 8. Przyrost naturalny w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.

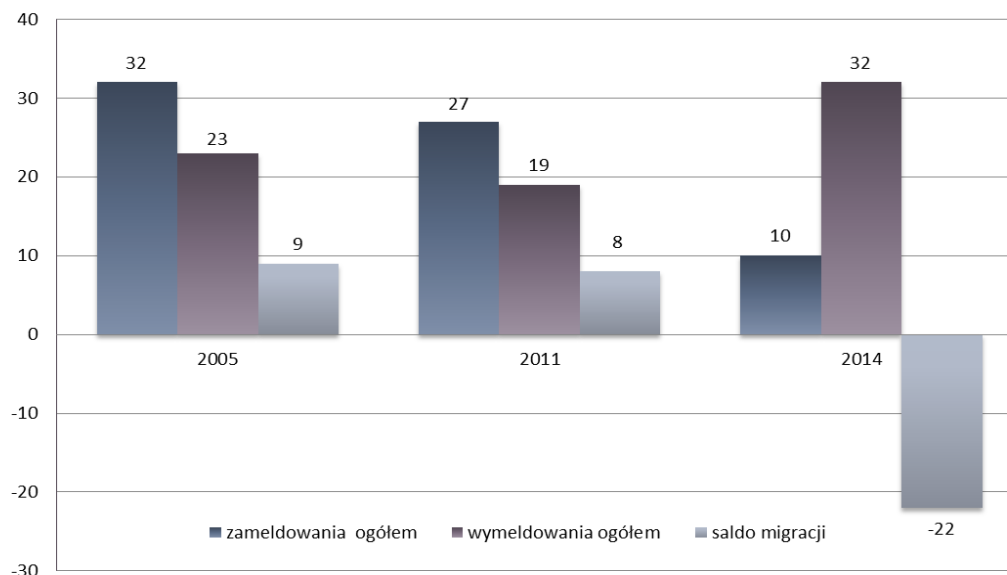
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

Wskaźnik salda migracji na przestrzeni lat 2011-2014 w Gminie podlegał dużym wahaniom. W 2014 roku wyniósł on -22, co stanowi niekorzystny wskaźnik demograficzny.

Wykres 9. Saldo migracji w Gminie w latach 2005-2014.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych GUS BDL i UG.

2.1.5. Prognoza demograficzna

Biorąc pod uwagę prognozy liczby ludności Głównego Urzędu Statystycznego w 2050 r. powiat bialski zamieszkiwany będzie przez 95 527 osób, czyli o 15,18% osób mniej niż w roku 2015 (112 619). Zgodnie z prognozą teren Gminy Sławatycze do 2050 roku opuści około 30% ogółu ludności w porównaniu do 2015 roku. Ogólny spadek liczby ludności w powiecie bialskim wynika z zachodzących zmian w strukturze demograficznej i gospodarczej na terenie całego kraju, szczególnie w Polsce Wschodniej.

Tabela 5. Prognoza zmian liczby ludności na obszarze wiejskim dla województwa lubelskiego i powiatu bialskiego.

Jednostka terytorialna	Prognoza na rok 2020	Prognoza na rok 2025	Prognoza na rok 2030	Prognoza na rok 2035
Województwo Lubelskie	1 116 050	1 093 573	1 065 075	1 031 784
Powiat Bialski	110 891	109 225	107 308	104 926

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych GUS BDL.

2.1.6. Infrastruktura pomocy społecznej i wykluczenie społeczne

Opieka społeczna

Opiekę społeczną na terenie Gminy zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Środowiskowy Dom Samopomocy w Sławatyczach.

GOPS zlokalizowany przy ul. Rynek 12, który prowadzi wiele działań mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązkiem osób korzystających z pomocy społecznej jest współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

2.1.6.2. Wykluczenie społeczne

Z usług Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej korzysta 12,43% mieszkańców gminy. Na przestrzeni lat 2006-2016, liczba osób korzystających z pomocy DPS uległa zmniejszeniu o 17,82% (67 osób). Wzg. Stanu na rok 2016 z pomocy społecznej korzystało 228 rodzin, co wskazuje 10,68% wzrost w stosunku do roku 2006.

Pomoc udzielana jest głównie w formie zasiłków pieniężnych, pomocy rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego oraz finansowania posiłków dla dzieci. Ośrodek realizuje zarówno zadania własne, jak i zlecone Gminie z zakresu opieki społecznej. Łączna wysokość wydatkowanych środków przez DPS za rok 2016 wyniosła 471 890 zł i wzrosła w stosunku do roku 2006 o 188,80%. Średnia wysokość wydatkowanych środków przez DPS przypadająca na 1 rodzinę za rok 2016 wyniosła 2069,69 zł i wzrosła w stosunku do roku 2006 o 376,27%.

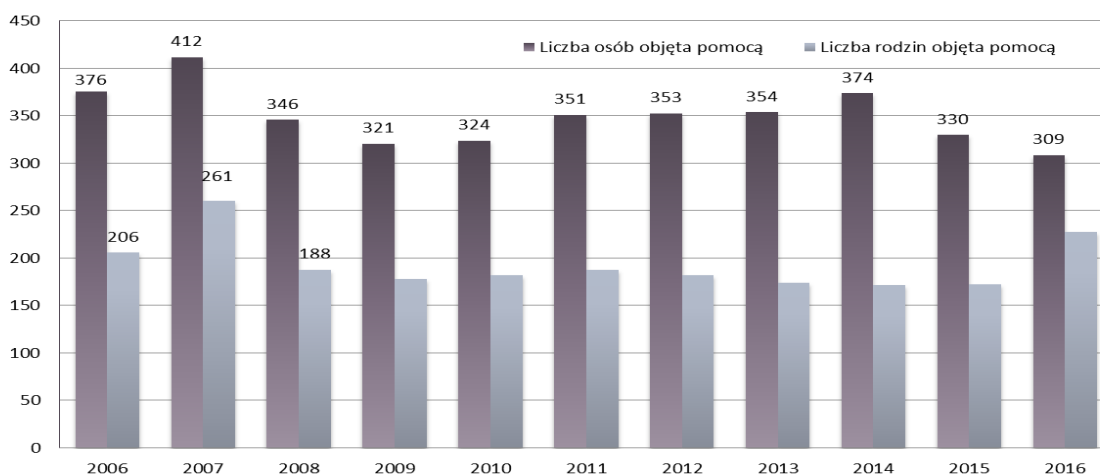
Tabela 6. Udzielona pomoc społeczna w latach 2006–2016.

Rok	Liczba osób objęta pomocą	Liczba rodzin objęta pomocą	łączna wysokość wydatkowanych środków w złotych (bez DPS)	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na rodzinę
2006	376	206	163397	434,56
2007	412	261	249853	606,43
2008	346	188	368329	1064,53
2009	321	178	331005	1031,16
2010	324	182	478510	1476,88
2011	351	188	405555	1155,42
2012	353	182	420464	1191,11
2013	354	174	480469	1357,25
2014	374	172	478246	1278,73
2015	330	173	459325	1391,89
2016	309	228	471890	2069,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres 10. Rodziny oraz osoby objęte pomocą społeczną w latach 2006-2016.

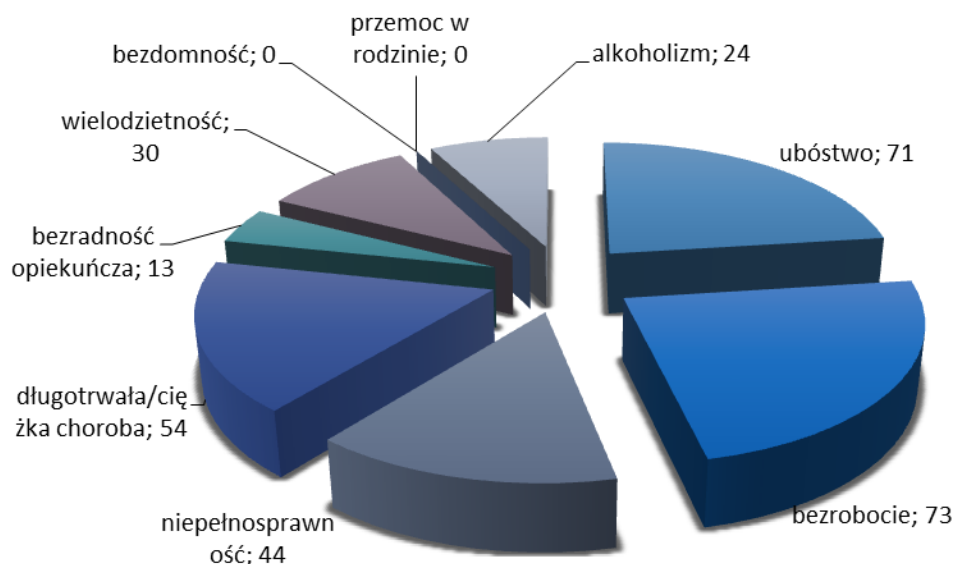
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej należą w gminie:

- ✓ Bezrobocie
- ✓ Ubóstwo
- ✓ Długotrwała lub ciężka choroba
- ✓ Niepełnosprawność
- ✓ Wielodzietne rodziny

Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku.

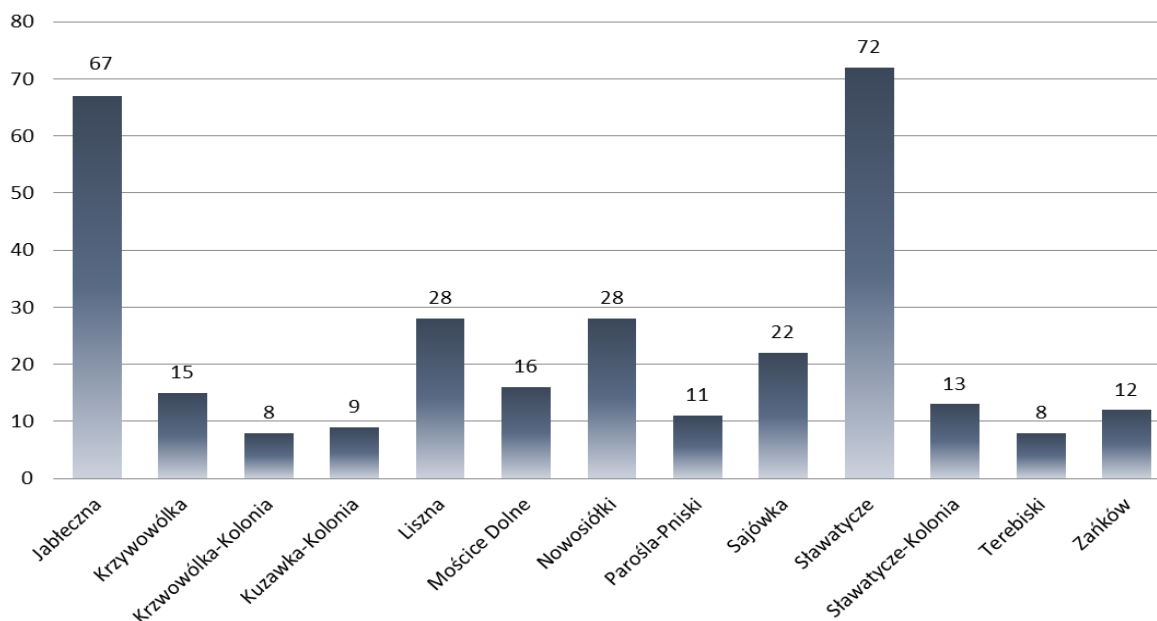
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (72 osób – 23,30% ogółu osób korzystających z pomocy społecznej), **Jabłeczna** (67 osób – 21,68%) i **Nowosiółki i Liszna** 28 osób – 0,06%).

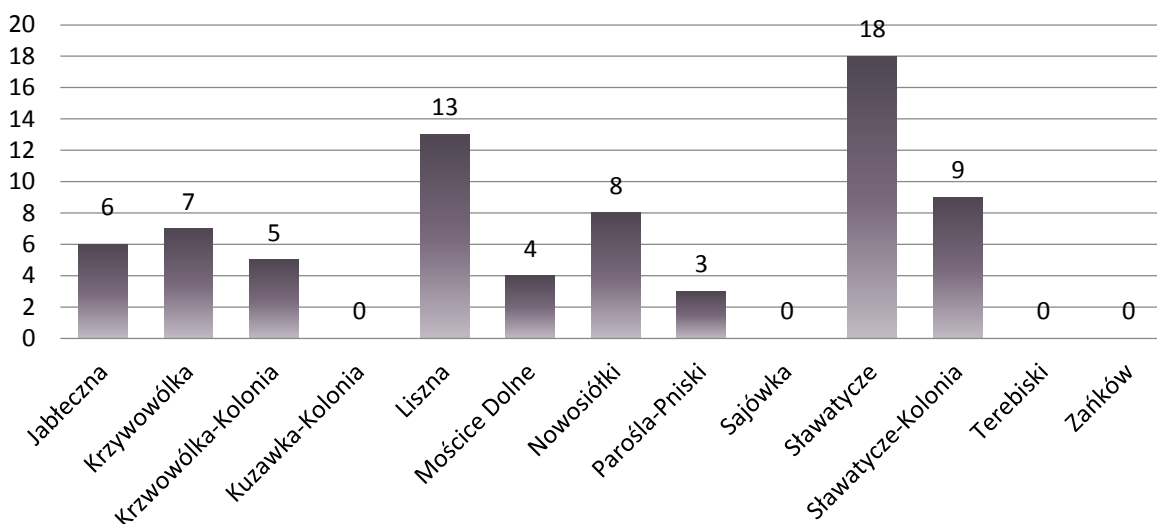
Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku na poziomie miejscowości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (18 osób – 24,66% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezrobocia), **Liszna** (13 osób- 17,81%) i **Sławatycze-Kolonia** (9 osób – 12,33%).

Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie w 2016 roku.

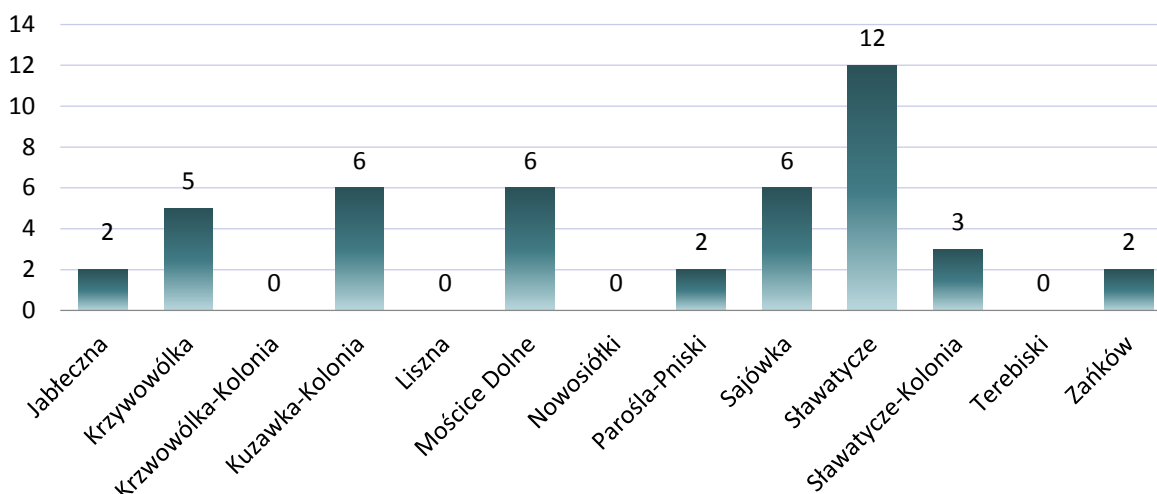

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (12 osób – 27,27% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności), oraz **Kuzawka-Kolonia**, **Mościce Dolne** oraz **Sajówka** (6 osób – 13,64%).

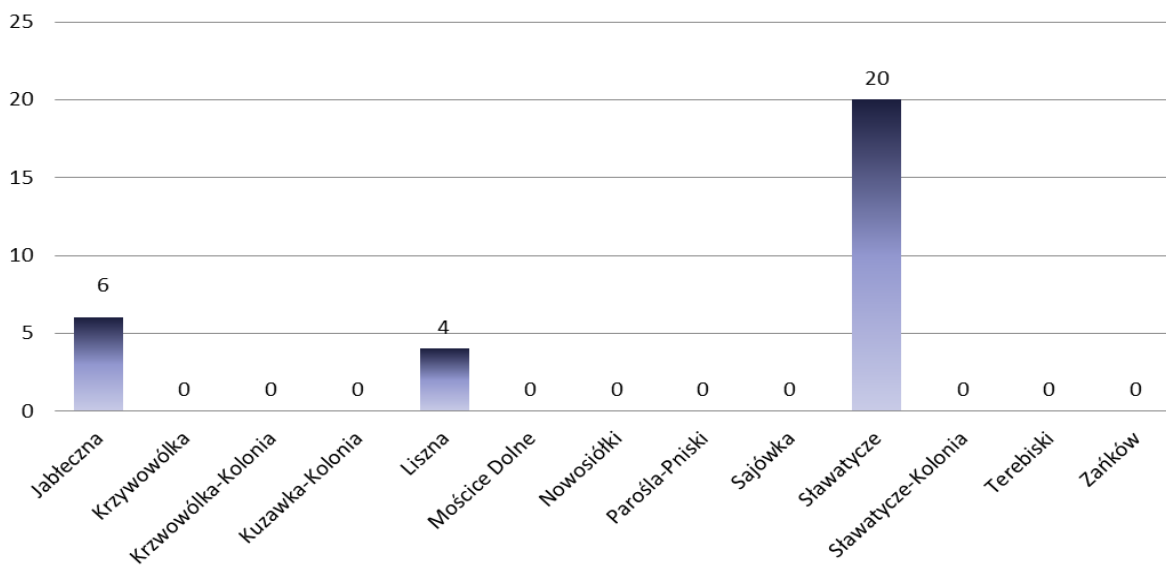
Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (20 osób – 66,67% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu wielodzietności), **Jabłeczna** (6 osób- 20,00%) oraz **Liszna** (13 osób- 13,33%).

Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w Gminie w 2016 roku.

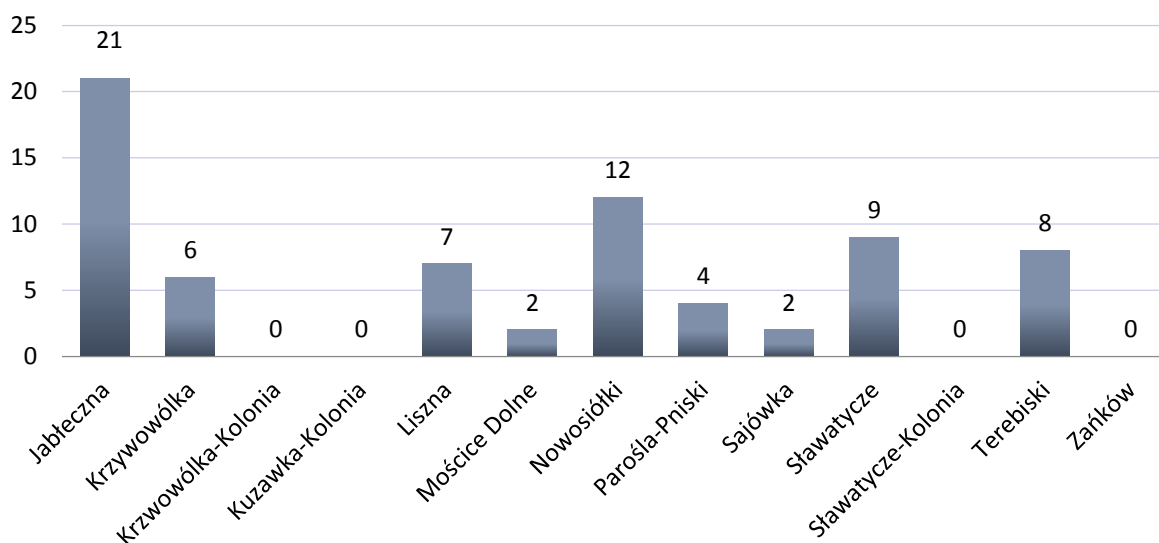

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało w miejscowościach: **Jabłeczna** (21 osób – 29,58% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa), **Nowosiółki** (12 osób- 16,90%) oraz **Sławatycze** (9 osób – 12,68%).

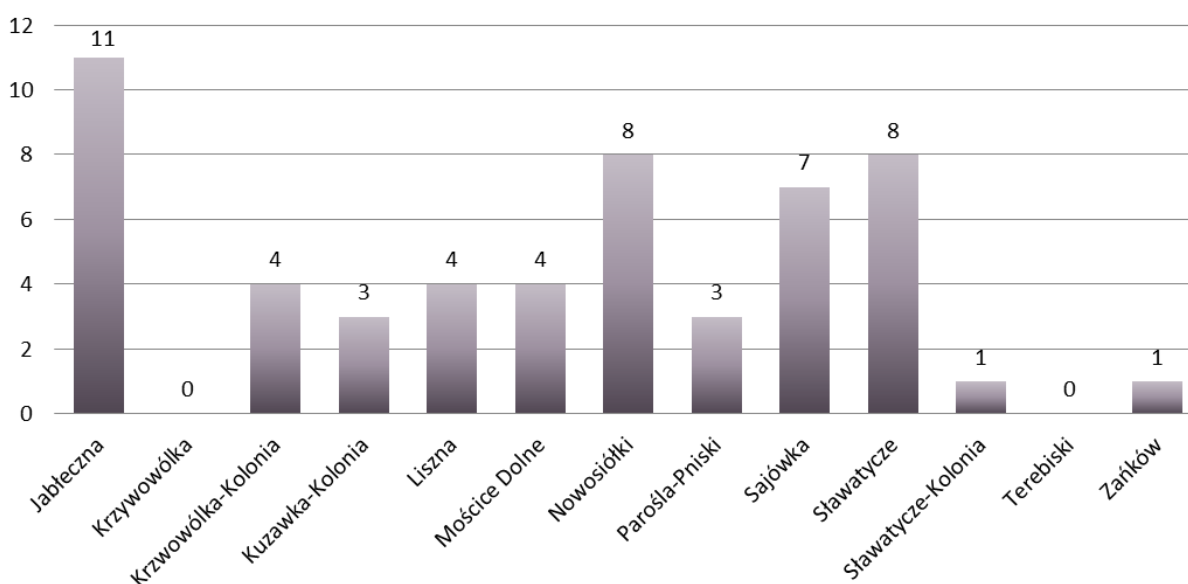
Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Gminie w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (11 osób – 20,37% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby), **Nowosiółki i Sławatycze** (8 osób- 14,81%) oraz **Sajówka** (7 osób- 12,96%).

Wykres 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie w 2016 roku.

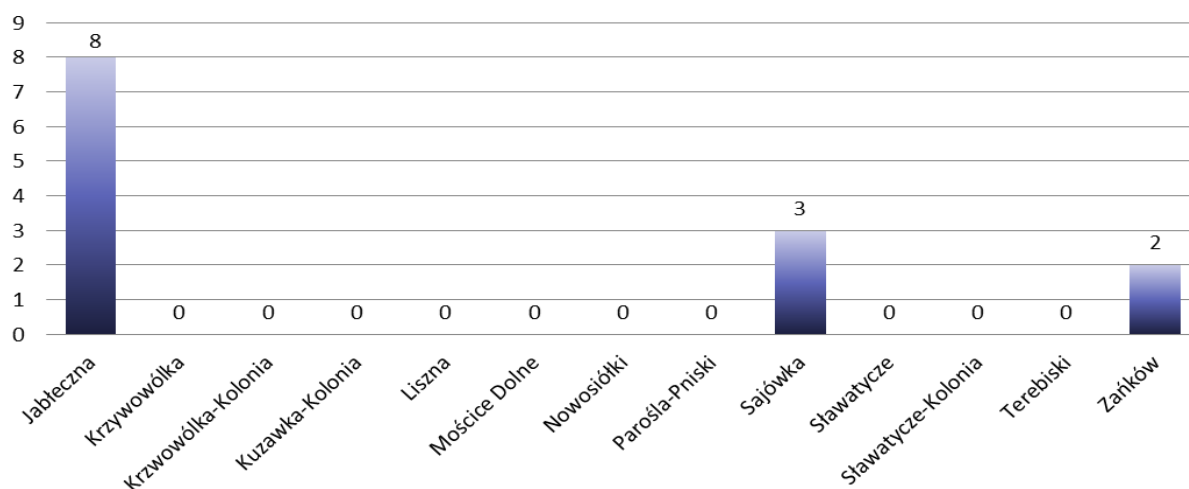

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zamieszkiwało w miejscowościach: **Jabłeczna** (8 osób – 61,54% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych), **Sajówka** (3 osoby – 23,08%), **Zańków** (2 osoby – 15,38%).

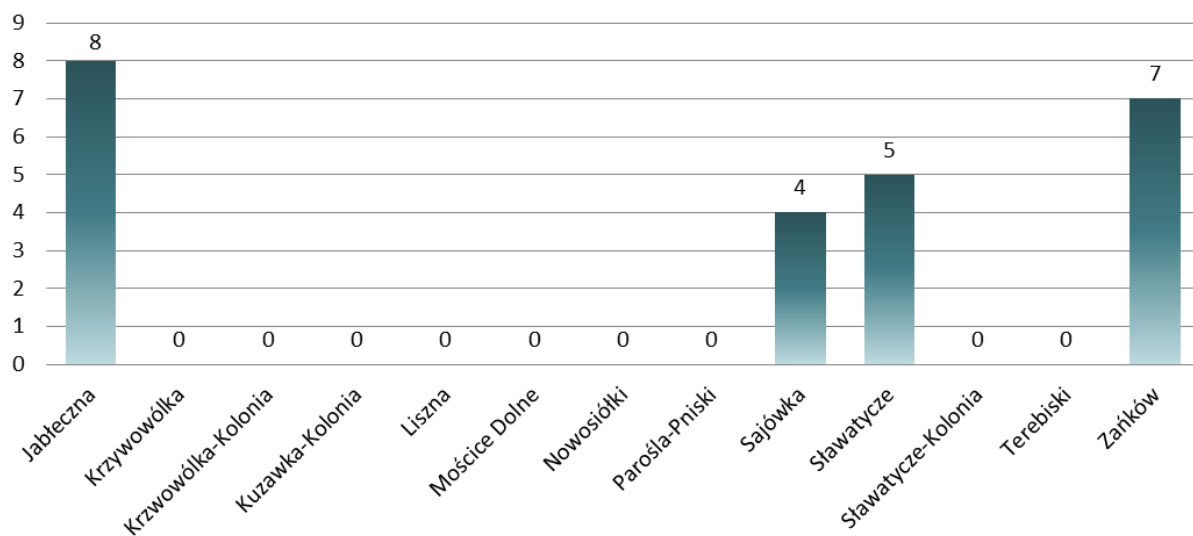
Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w rodzinie zamieszkiwało w miejscowościach: **Jabłeczna** (8 osób – 33,33% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu alkoholizmu w rodzinie), **Zańków** (7 osób – 29,17 %) oraz **Sławatycze** (5 osób – 20,83%).

Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Biorąc jednak pod uwagę identyfikowane potrzeby, należy podkreślić konieczność zwiększania, rozwijania i modernizacji infrastruktury pomocy społecznej, by żadna z grup społecznych nie była zagrożona zjawiskiem trwałego wykluczenia.

Działaniem potwierdzającym skuteczność reakcji na zmiany społeczne w Gminie było niewątpliwie utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Sławatyczach (przy ul. Długiej 1). Środowiskowy Dom Samopomocy w Sławatyczach został powołany z dniem 1 listopada 2016 roku. ŚDM jest ośrodkiem wsparcia prowadzonym w formie placówki dziennego pobytu, z którego korzystają osoby które z powodu przewlekłych zaburzeń czynności psychicznych mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem. Dom przeznaczony jest dla 18 osób i został zlokalizowany w budynku tzw. „Agronomówki”. Realizowane

w obiekcie zajęcia terapeutyczne pozwalają rozwijać umiejętności wykonywania czynności dnia codziennego, uczą samodzielności i rozwijają indywidualne zdolności. Terapie zajęciowe prowadzone są w trzech pracowniach:

- ✓ Pracownia rękodzieła
- ✓ Pracownia muzyczna
- ✓ Pracownia kulinarna
- ✓ Psycholog

2.1.7. Infrastruktura szkół i edukacja

2.1.7.1. Infrastruktura wychowania i szkolnictwa

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych młodych mieszkańców Gminy realizowane jest przez placówki podległe samorządowi gminnemu. W roku 1999 dokonano reorganizacji sieci szkolnej w gminie i utworzono Zespół Szkół w Sławatyczach, który tworzą: szkoła podstawowa i gimnazjum oraz punkt przedszkolny. Do placówki głównej uczęszczają uczniowie z wszystkich miejscowości. W infrastrukturze szkolnej funkcjonuje ponadto stadion, hala sportowa oraz plac zabaw.

Tabela 7. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach - szkoła podstawowa w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
uczniowie	193	140	136	129	145	165
absolwenci	31	31	30	24	30	16
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	-	11,03	11,11	10,12	10,39	12,32
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty (kobiety)	-	9,38	9,83	7,89	8,13	10,47
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty (mężczyźni)	-	1,65	1,28	2,23	2,26	1,85
Współczynnik skolaryzacji brutto [%]	97,97	90,91	93,79	92,81	97,64	89,67
Współczynnik skolaryzacji netto [%]	-	105,11	103,75	91,46	90,26	91,03
uczniowie uczący się języka angielskiego	-	0	0	129	145	165
uczniowie uczący się języka rosyjskiego	-	84	70	68	54	61

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Tabela 8. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach- gimnazjum w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
uczniowie	115	102	94	82	83	71
absolwenci	33	28	36	36	28	29
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	-	10,75	9,85	6,66	6,58	6,18
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty (kobiety)	-	8,42	7,02	4,71	4,80	4,50
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty (mężczyźni)	-	2,33	2,83	1,95	1,78	1,68
Współczynnik skolaryzacji brutto [%]	100,00	95,33	91,26	89,13	93,26	97,26
Współczynnik skolaryzacji netto [%]	98,26	92,52	90,29	88,04	93,26	97,26
uczniowie uczący się języka angielskiego	-	102	94	82	83	71
uczniowie uczący się języka rosyjskiego	-	102	94	82	83	71

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Na terenie gminy funkcjonuje również oddział przedszkolny który podobnie jak gimnazjum odczuwa niekorzystny trend demograficzny, w latach 2011-2015 odnotowano bowiem 36,11% spadek liczby osób uczęszczających do placówki.

Tabela 9. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach- przedszkole.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	0	593,02	521,73	586,95	675,67	666,66
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	0	1,14	1,22	1,70	1,32	1,43
Dzieci w wieku przedszkolnym i objęte wychowaniem przedszkolnym, w wieku 3-5 lat	70	86	92	92	74	66
Dzieci w wieku przedszkolnym i objęte wychowaniem przedszkolnym, w wieku 3-6 lat	102	110	117	116	91	99
Dzieci w wieku przedszkolnym i objęte wychowaniem przedszkolnym, w wieku 3-4 lat	44	60	69	57	44	40
Dzieci w wieku przedszkolnym i objęte wychowaniem przedszkolnym, w wieku 4-6 lat	85	73	86	89	73	77
Dzieci uczęszczające do przedszkola	0	72	70	54	56	46
Dzieci w wieku 2 i mniej	0	0	0	0	2	2
Dzieci w wieku 3 lat	0	12	10	9	9	13
Dzieci w wieku 4 lat	0	15	14	16	12	10
Dzieci w wieku 5 lat	0	24	24	29	29	21
Dzieci w wieku 6 lat	0	21	21	0	4	0
Dzieci w wieku 7 lat i więcej	0	0	1	0	0	0

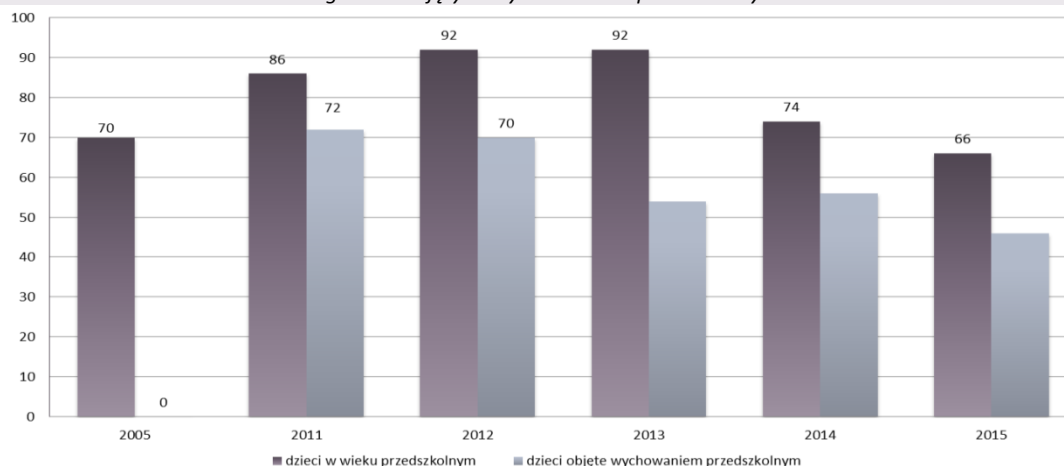
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Wskaźnikiem obrazującym politykę społeczną w gminie jest liczba dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2005–2015 liczba dzieci w przedszkolach

wahała się. W 2005 roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie wyniosła 70, w 2011 r. – 86 natomiast w roku 2015- 66.

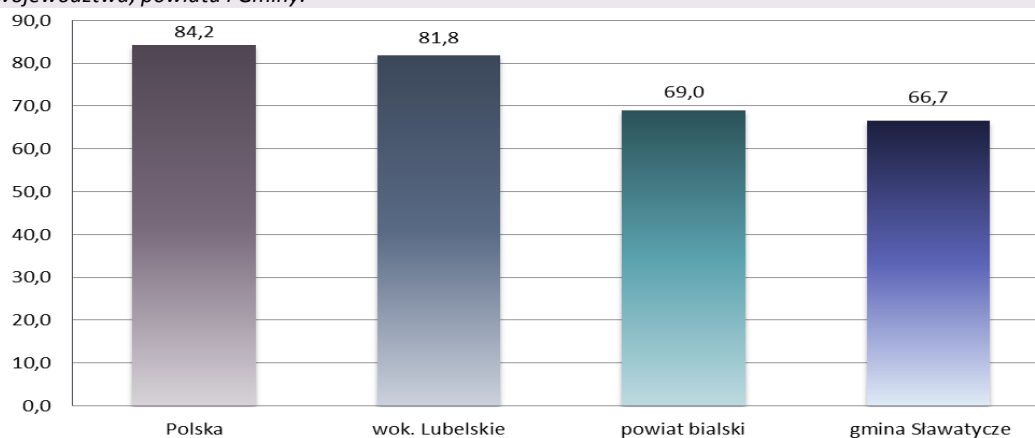
Wykres 20. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Biorąc pod uwagę odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie, należy podkreślić iż wskaźnik ten znacznie odbiega od sytuacji odnotowanej zarówno w powiecie jak również województwie i kraju.

Wykres 21. Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

2.1.7.2. Poziom edukacji

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych miejscowości gminy. Brakuje danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik jakim jest wynik z egzaminu szóstych klas. Średni wynik egzaminów z języka polskiego w roku 2015 wyniósł 75% natomiast w roku 2016 wskaźnik ten uległ zmniejszeniu do poziomu 64%. Średni wynik egzaminów z matematyki w roku 2015 wyniósł 54,4%, natomiast w roku 2016 wskaźnik ten uległ zmniejszeniu do poziomu 38,8%. Średni wynik egzaminów z j. rosyjskiego w roku 2015 wyniósł 83,5%, natomiast w roku 2016 wskaźnik ten uległ zmniejszeniu do poziomu 70,3%.

Tabela 10. Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją.

2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
				Język polski 15,8 pkt (75%)	Język polski 12,8 pkt (64%)
21,3 pkt (53%)	19,2pkt (48%)	21,3 pkt (54%)	20,5 pkt (51,3%)	Matematyka 10,9 pkt (54,4%)	Matematyka 7,7 pkt (38,3%)
				Język rosyjski 33,4 pkt (83,5%)	Język rosyjski 28,1 pkt (70,3%)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS

2.1.8. Poziom zatrudnienia i rynek pracy

2.1.8.1. Poziom zatrudnienia

W Gminie Sławatycze na 1000 mieszkańców pracuje 78 osób. Jest to o wiele mniej od wartości dla województwa lubelskiego (175 osób) oraz od wartości dla Polski (232 osoby). 48,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 51,30% mężczyźni.

Wykres 22. Pracujący na 1000 ludności w Gminie Sławatycze, województwie lubelskim i Polsce w 2015 r. *

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

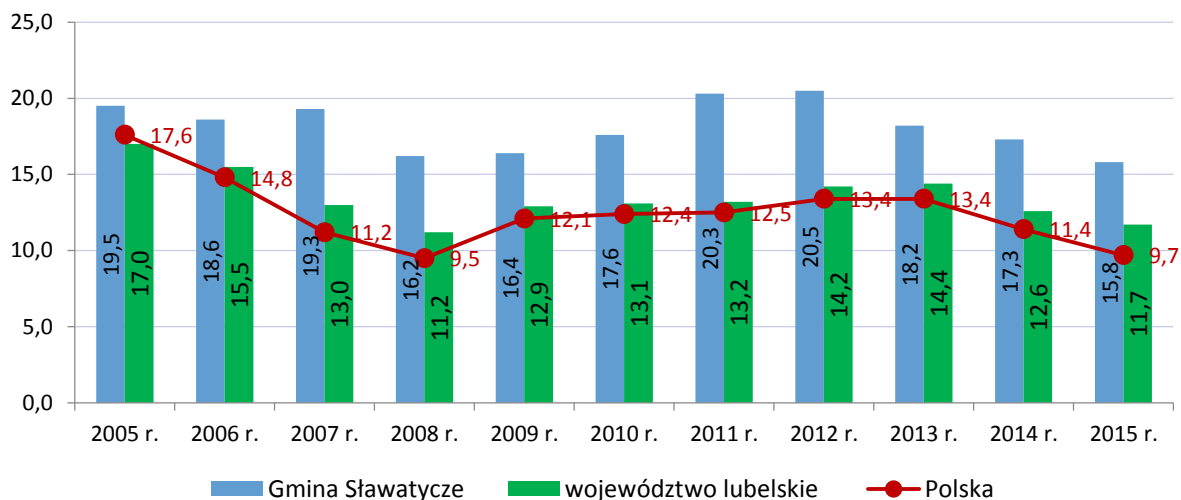
* Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

2.1.8.2. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Sławatycze wyniosło w 2015 roku 15,8% (16,7% wśród kobiet i 15,1% wśród mężczyzn). Poziom stopy bezrobocia rejestrowanego w Gminie Sławatycze jest o wiele wyższy niż notowany poziom bezrobocia dla województwa lubelskiego (11,7%) oraz dla całej Polski (9,7%).

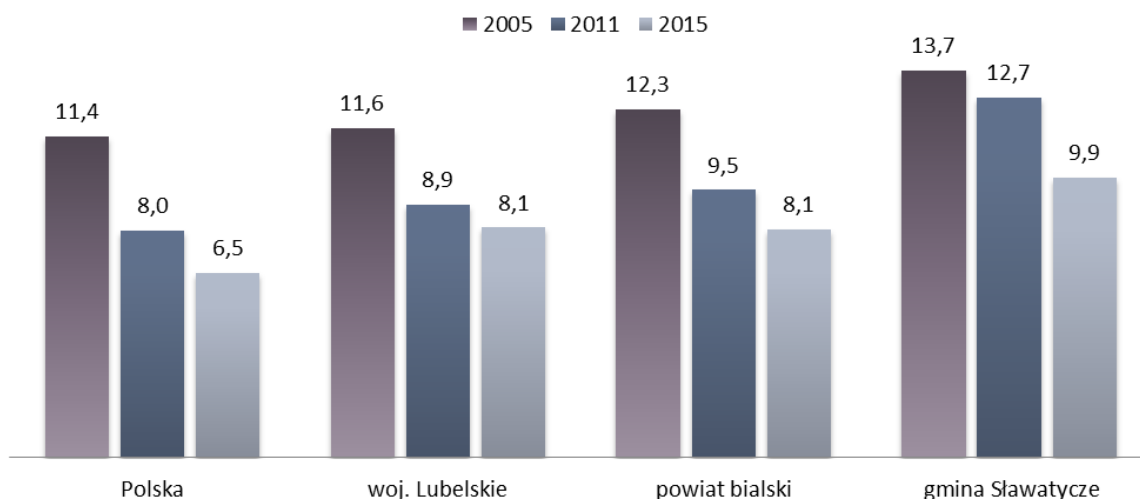
Wykres 23. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Sławatycze na tle województwa lubelskiego i Polski w latach 200-2015 (w%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Sytuację na rynku pracy odzwierciedla udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W Gminie wskaźnik ten podlegał wahaniom między 2005 a 2015 rokiem. W 2015 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł 9,9%. Udział ten był wyższy niż dla powiatu, województwa i Polski. Należy jednak pamiętać, że jest to tylko jeden ze sposobów podawania wielkości bezrobocia. Stopa bezrobocia obliczona tym sposobem będzie zawsze niższa, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności *ludności aktywnej ekonomicznie*⁵.

Wykres 224. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2005-2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.

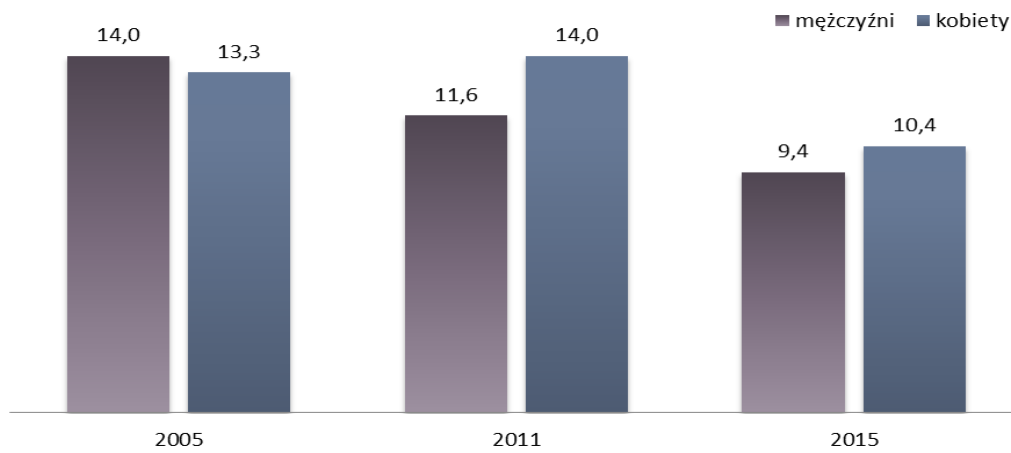

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

⁵ Stopa bezrobocia według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy (w ramach BAEL – Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, co kwartał na próbie rotacyjnej 20 000 gospodarstw domowych).

Wykres 23. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2005- 2015 roku – kobiety, mężczyźni.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Wg. Danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej łączna liczba bezrobotnych na koniec roku 2015 wyniosła 138 osób, co w stosunku do roku 2010 wskazuje obniżenie liczby osób bezrobotnych o 13,20%. Również korzystnie przedstawia się wskaźnik liczby osób zarejestrowanych po raz pierwszy jako bezrobotny, który na przestrzeni lat ulega systematycznemu obniżeniu. W strukturze osób bezrobotnych dominują mężczyźni tj. 52,18% przy 47,82% udziale kobiet. Co ciekawe, liczba osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnio zawodowym nie uległa znaczącemu obniżeniu, natomiast osób z wykształceniem zasadniczo zawodowym czy gimnazjalnym znacząco ubywa.

Tabela 11. Struktura bezrobotnych ogółem w Gminie Sławatycze w latach 2010-2015.

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	
DANE OGÓLNE:							
Stopa bezrobocia	Polska	12,4%	12,5%	13,4%	13,4%	11,5%	9,8%
	Województwo	13,1%	13,2%	14,1%	14,4%	12,7%	11,7%
	Powiat biały	14%	15,1%	15,9%	16%	14,5%	13%
	Gmina Sławatycze	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Liczba ofert pracy	0	0	1	0	3	0	
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych							
Ogółem:	159	188	185	166	155	138	
w tym: kobiety	73	94	94	78	82	66	
Z prawem do zasiłku	9	10	7	7	4	8	
w tym: kobiety	3	6	1	2	2	4	
w tym: poprzednio pracujących	105	123	118	102	99	99	
w tym: zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2	2	1	3	3	4	
w tym: dotychczas niepracujące	54	65	67	64	56	39	
Po raz pierwszy	35	37	37	39	30	22	
Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych							
Ogółem:	18	5	12	9	8	9	
z powodu podjęcia pracy	2	2	6	4	6	6	
Bezrobotni wg wykształcenia							
Wyższe	22	29	26	21	24	23	
Policealne i średnie zawodowe	36	39	39	44	43	41	
Średnie ogólnokształcące	16	25	30	26	21	19	
Zasadnicze zawodowe	44	45	45	36	33	30	
Gimnazjalne i poniżej	41	50	45	39	34	25	
Bezrobotni wg wieku							
18-24	43	52	46	46	37	21	
25-34	55	62	66	51	51	50	
35-44	23	30	27	23	25	32	
45-54	25	26	24	20	22	14	
55-59	9	11	15	19	15	15	
60-64	4	7	7	7	5	6	

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy						
Do 1 miesiąca	22	11	11	8	8	7
1-3 miesiące	42	28	29	26	19	20
3-6 miesięcy	19	32	32	23	19	13
6-12 miesięcy	17	37	27	25	20	20
12-24 miesięcy	26	35	35	33	26	20
Powyżej 24 miesięcy	33	45	51	51	63	58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji GUS, BDL oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

Niepokojącym wskaźnikiem który definiuje sytuację rynku bezrobocia gminy Sławatycze jest znaczna ilość osób pozostająca długotrwale bezrobotna jak również liczba osób bezrobotnych posiadająca co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. Wśród osób bezrobotnych nie odnotowano natomiast osób niepełnosprawnych.

Tabela 12. Wybrane kategorie osób bezrobotnych ogółem w Gminie Sławatycze w 2016 r.

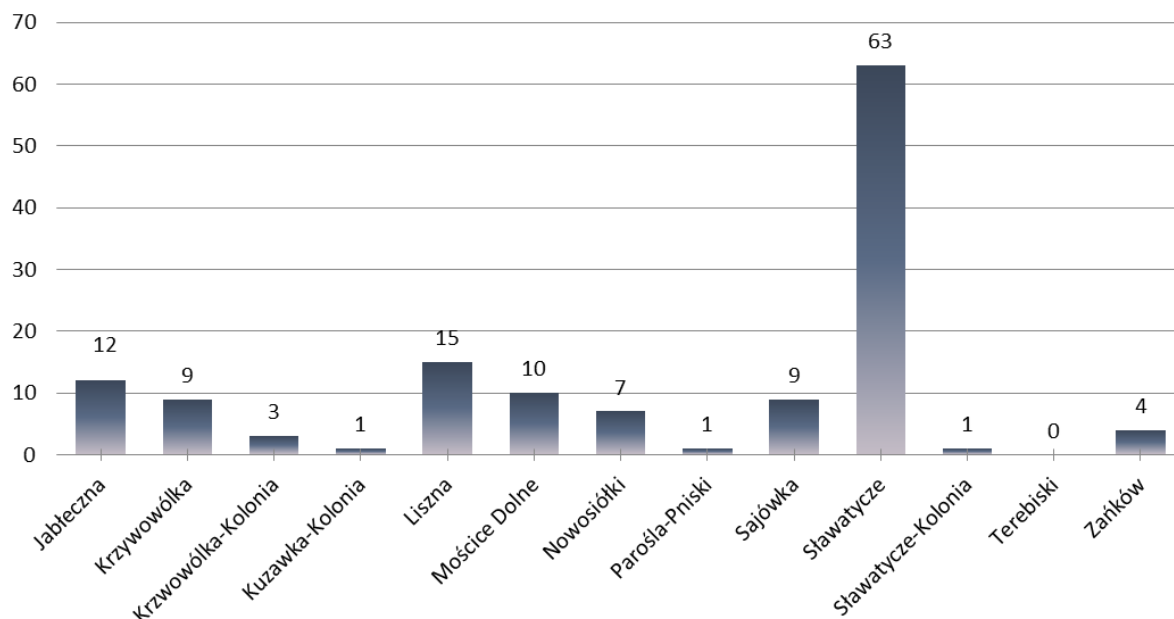
Wyszczególnienie	OGÓŁEM	
	RAZEM	KOBIETY
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	5	1
Cudzoziemcy	4	3
Bez kwalifikacji zawodowych	41	21
Bez doświadczenia zawodowego	51	25
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	26	26
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	118	59
Do 30 roku życia	44	22
W tym: do 25 roku życia	15	6
Długotrwale bezrobotne	90	48
Powyżej 50 roku życia	31	14
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	23	17
Niepełnosprawni	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji GUS, BDL oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

Zgodnie z danymi PUP w 2016 na terenie gminy zarejestrowanych było 135 bezrobotnych. Najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkiwało w miejscowościach: **Sławatycze** (63 – 46,67% ogółu bezrobotnych na terenie gminy), **Liszna** (15- 11,11%) i **Jabłeczna** (12- 8,89%)

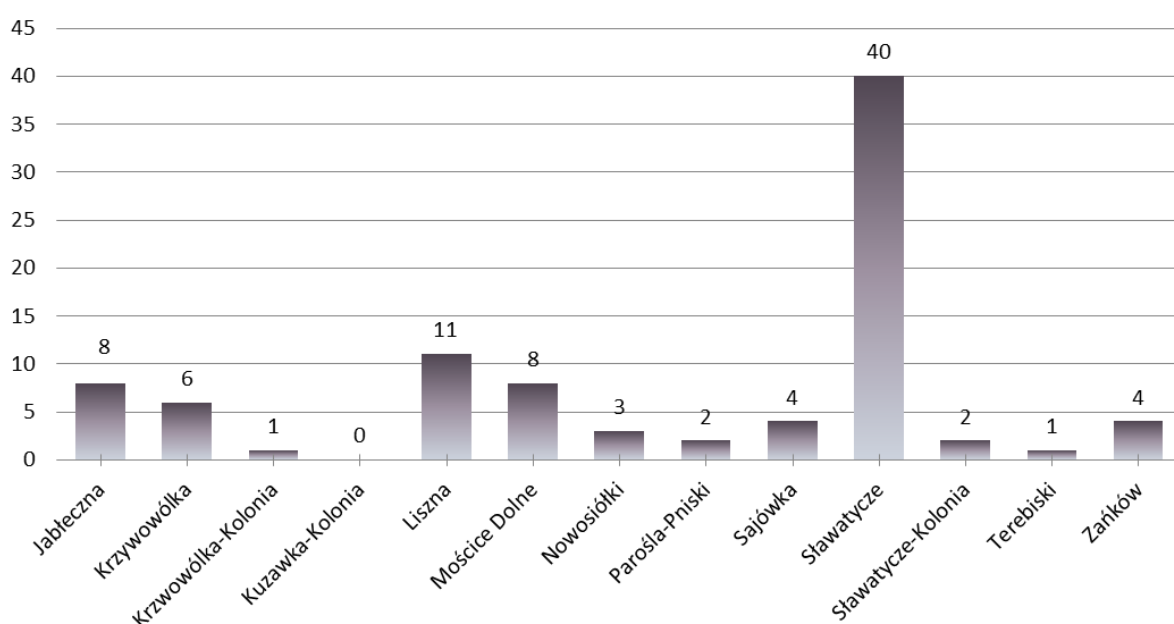
Wykres 246. Liczba osób bezrobotnych na poziomie miejscowości w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Bezrobocie jest jednym z podstawowych czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dlatego kluczowe jest podejmowanie działań minimalizujących poziom tego zjawiska. Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych. Najwięcej długotrwale bezrobotnych w roku 2016 zamieszkiwało sołectwa: **Sławatycze (40)**, **Liszna (11)** oraz **Jabłeczna i Mościce Dolne (8)**.

Wykres 257. Liczba długotrwale bezrobotnych wg miejscowości w 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

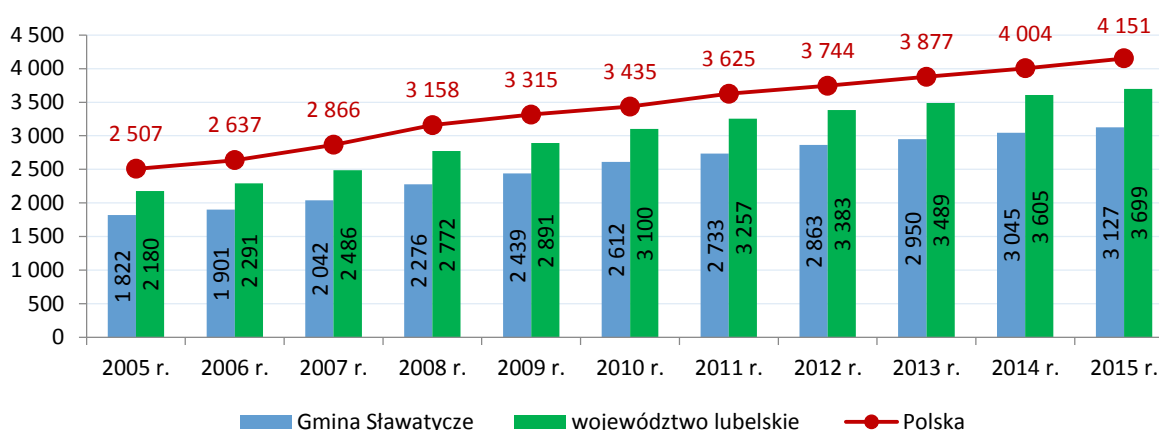

2.1.8.3. Pracujący i wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Sławatycze w 2015 r. wyniosło 3 127,01 zł, co odpowiada 75,30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł) w Gminie Sławatycze na tle województwa lubelskiego i Polski w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Sławatycze 62 osoby wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 17 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów

i wyjazdów do pracy wynosi -45.

58,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Sławatycze pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 9,9% w przemyśle i budownictwie, a 6,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 6,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

2.1.9. Bezpieczeństwo publiczne

Jakość życia i rozwój społeczeństwa są uzależnione od m.in. poczucia bezpieczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu. Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, mimo tego, że stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać ślad w jej funkcjonowaniu. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Komisariat Policji w Wisznicach (ul. Kościelna 35).

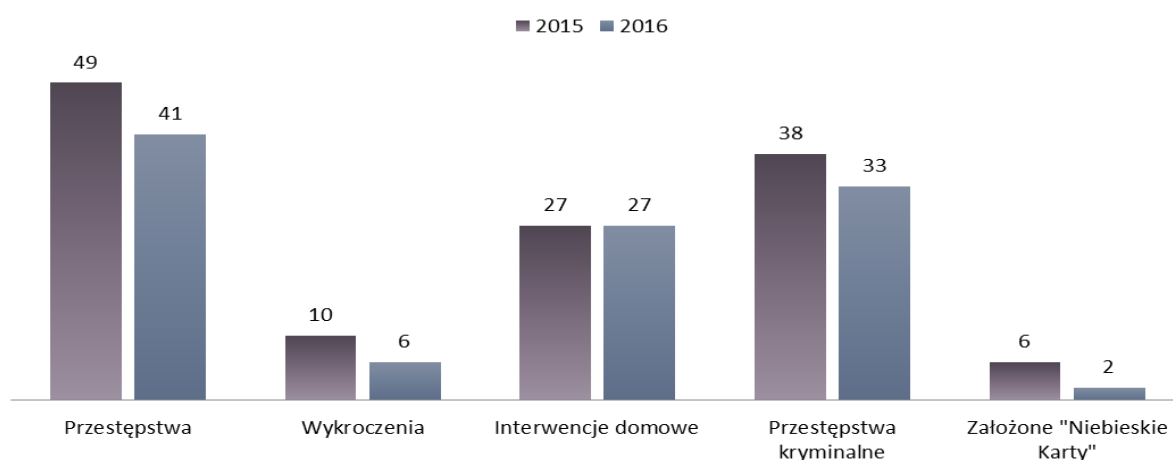

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Wisznicach na terenie gminy w 2016 roku dokonano łącznie:

- ✓ 41 przestępstw
- ✓ 6 wykroczeń
- ✓ 27 interwencji domowych
- ✓ 33 przestępstwa kryminalne
- ✓ Założono 2 „Niebieskie Karty”

Zestawienie przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie gminy znajduje się na wykresie poniżej.

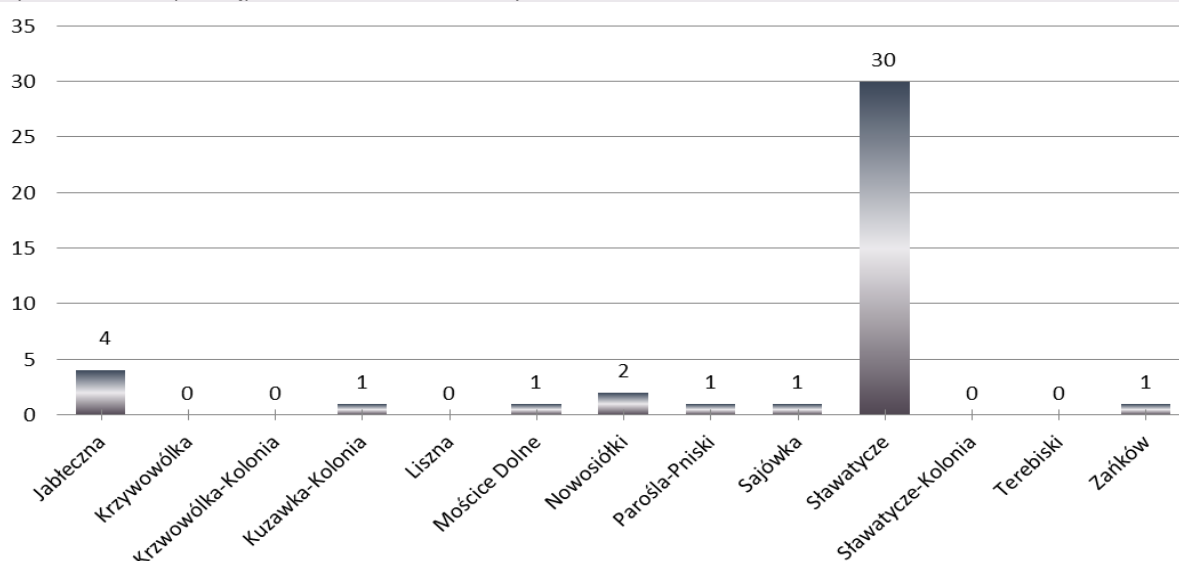
Wykres 269. Zestawienie liczby przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie Gminy Sławatycze.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

Najwięcej przestępstw w 2016 roku popełniono w sołectwach: **Sławatycze (30)** i **Jabłeczna (6)**. W pozostałych sołectwach liczba przestępstw ma charakter marginalny (np. Mościce Dolne) lub nie występują (w przypadku np. Liszna).

Wykres 30. Liczba przestępstw 2016 w Gminie Sławatycze.

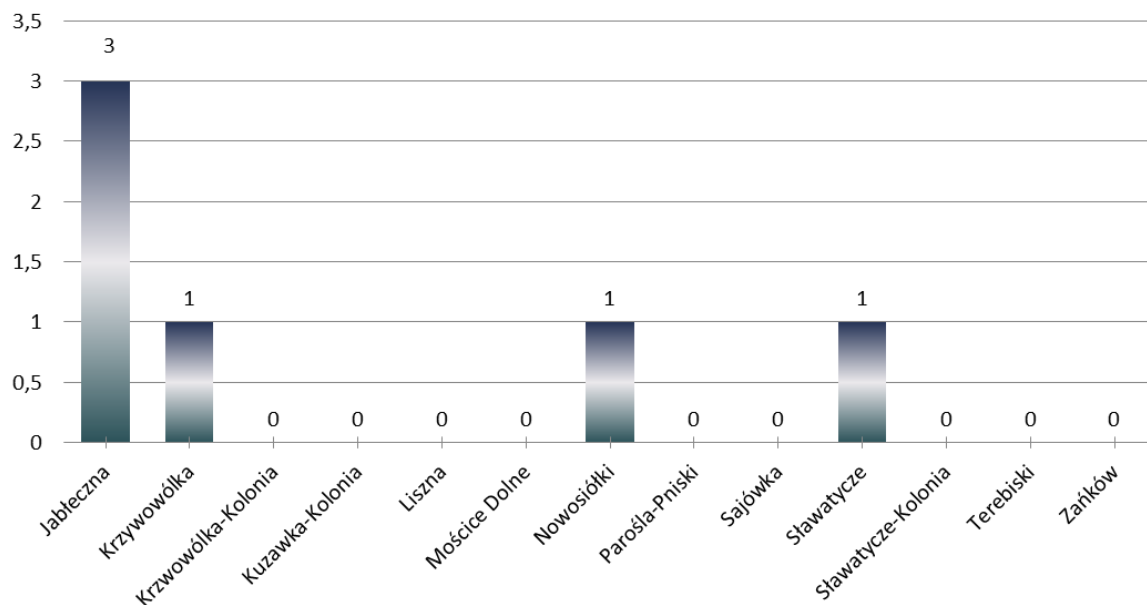

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

Najwięcej wykroczeń w 2016 roku popełniono w sołectwach: **Jabłeczna (3)** i **Krzywówólka, Nowosiółki i Sławatycze (1)**. W pozostałych sołectwach nie odnotowano wykroczeń.

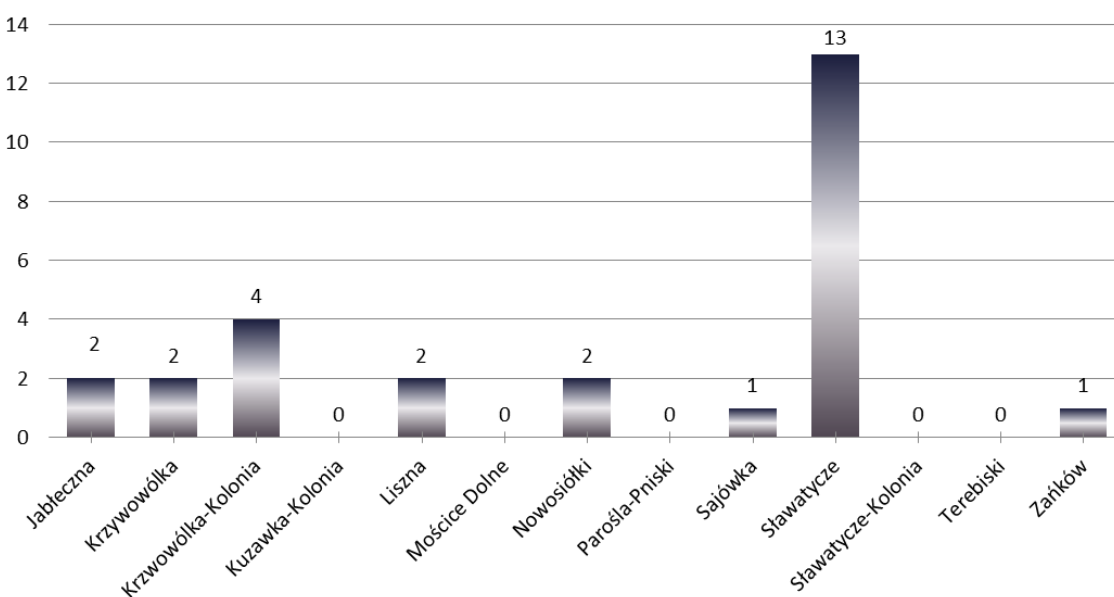
Wykres 31. Liczba wykroczeń w Gminie Sławatycze w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

W 2016 roku najwięcej interwencji domowych przeprowadzono w sołectwach: **Sławatycze (13)**, **Krzywówólka-Kolonia (4)** oraz **Jabłeczna, Krzywówólka, Liczna, Nowosiółki (2)**. W pozostałych sołectwach liczba interwencji ma charakter marginalny (np. Sajówka) lub nie występują (w przypadku np. s. Terebiski).

Wykres 32. Interwencje domowe w Gminie Sławatycze w 2016 r.

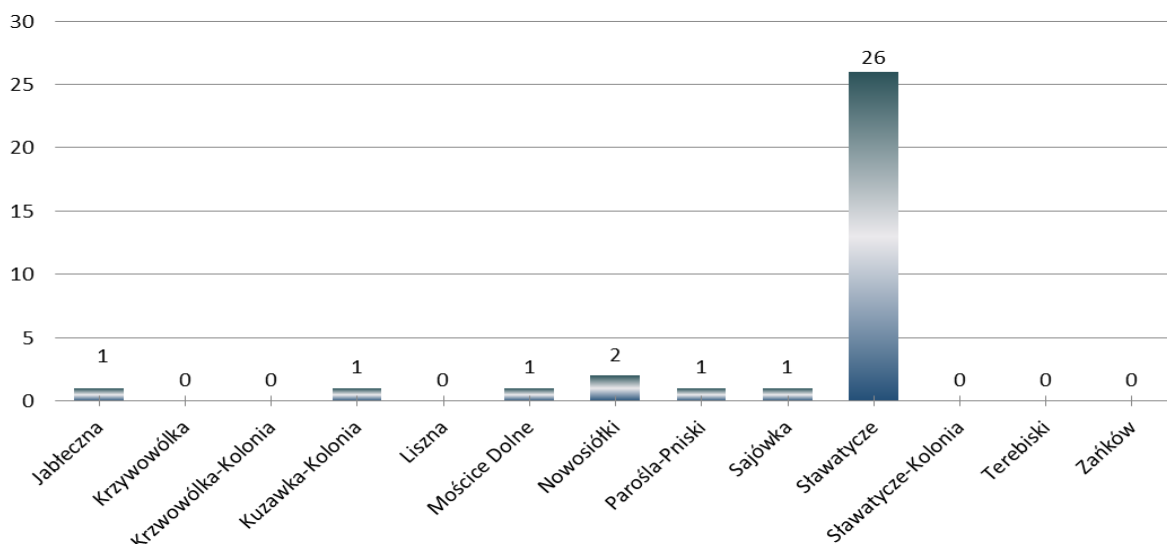

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

W 2016 roku najwięcej przestępstw kryminalnych odnotowano w sołectwach: **Sławatycze** (26). W pozostałych sołectwach liczba przestępstw kryminalnych ma charakter marginalny (np. Sajówka) lub nie występują (w przypadku np. s. Terebiski).

Wykres 273. Przestępstwa kryminalne w Gminie Sławatycze w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

Natomiast „niebieskie karty” zostały założone po jednej w sołectwie **Krzywówółka-Kolonia** oraz **Sławatycze**.

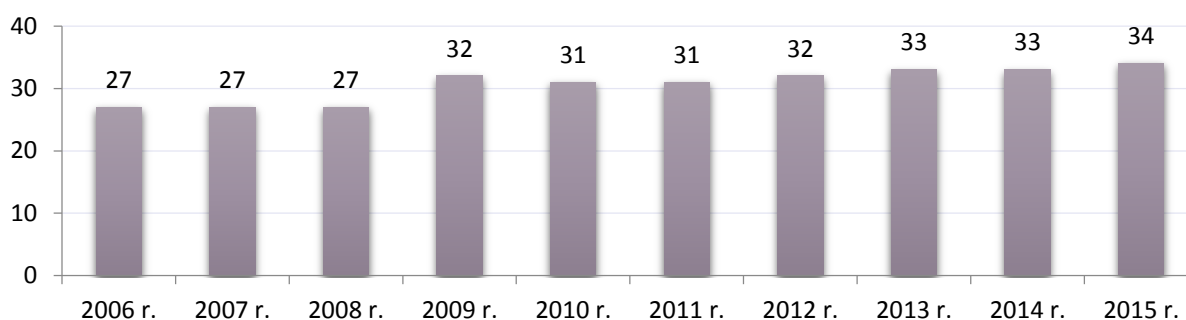
2.1.10. Jakość i poziom kapitału społecznego

2.1.10.1. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz bezpośrednich korzyści, aktywność organizacji pozarządowych przynosi także szereg korzyści pośrednich, niekiedy równie istotnych jak te podstawowe, do których należą m.in.: tworzenie miejsc pracy, wypełnianie usługami bądź dobrami nisz, którymi rynek ani państwo nie są zainteresowane⁶.

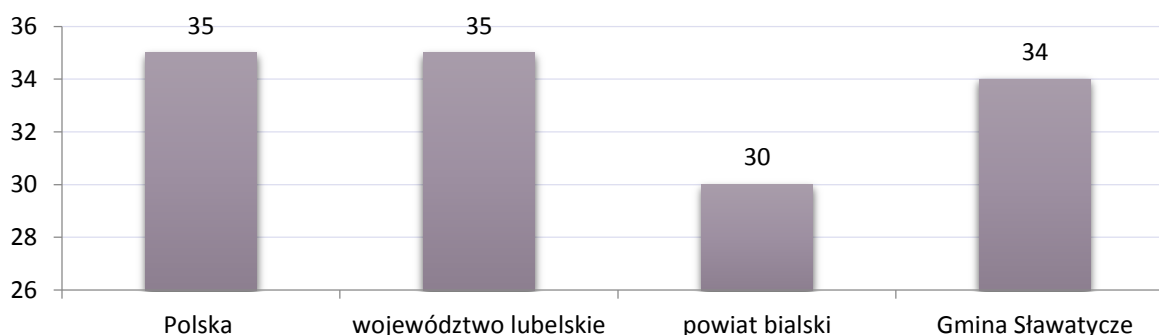
Dane liczbowe dotyczące organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych zostały zaczerpnięte z Banku Danych Lokalnych GUS i pochodzą z końca 2015 r. W Gminie Sławatycze w wymienionym okresie, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, funkcjonowało 34 tego typu organizacji. Liczba organizacji działająca w Gminie Sławatycze jest wyższa jak w powiecie białskim, ale niższa od średniej zarówno w województwie lubelskim, jak i Polsce.

Wykres 34. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Gminie Sławatycze w latach 2006-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Wykres 35. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Sławatycze, powiecie białskim, województwie lubelskim i Polsce w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

⁶ Na podstawie www.osektorze.ngo.pl.

Tabela 13. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Sławatycze w 2016 r.

L.p.	Sołectwo	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych
1.	Jabłeczna	3
2.	Krzywówólka	3
3.	Krzwówólka-Kolonia	0
4.	Kuzawka-Kolonia	0
5.	Liszna	2
6.	Mościce Dolne	2
7.	Nowosiółki	1
8.	Parośla-Pniski	0
9.	Sajówka	0
10.	Sławatycze	3
11.	Sławatycze-Kolonia	0
12.	Terebiski	0
13.	Zańków	0
RAZEM:		14

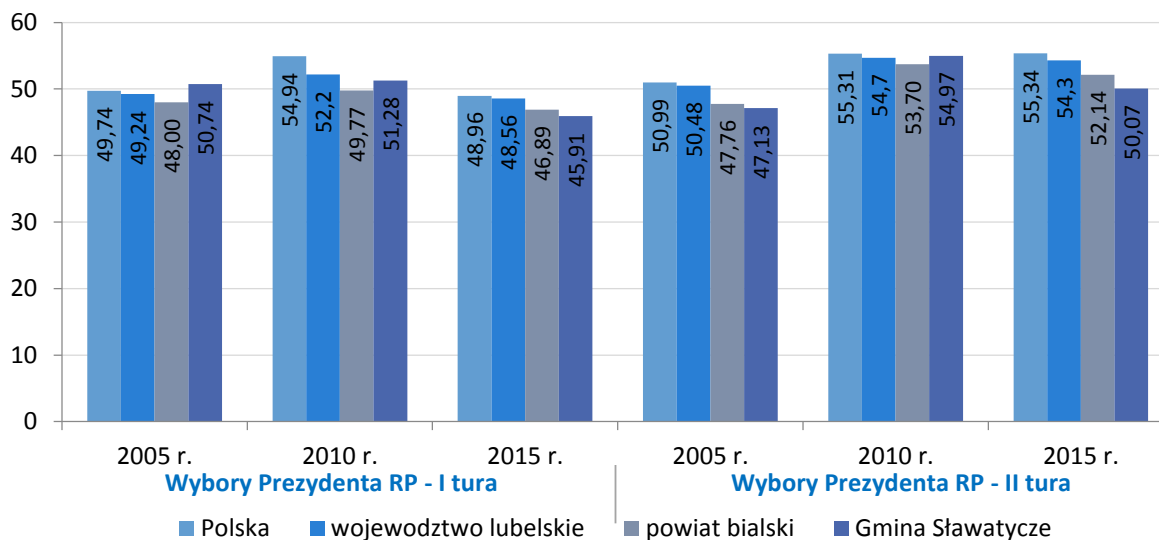
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

2.1.10.2. Frekwencja wyborcza

Jednym ze sposobów analizowania aktywności obywatelskiej jest weryfikacja frekwencji wyborczej. Uważa się bowiem, że im wyższy udział mieszkańców w czasie głosowania tym wyższa świadomość społeczna, jak również wyższa chęć uczestnictwa w życiu publicznym.

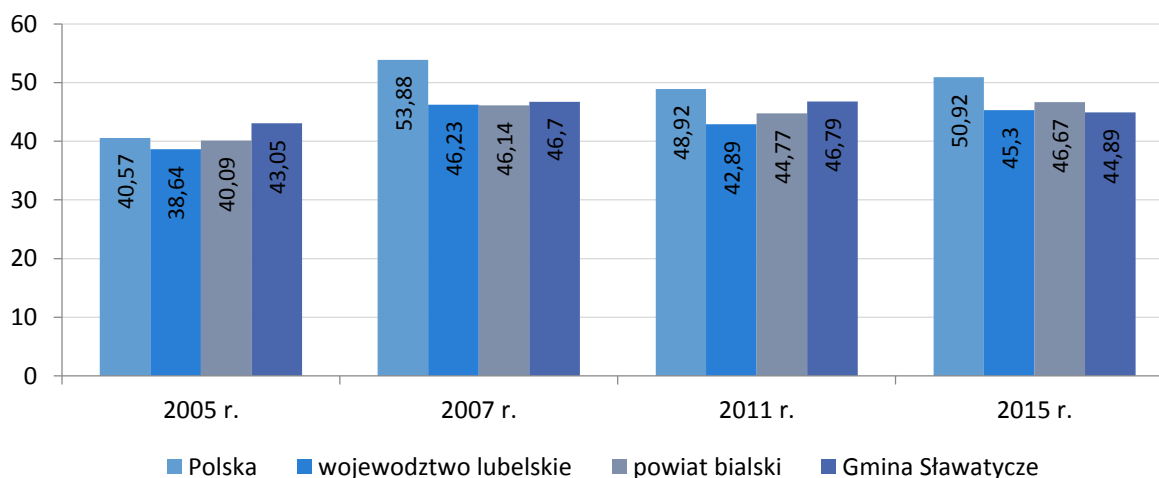
Wykres 36. Porównanie frekwencji wyborczej w Gminie Sławatycze, powiecie białskim, województwie lubelskim i Polsce w różnych typach wyborów.

Wybory Prezydenta RP - I i II tura (w %)

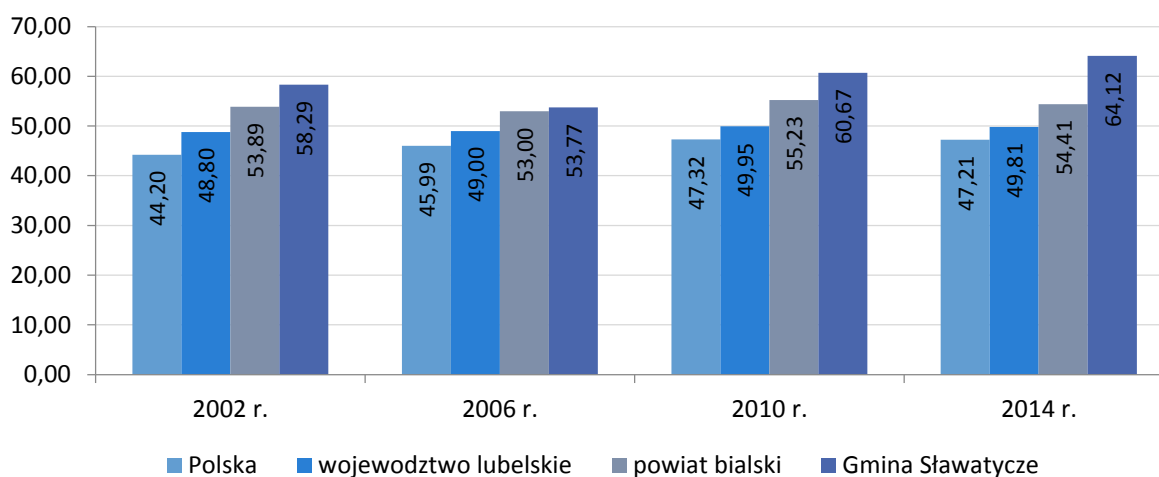

Wybory do Sejmu RP (w %)

Wybory Samorządowe (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

W Gminie Sławatycze w większości głosowań wyborczych w wyborach na Prezydenta RP frekwencja była niższa niż średnia ogólnopolska, w województwie lubelskim lub powiecie białym.

Jeśli zaś chodzi o wybory do Sejmu RP i Wybory Samorządowe to frekwencja w Gminie Sławatycze w zdecydowanej większości głosowań była wyższa niż średnia ogólnopolska, w województwie lubelskim i powiecie białym.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza na poziomie poszczególnych sołectw Gminy Sławatycze w 2010 i 2014 r.

L.p.	Sołectwo	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2010)		Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)	
1.	Jabłeczna		59%		60%
2.	Krzywowólka		58%		56%
3.	Krzwowólka-Kolonia		58%		56%
4.	Kuzawka-Kolonia		61%		59%
5.	Liszna		61%		59%
6.	Mościce Dolne		61%		59%
7.	Nowosiółki		59%		60%
8.	Parośla-Pniski		59%		60%
9.	Sajówka		58%		56%
10.	Sławatycze		61%		59%
11.	Sławatycze-Kolonia		61%		59%
12.	Terebiski		59%		60%
13.	Zańków		58%		56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Sławatycze i PKW.

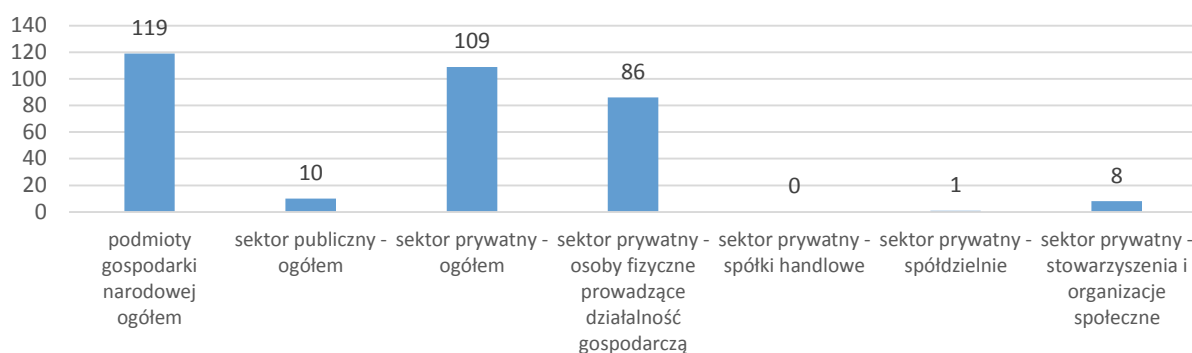

2.2. Diagnoza sfery gospodarczej

2.2.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza

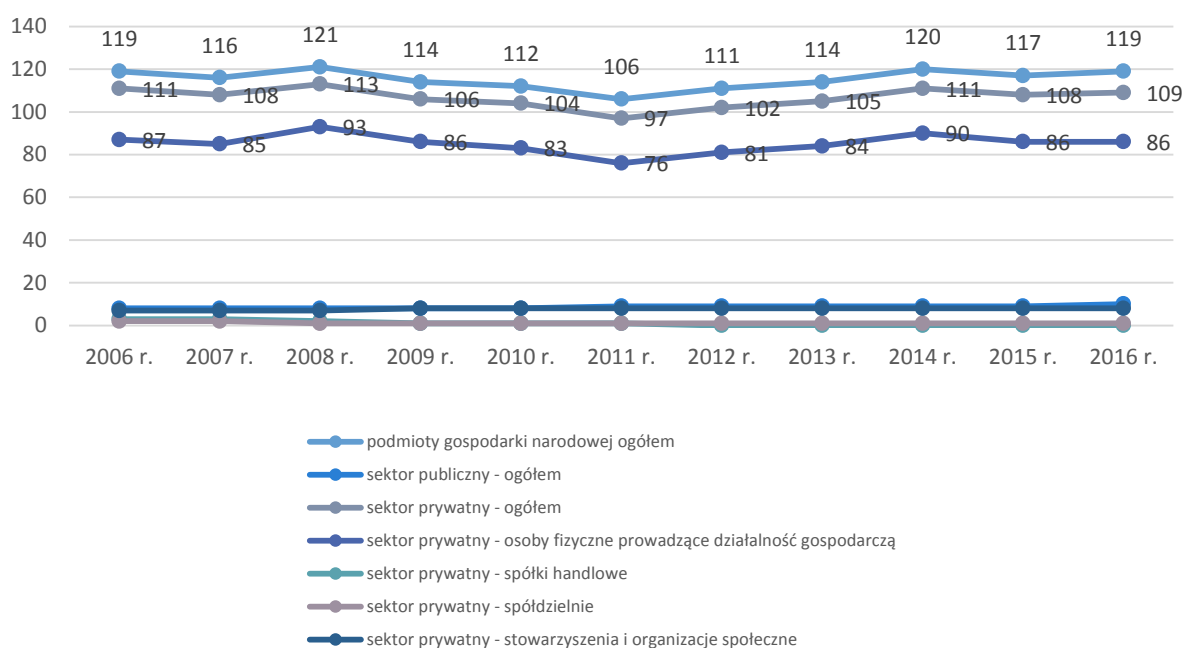
Na koniec 2016 roku w Gminie Sławatycze funkcjonowało 119 podmiotów gospodarczych, z czego 10 stanowiły podmioty zaliczane do sektora publicznego, 109 stanowiły podmioty sektora prywatnego, w tym 86 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 8 stowarzyszeń i organizacji społecznych i 1 spółdzielnia. Ich liczba w okresie lat 2006-2016 podlegała nieznacznym wahaniom. Najmniejsza była w 2011 r. – 106 firm, największa w 2008 r. – 121 firm.

Wykres 37. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach funkcjonujących w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Wykres 38. Podmioty gospodarcze wg najważniejszych sektorów własnościowych latach 2006-2016.

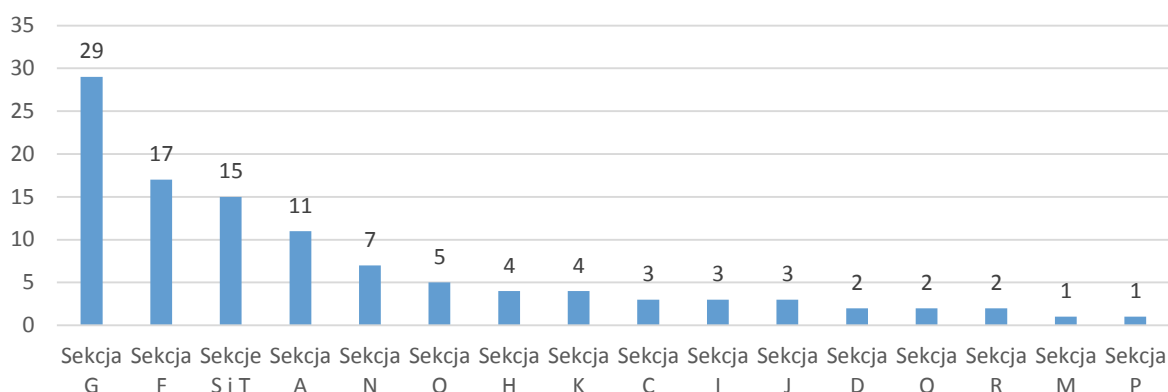

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Najliczniejszą grupą podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego, według klasyfikacji PKD 2007⁷ w 2016 r. stanowili przedsiębiorcy z branży handlu hurtowego i detalicznego (sekcja G), budownictwa (sekcja F), branży pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja SiT) oraz z branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A).

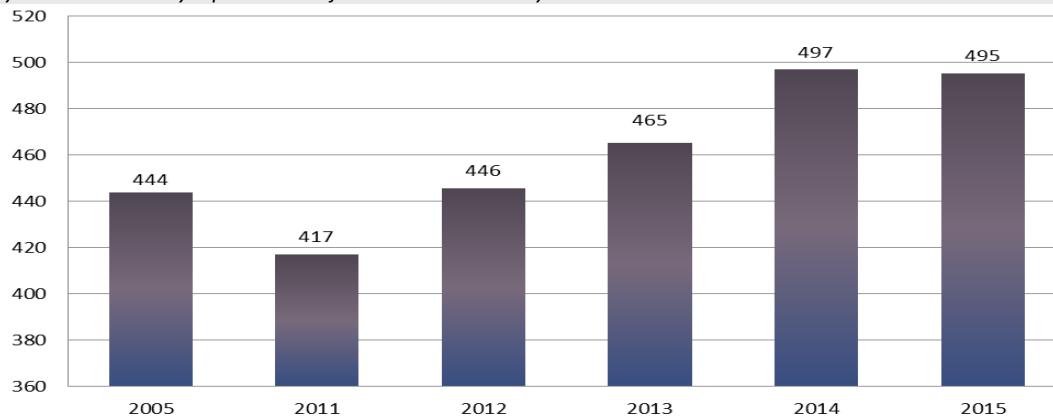
Wykres 39. Podmioty prywatne wg sekcji PKD 2007 w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

W latach 2005–2015 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności ulegała wahaniom – w 2015 roku osiągnęła wartość 495 podmiotów.

Wykres 40. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie w latach 2005–2015.

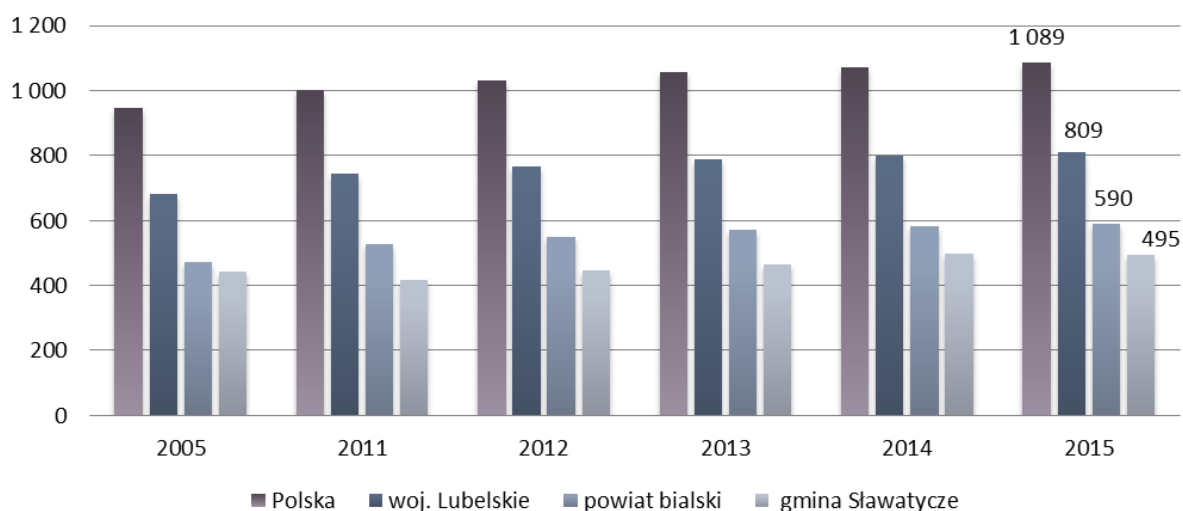
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

⁷ LISTA KODÓW PKD POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI 2007: A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, B. Górnictwo i wydobywanie, C. Przetwórstwo przemysłowe, D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F. Budownictwo, G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H. Transport i gospodarka magazynowa, I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J. Informacja i komunikacja, K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, P. Edukacja, Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, S. Pozostała działalność usługowa, T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, U. Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Wynik ten był zdecydowanie niższy w stosunku do wskaźników dla powiatu, województwa lubelskiego i kraju. W stosunku do średniej krajowej, wskaźnik dla Gminy Sławatycze jest ponad 2-krotnie niższy.

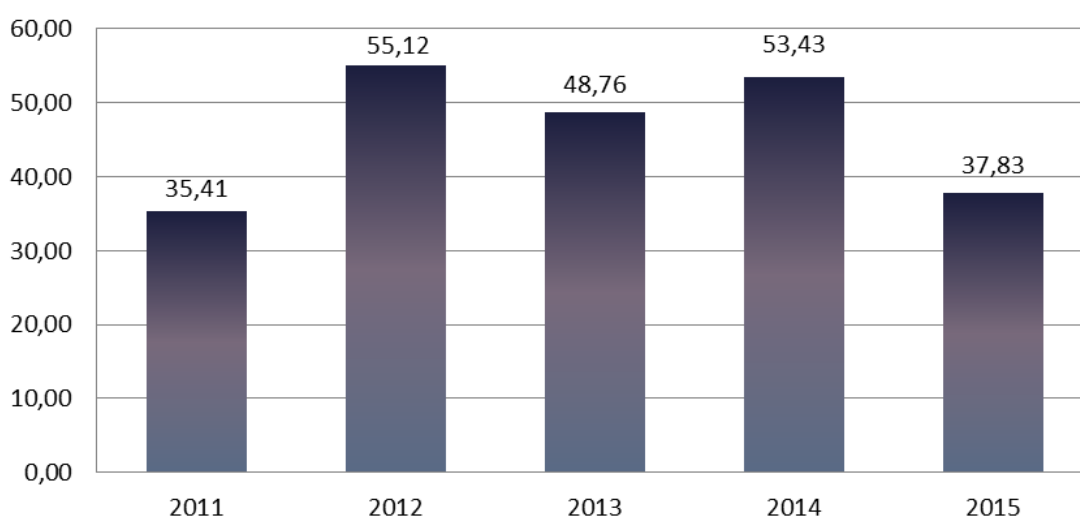
Wykres 41. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności podlegała wahanom w latach 2011–2015. W 2015 roku w gminie wskaźnik nowo zakładanych przedsiębiorstw wyniósł 37,83.

Wykres 42. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie w latach 2011–2015.

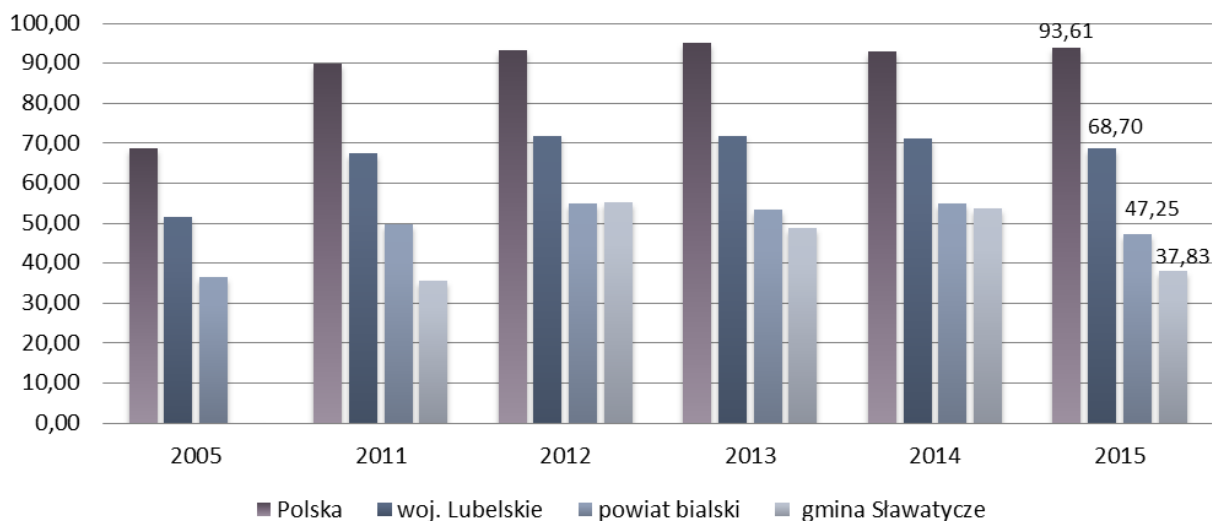

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wynik ten był zdecydowanie niższy w stosunku do wskaźników dla powiatu, województwa i kraju. W stosunku do średniej krajowej, wskaźnik dla Gminy Sławatycze jest ponad 2-krotnie niższy.

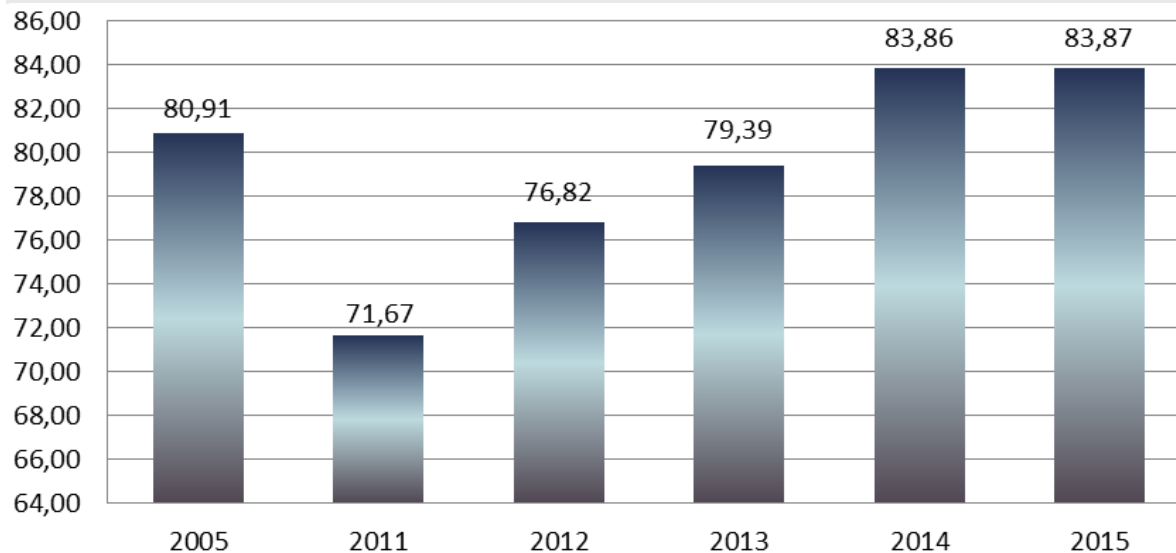
Wykres 43. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 20-5-2015 ulegał wahaniom. Najniższy był w 2011 r. (71,67), najwyższy w 2015 r. (83,87).

Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Sławatycze w latach 2005-2015.

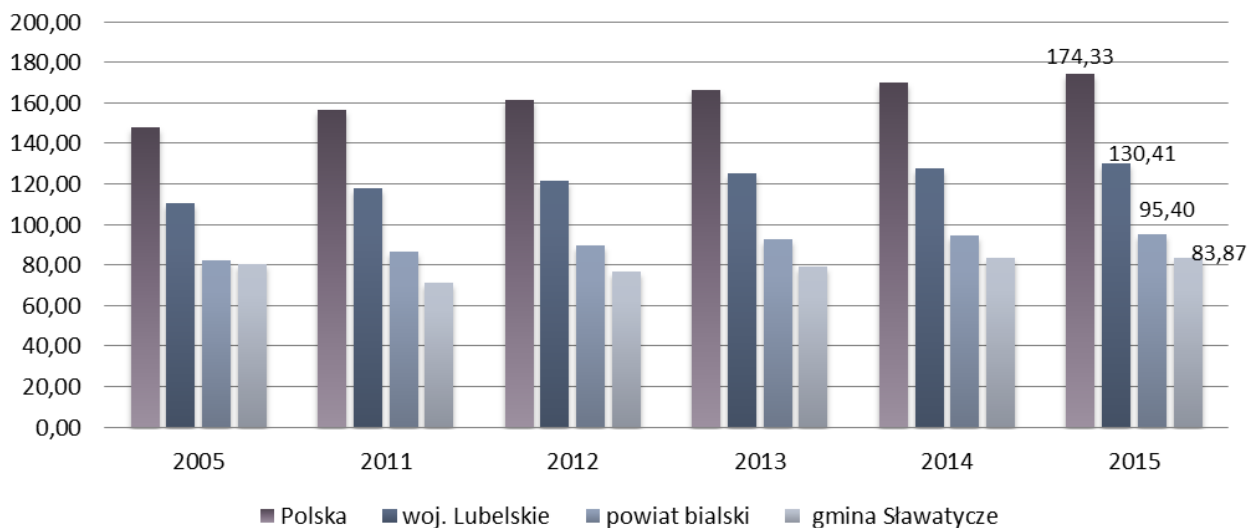

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wynik ten był zdecydowanie niższy w stosunku do wskaźników dla powiatu, woj. czy kraju. W stosunku do średniej krajowej, wskaźnik dla Gminy Sławatycze jest ponad 2-krotnie niższy.

Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy na terenie gminy zarejestrowanych było w 2015 roku 60 podmiotów gospodarczych, natomiast w roku 2016 wskaźnik ten uległ zwiększeniu do poziomu 65. Najwyższą wartość wskaźnika wskazują sołectwa Sławatycze, w dalszej kolejności Liszna oraz Jabłeczna.

Tabela 15. Liczba zarejestrowanych w poszczególnych miejscowościach gminy aktywnych podmiotów gospodarczych w latach 2015-2016.

L.p.	Miejscowość	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2015 r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2016 r.
1.	Jabłeczna	3	3
2.	Krzywowólka	-	-
3.	Krzywowólka-Kolonia	-	1
4.	Kuzawka-Kolonia	2	2
5.	Liszna	10	10
6.	Mościce Dolne	2	3
7.	Nowosiółki	-	-
8.	Parośla-Pniski	-	-
9.	Sajówka	1	1
10.	Sławatycze	40	43
11.	Sławatycze-Kolonia	1	1
12.	Terebiski	1	1
13.	Zańków	-	-
Razem:		60	65

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG.

2.2.2. Rolnictwo

Rolnictwo jest jednym z najbardziej powszechnych rodzajów aktywności gospodarczej, obszary wiejskie są miejscem życia i pracy blisko 40% ludności kraju oraz miejscem wypoczynku.

Użytki rolne o pow. 4 682,44 ha stanowią 65,29% powierzchni Gminy Sławatycze. W poniższej tabeli przedstawiono użytkowanie gruntów w gminie, zgodnie z PSR 2010.

Tabela 16. Użytkowanie gruntów w Gminie w 2010 r.

	Powierzchnia [ha]
grunty ogółem	4 682,44
użytki rolne ogółem	4 176,32
użytki rolne w dobrej kulturze	4 086,21
pod zasiewami	2 676,78
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	62,19
uprawy trwałe	32,54
sady ogółem	29,22
ogrody przydomowe	4,51
łąki trwałe	1 083,09
pastwiska trwałe	227,10
pozostałe użytki rolne	90,11
lasy i grunty leśne	235,13
pozostałe grunty	270,99

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Łączna ilość gospodarstw rolnych w Gminie Sławatycze wg. Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wyniosła 425. Czynnikiem wpływającym na stan rolnictwa i intensywność produkcji rolnej jest struktura agrarna. W gminie dominują małe oraz średnie gospodarstwa rolne o pow. do 5 ha (31,76%), oraz gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha (24,94%) w tym zdecydowanie przeważa sektor indywidualny. Dominuje rolnictwo z przeważającą produkcją roślinno-zwierzęcą i z tendencją zwiększania produkcji ogrodniczo-sadowniczej.

Tabela 137. Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	%	Powierzchnia	%
gospodarstwa rolne razem	425	100,00%	4 682,44	100,00%
do 1 ha włącznie	52	12,24%	15,98	0,34%
powyżej 1 ha razem	373	87,76%	4 666,46	99,66%
1 - 5 ha	135	31,76%	479,94	10,25%
5 - 10 ha	106	24,94%	891,60	19,04%
10 -15 ha	53	12,47%	725,00	15,48%
15 ha i więcej	79	18,59%	2 569,92	54,88%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL, Powszechny Spis Rolny 2010

Wskaźnik średniej wielkości gospodarstwa wyrażony w ha jest najwyższy w sołectwach Terebiski oraz Nowosiółki. Najmniejsza, średnia wielkość gospodarstw występuje w sołectwach Sławatycze, Liszna oraz Mościce Dolne.

Tabela 18. Liczba gospodarstw rolnych w 2016 r.

L.p.	Miejscowość	Średnia powierzchnia
1.	Jabłeczna	3,9410 ha
2.	Krzywówólka	5,8061 ha
3.	Krzywówólka-Kolonia	5,5591 ha
4.	Kuzawka-Kolonia	5,2314 ha
5.	Liszna	3,1713 ha
6.	Mościce Dolne	3,7283 ha
7.	Nowosiółki	6,5726 ha
8.	Parośla-Pniski	4,0865 ha
9.	Sajówka	4,9982 ha
10.	Sławatycze	3,0389 ha
11.	Sławatycze-Kolonia	4,8471 ha
12.	Terebiski	7,5729 ha
13.	Zańków	4,6247 ha

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Białej Podlaskiej.

W gminie największą powierzchnię zasiewów głównych ziemiopłodów stanowią zboża. Ich uprawy zajmują 90,61% zasiewów w gospodarstwach rolnych. Wśród pow. przewidzianej pod zboża dominują arealy pod zasiew owsa oraz żyta (łącznie 41,36%).

Tabela 19. Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (stan na 2010 r.).

	ha	%
ogółem	2 676,78	100,00%
zboża razem	2 425,33	90,61%
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	2 311,73	86,36%
pszenica ozima	40,23	1,50%
pszenica jara	62,16	2,32%
żyto	437,05	16,33%
jęczmień ozimy	4,18	0,16%
jęczmień jary	55,41	2,07%
owies	669,89	25,03%
pszenżyto ozime	430,49	16,08%
pszenżyto jare	171,69	6,41%
mieszanki zbożowe ozime	34,03	1,27%
mieszanki zbożowe jare	406,60	15,19%
kukurydza na ziarno	80,58	3,01%
ziemniaki	43,01	1,61%
uprawy przemysłowe	23,54	0,88%
buraki cukrowe	0,00	0,00%
rzepak i rzepik razem	22,53	0,84%
strączkowe jadalne na ziarno razem	0,00	0,00%
warzywa gruntowe	0,00	0,00%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL.

Wykres 428. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w poszczególnych sołectwach Gminy Sławatycze (stan na 2016 r.).

L.p.	Miejscowość	Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych
1.	Jabłeczna	3,9410
2.	Krzywowólka	5,8061
3.	Krzywowólka-Kolonia	5,5591
4.	Kuzawka-Kolonia	5,2314
5.	Liszna	3,1713
6.	Mościce Dolne	3,7283
7.	Nowosiółki	6,5726
8.	Parośla-Pniski	4,0865
9.	Sajówka	4,9982
10.	Sławatycze	3,0389
11.	Sławatycze-Kolonia	4,8471
12.	Terebiski	7,5729
13.	Zańków	4,6247

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

2.2.3. Turystyka

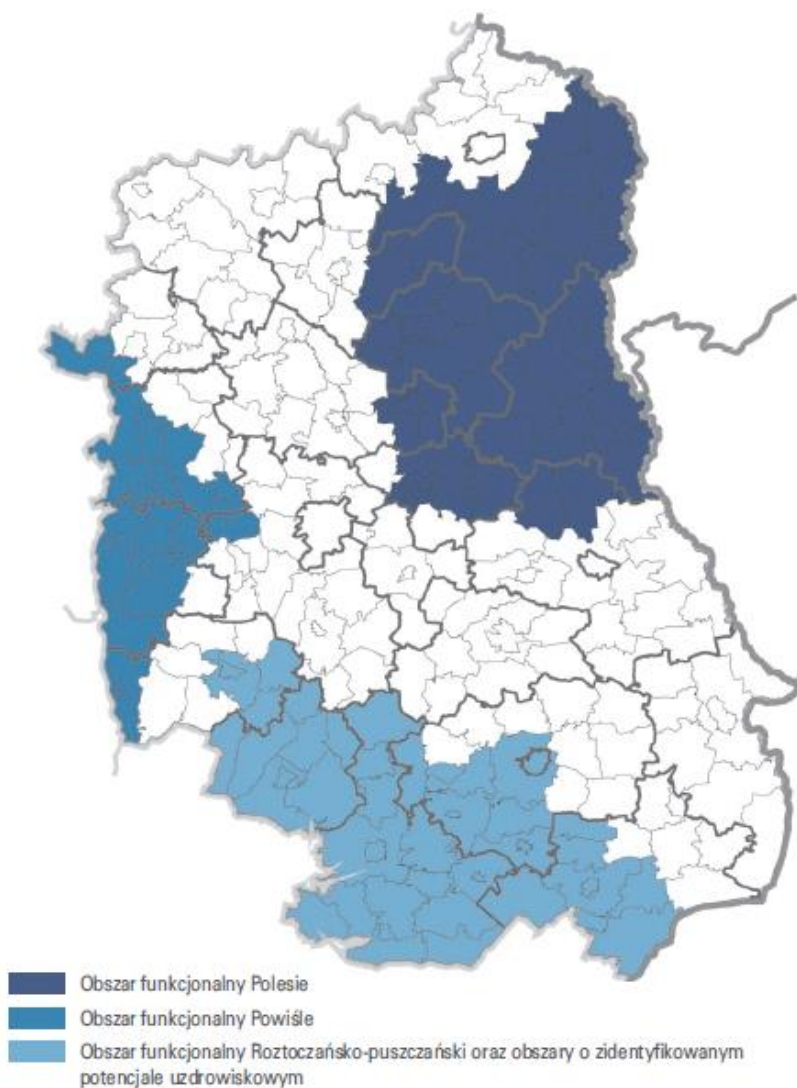
Gmina Sławatycze jest gminą wiejską o charakterze w głównej mierze rolniczym, która posiada potencjał turystyczny, głównie agroturystyczny, do tej pory nie w pełni wykorzystywany. Obok atrakcji krajobrazowo-przyrodniczych sprzyjających wypoczynkowi gmina posiada także wiele zabytków historycznych, ściśle powiązanych z przeszłością tych terenów.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.), Gmina Sławatycze jest położona w obrębie obszaru funkcjonalnego Polesie. Znajduje się tym samym w 4 Obszarze Strategicznej Interwencji: Obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych. Zgodnie z zapisami strategii rozwoju województwa lubelskiego interwencja dla tego obszaru powinna obejmować działania zmierzające do wykorzystania potencjału obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo dla tworzenia warunków wzrostu społeczno-gospodarczego tych obszarów oraz określenia charakteru i natężenia funkcji turystycznej, aby nie powodowała ona dewaloryzacji lub zniszczenia walorów i zasobów przyrodniczych, które na tym terenie są podstawą jej wykształcenia.

Mapa 4. OSI 4 Obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Na atrakcyjność turystyczną obszaru oprócz uwarunkowań naturalnych i kulturowych wpływ ma infrastruktura turystyczna, tworzona przez m.in. przez szlaki i ścieżki:

- ✓ Nadbużański czerwony szlak turystyczny Hrubieszów – Mężenin,
- ✓ Nadbużański szlak rowerowy Regionu Lubelskiego: Włodawa – Janów Podlaski,
- ✓ Szlak rowerowy na Mucharyniec,
- ✓ Szlak kajakowy Bug-Krzna.

2.3. Diagnoza sfery środowiskowej

2.3.1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne

2.3.1.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Pod względem fizyczno-geograficznym Gmina Sławatycze leży w obrębie Polesia Lubelskiego, które rozciąga się na południe od rzeki Krzny, lewobrzeżnego dopływu Bugu, aż po Pojezierze Łęczyńsko – Włodawskie. Polesie Lubelskie stanowi przedłużenie właściwego Polesia leżącego po prawej stronie Bugu. Podstawowym i charakterystycznym elementem ukształtowania terenu jest dolina Bugu. Polesie Lubelskie jest niziną lokalnie sfalowaną (Garb Włodawski). Charakterystyczną cechą obszaru są występujące liczne moreny czołowe, tworzące najwyższe płaskie wzniesienia, zniszczone w dużym stopniu przez procesy erozji i denudacji. Moreny te wyznaczają maksymalny zasięg zlodowacenia, tzw. stadium Warty. Formy te zbudowane są z piasków, żwirów oraz gliny zwalowej. Osady trzeciorzędowe nie tworzą ciągłej warstwy, lecz pojawiają się jedynie w postaci płatów. Znaczne powierzchnie stanowią tereny zatorfione i poprzecinane siatką niewielkich cieków wodnych. Teren zaliczany jest do Zrębu Łukowskiego, który obejmuje zachodnią część Platformy Prekambryjskiej. Rzeźba tego obszaru powstała pod wpływem działalności lądolodu, w okresie czwartorzędu. W podziale na mniejsze jednostki tektoniczne jest to wyniesienie Sławatycz.

Mapa 5. Jednostki geotektoniczne Polski.

Źródło: http://geografia_liceum.republika.pl/goe_polska.htm

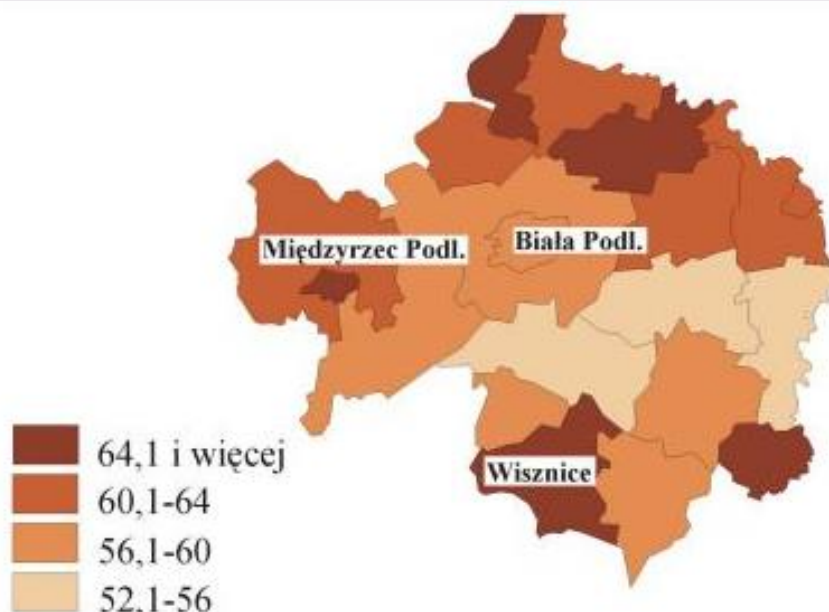

Podstawowym i charakterystycznym elementem ukształtowania terenu gminy jest dolina Bugu. W niektórych miejscach poziom zalewowy i nadzalewowy doliny oddzielone są stromymi skarpami. Rzeka Bug stanowi wschodnią granicę gminy i jednocześnie Polski z Białorusią. W dolinie Bugu znajdują się także najniżej położone miejscowości w gminie: Parośla-Pniski, Terebiski i Mościce Dolne. Niewielkie różnice wysokości bezwzględnych (około 13 m) powodują, że rzeźba terenu jest zróżnicowana w niewielkim stopniu. Najwyżej położony punkt wynosi zaledwie 159,5 m n.p.m. - Sławatycze Hydrofornia. Najniżej położone miejscowości w gminie to Parośla-Pniski, Terebiski i Mościce Dolne a położone są one we wspomnianej wcześniej dolinie Bugu. Na terenie całej gminy można napotkać różnej wielkości zagłębienia bezodpływowe, a także liczne rowy melioracyjne. W budowie geologicznej główną rolę odgrywają utwory plejstoceńskie, w postaci glin zwałowych reprezentowanych przeważnie przez piaski gliniaste i gliny piaszczyste. Miąższość tych utworów sięga miejscami kilkunastu metrów. Duża część terenu gminy jest pokryta przez mułki i piaski rzeczne. Na terenie Gminy Sławatycze nie występują znaczącej wielkości złoża mineralne jedynie w m. Jabłeczna znajduje się kopalnia piasku.

2.3.1.2. Gleby

Warunki glebowe w istotny sposób wpływają na możliwość rozwoju i kształtowania się produkcji rolnej na danym obszarze. Wskaźnikiem określającym te możliwości jest ustalona przez Instytut Upraw Nawożenie i Gleboznawstwa w Puławach, jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wartości tego wskaźnika mogą wahać się od 0 do 100. Gmina Sławatycze wypada najlepiej W skali powiatu najwyższą wartością charakteryzuje się właśnie gmina Sławatycze (65,2).

Mapa 6. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w powiecie bialskim w skali 100 punktowej.

Źródło: Instytut Upraw Nawożenie i Gleboznawstwa w Puławach.

Pokrywa glebowa Gminy Sławatycze cechuje się relatywnym zróżnicowaniem. Gleby na terenie gminy Sławatycze powstawały w znacznej części na podłożu skał polodowcowych. W udziale poszczególnych rodzajów gleb dominują gleby bielcowe, które wytworzyły się z glin i piasków gliniastych podścielonych glina. Kwalifikują się one do kompleksu żyniego bardzo dobrego i żyniego dobrego. Mniejsze obszary pokryte są przez gleby brunatne wyługowane, podrzędne gleby bielcowe, a także czarne ziemie zdegradowane, zaliczane do kompleksu żyniego słabego. Największe powierzchnie zajmują gleby klasy IV i V. Gleby klasy III występują w dość znacznym kompleksie położonym w północno – wschodniej części gminy, w miejscowościach Jabłeczna Ostrów i Jabłeczna Zanków.

Według danych IUNiG powierzchnie (ha) zajmowane przez poszczególne klasy bonitacyjne gleb użytków rolnych na terenie Gminy Sławatycze kształtuje się w następujący sposób:

Grunty orne:

Klasa I - brak

Klasa II - brak

Klasa III - 270

Klasa IVa - 924

Klasa IVb - 1 342

Klasa V - 952

Klasa VI - 189

Użytki zielone:

Klasa IIz - 11

Klasa IIIz - 313

Klasa IVz - 1 452

Klasa Vz - 433

Klasa VIz – 51.

Z powyższych danych wynika, że grunty orne występujące na terenie gminy charakteryzują się dużym udziałem gruntów o niskich klasach bonitacyjnych (klasy IVa-V). Przeważająca część użytków zielonych występujących na terenie gminy, to gleby zakwalifikowane do klasy bonitacyjnej IVz.

2.3.1.3. Zasoby wodne

Sieć wód powierzchniowych na terenie gminy tworzą rzeki Bug oraz Sajówka. Długość Bugu na obszarze gminy wynosi około 15 km. Cały teren gminy leży w dorzeczu Sajówki, będącej dopływem Bugu. Dopływy Sajówki pokrywają przeważającą część obszaru gminy, dopływy mają swój początek zarówno w gminach sąsiednich jak i w Sławatyczach. Obszary zagrożone podtopieniami znajdują się głównie w rejonie doliny Bugu.

Mapa 7. Mapa z lokalizacją JCWPd.

<http://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-60-79/4427-karta-informacyjna-jcwpd-nr-67/file.html>

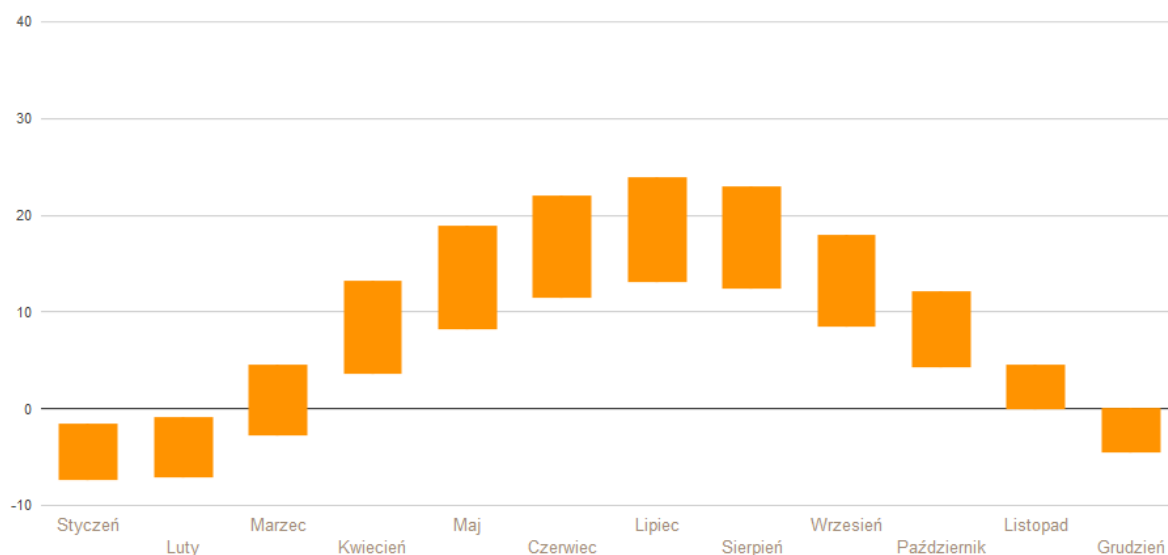
Gmina Sławatycze należy do JCWPd o identyfikatorze PLGW200067, który zajmuje 5181.6 km². Struktura JCWPd 67 jest złożona z pięciu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudno przepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. Jednak, generalizując, można przyjąć, iż teren jednostki pod względem hydrogeologicznym stanowi obszar zamknięty. Stan ilościowy JCWPd jest dobry, natomiast stan chemiczny słaby, ogólnie stan JCWPd określono jako słaby.

2.3.1.4. Klimat

Sławatycze objęte są zasięgiem klimatu przejściowego umiarkowanego, z zaznaczającymi się w tej części kraju wpływami kontynentalizmu, co przejawia się takimi cechami jak znaczne roczne amplitudy temperatury (średnio 22°C), przewaga opadów w półroczu letnim, krótkie okresy przejściowe (przedwiosnia, przedzimia) i dość krótkim okresem wegetacyjnym (205-215 dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 5°C). Przez większą część roku dominują masy powietrza polarne pochodzenia morskiego (głównie latem) i polarne pochodzenia kontynentalnego (przeważnie wiosną i zimą). Zarówno w okresie zimowym jak i wiosennym pojawiają się także masy powietrza arktycznego.

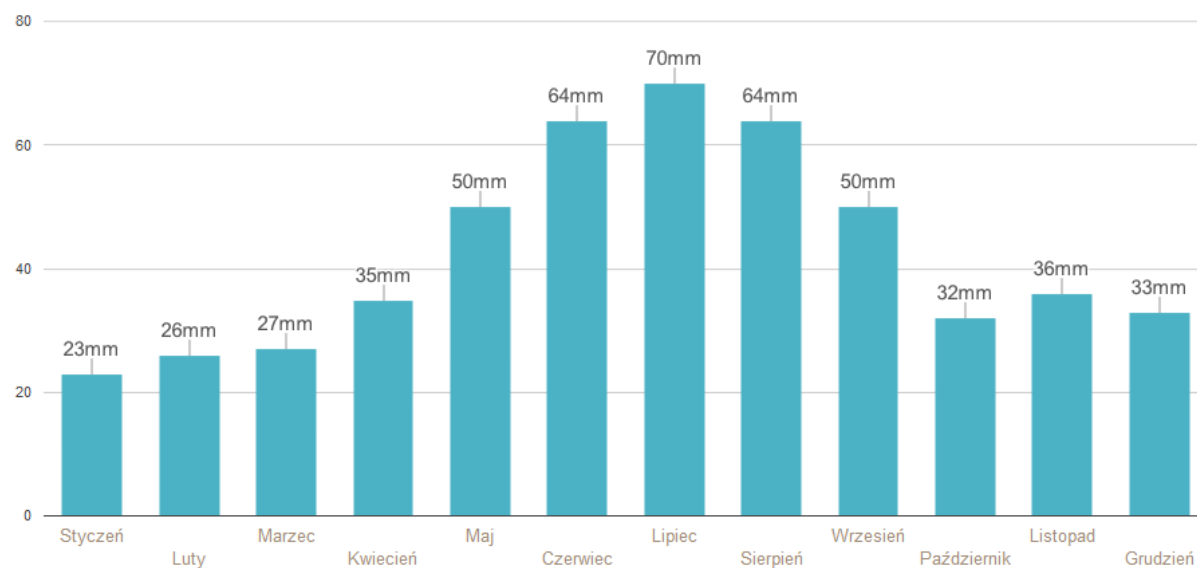
Wykres 47. Średnie miesięczne temperatury w Sławatyczach.

Źródło: <http://klimat.planaxy.com>

Roczna suma opadów na tym obszarze wynosi średnio 547 mm. Większe sumy opadów notuje się w dolinie Bugu (do 560 mm), maleją one w kierunku zachodnim do 520mm. Okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 72-90 dni zwykle od początku grudnia do marca.

Wykres 48. Średnie miesięczne opady w Sławatyczach.

Źródło: <http://klimat.planaxy.com>

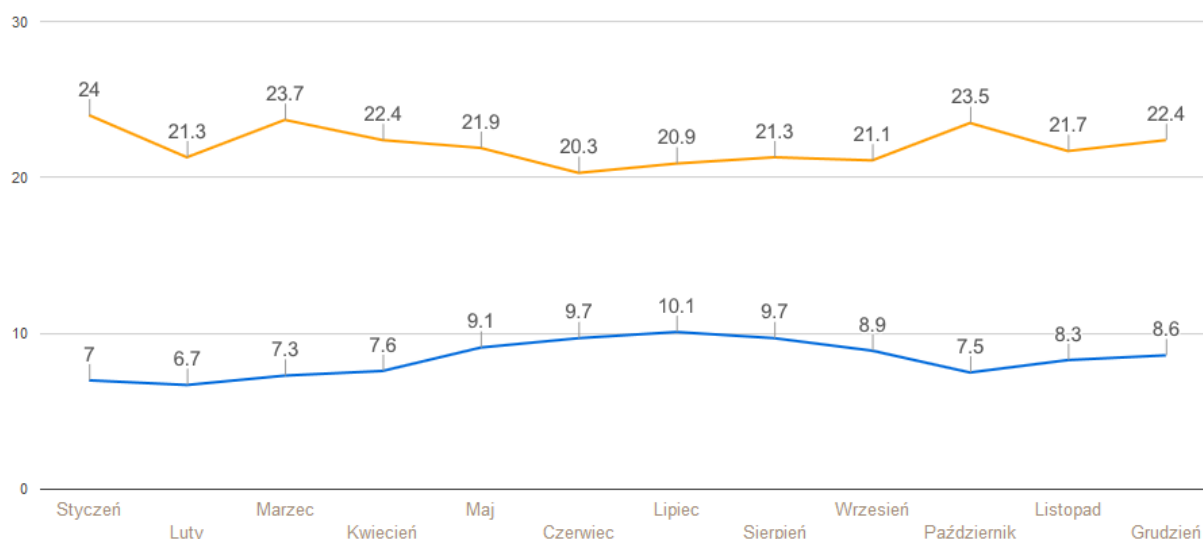
Podobnie jak na pozostałym terenie kraju przeważają wiatry zachodnie, a także południowo-zachodnie. Wiatry te są źródłem powietrza wilgotnego, zimą cieplejszego, a

latem chłodniejszego niż napływające ze wschodu. Przez kilkanaście dni w roku notuje się występowanie wiatrów silnych, natomiast niewiele dni bezwietrznych.

Liczba dni z pogodą umiarkowanie ciepłą na omawianym obszarze to 119w ciągu roku, w tym 70 pochmurnych, natomiast z umiarkowanie ciepłą z opadem - 55 dni w roku.

Wykres 49. Średnia miesięczna liczba dni słonecznych i deszczowych w Sławatyczach.

Źródło: <http://klimat.planaxy.com/>

2.3.1.5. Ochrona przyrody

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

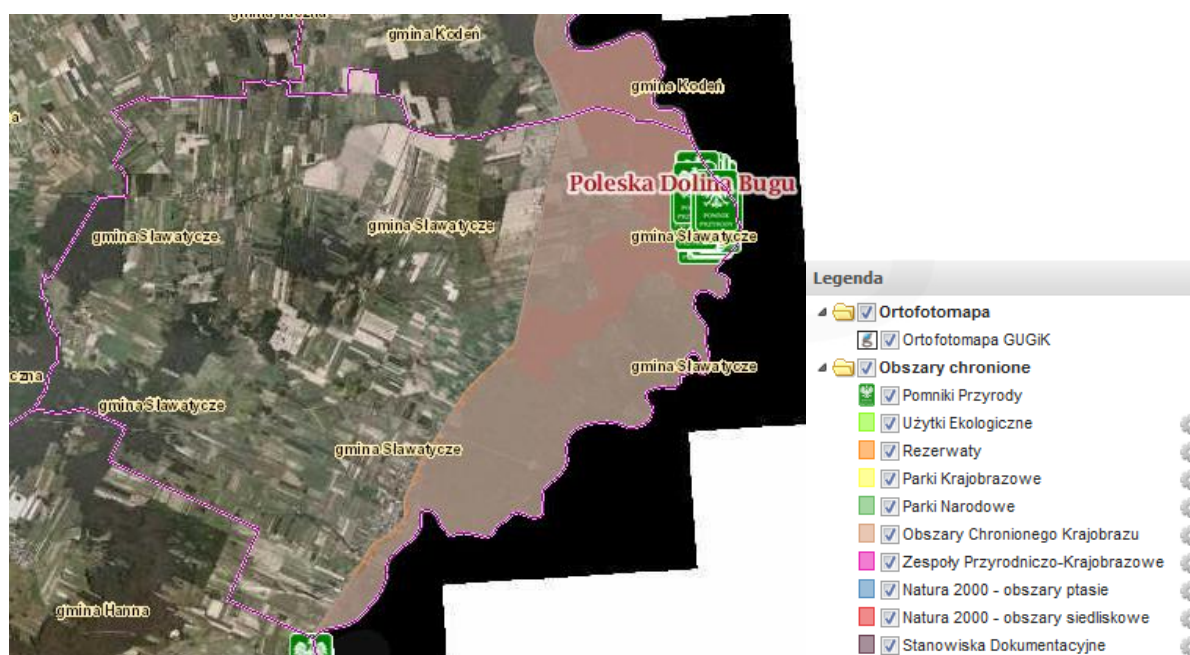
Lesistość gminy Sławatycze znajduje się na niskim poziomie wynoszącym wg danych GUS za 2016 r. około 8,3%, jednak ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe ustanowiono na terenie Gminy Sławatycze obszary chronione.

Obszarami chronionymi na terenie gminy są obszary Natura 2000:

- PLH060032: Poleska Dolina Bugu powierzchnia 81.73 km² (obszary siedliskowe),
- PLB060003: Dolina Środkowego Bugu 280.97 km² (obszary ptasie).

Mapa 8. Obszary chronione na terenie Gminy Sławatycze.

<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Najwartościowsze pod tym względem tereny zostały objęte ochroną w formie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W gminie Sławatycze zajmuje on powierzchnię 2 362 ha, co stanowi 32,8% powierzchni gminy. Obszar chroniony obejmuje teren przyległy do Bugu, od zachodu granica przebiega drogą krajową Terespol - Włodawa. Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony w roku 1990. W roku 1994 z północnej części Obszaru utworzono Park Krajobrazowy "Podlaski Przełom Bugu", położony na terenie gmin: Terespol, Kodeń, Sławatycze i Hanna. Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu to teren chroniony ze względu na wyróżniający się krajobraz o wyróżniających się ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także funkcją korytarzy ekologicznych. Całkowita pow. to 11300 ha.

Ochroną prawną na terenie gminy objęte są:

- Grupa 44 dębów szypułkowych o wymiarach pierśnicy 280-770 cm, rosnące na łąkach w Jabłecznej w pobliżu klasztoru prawosławnego.
- Wiąz szypułkowy o obwodzie 331 cm, rosnący w Jabłecznej.
- Głaz narzutowy - gnejs szaro-zielony, o obwodzie 590 cm, znajdujący się we wsi Kolonia Sławatycze.

2.3.2. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska

W Gminie Sławatycze na tym etapie diagnozy stwierdzono występowania negatywnych zjawisk w obszarze środowiska naturalnego, w szczególności: przekroczenia standardów jakości środowiska (m.in. niska emisja), obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi i stanu środowiska, obecność odpadów zawierających azbest, brak sieci kanalizacyjnej i zagrożenia hałasem.

Przekroczenia standardów jakości środowiska pod kątem zagrożenia hałasem są obecne w sołectwie: **Sławatycze**. Największa ilość wyrobów zawierających azbest występuje **w Sławatyczach, w dalszej kolejności w sołectwach: Jabłeczna, Mościce Dolne oraz Krzywówólka**.

Tabela 20. Ilość wyrobów zawierających azbest (w tonach).

Lp.	Miejscowość	Ilość wyrobów zawierających azbest (w tonach)
1.	Jabłeczna	180 927
2.	Krzywówólka	125 850
3.	Krzywówólka-Kolonia	105 281
4.	Kuzawka-Kolonia	1 125
5.	Liszna	85 853
6.	Mościce Dolne	126 570
7.	Nowosiółki	79 968
8.	Parośla-Pniski	19 669
9.	Sajówka	68 926
10.	Sławatycze	430 501
11.	Sławatycze-Kolonia	9 875
12.	Terebiski	1 925
13.	Zańków	39 964

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

2.4. Diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej

2.4.1. Środowisko kulturowe

2.4.1.1. Dziedzictwo kulturowe

Gmina posiada wiele zabytków historycznych, ściśle powiązanych z przeszłością tych terenów. Sławatycy krajobraz kulturowy został ukształtowany przez wielowyznaniową i wielonarodową społeczność zamieszkującą tę nadbużańską ziemię - katolików i żydów, ewangelików i prawosławnych.

Na terenie gminy do współczesności zachowało się wiele zabytków, które stanowią potencjalne walory turystyczne. Wśród nich najcenniejsze to⁸:

✓ W miejscowości Sławatycze.

- zbudowany w latach 1913-1919, neorenesansowy Kościół p.w. MB Różańcowej. Murowany obiekt posiada w ołtarzu głównym obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem z XVII w., na zasuwie św. Michała, barokowy z XVII w., w ołtarzu bocznym obraz Cudu św. Walentego z XVIII w. szkoła Szymona Czechowicza (A/1365).

- zbudowana na przełomie XIX/XX w. cerkiew prawosławna pw. Wniebowstąpienia NMP. Obiekt z sześcioma cebulkami kopuł, wewnątrz ikony z XVIII w. oraz punickie feretrony (A/1410).

✓ W miejscowości Jabłeczna.

- założenie klasztorne ogrodowo-krajobrazowe, w gran. wg zał. planu, w tym zespół klasztoru prawosławnego: cerkiew prawosławna pw. św. Onufrego z wyposażeniem architektonicznym i ruchomościami, klasztor, budynek przyklasztorny, dwie kaplice drewniane: pw. Zaśnięcia NMP i pw. św. Ducha, dzwonnica bramowa, ogrodzenie otaczające posesję klasztorną (A/14).

- d. cerkiew unicka, ob. Kościół rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego, z otaczającym drzewostanem (A/1020).

2.4.1.2. Kultura

W skład gminnej infrastruktury kultury wchodzi przede wszystkim **Gminny Ośrodek Kultury w Sławatyczach**. Obiekt zlokalizowany jest przy ul. Rynek 14. W placówce systematycznie są organizowane zajęcia taneczne, muzyczne, plastyczne, zdobnictwa artystycznego czy zajęcia świetlicowe. GOK jest również współorganizatorem kulturalnych imprez cyklicznych, w tym: Dni Sławatycz od 1969 roku; Międzynarodowa Biesiada Nadbużańska; Dzień Seniora - Gminny Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów; Spotkania Rodzin Muzykujących;

⁸ OBWIESZCZENIE NR 1/2017 LUBELSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTEKÓW W LUBLINIE z dnia 9 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego.

Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej; Prezentacja Tradycji Regionalnej Pożegnania Starego Roku "Brodacze - Przebierańcy", Międzynarodowe Biegi Uliczne "Rzeka Bug Granicą Unii Europejskiej" itp.

Do obiektów kultury zaliczyć należy również Główną Bibliotekę Publiczną zlokalizowaną w przy ul. Rynek 14 w Sławatyczach. Biblioteka może poszczycić się bogatym zbiorem publikacji który jest dodatkowo rozbudowany przez zasoby filii w Jabłecznej i Krzywólce. Miejsce spotkań lokalnej społeczności stanowią ponadto świetlice wiejskie w Mościcach Dolnych, Nowosiótkach i Lisznie.

Tabela 21. Charakterystyka Gminnej Biblioteki Publicznej w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
ludność na 1 placówkę biblioteczną (osoba)	879	847	830	817	805	787
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności (wol.)	6 946	5 199	4 955	4 932	5 028	5 244
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności (osoba)	234	166	200	211	208	213
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach (wol.)	22	14	16	15	17	17
księgozbiór (wol.)	18 317	13 211	12 337	12 084	12 142	12 386
czytelnicy w ciągu roku (osoba)	610	421	508	519	505	507
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz (wol.)	13 181	6 088	8 304	7 996	8 442	8 521

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji GUS, BDL oraz Urzędy Gminy

Dostęp do infrastruktury kultury oraz jej stan na poziomie poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Dostęp do infrastruktury kultury oraz jej stan na poziomie miejscowości Gminy Sławatycze.

L.p.	Miejscowość	Infrastruktura kultury	Ocena stanu technicznego
1.	Jabłeczna	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej	zły
		Świetlica wiejska	zły
2.	Krzywówólka	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej	dobry
		Świetlica wiejska	dobry
3.	Krzywówólka-Kolonia	brak	n/d
4.	Kuzawka-Kolonia	brak	n/d
5.	Liszna	Świetlica wiejska	zły
6.	Mościce Dolne	Świetlica wiejska	dobry
7.	Nowosiółki	Świetlica wiejska	zły
8.	Parośla-Pniski	brak	n/d
9.	Sajówka	brak	n/d
10.	Sławatycze	Gminny Ośrodek Kultury	dobry
		Gminna Biblioteka Publiczna	dobry
11.	Sławatycze-Kolonia	brak	n/d
12.	Terebiski	brak	n/d
13.	Zańków	brak	n/d

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na obszarze Gminy Sławatycze swoją nieocenioną działalność kulturową prowadzi Stowarzyszenie Rozwoju Gminy. Stowarzyszenie funkcjonuje od dnia 26 lipca 1999 r.

(rejestracja stowarzyszenia w Sądzie Okręgowym w Lublinie). Stowarzyszenie za swój cel obrało generowanie inicjatyw, zmierzających do:

- ✓ rozbudowy infrastruktury komunalnej i technicznej, m.in. poprzez wspieranie budowy hali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Sławatyczach.
- ✓ tworzenia odpowiednich warunków materialnych dla miejscowych szkół, poprzez organizację akcji promocyjnych i zbiórek środków na ich działalność.
- ✓ upowszechniania kultury, sportu i turystyki. W szczególności dba o pozytywny wizerunek gminy, promuje ją w środkach masowego przekazu, popularyzuje osiągnięcia.
- ✓ ochrony środowiska. Stowarzyszenie propagowało np. budowę kanalizacji w miejscowości Sławatycze czy wdrożenie inwestycji związanych z mikroinstalacjami OZE na obszarze całej Gminy.

Istotną rolę w propagowaniu i podtrzymywaniu dawnych i obecnych tradycji ludowych, jak również w prowadzeniu wśród kobiet wiejskich działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków socjalno-bytowych rodzin wiejskich, odgrywają również występujące na terenie Gminy Koła Gospodyń Wiejskich.

2.4.2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Wyposażenie w sieć i urządzenia infrastruktury technicznej, jej nowoczesność i sposób zarządzania stanowi jedno z najważniejszych kryteriów dobrej jakości życia mieszkańców gminy, poziomu i dynamiki rozwoju gospodarki, jak i atrakcyjności inwestycyjnej i szeroko rozumianej konkrecyjności.

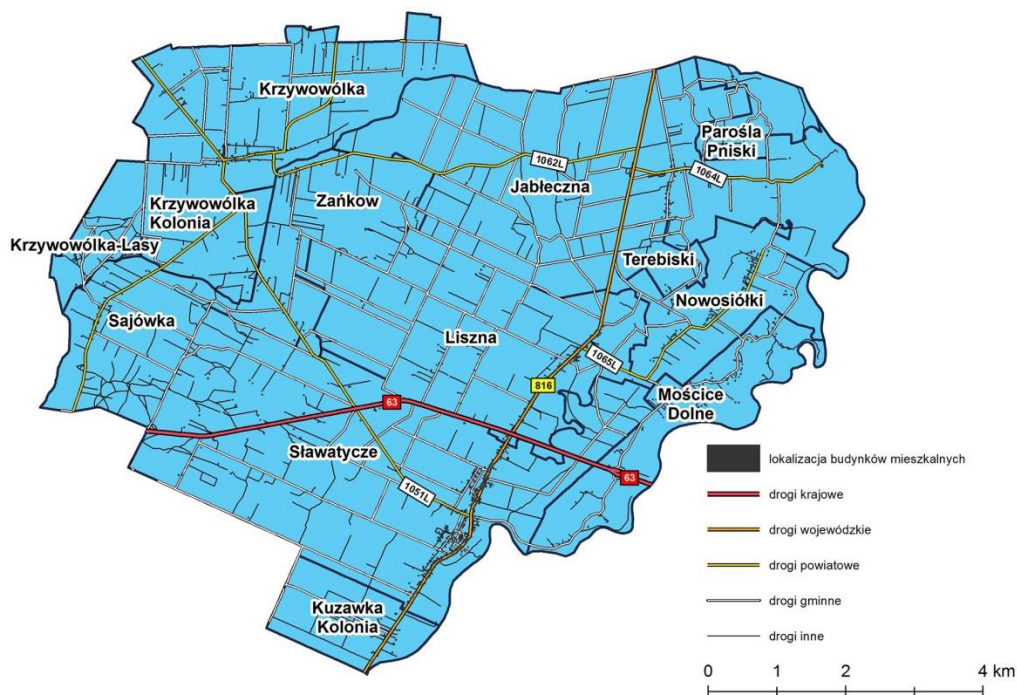
2.4.2.1. Drogi i komunikacja

Sieć drogowa i komunikacyjna na terenie Gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Centralnym elementem jest droga krajowa nr 63 Radzyń Podlaski – Sławatycze – granica kraju oraz droga wojewódzka nr 816 relacji Włodawa-Sławatycze-Terespol.

Całkowita długość dróg na terenie gminy wynosi 336,648 km. Przez teren gminy przebiega 7,92 km dróg krajowych (2,35% wszystkich dróg) i 10,046 km wojewódzkich (2,98% wszystkich dróg). Drogi powiatowe stanowią 28,099 km co stanowi 8,35% wszystkich dróg, natomiast drogi gminne 130,313 km.

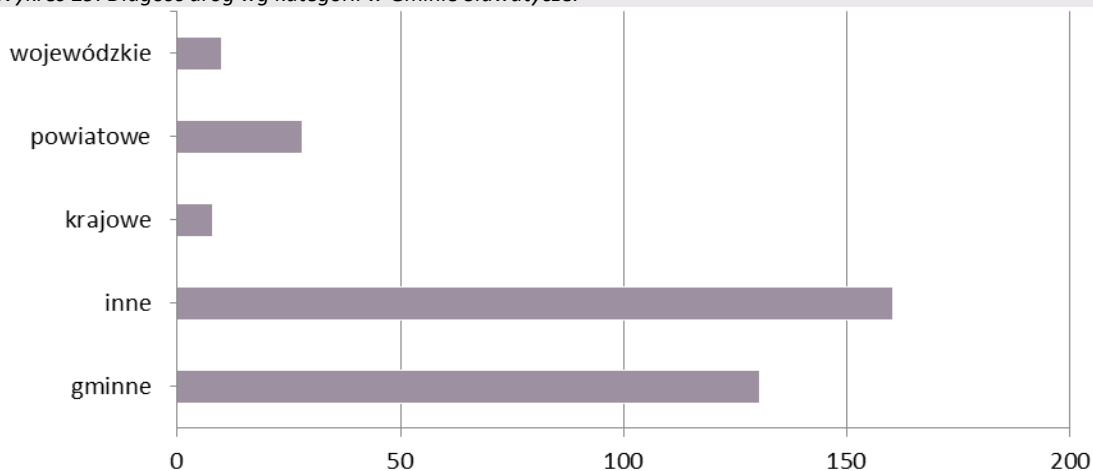

Mapa. 4. Sieć drogowa na terenie Gminy Sławatycze.

Źródło: opracowanie własne

Wykres 29. Długość dróg wg kategorii w Gminie Sławatycze.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Dane dotyczące natężenia ruchu na drogach monitorowane są przez GDDKiA dla odcinków dróg krajowych oraz dróg wojewódzkich co 5 lat.

✓ Dla drogi krajowej nr 63 wykorzystano Generalny Pomiar Ruchu (GPR 2015) przeprowadzony na drogach krajowych przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad.

Tabela 143. Średni dobowy ruch w punktach pomiarowych na drodze krajowej nr 63 w 2015 r.

Nr drogi/ Nr pkt. pomiarowego	Kilometraż		Nazwa	Pojazdy samochod. ogółem	Motocykle	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych				
	Pocz.	Końc.				Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe pocz.	Sam. ciężarowe		Autobusy
							bez przycz.	z przycz.		
NR 80408	370,066	394,453	Wisznice- Sławatycze	1556	10	945	100	50	98	5

Źródło: pomiar ruchu na drogach krajowych w 2015 roku, <https://www.qddkia.gov.pl>

✓ Dla drogi wojewódzkiej nr 816 wykorzystano Generalny Pomiar Ruchu (GPR 2015) przeprowadzony na drogach wojewódzkich przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

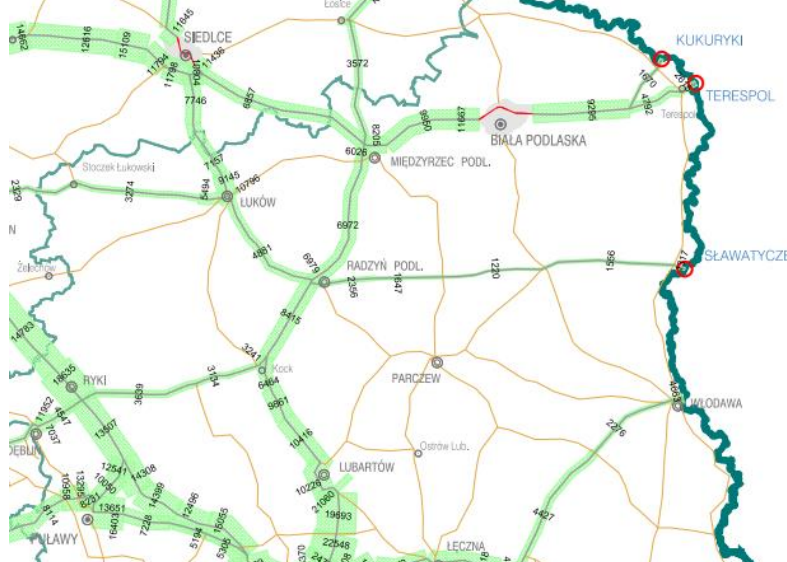

Tabela 154. Natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 816 w roku 2015.

Nr drogi/Nr pkt. pomiarowego	Kilometraż		Nazwa	Pojazdy samochod. ogółem	Motocykle	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych				
	Pocz.	Końc.				Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe pocz.	Sam. ciężarowe		Autobusy
							bez przycz.	z przycz.		
06072	34,15 2	41,64 0	Sławatycze -Hanna	1651	35	1544	17	18	12	5
06071	17,95 3	34,15 2	Kodeń- Sławatycze	865	15	738	43	24	18	15

Źródło: pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2015 roku, <https://www.qddkia.gov.pl>

Mapa. 5. Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na drodze krajowej nr 63 oraz woj. nr 816 w roku 2015.

Źródło: pomiar ruchu na drogach krajowych w 2015 roku, <https://www.qddkia.gov.pl>

Gmina posiada transport pasażerski obsługiwany m.in. przez autobusy PKS oraz busy i mikrobusy innych przewoźników zlokalizowany głównie wzdłuż drogi krajowej. Mieszkańcy miejscowości położonych w dalszej odległości od drogi krajowej mają bardzo utrudniony dostęp do komunikacji regionalnej.

Poniższa tabela przedstawia ocenę skomunikowania miejscowości z resztą gminy. Do miejscowości, które charakteryzują się złą jakością skomunikowania z resztą gminy należą m.in.: **Mościce Dolne oraz Terebiski**. Natomiast dobre skomunikowanie z resztą gminy, głównie za sprawą bogatej sieci dróg powiatowych posiadają sołectwa: Sławatycze-Kolonia, Liszna czy chociażby Krzywówka-Kolonia.

Tabela 165. Ocena skomunikowania miejscowości z resztą Gminy Sławatycze.

Lp.	Miejscowość	Drogi (krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne) i/lub tory przebiegające przez teren miejscowości	Ocena skomunikowania z resztą gminy (jakość nawierzchni dróg/kolei: zła, zadowalająca, dobra oraz bezpieczeństwo (np. chodnik))	Komunikacja publiczna: jest/nie ma (połączenia wystarczające lub nie wystarczające)
1.	Jabłeczna	województwa, powiatowe, gminne	zadowalająca	jest
2.	Krzywowólka	powiatowe, gminne	zadowalająca	jest
3.	Krzywowólka-Kolonia	powiatowa, gminne	dobra	jest
4.	Kuzawka-Kolonia	wojewódzka, gminna	dobra	jest
5.	Liszna	krajowa, wojewódzka, powiatowa, gminne	dobra	jest
6.	Mościce Dolne	gminne	zła	nie ma
7.	Nowosiółki	powiatowe, gminne	zła	nie ma
8.	Parośla-Pniski	gminna	zła	nie ma
9.	Sajówka	powiatowa, gminna	zła	nie ma
10.	Sławatycze	krajowa, wojewódzka, powiatowe, gminne	zadowalająca, chodniki	jest
11.	Sławatycze-Kolonia	krajowa, powiatowa, gminne	dobra	jest
12.	Terebiski	gminna	zła	nie ma
13.	Zańków	powiatowa, gminne	zadowalająca	jest

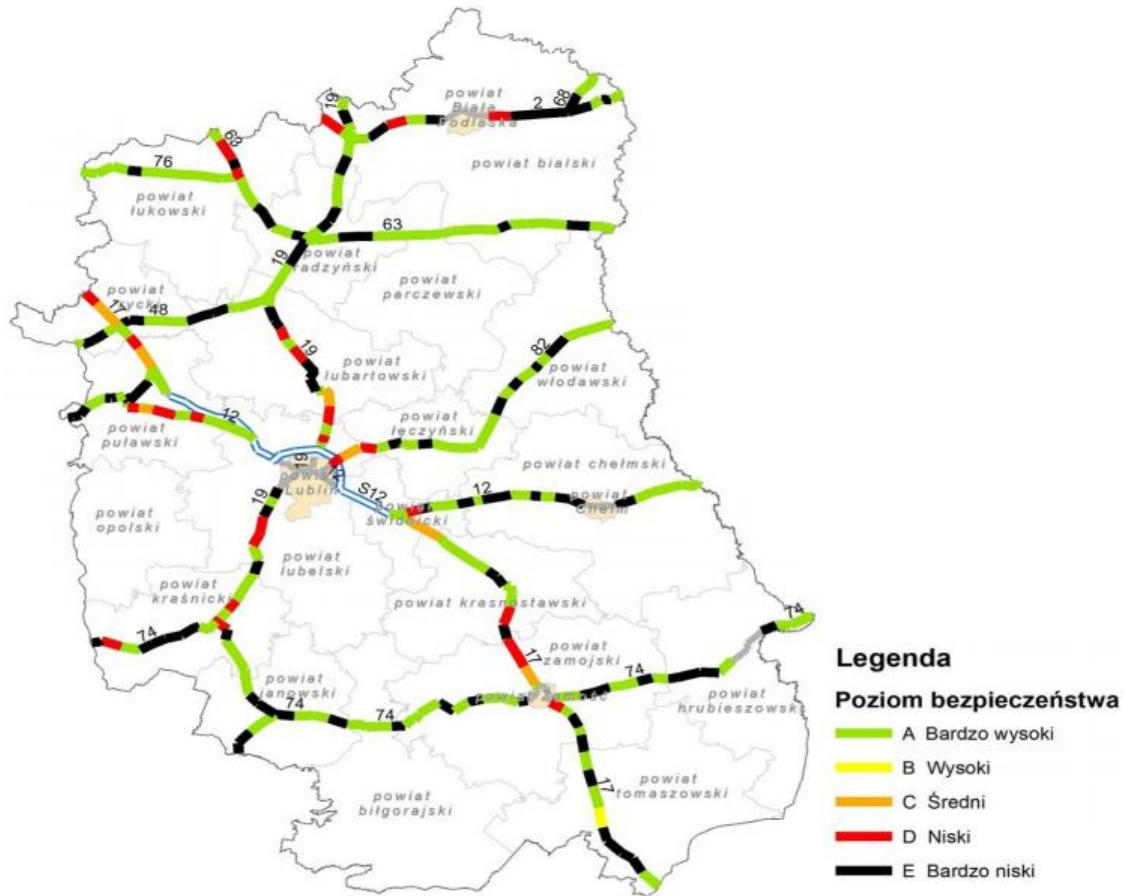
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Wg. Raportu o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego dla dróg krajowych, dla których organem zarządzającym ruchem jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (Dane za rok 2015), w odcinku drogi krajowej nr 613 w okolicach sołectwa Sławatycze poziom bezpieczeństwa jest sklasyfikowany jako bardzo niski.

Mapa 6. Klasyfikacja odcinków dróg krajowych ze względu na poziom bezpieczeństwa.

Źródło: Departament Zarządzania Ruchem na podstawie bazy danych GDDKiA

2.4.2.2. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi stanowi istotny czynnik wpływający na stan środowiska naturalnego. Do głównych zadań systemu gospodarki odpadami należy zaliczyć:

- ✓ edukację ekologiczną społeczeństwa,
- ✓ uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów, wdrożenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów w ramach przewidywanych do osiągnięcia celów krótko i długookresowych,
- ✓ osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Według danych GUS w 2015 roku na jednego mieszkańca gminy przypadło ogółem 96,04 kg wytworzonych odpadów, a ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 83,77 kg. W latach 2005-2015 łączna zebrana ilość odpadów komunalnych wzrosła o 86,56%, natomiast wskaźnik odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] wzrósł o 152,51%.

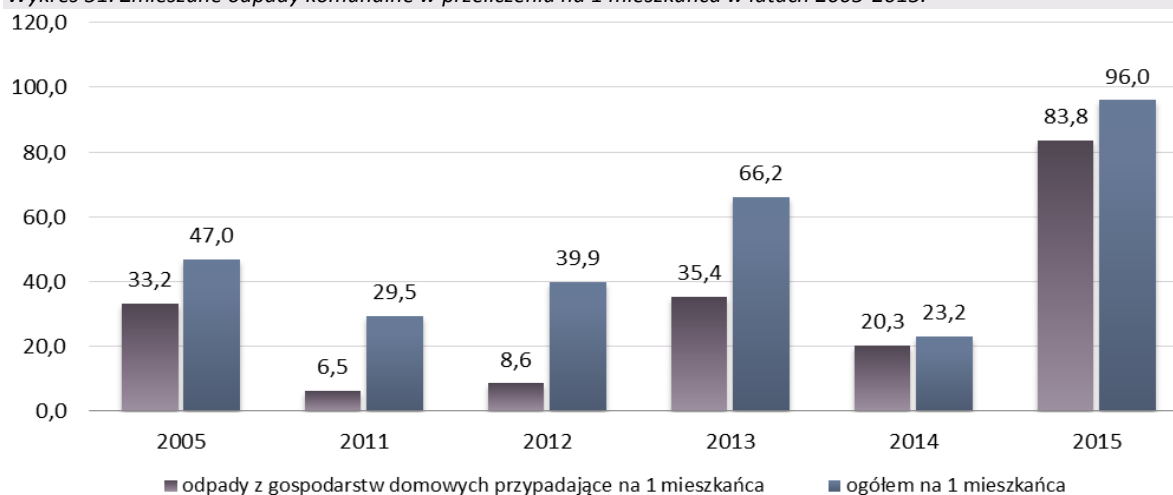

Tabela 26. Gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Sławatycze w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem [t]	122,47	75,11	101,45	162,90	56,50	228,48
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	47,00	29,55	39,94	66,19	23,22	96,04
z gospodarstw domowych [t]	86,45	16,49	21,93	87,20	49,50	199,28
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	33,17	6,49	8,63	35,43	20,35	83,77

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

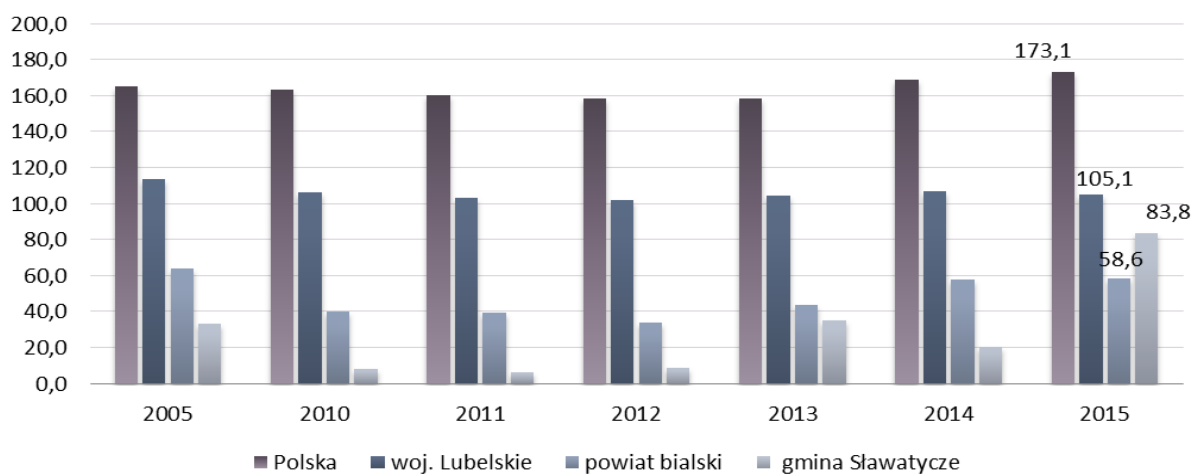
Wykres 51. Zmieszane odpady komunalne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

W 2015 roku wskaźnik dotyczący ilości odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca był wyższy niż w powiecie, natomiast niższy w stosunku do wskaźnika dla województwa i kraju. Ilość odpadów zmieszanych ogółem na mieszkańca był wyższy niż w powiecie, natomiast niższy w stosunku do wskaźnika dla województwa i kraju.

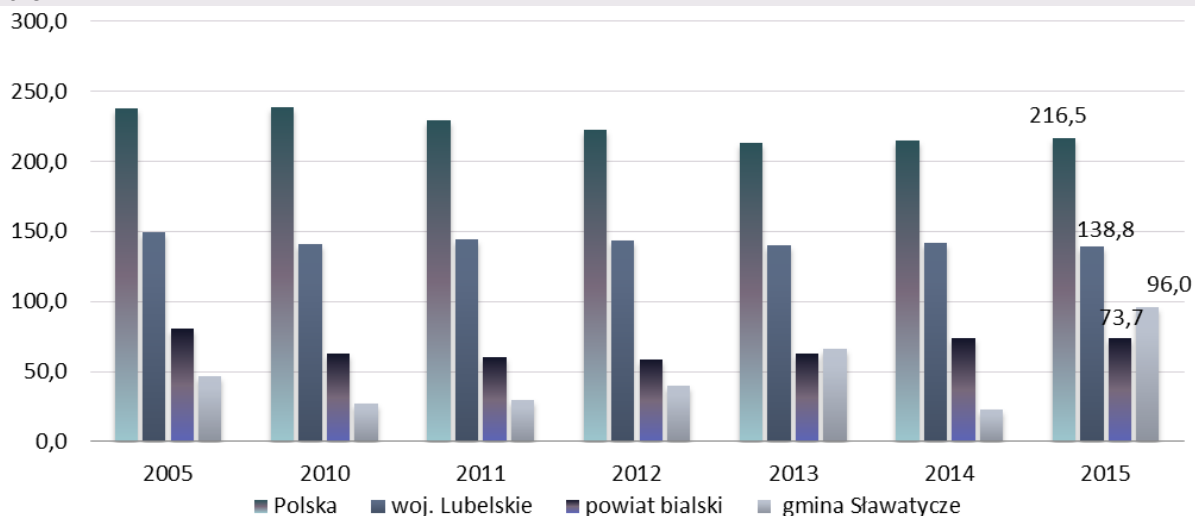
Wykres 52. Zmieszane odpady komunalne pochodzące z gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wykres 53. Zmieszane odpady komunalne ogółem na 1 mieszkańca na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy wszystkie miejscowości są objęte systemem wywozu/segregacji odpadów. Przekroczenia standardów jakości środowiska za sprawą występowania dzikich wysypisk śmieci są obecne w następujących miejscowości: Jabłeczna, Sławatycze oraz Sławatycze-Kolonia.

Tabela 27. Odpady objęte systemem wywozu/segregacji oraz przekroczenia standardów jakości środowiska w miejscowościach Gminy.

Lp.	Miejscowość	Odpady systemem wywozu/segregacji	Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (np. dzikie wysypisko, składowisko wyrobów zawierających azbest, poletka do remediacji gruntów zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi, możliwość występowania zagrożenia hałasem na obszarze stacji – boczniczy kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe)
1.	Jabłeczna	TAK	Dziki wysypisko śmieci
2.	Krzywówólka	TAK	NIE
3.	Krzywówólka-Kolonia	TAK	NIE
4.	Kuzawka-Kolonia	TAK	NIE
5.	Liszna	TAK	NIE
6.	Mościce Dolne	TAK	NIE
7.	Nowosiółki	TAK	NIE
8.	Parośla-Pniski	TAK	NIE
9.	Sajówka	TAK	NIE
10.	Sławatycze	TAK	Dziki wysypisko śmieci
11.	Sławatycze-Kolonia	TAK	Dziki wysypisko śmieci
12.	Terebiski	TAK	NIE
13.	Zańków	TAK	NIE

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy.

2.4.2.3. System zaopatrzenia w wodę

Analizując dane zaprezentowane w poniżej tabeli wynika, że od 2005 r. długość czynnej sieci wodociągowej w gminie uległa zmniejszeniu o 6,17%. Natomiast liczba przyłączy w latach 2005-2015 roku zmalała o 43 szt. (5,08%). Widać również minimalną tendencję spadkową w liczbie osób korzystających z sieci wodociągowej. W porównaniu z rokiem 2005 liczba mieszkańców korzystających z sieci zmalała bowiem o 28 osób, tj. 1,23%.

Tabela 28.. Charakterystyka infrastruktury wodociągowej w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
przyłącza prowadzące do budynków mieszk. i zbiorowego zamieszkania [szt.]	889	905	871	846	846	846
długość czynnej sieci rozdzielczej	70,6	66,5	66,5	66,5	66,5	66,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	2 312	2 234	2 178	2 135	2 335	2 284

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Na przestrzeni lat 2005-2015 zużycie wody ogółem w gminie Sławatycze wzrosło o 4,39%, natomiast zużycie wody wyłącznie przez gospodarstwa domowe głównie ze względów demograficznych zmalało o 0,81 %. Natomiast zużycie wody na 1 mieszkańca wyrażona w m³ wzrosła na przestrzeni analizowanych lat o 10,77%.

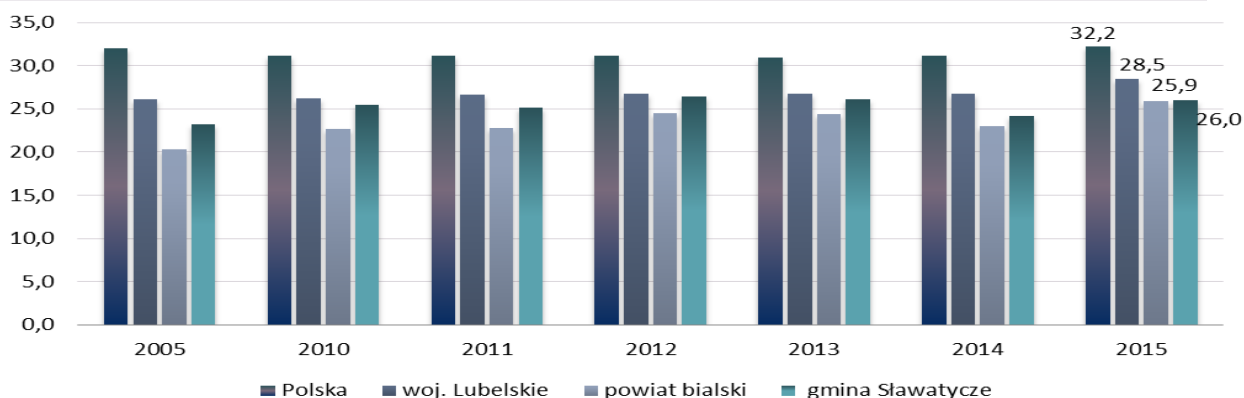
Tabela 179. Wskaźniki definiujące zużycie wody w Gminie Sławatycze w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
zużycie wody z sieci ogółem [dam3]	65,30	63,80	67,00	64,30	64,50	68,30
zużycie wody z sieci gospodarstwa domowe [dam3]	62,30	63,80	67,00	64,30	58,80	61,80
zużycie wody na 1 mieszkańca [m3]	23,20	25,10	26,40	26,10	24,20	26,00

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Biorąc pod uwagę wskaźnik zużycia wody na 1 mieszkańca wyrażoną w m³ dla Gminy Sławatycze był wyższy niż w powiecie, natomiast niższy w stosunku do wskaźnika dla województwa i kraju.

Wykres 54. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (w m³) na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

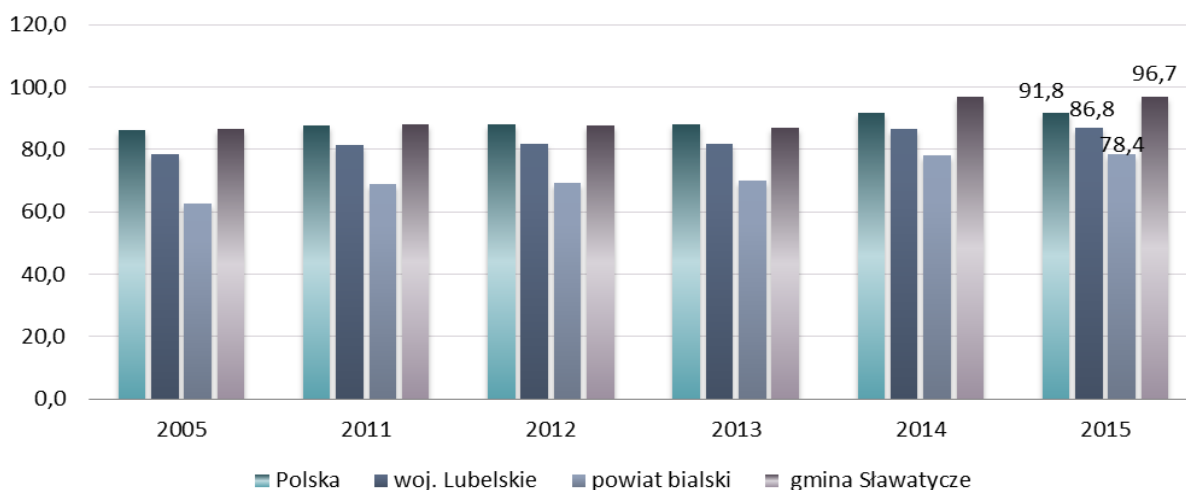

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Warto podkreślić iż Gmina Sławatycze wykazuje wysoki % korzystających z instalacji w % do ogółu mieszkańców na poziomie 96,7%. Korzystną sytuację wyraźnie obrazuje wysoka wartość wskaźnika na tle powiatu, województwa oraz kraju.

Wykres 55. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania na wodę będzie spowodowany zwiększeniem liczby użytkowników przy uwzględnieniu podwyższonego standardu wyposażenia mieszkań w instalację wodociągową, gazową i odprowadzającą ścieki.

Tabela 30. Infrastruktura wodociągowa na terenie sołectw Gminy Sławatycze.

Lp.	Miejscowość	Obecność wodociągu (TAK/NIE)
1.	Jabłeczna	TAK
2.	Krzywowólka	TAK
3.	Krzywowólka-Kolonia	TAK
4.	Kuzawka-Kolonia	TAK
5.	Liszna	TAK
6.	Mościce Dolne	TAK
7.	Nowosiółki	TAK
8.	Parośla-Pniski	TAK
9.	Sajówka	TAK
10.	Sławatycze	TAK
11.	Sławatycze-Kolonia	TAK
12.	Terebiski	TAK
13.	Zańków	TAK

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

2.4.2.4. System odprowadzania ścieków

W 2015 r. sieć kanalizacyjna mierzyła 22,6 km odnotowując tym samym ponad 370,83% wzrost wskaźnika w porównaniu z rokiem 2005. Również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania uległa diametralnemu zwiększeniu, tj. o 637,04%. Biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających z kanalizacji dzięki inwestycjom infrastrukturalnym z instalacji korzysta ponad 1000 osób (wzrost o 408,04% w stosunku do roku 2005).

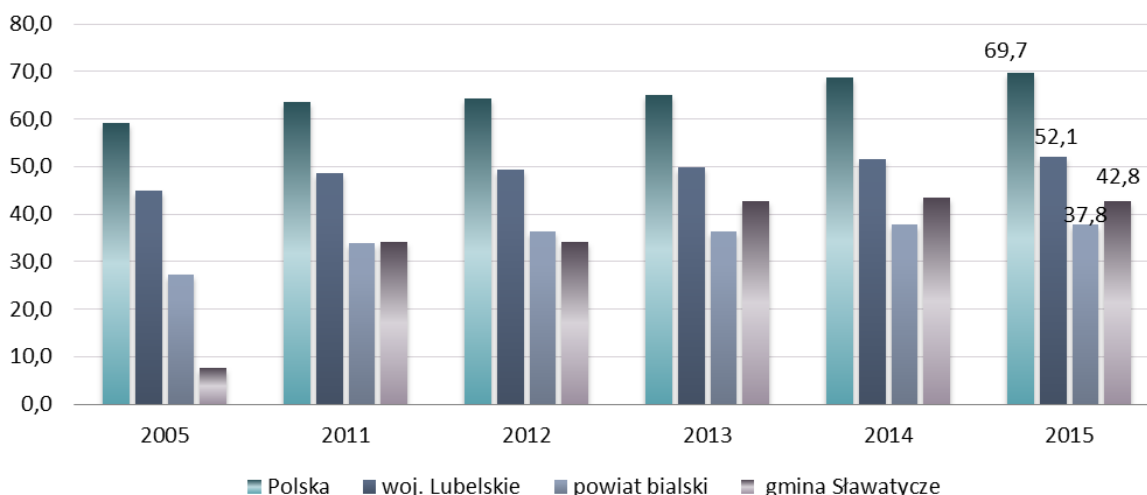
Tabela 31. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	54	263	265	394	407	398
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	4,8	12,1	12,1	22,6	22,6	22,6
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osób]	199	865	851	1 043	1 046	1 011

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Warto podkreślić iż Gmina Sławatycze wykazuje niekorzystny % korzystających z instalacji w % do ogółu mieszkańców tj. na poziomie 42,8%. Sytuacja ta jest nieco korzystniejsza niż w stosunku do średniej powiatu jednak znacznie gorsza od wskaźników definiowanych dla województwa i kraju.

Wykres 56. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Aktualnie (tj. w roku 2017) z sieci kanalizacyjnej korzystają mieszkańcy sołectw Liszna oraz Sławatycze. Jeśli chodzi o pozostałe sołectwa to tam także planowana jest infrastruktura w postaci budowy kolektora lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 17 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 32. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej na terenie sołectw Gminy Sławatycze.

Lp.	Miejscowość	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków
1.	Jabłeczna	NIE	5
2.	Krzywowólka	NIE	0
3.	Krzywowólka-Kolonia	NIE	0
4.	Kuzawka-Kolonia	NIE	12
5.	Liszna	TAK	0
6.	Mościce Dolne	NIE	0
7.	Nowosiółki	NIE	0
8.	Parośla-Pniski	NIE	0
9.	Sajówka	NIE	0
10.	Sławatycze	TAK	0
11.	Sławatycze-Kolonia	NIE	0
12.	Terebiski	NIE	0
13.	Zańków	NIE	0

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

2.4.2.5. Sieć gazowa

Na chwilę obecną na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Gazyfikacja gminy będzie możliwa dopiero po zrealizowaniu sieci gazowej wysokiego ciśnienia.

Mapa 7. Mapa Systemu Dystrybucji Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie.

Żółty kolor oznaczono gminy zgazyfikowane, białym niezgazyfikowane
Źródło: <http://mapa.msaz.pl/>

2.4.2.6. System ciepłowniczy

Na obszarze Gminy brak zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe.

2.4.2.7. Infrastruktura elektroenergetyczna

Na obszarze gminy Sławatycze nie funkcjonuje infrastruktura sieci przesyłowych najwyższych napięć zarządzanych przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne Oddział w Radomiu. Na obszarze Gminy nie funkcjonuje również infrastruktura wysokich napięć (WN). Zasilanie odbiorców końcowych w tym przemysłowych i komunalnych oraz pośrednio sektora mieszkalnego na obszarze gminy Sławatycze jest realizowane poprzez linie elektroenergetyczne o napięciu 15 kV. Natomiast sieci niskich napięć (nN) 0,4 kV są odpowiedzialne za bezpośrednie zasilanie odbiorców końcowych w tym mieszkańców oraz obwody oświetlenia ulicznego.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy stan infrastruktury na terenie wszystkich sołectw został określony jako zadowalający. Brak jest jednak szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Tabela 33. Stan infrastruktury energetycznej na terenie miejscowości Gminy Sławatycze.

Lp.	Miejscowość	Stan infrastruktury energetycznej: zły (wymaga inwestycji), zadowalający, dobry (nowa lub zmodernizowana), obecność szerszego zastosowania OZE
1.	Jabłeczna	zadowalający, brak OZE
2.	Krzywówólka	zadowalający, brak OZE
3.	Krzywówólka-Kolonia	zadowalający, brak OZE
4.	Kuzawka-Kolonia	zadowalający, brak OZE
5.	Liszna	zadowalający, brak OZE
6.	Mościce Dolne	zadowalający, brak OZE
7.	Nowosiółki	zadowalający, brak OZE
8.	Parośla-Pniski	zadowalający, brak OZE
9.	Sajówka	zadowalający, brak OZE
10.	Sławatycze	zadowalający, brak OZE
11.	Sławatycze-Kolonia	zadowalający, brak OZE
12.	Terebiski	zadowalający, brak OZE
13.	Zańków	zadowalający, brak OZE

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

2.4.2.8. Infrastruktura teleinformatyczna

Dostęp do sieci internetowej i telekomunikacyjnej przedstawia poniższa tabela

Tabela 184. Dostęp do sieci Internetowej i telekomunikacyjnej na terenie poszczególnych miejscowości Gminy w 2016.

Lp.	Miejscowość	Sieć Internet i komunikacja. DSL/WLAN/GSM
1.	Jabłeczna	GSM
2.	Krzywowólka	GSM
3.	Krzywowólka-Kolonia	GSM
4.	Kuzawka-Kolonia	GSM
5.	Liszna	GSM
6.	Mościce Dolne	GSM
7.	Nowosiółki	GSM
8.	Parośla-Pniski	GSM
9.	Sajówka	GSM
10.	Sławatycze	GSM
11.	Sławatycze-Kolonia	GSM
12.	Terebiski	GSM
13.	Zańków	GSM

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

2.5. Diagnoza sfery technicznej

2.5.1. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku na terenie gminy zlokalizowanych było 1 016 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 80 091 m². Liczba mieszkań na przełomie lat 2005-2015 wzrosła o 2,95%, natomiast powierzchnia użytkowa zwiększyła się o 6,37%.

Tabela 35. Charakterystyka zasobów mieszkalnych Gminy w latach 2005-2015.

	2005	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mieszkania	986	1 004	1 005	1 010	1 013	1 016	2,95%
izby	3 815	3 970	3 975	4 004	4 020	4 035	5,45%
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	74 991	78 541	78 683	79 374	79 768	80 091	6,37%

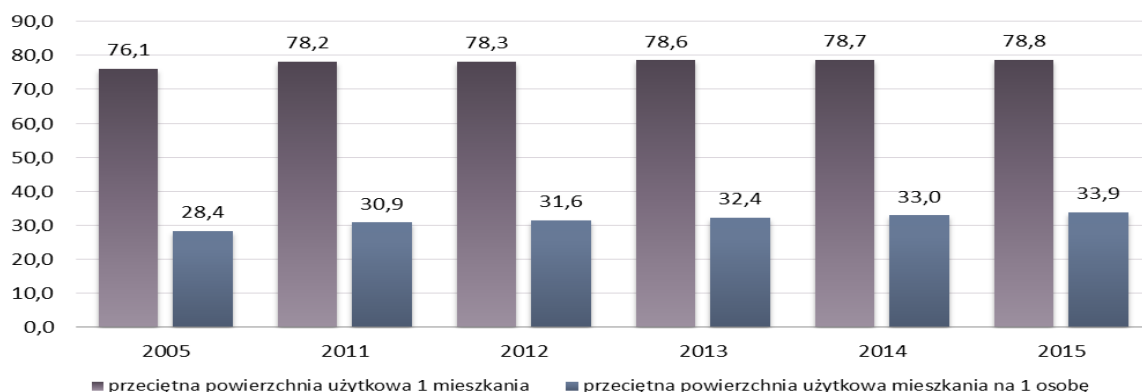
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca gminy wyniósł w roku 2015 – 33,9 m² i wzrost w odniesieniu do 2005 roku o 5,5 m²/osobę. Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2015 r. wyniosła 78,8 m² i wzrosła w odniesieniu do 2005 roku o 2,7 m².

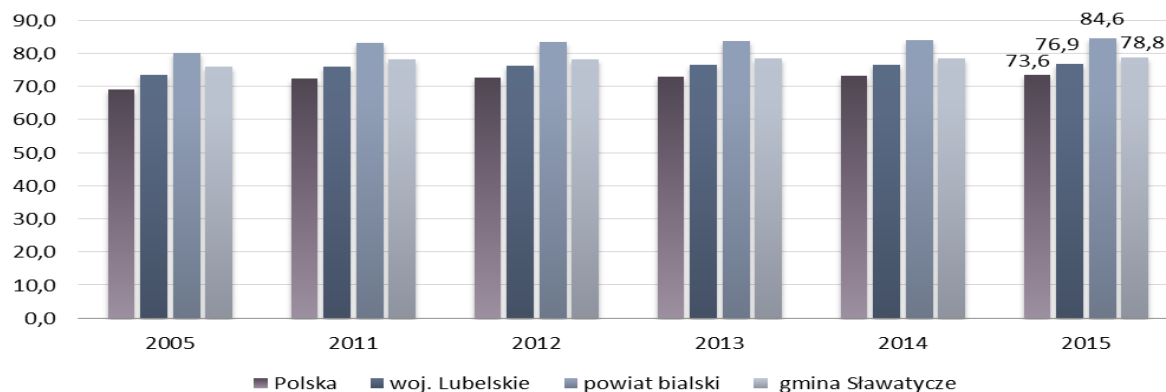
Wykres 57. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m² w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

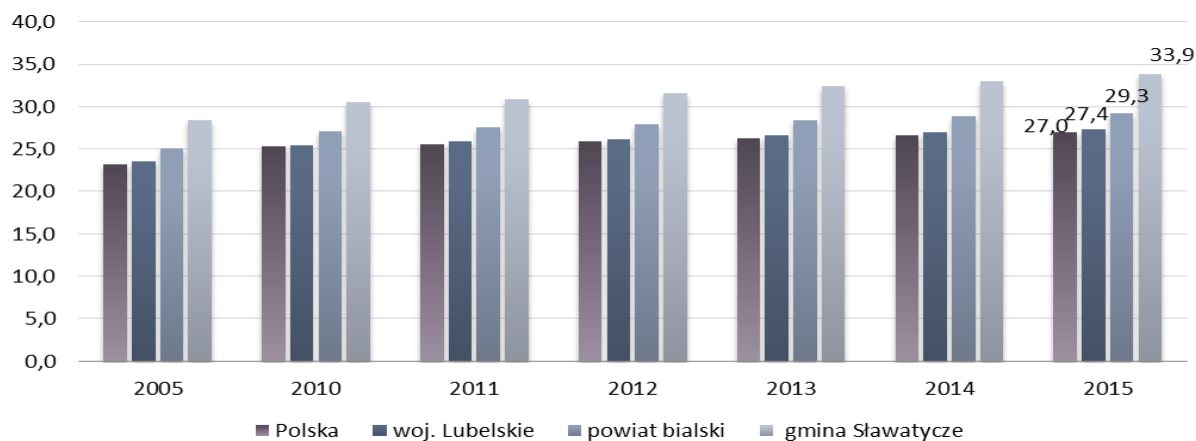
W 2015 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania była niższa niż w powiecie, natomiast wyższa w stosunku do wskaźnika dla województwa i kraju. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na 1 osobę była wyższa niż w powiecie, województwie i kraju.

Wykres 58. Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania (m²) na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wykres 59. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m²) w przeliczeniu na 1 osobę na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Na terenie Gminy Sławatycze przeważa zabudowa zagrodowa oraz zabudowa posiadająca charakter miejski z przewagą budownictwa indywidualnego o jednej lub dwóch kondygnacjach mieszkalnych.

Struktura wiekowa mieszkań Gminy odznacza się wysokim udziałem mieszkań powstałych do 1988 r. - 75,98%. Technologia stosowana w tym okresie nie zapewnia należytej efektywności wykorzystania energii cieplnej. Dzięki termomodernizacji starszych mieszkań (domów) orientacyjne potrzeby grzewcze tych mieszkań są sukcesywnie poprawiane.

Tabela 36. Struktura wiekowa mieszkań.

Okres budowy	liczba mieszkań [szt.]	powierzchnia mieszkań [m ²]
przed 1918	40	2 256,0
1918 - 1944	222	14 266,0
1945 - 1970	333	24 107,0
1971 - 1978	139	11 763,0
1979 - 1988	114	10 588,00
1989 - 2002	47	5 026,0
2003 - 2015	221	12 085
RAZEM:	1 116	80 091,0

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS BDL.

Tabela 37. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej i budynków o przeznaczeniu mieszkaniowym w poszczególnych sołectwach Gminy Sławatycze.

L.p.	Sołectwo	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych	Zdegradowane obiekty budowlane w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym
1.	Jabłeczna	1	0
2.	Krzywówólka	1	0
3.	Krzywówólka- Kolonia	0	0
4.	Kuzawka-Kolonia	0	0
5.	Liszna	2	0
6.	Mościce Dolne	0	0
7.	Nowosiółki	1	0
8.	Parośla-Pniski	0	0
9.	Sajówka	0	0
10.	Sławatycze	3	0
11.	Sławatycze-Kolonia	0	0
12.	Terebiski	0	0
13.	Zańków	0	0
Razem:		8	0

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

3. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych

3.1. Założenia ogólne

1. Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które w szczególności powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji.
2. Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – należy traktować także jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

3.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

3.2.1. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez zbadanie wskaźników dotyczących miejscowości lub sołectw pod kątem wykazywania stanu kryzysowego.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.
2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:
  - a) analiza wskaźnikowa pokazała największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z zakresu:
    - ✓ **bezrobocia** (liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców, liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),
    - ✓ **ubóstwa** (liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców),
    - ✓ **przestępczości** (liczba interwencji domowych na 100 mieszkańców, odnotowane przestępstwa kryminalne na 100 mieszkańców, założone "Niebieskie Karty" na 100 mieszkańców),

- ✓ **niskiego poziomu edukacji** (średnia wyniku sprawdzianu szóstoklasistów),
  - ✓ **niskiego poziomu kapitału społecznego** (liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców),
  - ✓ **niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym** (frekwencja wyborcza podczas Wyborów Samorządowych w 2014 r.),
- b) występowanie przynajmniej jednego policzonego w analizie wskaźnikowej negatywnego zjawiska z zakresu:
- ✓ **gospodarczego** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw (liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców) lub
  - ✓ **środowiskowego** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi i stanu środowiska), lub
  - ✓ **przestrzenno-funkcjonalnego** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
  - ✓ **technicznego** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może stanowić jedno sołectwo lub kilka.

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Sławatycze. Konsultacje miały formę otwartych spotkań oraz badań ankietowych, zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.

W trakcie spotkań z mieszkańcami konsultowano granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem zasięgu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Projekt LPR zawierający mapki obrazujące obszar zdegradowany i rewitalizacji z uzasadnieniem jego zasięgu i metodologią wyboru był upubliczniony na podstronie strony internetowej Gminy Sławatycze i projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl/> oraz dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Sławatycze wraz z formularzem uwag.

3.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytycznymi MIR. Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (a nie powierzchnię geodezyjną miejscowości/sołectw). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Dodatkowo mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Takie określenie obszaru rewitalizacji pozwoli na odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych, w tym gospodarczych.

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych przestrzeni, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijając działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Nie należy także pomijać aspektu działań infrastrukturalnych. Działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

3.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych

Procesy rewitalizacji wsparte środkami europejskimi mogą być prowadzone zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich. Podkreślić jednak należy, że zarówno występowanie określonych zagadnień jako zagadnień problemowych jak i dostępność danych w tym

zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Czynniki, które powszechnie uważa się za istotny problem rozwoju w największych miastach, mogą nie występować w ogóle lub występować w znacznie mniejszym natężeniu w miastach małych i na obszarach wiejskich, gdzie de facto ze względu na skalę, nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na specyfikę obszarów wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było dostosowanie sposobu prowadzenia rewitalizacji wg typów jednostek osadniczych (tereny wiejskie). Dostosowanie dotyczyło zarówno sposobu wyznaczenia obszarów zdegradowanych jak i obszarów rewitalizacji. Na obszarach wiejskich nierzadko występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest bardzo ograniczona. Należy uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na obszarach wiejskich za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego, gdzie jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji wskazuje się: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejskiego jakim jest teren Gminy Sławatycze zdecydowano się na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej badającej nagromadzenie negatywnych zjawisk, w każdym sołectwie. Analiza poddaje badaniu występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Sławatycze. Konsultacje miały formę

otwartych spotkań oraz badań ankietowych, zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.

W trakcie spotkań z mieszkańcami konsultowano granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem zasięgu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Projekt LPR zawierający mapki obrazujące obszar zdegradowany i rewitalizacji z uzasadnieniem jego zasięgu i metodologią wyboru był upubliczniony na podstronie strony internetowej Gminy Ślawatycze i projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl/> oraz dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Ślawatycze wraz z formularzem uwag.

4. Zbiorcze zestawienie danych

4.1. Sfera społeczna – ubóstwo

Tabela 38. Przekroczenia wskaźników społecznych - ubóstwo w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności 2016	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa 2016	z powodu ubóstwa / 100 mieszkańców	z powodu bezrobocia 2016	z powodu bezrobocia / 100 mieszkańców	z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności 2016	z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności / 100 mieszkańców	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 2016	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby / 100 mieszkańców	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 2016	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych / 100 mieszkańców	z powodu wielodzietności 2016	z powodu wielodzietności / 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu 2016	z powodu alkoholizmu / 100 mieszkańców
1.	Jabłeczna	253	21	8,30	6	2,37	2	0,79	11	4,35	8	3,16	6	2,37	8	3,16
2.	Krzywówka	151	6	3,97	7	4,64	5	3,31	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	Krzywówka-Kolonia	104	0	0,00	5	4,81	0	0,00	4	3,85	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	Kuzawka-Kolonia	78	0	0,00	0	0,00	6	7,69	3	3,85	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	Liszna	291	7	2,41	13	4,47	0	0,00	4	1,37	0	0,00	4	1,37	0	0,00
6.	Mościce Dolne	190	2	1,05	4	2,11	6	3,16	4	2,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	Nowosiółki	120	12	10,00	8	6,67	0	0,00	8	6,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	Parośla-Pniski	44	4	9,09	3	6,82	2	4,55	3	6,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	Sajówka	128	2	1,56	0	0,00	6	4,69	7	5,47	3	2,34	0	0,00	4	3,13
10.	Sławatycze	981	9	0,92	18	1,83	12	1,22	8	0,82	0	0,00	20	2,04	5	0,51
11.	Sławatycze-Kolonia	47	0	0,00	9	19,15	3	6,38	1	2,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	Terebiski	15	8	53,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	Zańków	83	0	0,00	0	0,00	2	2,41	1	1,20	2	2,41	0	0,00	7	8,43
Razem/Średnia:		2485	71	6,97	73	4,07	44	2,63	54	2,97	13	0,61	30	0,44	24	1,17

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

 4.2. Sfera społeczna - bezrobocie

Tabela 39. Przekroczenia wskaźników społecznych - bezrobocie w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych 2016	Liczba osób bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych 2016	Liczba osób długotrwale bezrobotnych/ 100 mieszkańców
1.	Jabłeczna	12	4,74	8	3,16
2.	Krzywowólka	9	5,96	6	3,97
3.	Krzywowólka-Kolonia	3	2,88	1	0,96
4.	Kuzawka-Kolonia	1	1,28	0	0,00
5.	Liszna	15	5,15	11	3,78
6.	Mościce Dolne	10	5,26	8	4,21
7.	Nowosiółki	7	5,83	3	2,50
8.	Parośla-Pniski	1	2,27	2	4,55
9.	Sajówka	9	7,03	4	3,13
10.	Sławatycze	63	6,42	40	4,08
11.	Sławatycze-Kolonia	1	2,13	2	4,26
12.	Terebiski	0	0,00	1	6,67
13.	Zańków	4	4,82	4	4,82
Razem/Średnia:		135	4,14	90	3,54

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.3. Sfera społeczna – przestępczość

Tabela 40. Przekroczenia wskaźników społecznych - przestępczość w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw/100 mieszkańców	Interwencje domowe	Interwencje domowe/100 mieszkańców	Przestępstwa kryminalne	Przestępstwa kryminalne/100 mieszkańców	Liczba założonych niebieskich kart	Liczba założonych niebieskich kart/100 mieszkańców
1.	Jabłeczna	4	1,58	2	0,79	1	0,40	0	0,00
2.	Krzywowólka	0	0,00	2	1,32	0	0,00	0	0,00
3.	Krzywowólka-Kolonia	0	0,00	4	3,85	0	0,00	1	0,96
4.	Kuzawka-Kolonia	1	1,28	0	0,00	1	1,28	0	0,00
5.	Liszna	0	0,00	2	0,69	0	0,00	0	0,00
6.	Mościce Dolne	1	0,53	0	0,00	1	0,53	0	0,00
7.	Nowosiółki	2	1,67	2	1,67	2	1,67	0	0,00
8.	Parośla-Pniski	1	2,27	0	0,00	1	2,27	0	0,00
9.	Sajówka	1	0,78	1	0,78	1	0,78	0	0,00
10.	Sławatycze	30	3,06	13	1,33	26	2,65	1	0,10
11.	Sławatycze-Kolonia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	Terebiski	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	Zańków	1	1,20	1	1,20	0	0,00	0	0,00
Razem/średnia:		41	0,95	27	0,89	33	0,74	2	0,08

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.4. Sfera społeczna - poziom edukacji

Tabela 41. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom edukacji w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Średni wynik egzaminu 6 klas z j. polskiego zgodnie z rejonizacją 2016/100 mieszkańców	Średni wynik egzaminu 6 klas z matematyki zgodnie z rejonizacją 2016/100 mieszkańców	Średni wynik egzaminu 6 klas z j. angielskiego zgodnie z rejonizacją 2016/100
1.	Jabłeczna	0,25	0,15	0,28
2.	Krzywowólka	0,42	0,25	0,47
3.	Krzywowólka-Kolonia	0,62	0,37	0,68
4.	Kuzawka-Kolonia	0,82	0,49	0,90
5.	Liszna	0,22	0,13	0,24
6.	Mościce Dolne	0,34	0,20	0,37
7.	Nowosiółki	0,53	0,32	0,59
8.	Parośla-Pniski	1,45	0,87	1,60
9.	Sajówka	0,50	0,30	0,55
10.	Sławatycze	0,07	0,04	0,07
11.	Sławatycze-Kolonia	1,36	0,81	1,50
12.	Terebiski	4,27	2,55	4,69
13.	Zańków	0,77	0,46	0,85
Razem/średnia:		0,89	0,54	0,98

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.5. Sfera społeczna - poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Tabela 42. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom uczestnictwa w życiu publicznym w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2010)	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)
1.	Jabłeczna	59%	60%
2.	Krzywówólka	58%	56%
3.	Krzwowólka-Kolonia	58%	56%
4.	Kuzawka-Kolonia	61%	59%
5.	Liszna	61%	59%
6.	Mościce Dolne	61%	59%
7.	Nowosiółki	59%	60%
8.	Parośla-Pniski	59%	60%
9.	Sajówka	58%	56%
10.	Sławatycze	61%	59%
11.	Sławatycze-Kolonia	61%	59%
12.	Terebiski	59%	60%
13.	Zańków	58%	56%
Razem/średnia:		59%	58%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Frekwencja w wyborach przewyższała w wszystkich sołectwach średnią krajową.

4.6. Sfera społeczna - poziom kapitału społecznego

Tabela 43. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom kapitału społecznego w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO / 100
1.	Jabłeczna	3	1,19
2.	Krzywowólka	3	1,99
3.	Krzywowólka-Kolonia	0	0,00
4.	Kuzawka-Kolonia	0	0,00
5.	Liszna	2	0,69
6.	Mościce Dolne	2	1,05
7.	Nowosiółki	1	0,83
8.	Parośla-Pniski	0	0,00
9.	Sajówka	0	0,00
10.	Sławatycze	3	0,31
11.	Sławatycze-Kolonia	0	0,00
12.	Terebiski	-	0,00
13.	Zańków	0	0,00
Razem/średnia:		14	0,47

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

Tabela 44. Podsumowanie obszarów problemowych – ZJAWISKA SPOŁECZNE.

Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze ubóstwa	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze kapitału ludzkiego	Razem SPOŁECZNE
Jabłeczna	5	1	1	3	0	0	10
Krzywowólka	2	2	1	3	0	0	8
Krzwowólka-Kolonia	2	0	2	3	0	1	8
Kuzawka-Kolonia	2	0	2	3	0	1	8
Liszna	2	2	0	3	0	0	7
Mościce Dolne	1	2	0	3	0	0	6
Nowosiółki	3	1	3	3	0	0	10
Parośla-Pniski	4	1	2	0	0	1	8
Sajówka	4	1	1	3	0	1	10
Sławatycze	1	2	4	3	0	1	11
Sławatycze-Kolonia	2	1	0	0	0	1	4
Terebiski	1	1	0	0	0	1	3
Zańków	2	2	2	3	0	1	10
Razem/Średnio:	31,00	16,00	18,00	30,00	0,00	8,00	103,00

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.7. Sfera gospodarcza - liczba podmiotów gospodarczych

Tabela 45. Przekroczenia wskaźników strefy gospodarczej - liczba podmiotów gospodarczych Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych 2016	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Średnia pow. gospodarstw rolnych	Średnia pow. gospodarstw rolnych
1.	Jabłeczna	3	1,19	3,9410	1,56
2.	Krzywówólka	-	0,00	5,8061	3,85
3.	Krzywówólka-Kolonia	1	0,96	5,5591	5,35
4.	Kuzawka-Kolonia	2	2,56	5,2314	6,71
5.	Liszna	10	3,44	3,1713	1,09
6.	Mościce Dolne	3	1,58	3,7283	1,96
7.	Nowosiółki	-	0,00	6,5726	5,48
8.	Parośla-Pniski	-	0,00	4,0865	9,29
9.	Sajówka	1	0,78	4,9982	3,90
10.	Sławatycze	43	4,38	3,0389	0,31
11.	Sławatycze-Kolonia	1	2,13	4,8471	10,31
12.	Terebiski	1	6,67	7,5729	50,49
13.	Zańków	-	0,00	4,6247	5,57
Razem/średnia:		65	1,82	4,8599	8,14

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.8. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Tabela 46. Strefa środowiskowa - przekroczenie jakości środowiska w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Dziki wysypiska śmieci	Odpady objęte systemem wywozu/ segregacji (TAK/NIE)	Obecność wodociągu (TAK/NIE)	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków
1.	Jabłeczna	dzikie wysypisko	TAK	tak	nie	5
2.	Krzywowólka	Nie	TAK	tak	nie	0
3.	Krzywowólka-Kolonia	Nie	TAK	tak	nie	0
4.	Kuzawka-Kolonia	Nie	TAK	tak	nie	12
5.	Liszna	Nie	TAK	tak	tak	0
6.	Mościce Dolne	Nie	TAK	tak	nie	0
7.	Nowosiółki	Nie	TAK	tak	nie	0
8.	Parośla-Pniski	Nie	TAK	tak	nie	0
9.	Sajówka	Nie	TAK	tak	nie	0
10.	Sławatycze	dzikie wysypisko	TAK	tak	tak	0
11.	Sławatycze-Kolonia	dzikie wysypisko	TAK	tak	nie	0
12.	Terebiski	Nie	TAK	tak	nie	0
13.	Zańków	Nie	TAK	tak	nie	0
Razem:		3	n/d	n/d	n/d	17

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.9. Sfera techniczna

Tabela 47. Przekroczenia wskaźników strefy technicznej w Gminie Sławatycze.

Lp.	Sołectwo	Stan infrastruktury kultury (biblioteka, świetlica, muzeum, izba regionalna, inne)	Stan obiektów użyteczności publicznej (za wyjątkiem kultury)	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych /100 mieszkańców	Ocena skomunikowania z resztą gminy droga gminna: jakość nawierzchni	Dostęp do infrastruktury kultury (obiekt)	Liczba obiektów infrastruktury kultury /100 mieszkańców
1.	Jabłeczna	stan infrastruktury zły	nie dotyczy	1	0,40	zadowolająca	2	0,79
2.	Krzywowólka	stan infrastruktury zadowolający dobry	nie dotyczy	1	0,66	zadowolająca	2	1,32
3.	Krzywowólka-Kolonia	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	dobra	0	0,00
4.	Kuzawka-Kolonia	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	dobra	0	0,00
5.	Liszna	stan infrastruktury zły	nie dotyczy	2	0,69	dobra	1	0,34
6.	Mościce Dolne	stan infrastruktury zadowolający dobry	nie dotyczy	0	0,00	zła	1	0,53
7.	Nowosiółki	stan infrastruktury zły	nie dotyczy	1	0,83	zła	1	0,83
8.	Parośla-Pniski	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	zła	0	0,00
9.	Sajówka	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	zła	0	0,00
10.	Sławatycze	stan infrastruktury zły	zły	3	0,31	zadowolająca	2	0,20
11.	Sławatycze-Kolonia	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	dobra	0	0,00
12.	Terebiski	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	zła	0	0,00
13.	Zańków	brak infrastruktury	nie dotyczy	0	0,00	zadowolająca	0	0,00
Razem:		n/d	n/d	8	0,22	n/d	9	0,31

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

4.10. Zestawienie danych

Tabela 198. Zbiorcze zestawienie danych z poszczególnych sołectw ze wszystkich stref.

Lp.	Miejscowość	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze środowiskowej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze technicznej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	RAZEM
1.	Jabłeczna	10	2	2	2	0	16
2.	Krzywówólka	8	2	2	1	0	13
3.	Krzywówólka-Kolonia	8	2	2	0	1	13
4.	Kuzawka-Kolonia	8	1	1	0	1	11
5.	Liszna	7	1	1	2	0	11
6.	Mościce Dolne	6	2	2	0	1	11
7.	Nowosiółki	10	2	2	2	1	17
8.	Parośla-Pniski	8	1	2	0	2	13
9.	Sajówka	10	2	2	0	2	16
10.	Sławatycze	11	1	2	3	1	18
11.	Sławatycze-Kolonia	4	0	3	0	1	8
12.	Terebiski	3	0	2	0	2	7
13.	Zańków	10	2	2	0	1	15
RAZEM/ŚREDNIO:		103	18	25	10	13	169

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze.

5. Podsumowanie analizy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Diagnoza wskazuje na **8 sołectw**, które spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Wskazane zostały w powyższych tabelach wg przeliczenia najintensywniejszego występowania negatywnych zjawisk, w każdym z podstawowych obszarów społecznych, czyli ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, edukacji, aktywności społecznej i kapitału społecznego oraz w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym.

Obszar zdegradowany obejmuje następujące sołectwa:

- ✓ **Jabłeczna**
- ✓ **Krzywowólka**
- ✓ **Krzwowólka-Kolonia**
- ✓ **Nowosiółki**
- ✓ **Parośla-Pniski**
- ✓ **Sajówka**
- ✓ **Sławatycze**
- ✓ **Zańków**

Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne ustalenie dodatkowych kryteriów.

Po pierwsze uznano, że do obszaru rewitalizacji muszą wejść obszary zamieszkane.

Po drugie przyjęto, że aby część obszaru zdegradowanego uznać za obszar rewitalizacji powinna znajdować się na nim infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary), której przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.

Ostatnim kryterium było takie określenie obszaru rewitalizacji, aby w jego granicach znajdowały się obiekty, które same w sobie nie muszą być zdegradowane, ale w oparciu o ich infrastrukturę można prowadzić szereg działań i projektów służących celowi rewitalizacji społecznej, gospodarczej, np. świetlica, szkoła, ośrodek kultury itp.

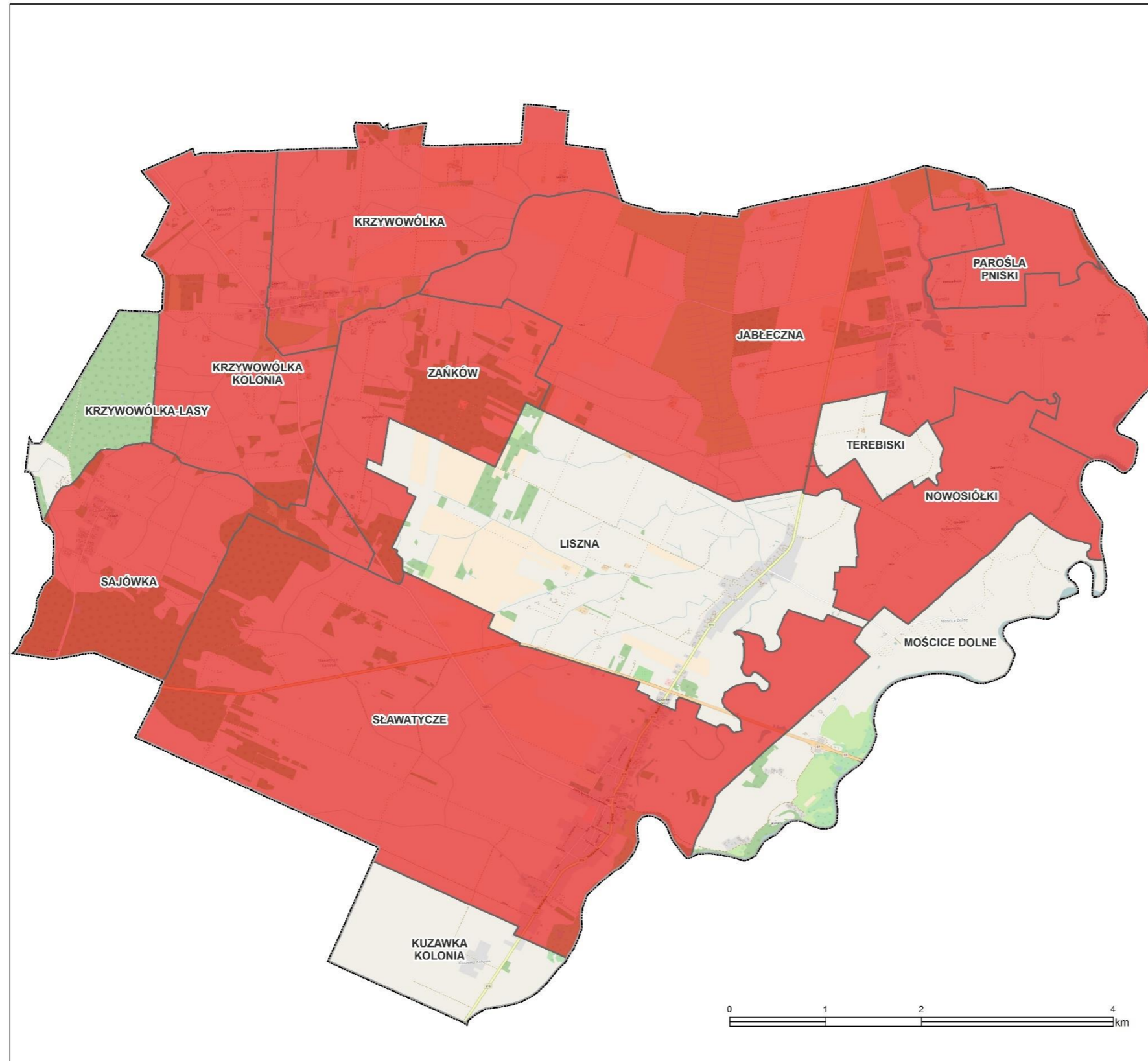
Wszystkie powyższe kryteria spełnia sołectwo – Sławatycze, objęte **obszarem rewitalizacji**:

Na obszarze zdegradowanym zaproponowano obszar do rewitalizacji. Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do obszaru rewitalizacji nie ma możliwości włączenia całego obszaru sołectwa Sławatycze, a jego części. Na obszarze całego sołectwa Sławatycze wszystkie negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne rozkładają się równomiernie.

Powierzchnia obszaru do rewitalizacji wynosi **75,36 ha**, co stanowi **1,00%** powierzchni gminy. Część sołectwa, na terenie którego znajduje się obszar zdegradowany zamieszkuje **653 osoby (26,2%** populacji gminy).

Mapa 13. Obszar zdegradowany Gminy Sławatycze.

Obszar zdegradowany

Gmina Sławatycze

- Obszar zdegradowany
- Granica gminy
- Granice obrębów ewidencyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach, Komisariatu Policji w Wisznicach, Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej, danych z ankiet konsultacyjnych.

Mapa 14. Obszar rewitalizacji Gminy Sławatycze.

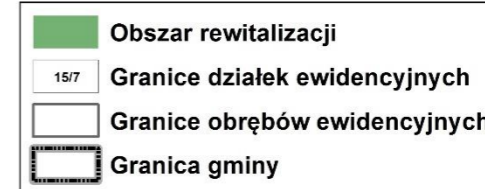
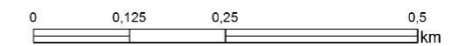

Obszar rewitalizacji

Gmina Sławatycze

1:5 000

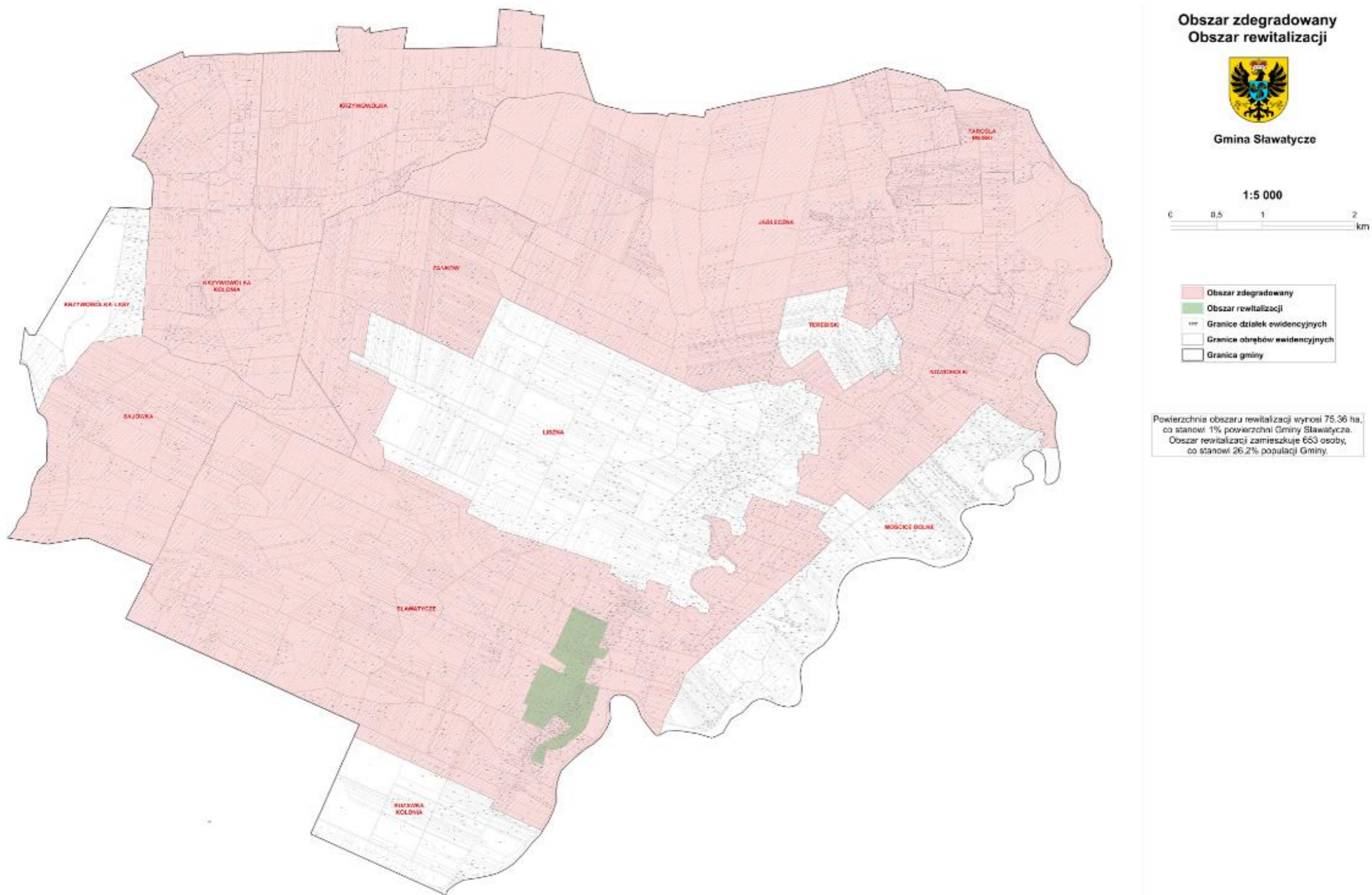

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 75,36 ha, co stanowi 1% powierzchni Gminy Sławatycze. Obszar rewitalizacji zamieszkuje 653 osoby, co stanowi 26,2% populacji Gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach, Komisariatu Policji w Wisznicach, Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej, danych z ankiet konsultacyjnych.

Mapa 15. Obszar zdegradowany i rewitalizacji Gminy Sławatycze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Sławatycze, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławatyczach, Komisariatu Policji w Wisznicach, Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej, danych z ankiet konsultacyjnych.

6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse) i **Threats** (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Schemat 1. Schematyczne przedstawienie analizy SWOT.

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa analiza SWOT obejmuje główne elementy mające wpływ na rozwój gminy i regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Lokalnym Planem Rewitalizacji, w tym dane Urzędu Gminy, dane GUS, informacje zebrane podczas warsztatów grupowych, przeprowadzone badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 49. Analiza SWOT Gminy Sławatycze oraz obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ■ położenie w Obszarze Funkcjonalnym „Aktywne Pogranicze” oraz realizacja wspólnej Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”, ■ przebieg „Trasy rowerowej Polski Wschodniej” ■ położenie w obszarze o najkorzystniejszych warunkach do rozwoju energetyki słonecznej, ■ kształtujące się specjalizacje Obszaru Funkcjonalnego "Aktywne Pogranicze" (transport, logistyka, spedycja, przetwórstwo przemysłowe, biogospodarka), ■ nieskażone i naturalne środowisko, ■ wysoki odsetek gleb chronionych, ■ dobre warunki naturalne do rozwoju rolnictwa (tradycje w zakresie upraw warzyw i sadownictwa), ■ dobrze rozwinięty, zrównoważony układ osadniczy preferowany w zakresie produkcji ekologicznej, niskotowarowej, ■ duchowy i intelektualny potencjał ludzki, społeczność zintegrowana pielęgnująca ■ tradycje narodowe, patriotyzm, kulturę regionalną, ■ skoncentrowany układ przestrzenny osady Sławatycze.	<ul style="list-style-type: none"> ■ słaba dostępność do stolicy województwa, ■ słabo rozwinięta infrastruktura komunikacyjna (brak w planach do 2020 r. budowy autostrady A2), ■ niski wskaźnik przedsiębiorczości, ■ niekorzystna sytuacja na rynku pracy, niskie zarobki, wysoki wskaźnik bezrobocia nie uwzględniający bezrobocia ukrytego, ■ niewystarczająca ilość działań ukierunkowanych na specjalizację obszaru, ■ zmniejszający się przyrost naturalny, ■ niska gęstość zaludnienia, ■ niska dochodowość gospodarstw rolnych, ■ brak rynków zbytu w tym zakładów przetwórstwa rolnego, ■ niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna w tym agroturystyczna, ■ wysoki stopień dekapitalizacji substancji mieszkaniowej, w szczególności budownictwa drewnianego, ■ niewystarczająca, wymagająca nakładów finansowych sieć infrastruktury sanitarnej, ■ słabo rozwinięta lokalna sieć usług komercyjnych (dostosowana do niskich potrzeb w tym zakresie), ■ brak urządzonych terenów rekreacyjnych zarówno dla odpoczynku codziennego jak też weekendowego, ■ zwiększające się kompetencje i obowiązki gminy przy widocznych zmniejszających się dochodach.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ■ rozwój przetwórstwa przemysłowego z wykorzystaniem biogospodarki, ■ potencjał obszaru w zakresie rozwoju sieciowego produktu turystycznego poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, ■ duży potencjał obszaru wynikający z uwarunkowań naturalnych do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ■ poprawa dochodowości w rolnictwie poprzez krzewienie idei spółdzielczości, powstawanie rolniczych grup producenckich, promocja ekologicznego rolnictwa, rozwój agroturystyki, ■ realizacja nowoczesnej bazy turystyczno-	<ul style="list-style-type: none"> ■ wysokie bezrobocie, ■ depopulacja ludności, niski wskaźnik dzietności i zwiększający się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, starzejące się społeczeństwo, ■ migracja ludzi młodych w poszukiwaniu lepszych warunków pracy, ■ pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego, ■ zmniejszająca się dochodowość w rolnictwie, istotnie ograniczona produkcja rolnicza – niski stopień świadczonych usług, ■ istotne ograniczenie możliwości budżetowych gminy szczególnie przy

- rekreacyjnej,
  - harmonijne, ekstensywne zagospodarowanie obszarów wyznaczonych na cele turystyczne,
  - rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz oferty świadczonych usług,
  - pojawienie się inwestorów z branży produkcyjnej,
  - modernizacja sieci dróg publicznych,
  - ułatwienie dostępu do funduszy pomocowych w szczególności przeznaczonych na realizację infrastruktury technicznej,
  - modernizacja istniejącej substancji mieszkaniowej, w tym termomodernizacja, preferencje dla budownictwa niskoenergetycznego,
  - integrowanie społeczności lokalnej poprzez wspieranie działalności kulturalnej stowarzyszeń i organizacji, prowadzenie akcji charytatywnych,
  - rozwój współpracy pomiędzy gminami obszaru funkcjonalnego,
  - aktywne uczestnictwo w związkach międzygminnych i stowarzyszeniach, platforma współpracy,
  - możliwość pozyskania funduszy UE w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.
- udziale zwiększających się i koniecznych wydatków na pomoc społeczną,
  - nasilająca się konkurencja w przyciąganiu inwestorów zewnętrznych i turystów,
  - zmienność w regulacjach prawnych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz stosowania prawa w zakresie zamówień publicznych, finansów publicznych, energetyki odnawialnej, ochrony środowiska itp.
  - zagrożenie dla rolnictwa indywidualnego ze strony sieciowych producentów żywności,
  - ograniczenie zasięgu niezbędnych usług, degradacja istniejących podmiotów gospodarczych spowodowane zmniejszającym się popytem na świadczone usługi,
  - trwałe i niekorzystne przekształcenie krajobrazu wiejskiego na skutek prowadzenia gospodarki wysokotowarowej uprzemysłowionej,
  - wzrost patologii społecznych,
  - wzrost zagrożenia ładu i bezpieczeństwa publicznego,

III. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Część planistyczna *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023* jest odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy do tego dokumentu, która została zaprezentowana w formie syntezy wyników analizy porównawczej, konsultacji społecznych i analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz podsumowania wypracowanego z wykorzystaniem analizy SWOT. Warto podkreślić, że część postulatywna nie jest bierną odpowiedzią na zidentyfikowane problemy obszaru. W wielu aspektach nie ogranicza się ona do tego, co automatycznie wynika z diagnozy, lecz równocześnie wychodzi naprzeciw wyzwaniom, podejmując przedsięwzięcia prewencyjne i wyprzedzając powstawanie problemów możliwych do przewidzenia w przyszłości.

Punktem wyjścia do opracowania zawartości rozdziału były także cele strategiczne zawarte w dokumencie „**Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”**”:

- **Cel strategiczny 1: Zrównoważona i wyspecjalizowana gospodarka.**
- **Cel strategiczny 2: POF atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu.**
- **Cel strategiczny 3: Aktywne, zdrowe i wykształcone społeczeństwo.**
- **Cel strategiczny 4: Integracja obszaru i sprawne rządzenie.**

W analizie SWOT *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”* wskazano, że mocne strony obszaru to: bardzo dobre położenie na międzynarodowym szlaku komunikacyjnym drogowym i kolejowym, infrastruktura graniczna oraz logistyczna – zespół terminali z Małaszewiczach, położenie w obszarze o najkorzystniejszych warunkach do rozwoju energetyki słonecznej, kształtujące się specjalizacje gospodarcze (transport, logistyka, spedycja; przetwórstwo przemysłowe; rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo), wyróżnik międzynarodowy – Stadnina Koni Janów Podlaski, przebieg „Trasy rowerowej Polski Wschodniej”, a słabe strony to m.in.: niska gęstość zaludnienia, słaba dostępność do stolicy województwa, niski wskaźnik przedsiębiorczości, słabo rozwinięta infrastruktura komunikacyjna (brak w planach do 2020r. budowy autostrady A2), niedostosowanie oferty szkolnictwa do potrzeb rynku pracy, słaba dostępność i jakość usług w zakresie opieki zdrowotnej (w szczególności specjalistycznej opieki zdrowotnej), niekorzystna sytuacja na rynku pracy, niskie zarobki, wysoki wskaźnik bezrobocia, niewystarczająca ilość działań ukierunkowanych na specjalizację obszaru⁹.

W Strategii wskazano także, że wyzwaniem partnerskich samorządów Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” jest dalsze podnoszenie atrakcyjności gospodarczej obszaru m.in. poprzez większe wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów, co w dłuższej perspektywie powinno doprowadzić do napływu nowych inwestycji oraz wzrostu ilości

⁹ „Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”, s. 24.

miejsc pracy. Poprawa warunku do rozwoju działalności przedsiębiorstw powinna koncentrować się na działaniach samorządów zmierzających do rozwoju specjalizacji gospodarczej obszaru w ramach wyznaczonych stref aktywności gospodarczej, tj.:

- Strefa Transportu, Logistyki, Spedycji,
- Strefa Przetwórstwa Przemysłowego,
- Strefa Produkcji Rolnej i Leśnej,
- Strefa Turystyki.

Jednym z kluczowych elementów infrastruktury mający wpływ na rozwój obszaru jest wewnętrzny układ komunikacyjny.

Prowadzone działania powinny koncentrować się również na wykorzystaniu potencjału obszaru do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Wspomagającą gałęzią gospodarczą obszaru funkcjonalnego może być sieciowy transgraniczny produkt turystyczny.

Wyzwaniem dla Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” jest podniesienie jakości życia mieszkańców m.in. poprzez lepszy stan środowiska przyrodniczego w wyniku rozwoju infrastruktury komunalnej, w szczególności wodno-kanalizacyjnej.

Innym ważnym elementem jest kształtowanie przestrzeni publicznej, **rewitalizacja obszarów zdegradowanych co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, a także podniesienie standardu obiektów użyteczności publicznej.**

Nieodzownym elementem podejmowanych działań jest większa dostępność opieki medycznej oraz realizacja programów profilaktycznych, w tym dotyczących aktywnego starzenia.

Wymagane są również dalsze działania mające na celu poprawę jakości i dostępności usług publicznych oferowanych dla mieszkańców gmin, **szczególnie w sferze edukacji z uwzględnieniem sportu i rekreacji, opieki społecznej, jak również prowadzenie aktywnej polityki, ograniczającej zjawiska bezrobocia, wykluczenia społecznego, szczególnie wśród osób niepełnosprawnych, starszych oraz zagrożonych ubóstwem.**

Ważne będą inicjatywy prowadzące do większej aktywności i integracji społeczności lokalnej m.in. poprzez rozwój organizacji pozarządowych oraz bliską współpracę z nimi, a także aktywne angażowanie mieszkańców w realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów rozwojowych.

Sprostanie wyżej wymienionym wyzwaniom będzie wymagało sprawnej i otwartej na zmiany administracji publicznej. Partnerska współpraca 12 samorządów gminnych w realizacji swoich zadań ustawowych oraz celów określonych w niniejszej strategii powinna prowadzić z jednej strony do wypracowania wewnętrznych rozwiązań i wprowadzania nowych modeli dobrego rządzenia, z drugiej strony powinna wykazać się dużą aktywnością w zakresie współpracy z organami administracji publicznej wyższego szczebla i innymi partnerami. Niezbędne są więc działania prowadzące do wdrożenia docelowego modelu strategicznego

zarządzania rozwojem obszaru, rozwoju praktyki wieloletniego planowania finansowego, elektronicznej administracji oraz szkolenia kadr. Od sprawnego partnerskiego zarządzania obszarem funkcjonalnym zależy jego spójność terytorialna. Wpływ na zwiększenie spójności terytorialnej obszaru mają również podejmowane działania w zakresie planowania przestrzennego. Z uwagi na przygraniczne położenie obszaru ważną kwestią związaną także ze specjalizacją gospodarczą obszaru w zakresie transportu, logistyki i spedycji pozostaje bezpieczeństwo.¹⁰

Zacytowane powyżej fragmenty *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”* trafnie wskazują na główne wyzwania stojące przed samorządem lokalnym Gminy Sławatycze w zakresie rewitalizacji, które w istocie ogniskują się wokół komponentów społecznego i gospodarczego, jak również wskazują na służebność zagadnień infrastrukturalnych z punktu widzenia realizacji kompleksowej rewitalizacji ukierunkowanej na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Kolejnym ważnym dokumentem, który stanowił punkt wyjścia do opracowania zawartości niniejszego rozdziału, jak również całego dokumentu były także cele strategiczne i operacyjne zawarte w dokumencie **„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020 (załącznik do uchwały Nr XXIII/178/2013 Rady Gminy Sławatycze z dnia 30 grudnia 2013 r.)”**:

Cele strategiczne:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom.
2. Kształtowanie młodego pokolenia, które jest przyszłością gminy.

Cele operacyjne:

1. Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy.
2. Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin potrzebujących.
3. Zapewnienie różnorodności form wsparcia.
4. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.
5. Aktywizacja młodzieży na rzecz społeczności lokalnej.
6. Usprawnienie systemu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

---

¹⁰ „Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”, s. 32-33.

W LPR wizja została rozbudowana w oparciu o specyficzny – branżowy, jak również kompleksowy charakter procesu. Formułując wizję posiłkując się zapisami *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”* oraz *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020* uznano, że Gmina Sławatycze to miejsce, gdzie „dobrze się mieszka i pracuje”. **Innymi słowy punktem wyjścia dla wizji są mieszkańcy wyznaczonego obszaru, ich dobrostan, poprzez ograniczenie zdiagnozowanych problemów.** W konsekwencji przyjętego założenia wizja została przedyskutowana i wypracowana na spotkaniach warsztatowych z mieszkańcami.

Wizja zawarta w LPR, dotycząca perspektywy roku 2023, uszczegóławia założenia z zakresu rozwoju lokalnego w Gminie Sławatycze, przekraczając ją jednocześnie w niektórych elementach z uwagi na dłuższy horyzont czasowy obszaru realizowanej rewitalizacji.

Poniżej prezentuje się pożądany zintegrowany efekt rewitalizacji – **wizję obszaru rewitalizacji.**

W perspektywie 2023 roku obszar rewitalizacji Gminy Sławatycze jest w pełni zintegrowany z resztą obszaru gminy. Obszar rewitalizacji stanowi miejsce, gdzie wszyscy mieszkańcy są równi pod względem praw i udziału w życiu społecznym. Obszar rewitalizacji to przestrzeń integrująca wszystkich mieszkańców gminy, efektywnie pełniący rozwijające funkcje centrotwórcze i gospodarcze. To obszar koncentracji i dynamicznego zawiązywania partnerstw międzysektorowych na rzecz rozwoju obszaru ze szczególną rolą podmiotów ekonomii społecznej, szkół oraz organizacji pozarządowych. Obszar rewitalizacji to miejsce realizacji działań związanych z większą dostępnością do usług społecznych oraz z zakresu włączenia społecznego. To obszar skutecznie wykorzystujący potencjał środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz bogactwa historycznego wokół, którego buduje się wspólnotę wartości społeczności lokalnej.

Kluczową sprawą jest stworzenie mieszkańcom obszaru rewitalizacji możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, pobudzenie aktywności społecznej oraz ochrona i wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie.

2. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR

W niniejszym dokumencie obowiązuje hierarchiczny układ celów składający się z: celu głównego, celów strategicznych oraz kierunków działań operacyjnych, które odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Mają one charakter ramowy i odnoszą się do specyfiki wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sławatycze.

Wszystkie cele rewitalizacji odpowiedzą na zdiagnozowane realne problemy oraz potrzeby mieszkańców i prowadzą do ich rozwiązania. Zostały określone przy udziale społeczności lokalnej. Ich realizacja przyczyni się do ograniczania i usuwania przyczyn zjawisk kryzysowych, a nie tylko objawów. Dają mieszkańcom, organizacjom pozarządowym oraz przedsiębiorcom szansę i możliwość wygenerowania ich własnych projektów.

Wszystkie cele rewitalizacji wynikają z celów *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020*, ponieważ odnoszą się do działań długookresowych i długofalowych, polegających na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy.

Cele i działania odpowiadają kryteriom SMART tj.:

- **S – Sprecyzowane** – do każdego z celów przypisano odpowiednie działania i projekty rewitalizacyjne, które odnoszą się do konkretnego obszaru w gminie,
- **M – Mierzalne** – do każdego celu zostały określone wskaźniki, przy pomocy których możliwe będzie zmierzenie stopnia ich realizacji,
- **A – Atrakcyjne** – cele i działania zostały określone z aktywnym udziałem mieszkańców Gminy Sławatycze, w związku z czym są dla nich atrakcyjne,
- **R – Realistyczne** – cele i działania zostały zweryfikowane w kontekście realności ich zrealizowania,
- **T – Terminowe** – do każdego celu i działań zostały przypisane konkretne projekty z określonymi terminami ich realizacji.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 jest:

"Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom oraz wzrost poziomu życia mieszkańców i poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną oraz gospodarczą, środowiskową, techniczną i przestrzenną".

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne, w ramach których zostały wyznaczone kierunki działań. Kolejność celów nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności wdrażania, są one na tym samym poziomie ważności i zgodnie z zasadą kompleksowości. Warunkiem udanej rewitalizacji jest uwzględnienie wszystkich czynników równocześnie, tj. społecznych, infrastrukturalnych, środowiskowych i gospodarczych. Wyznaczone cele

rewitalizacji odpowiadają kryteriom SMART, ponieważ są sprecyzowane, mierzalne (do każdego celu zostały przypisane odpowiednie wskaźniki), atrakcyjne dla społeczności lokalnej Gminy Sławatycze, możliwe do zrealizowania i terminowe (zostaną zrealizowane w okresie obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023).

W ramach celu głównego zidentyfikowano 3 cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.
- Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy obszaru rewitalizacji.
- Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.

W ramach celu strategicznego 1 planuje się realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez zwiększenie aktywności lokalnej społeczności. Ważnymi aspektami w ramach realizowanych przedsięwzięć będą: przeciwdziałanie bezrobociu i walka z ubóstwem, poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie, zwiększenie dostępności usług zdrowotnych oraz działań z zakresu włączenia społecznego, integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wszelkie działania aktywizujące najmłodszych mieszkańców z terenu gminy, pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców, wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy, wspieranie osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja seniorów. Ważnym elementem w funkcjonowaniu społeczności lokalnej są działające organizacje pozarządowe, które będą miały możliwość podejmowania inicjatyw wspierających poprawę życia i integracji lokalnej społeczności.

Wzmocnienie przedsiębiorczości i poprawa lokalnego rynku pracy na obszarze rewitalizacji będzie możliwe w wyniku realizacji zadań w ramach celu operacyjnego 2. Wyznaczone kierunki działań związane są z wykorzystaniem terenów aktywności gospodarczej do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy, wzmocnieniem działalności lokalnych przedsiębiorstw w celu poprawy ich konkurencyjności, promowaniem i aktywizowaniem zakładania działalności gospodarczej w celu pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców gminy, ożywianiem przestrzeni publicznych poprzez wsparcie ich funkcji kulturalnych, rozrywkowych

i przemysłów czasu wolnego oraz rozwojem funkcji turystycznych.

Cel strategiczny 3 obejmuje realizację działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych przeznaczonych do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego pod względem zagospodarowania przestrzennego i poprawy infrastruktury wpływającej na jakość życia mieszkańców. Obejmują one wszelkie inwestycje mające na celu uporządkowanie oraz zagospodarowanie przestrzeni centrum gminy w celu poprawy funkcji

społeczno-gospodarczych, administracyjnych i reprezentacyjnych, w tym poprawę dotychczasowej funkcji obszaru, a także nadanie mu nowych funkcji. Ponadto planuje się realizację zadań, które mają na celu poprawę dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób niepełnosprawnych, do infrastruktury technicznej. Ważnym aspektem jest również ochrona lokalnego środowiska naturalnego. Będzie to możliwe poprzez rewaloryzację oraz odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych, a także podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych oraz zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

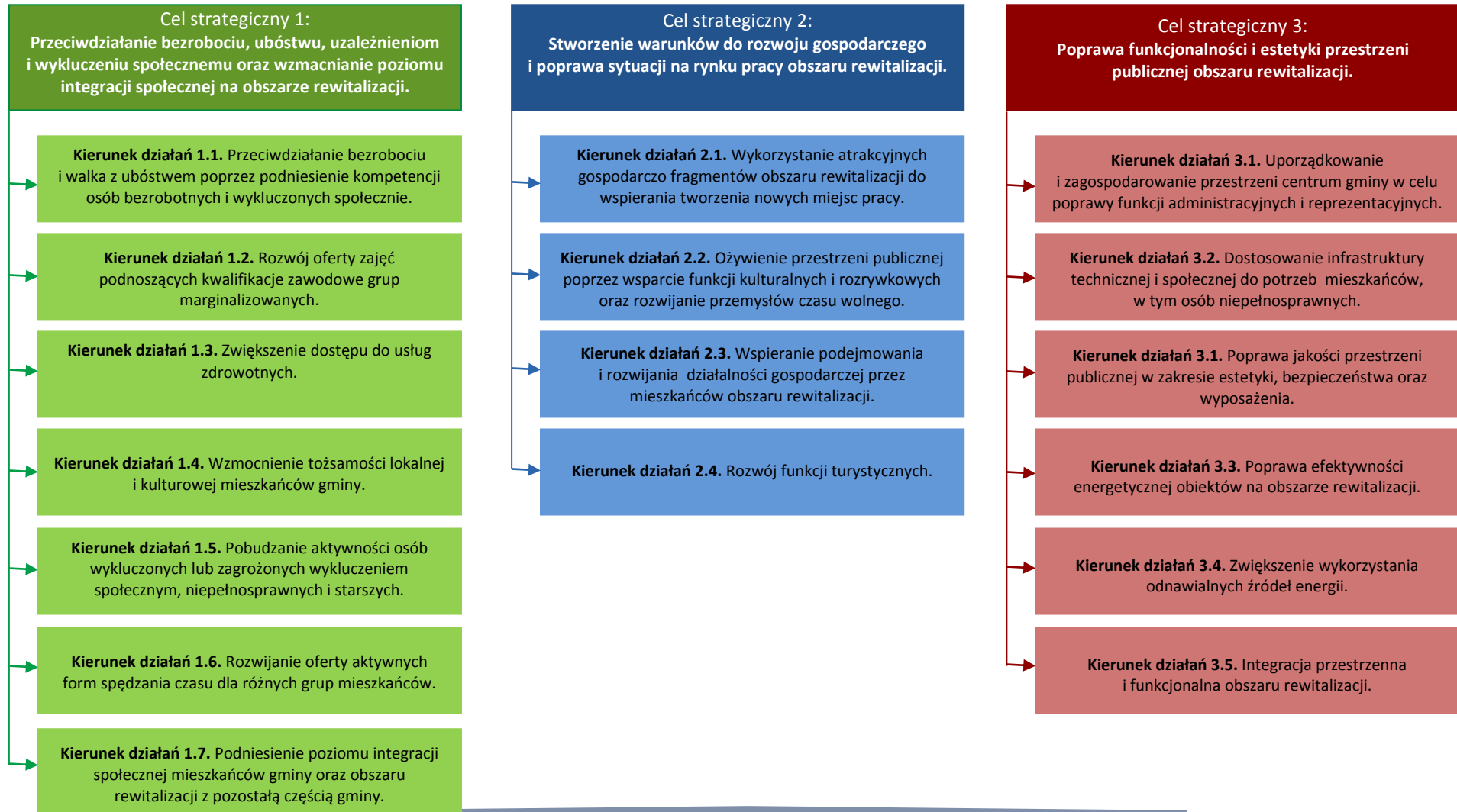
Na poniższym schemacie zaprezentowano układ celów strategicznych oraz odpowiadającym im kierunków działań, którym przyświeca cel główny skupiający się na poprawie poziomu życia mieszkańców oraz poprawie atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

Cel główny:

Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom oraz wzrost poziomu życia mieszkańców i poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną oraz gospodarczą, środowiskową, techniczną.

W tym miejscu warto podkreślić, jakie wyzwania stoją przed samorządem Gminy Sławatycze, pełniącym rolę operatora procesu rewitalizacji w gminie.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Sławatycze jest stworzenie mieszkańcom możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, pobudzanie aktywności społecznej oraz ochrona i wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, co przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie.

Po pierwsze dostrzega się konieczność stworzenia bazy materialnej oraz oferty edukacyjnej i szkoleniowej dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, starszych i niepełnosprawnych.

Drugi obszar to zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych oraz stworzeniem nowoczesnej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców oferty spędzania czasu wolnego dla grup wykluczonych i marginalizowanych (również w formie pomocowej) oraz młodzieży i seniorów.

Kolejny obszar zainteresowania to gospodarka i kwestie ekonomiczne przekładające się na zjawiska ubóstwa i poziomu życia mieszkańców. Ożywienie gospodarcze i rozwijanie funkcji gospodarczych pozwoli na zdynamizowanie lokalnego rynku pracy, a efektywne wykorzystywanie nowoczesnych mechanizmów wsparcia, takich jak ekonomia społeczna przyczyni się również aktywizacji osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Ostatni element, a zarazem wyzwanie stojące przed kompleksową rewitalizacją w Gminie Sławatycze ma charakter pomocniczy. Chodzi o przeprowadzenie całości prac modernizacyjnych, remontowych i infrastrukturalnych z punktu widzenia potrzeb społecznych (dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznej do potrzeb projektów wynikających z "projektów miękkich"). Tym samym, logika interwencji i wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne w całości skoncentrują się (również pośrednio) na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, uznając za nadrzędną wartość ich dobrostan oraz jakość życia na obszarze rewitalizacji – miejscach ich pracy, zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej oraz spędzania czasu wolnego.

Na potrzeby realizacji LPR określono trzy cele strategiczne rewitalizacji odnoszące się do obszaru rewitalizacji. Dodatkowo, wypracowano 17 kierunków działań operacyjnych odpowiadających na problemy wyłonionego obszaru rewitalizacji – terenu rewitalizacji.

Należy podkreślić, że ich kolejność nie ma przypadkowego charakteru. Pierwszy cel ma charakter społeczny ze względu na kluczową rolę interwencji ukierunkowanej na mieszkańców obszaru rewitalizacji. Drugi cel koncentruje się na ożywieniu gospodarczym, dostrzegając głównie zasoby i możliwe do wykorzystania potencjały obszaru rewitalizacji. Trzeci cel odnosi się do sfery technicznej oraz uwarunkowań przestrzennych, które dopełniają interwencję i w istocie umożliwiają osiągnięcie kompleksowej zamiany.

Poniżej scharakteryzowano poszczególne domeny planowania strategicznego. Opis celów i działań LPR otwiera możliwość udziału niezależnych od gminy podmiotów lokalnych i mieszkańców obszaru rewitalizacji w ich opracowaniu i wdrażaniu na każdym etapie realizacji Programu.

Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.

Jest to jedno z najważniejszych zadań dla procesu rewitalizacji w Gminie Sławatycze. Bazując zmodernizowanym zapleczem infrastruktury, należy dążyć do pobudzenia marginalizowanych środowisk i osób mieszkających na obszarze rewitalizacji. Oczekiwane jest, by poprzez współudział w realizowanych projektach oraz udostępnienie oferty zajęć edukacyjnych i szkoleń aktywizujących osoby starsze, niepełnosprawne, wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz oferty zajęć kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych pobudzić jak największą część mieszkańców tych obszarów do podjęcia korzystnych przemian. Ważne jest, by dostępna oferta okazywała się atrakcyjna dla różnych grup wiekowych i osób o rozmaitych zainteresowaniach. Z aktywności fizycznej i kulturalnej powinna wyrosnąć również aktywność społeczna, gotowość do pracy dla dobra wspólnego.

W ramach przedmiotowego celu należy także podkreślać znaczenie takich działań, które pozwalają na aktywne włączanie się grup marginalizowanych w realizowanie projektów, z których grupy te mają potem otrzymywać korzyść. Praca przy stworzeniu dobra publicznego, z którego ma się później samemu korzystać, sprawia, że inny jest stosunek użytkowników do tego dobra.

Oczekiwane jest, aby szukać sposobu na to, by każdemu pomysłowi w obszarze infrastruktury towarzyszyły również działania, które będą z nią łączyć mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wzmocnienie poziomu integracji społecznej wiąże się z koniecznością wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Efektywność tego rodzaju interwencji wymaga profesjonalizacji systemu usług publicznych i rozwijania oraz różnicowania funkcji zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych oraz pomocowych. Ważnym komponentem omawianego celu strategicznego jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa odczuwanego przez mieszkańców, istotnego w perspektywie niekorzystnych zjawisk demograficznych oraz presji związanej ze stymulowaniem atrakcyjności osiedleńczej.

Warto podkreślić, że artykułowane zagadnienia wpisują się w koncepcję przystosowania i modernizacji infrastruktury społecznej na terenie obszaru rewitalizacji, która ma stanowić bazę do działań miękkich.

Integrowanie obszaru rewitalizacji z całą gminą obejmować powinno zarówno działania zmierzające do fizycznego zbliżenia komunikacyjnego terenów peryferyjnych (poprawa

połączeń komunikacyjnych), jak i takie, które do obszarów rewitalizacji przyciągną turystów (dzięki wykorzystaniu atrakcji kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, itp.).

W skład pierwszego celu strategicznego wchodzi następujące rodzaje działań:

- 1.1. Przeciwdziałanie bezrobociu i walka z ubóstwem poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie.
- 1.2. Rozwój oferty zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe grup marginalizowanych.
- 1.3. Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych.
- 1.4. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej mieszkańców gminy.
- 1.5. Pobudzanie aktywności osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych i starszych.
- 1.6. Rozwijanie oferty aktywnych form spędzania czasu dla różnych grup mieszkańców.
- 1.7. Podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy oraz obszaru rewitalizacji z pozostałą częścią gminy.

Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.

Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji wiąże się głównie ze słabością obszaru rewitalizacji wynikającą z zamierania jej części usługowych (warunkujących centrotworczość obszaru rewitalizacji i wykorzystywania położenia). Pomimo intensywnych działań samorządu prowadzonych na rzecz ożywienia tej części gminy jest ona przestrzenią nisko wykorzystywaną przez mieszkańców całej gminy, ze szczególnym uwzględnieniem tych zamieszkujących (powoduje to m.in. niską jakość kapitału pomostowego wśród osób z obszaru rewitalizacji). Pobudzenie obszaru kryzysowego to element wymagający różnorodnego wsparcia i wykorzystania instrumentów wspierających sektor firm w obrębie obszaru rewitalizacji. W skład drugiego celu strategicznego wchodzi następujące rodzaje działań:

- 2.1. Wykorzystanie atrakcyjnych gospodarczo fragmentów obszaru rewitalizacji do wspierania tworzenia nowych miejsc pracy.
- 2.2. Ożywienie przestrzeni publicznej poprzez wsparcie funkcji kulturalnych i rozrywkowych oraz rozwijanie przemysłów czasu wolnego.
- 2.3. Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- 2.4. Rozwój funkcji turystycznych.

Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji

Należy kontynuować proces dostarczania mieszkańcom Gminy Sławatycze różnorodnej i wartościowej przestrzeni publicznej w postaci obiektów użyteczności publicznej, stref rekreacji, miejsc uprawiania sportu i rozwijania zainteresowań. Działania te powinny skupić

się przede wszystkim na poprawie tego, co funkcjonuje źle (np. niektóre układy komunikacyjne, obiekty użyteczności publicznej nieprzystosowane do świadczenia wysokiej jakości usług) oraz na dostrzeżeniu, w jakich sferach w obszarach rewitalizacji można uzupełnić ofertę tak, by w większym stopniu przyczyniała się do wspierania poprawy jakości życia mieszkańców (np. zapewnienie dostępności do terenów rekreacyjnych dla różnych grup mieszkańców: dzieci, młodzieży, osób starszych).

Obok poprawiania dostępności i funkcjonalności przestrzeni publicznej należy zwrócić uwagę na dbanie o estetykę tej przestrzeni. Brak estetyki bardzo często istotnie piętnuje obszary zdegradowane, ograniczając otwartość ich mieszkańców na pozytywne zmiany.

Poprawa funkcjonalności infrastruktury i estetyki przestrzeni publicznej w obrębie obszaru rewitalizacji to cel o pomocniczym charakterze, niemniej niezbędny w kontekście przystosowania obszaru rewitalizacji do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych.

Kolejne działania wspierające realizację ww. celu strategicznego to stwarzanie godnych i przyjaznych warunków zamieszkania. Są one ważnym czynnikiem poczucia wartości i bezpieczeństwa.

Należy dążyć do stałego poprawiania sytuacji mieszkaniowej, we współpracy z zarządcami nieruchomości podejmować należy również działania w celu poprawiania funkcjonalności przestrzeni wokół budynków mieszkalnych.

Wzrastają także potrzeby w zakresie zapewnienia jak najwyższego standardu termicznego w budynkach mieszkalnych. Termomodernizacja pozwala na oszczędzanie energii i środków finansowych. Podobnemu celowi powinno służyć sięganie po odnawialne źródła energii dla zaspokajania potrzeb energetycznych mieszkańców.

Wykreowanie efektu skali w zaplanowanym procesie rewitalizacji wymaga budowy mechanizmów integracji terytorialnej, tym samym pożądany stan rzeczy zostanie osiągnięty poprzez następujące rodzaje działań:

- 3.1. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni centrum gminy w celu poprawy funkcji administracyjnych i reprezentacyjnych.
- 3.2. Dostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.
- 3.3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej w zakresie estetyki, bezpieczeństwa oraz wyposażenia.
- 3.4. Poprawa efektywności energetycznej obiektów na obszarze rewitalizacji.
- 3.5. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- 3.6. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszaru rewitalizacji.

W powyższych celach i działaniach uwzględniono wszystkie wnioski i postulaty zgłoszone podczas konsultacji społecznych (szczegółowe informacje zawiera rozdział 3. Partycypacja społeczna w IV. CZĘŚCI WDROŻENIOWO-EWALUACYJNA).

3. Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji ukierunkowanej na wyznaczony obszar rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze jest zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym obowiązujących na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i wspólnotowym. Dodatkowo tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

3.1. Opis powiązań Programu z dokumentami o charakterze ponadlokalnym

Strategia UE Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 jest dokumentem opracowanym przez Komisję Europejską, którego głównym celem jest określenie kierunków działań, których realizacja poskutkuje wyjściem z kryzysu i przygotowaniem gospodarki europejskiej na wyzwania czekające w okresie, na jaki Strategia została przygotowana. Strategia Europa 2020 została przyjęta przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 roku. W Strategii podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i zapewniającej spójność: gospodarczą, społeczną i terytorialną.**

W strategii wyznaczone zostały także cele Unii na 2020 rok. Zgodnie z nimi:

- **wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%,**
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii,
- **należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki),**
- **liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,**
- **liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.**

Powyższe cele szczegółowe wpisują się w realizację trzech ogólnych priorytetów: inteligentny rozwój, zrównoważony rozwój, rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Komisja w Strategii przedstawia siedem projektów przewodnich, które umożliwią postępy w ramach każdego z priorytetów tematycznych:

- „Unia innowacji” – wykorzystywanie działalności badawczo-rozwojowych do zwalczania takich problemów jak: zmiany klimatu, efektywność energetyczna, zasoby czy zmiany demograficzne,
- „Mobilna Młodzież” – poprawa warunków i podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz podniesienie poziomu kształcenia i szkolenia na każdym szczeblu edukacyjnym, a także poprawa sytuacji młodzieży na rynku pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – osiągnięcie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, a przez to ułatwienie dostępu do szerokopasmowego Internetu,
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – wsparcie w kierunku niskoemisyjnego i efektywniejszego wykorzystania zasobów przez społeczeństwo; zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – wsparcie przedsiębiorczości i pomoc w sprostaniu nowych wyzwań, wsparcie konkurencyjności przemysłu europejskiego, pomoc w wykorzystaniu możliwości wynikających z globalizacji i gospodarki przyjaznej środowisku,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – unowocześnianie rynków pracy związane z rosnącym bezrobociem, a także zapewnienie trwałości obecnych modeli społecznych,
- „Europejski program walki z ubóstwem” – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zwiększenie świadomości i uznania pracy ludzi ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, umożliwiając im godne życie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Cele zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 są zgodne z priorytetami, celami oraz założeniami projektów przewodnich Strategii Europa 2020.

Poniższa tabela prezentuje zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze z wybranymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Tabela 50. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Strategii UE RUCHOPE 2020.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023			
Strategia UE Europa 2020.	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Inicjatywa przewodnia	1. Europejska agenda cyfrowa.		x	
	2. Unia innowacji.		x	
	3. Mobilna młodzież.	x		
	4. Europa efektywnie korzystająca z zasobów.			x
	5. Polityka przemysłowa w erze globalizacji.		x	
	6. Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia.	x		
	7. Europejski program walki z ubóstwem.	x		

Źródło: Opracowanie własne.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności - to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Poniższa tabela prezentuje zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze z wybranymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Tabela 51. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.	x		
Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki.	x	x	
Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.	x		x

Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.	x		
--	---	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR 2010-2020)

KSRR 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze jest zgodny z nadrzędnym celem KSRR 2010-2020:

„Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”. KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku, które wpisują się w specyfikę Programu Rewitalizacji.

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów ("konkurencyjność").
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych ("spójność").
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie ("sprawność").

Tabela 52. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 20230. Trzecia Fala Nowoczesności.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel 1. Konkurencyjność.	x	x	
Cel. 2. Spójność.	x		
Cel. 3. Sprawność.	x		x

Źródło: Opracowanie własne.

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzeniu korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położeniu nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 zakłada kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji integrując działania przestrzenno-środowiskowe, społeczne i gospodarcze, w związku z czym wpisuje się w główne założenia Narodowego Planu Rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020)

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy, jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną gospodarczą.

Spójność dokumentów na poziomie obszarów strategicznych i celów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 53. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 20230. Trzecia Fala Nowoczesności.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmocnienie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.	x		
Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.		x	
Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.	x		x

Źródło: Opracowanie własne.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

Spójność dokumentów w najważniejszych celach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 54. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	x		
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w równych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury.	x		x
Cel. 4 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.			x

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.			x
Cel 6. Przewrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.			x

Źródło: Opracowanie własne.

Krajowa Polityka Miejska 2023 (KPM 2023)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 wpisuje się w poniższe założenia KPM 2023:

1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.
2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
4. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej poprzez wzmocnienie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 jest zgodny w zakresie następujących celów szczegółowych NPRGN:

- Cel szczegółowy 1: Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności energetycznej,
- Cel szczegółowy 3: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- Cel szczegółowy 4: Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- Cel szczegółowy 6: Promocja nowych wzorców konsumpcji.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2014 – 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku) przyjęta Uchwałą Nr XXXIV/559/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. jest dokumentem programowym, który określa wizję oraz kierunki rozwoju regionu. Strategia prezentuje zasadniczą zmianę podejścia do programowania rozwoju i prowadzenia polityki regionalnej. Zakłada całościowe rozumienie zarządzania, również poprzez mobilizowanie inicjatyw lokalnych. Dokument zakłada elastyczność i otwarcie na innowacje oraz działania prorozwojowe, a także przyjmowanie wsparcia

zewnątrznego. Zaproponowane cele strategiczne wynikają z rozpoznania najważniejszych wyzwań stojących przed regionem. Ukierunkowane są na innowacje, wzmocnienie miast, rozwój nowoczesnej wsi, przedsiębiorczość, wykorzystanie potencjału naukowego i integrację regionu poprawiającą jego spójność. Cele te sformułowane zostały następująco:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Rewitalizacja obszaru rewitalizacji w Gminie Sławatycze przyczyni się do realizacji postanowień pierwszego celu strategicznego Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w szczególności wyznaczonego w jego ramach 2 celu operacyjnego – wspieranie ponadlokalnych funkcji miast (np. naukowych, akademickich, kulturalnych, turystycznych), które przyczyniają się do dynamizacji rozwoju tych miast i otaczających je obszarów. Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą także na zwiększanie potencjału: wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności, co jest w pełni zgodne z założeniami 3 celu strategicznego analizowanego dokumentu. Planowany proces rewitalizacji wpisuje się także w założenia 4 celu strategicznego, w szczególności celów operacyjnych 2 i 5 (odpowiednio: wspieranie włączenia społecznego; racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego).

Tabela 55. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z per. do 2030 roku).

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku).	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel strategiczny 1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.	x		
Cel strategiczny 2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.		x	

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel strategiczny 3. Selekttywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.		x	
Cel strategiczny 4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.	x		x

Źródło: Opracowanie własne.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2014 – 2020

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 przyjętego decyzją Komisji Europejskiej C(2015)887 z dnia 12 lutego 2015 r. jest podniesienie konkurencyjności regionu w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej. Cel główny osiągnąć będzie przez interwencję w ramach 13 Osi Priorytetowych, obejmujących 10 celów tematycznych pakietu legislacyjnego UE:

- Oś Priorytetowa 1 Badania i innowacje.
- Oś Priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie.
- Oś Priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw.
- Oś Priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku.
- Oś Priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna.
- Oś Priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów.
- Oś Priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
- Oś Priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport.
- Oś Priorytetowa 9 Rynek pracy.
- Oś Priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian.
- Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne.
- Oś Priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje.
- Oś Priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna.

Proces rewitalizacji obszarów kryzysowych w Gminie Sławatycze ukierunkowany jest przede wszystkim na realizację założeń działania 13.4 wyznaczonego w ramach osi priorytetowej 13 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 - Rewitalizacja obszarów wiejskich.

Celem działania jest odnowa zdegradowanych przestrzeni wiejskich prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. W ramach procesu rewitalizacji Gminy Sławatycze wdrażane będą zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych, wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizacji. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich, przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych. Planowane działania rewitalizacyjne przyczynią się także do realizacji celów pozostałych osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030

Dokumentem, który reguluje politykę przestrzenną w województwie lubelskim jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, który jest obecnie w trakcie zmian (aktualny projekt z września 2015 r.), gdyż dokument z 2002 roku był sporządzony w oparciu o nieobowiązującą już ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. w innych niż obecnie uwarunkowaniach geopolitycznych, rozwojowych i instytucjonalnych planowania. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną i merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych.

Tabela 56. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
1. Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym.	x	x	x
2. Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia.	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne.

Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa (UP 2014-2020).

Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z Umową Partnerstwa 2014-2020 wyraża się w następujących celach tematycznych UP 2014-2020:

- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury.
- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.
- Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.

3.2. Opis powiązań Programu z dokumentami o charakterze lokalnym

Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”

Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze” jest wynikiem wspólnych ustaleń 12 gmin powiatu bialskiego w zakresie współpracy na rzecz rozwoju wyznaczonego obszaru funkcjonalnego. Gminami wchodzącymi w skład obszaru są: Gmina Janów Podlaski, Gmina Kodeń, Gmina Konstantynów, Gmina Leśna Podlaska, Gmina Łomazy, Gmina Piszczac, Gmina Rokitno, Gmina Sławatycze, Miasto Terespol, Gmina Terespol, Gmina Tucznia i Gmina Zalesie.

Strategia składa się z trzech zasadniczych części: analityczno – diagnostycznej, strategicznej oraz wdrożeniowej i obejmuje okres od 2015 do 2020r. W części analityczno – diagnostycznej dokonano syntetycznej diagnozy obszaru, która została przedstawiona w formie Aneksu statystyczno – diagnostycznego do niniejszego dokumentu (załącznik 4.1.). Przeprowadzona diagnoza pozwoliła określić potencjały, bariery oraz szanse rozwojowe w kontekście relacji i powiązań przestrzennych wewnątrz obszaru. W części strategicznej wyznaczono misję i wizję obszaru funkcjonalnego określając jednocześnie cele strategiczne i operacyjne oraz spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Trzecia część - wdrożeniowa - zawiera plan operacyjny, w którym przedstawiono zestawienie kierunków działań w ramach zdefiniowanych celów operacyjnych, jakie będą podejmowane przez samorządy lokalne zarówno w partnerstwie jak i w ramach zadań własnych. Plan określa również rolę samorządów w realizacji zaplanowanych zadań, jak i możliwe źródła finansowania działań ze środków zewnętrznych. W dalszej części określono struktury wdrażania oraz system monitorowania i ewaluacji.

Opisany w dokumencie Przygraniczny Obszar Funkcjonalny „Aktywne Pogranicze” jest spójny z obszarem strategicznej interwencji (OSI): obszary przygraniczne, wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030r.) ze wspomagającą rolą OSI: nowoczesna wieś oraz obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych.

W dokumencie wielokrotnie wskazywana jest potrzeba rewitalizacji gmin z Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

W dokumencie wskazano następujące cele strategiczne:

- **Cel strategiczny 1: Zrównoważona i wyspecjalizowana gospodarka.**
- **Cel strategiczny 2: POF atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu.**
- **Cel strategiczny 3: Aktywne, zdrowe i wykształcone społeczeństwo.**
- **Cel strategiczny 4: Integracja obszaru i sprawne rządzenie.**

Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne i operacyjne omawianego dokumentu.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 57. Cele strategiczne i operacyjne Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

Cele strategiczne			
Cel strategiczny 1. Zrównoważona i wyspecjalizowana gospodarka.	Cel strategiczny 2. POF atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu.	Cel strategiczny 3. Aktywne, zdrowe i wykształcone społeczeństwo.	Cel strategiczny 4. Integracja obszaru i sprawne rządzenie.
Cele operacyjne			
Cel operacyjny 1.1. Zintegrowana dostępność komunikacyjna przygranicznego obszaru.	Cel operacyjny 2.1. Lepszy stan środowiska przyrodniczego poprzez rozwój infrastruktury komunalnej.	Cel operacyjny 3.1. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców obszaru.	Cel operacyjny 4.1. Partnerskie zarządzanie obszarem funkcjonalnym.
Cel operacyjny 1.2. Rozwój stref aktywności gospodarczej.	Cel operacyjny 2.2. Odnowa fizyczna, gospodarcza i społeczna miejscowości.	Cel operacyjny 3.2. Podniesienie jakości i efektywności kształcenia z uwzględnieniem sportu i rekreacji.	Cel operacyjny 4.2. Polepszenie jakości rządzenia poprzez rozwój poziomu kompetencji i kreowanie innovacyjnych rozwiązań.
Cel operacyjny 1.3. Wzrost konkurencyjności gospodarki poprzez zidentyfikowaną specjalizację w zakresie transportu, logistyki i spedycji oraz przetwórstwa przemysłowego z efektywnym wykorzystaniem sektora rolnego ze szczególną rolą biogospodarki.	Cel operacyjny 2.3. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej.	Cel operacyjny 3.3. Wzrost efektywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz zapobieganie marginalizacji społecznej.	Cel operacyjny 4.3. Poprawa bezpieczeństwa obszaru poprzez rozwój wybranych elementów infrastruktury.
Cel operacyjny 1.4. Wzrost gospodarczego wykorzystania potencjału obszaru w zakresie odnawialnych źródeł energii.			
Cel operacyjny 1.5. Kreowanie sieciowego transgranicznego produktu turystycznego oraz wspieranie rozwoju instytucji kultury.			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze jest w pełni spójny ze Zintegrowaną Strategią Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 58. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel strategiczny 1. Zrównoważona i wyspecjalizowana gospodarka.		x	
Cel strategiczny 2. POF atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu.	x		x
Cel strategiczny 3. Aktywne, zdrowe i wykształcone społeczeństwo.	x		
Cel strategiczny 4. Integracja obszaru i sprawne rządzenie.	x		x

Źródło: Opracowanie własne.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020 (załącznik do uchwały Nr XXIII/178/2013 Rady Gminy Sławatycze z dnia 30 grudnia 2013 r.):

Cele strategiczne:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom.
2. Kształtowanie młodego pokolenia, które jest przyszłością gminy.

Cele operacyjne:

1. Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy.
2. Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin potrzebujących.
3. Zapewnienie różnorodności form wsparcia.
4. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.
5. Aktywizacja młodzieży na rzecz społeczności lokalnej.
6. Usprawnienie systemu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze jest w pełni spójny ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020”.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 59. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020”.

„Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020”.	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023		
	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie poziomu integracji społecznej na obszarze rewitalizacji.	Cel strategiczny 2: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i poprawa rynku pracy obszaru rewitalizacji.	Cel strategiczny 3: Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.
Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom.	x	x	
Cel strategiczny 2. Kształtowanie młodego pokolenia, które jest przyszłością gminy.	x		

Źródło: Opracowanie własne.

4. Projekty rewitalizacyjne

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostały projekty rewitalizacyjne planowane do wdrożenia na obszarze rewitalizacji, które wychodzą naprzeciw zdiagnozowanym problemom, wykorzystują potencjały wyznaczonego terenu, realizują wizję i cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 oraz uzyskały akceptację społeczną w procesie konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy.

Projekty odpowiadają kryteriom SMART tj.:

- **S – Sprecyzowane** – projekty zawierają sprecyzowany zakres planowanych do realizacji zadań oraz odnoszą się do konkretnego miejsca w gminie,
- **M – Mierzalne** – do każdego projektu zostały określone wskaźniki produktu i rezultatów, przy pomocy których możliwe będzie zmierzenie stopnia jego realizacji,
- **A – Atrakcyjne** – projekty zostały określone z aktywnym udziałem mieszkańców Gminy Sławatycze, w związku z czym są dla nich atrakcyjne,
- **R – Realistyczne** – projekty zostały zweryfikowane w kontekście realności ich zrealizowania,
- **T – Terminowe** – do każdego projektu określony został planowany termin jego realizacji.

Poniżej przedstawiono 9 projektów rewitalizacyjnych. Lista ta zawiera obligatoryjne informacje wskazane w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, tj.: „nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce prowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji”. Projekty rewitalizacyjne przedstawione zostały w formie fiszki projektowej, które obok informacji obligatoryjnych wskazują na ich powiązanie z przyjętą logiką interwencji oraz uzasadnienie komplementarnego i zintegrowanego charakteru projektów.

Ponadto, w tej części Lokalnego Programu Rewitalizacji przedstawione zostały mechanizmy zapewniające komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi. Mechanizmy integracji obejmują również korzystanie z różnych dostępnych źródeł finansowania.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 60. Założenia projektów rewitalizacyjnych.

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
1	Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz.			Gmina Sławatycze	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x		x
	Powiązanie pośrednie		x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x			x	x
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	Teren centrum Sławatycz w skład, którego wchodzi: park, rynek, tereny zieleńców położone przy ul. Rynek w Sławatyczach. Działki obrębu Sławatycze o numerach: 899/4, 899/5, 900/1, 900/2, 900/3, 902, 1098, 1101, 1104, 1107, 1108, 1113, 1114.			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	2 000 000,00 zł	2017-2019		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.	
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>W obecnym stanie centrum Sławatycz stanowi niespójną i niezagospodarowaną przestrzeń publiczną. Wykazuje ona także wysoki stopień degradacji. Brak jest też jasno określonych funkcji społecznych przestrzeni publicznej wpływających na obniżenie poziomu Integracji i aktywności.</p> <p>Projekt przyczyni się do Integracji społeczeństwa, oraz rozwoju kulturalnego oraz zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gminy.</p>				
	<p>Park 1</p> 				
<p>Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.</p>					

Park 2

Park 3

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Zieleniec rynek

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Parking rynek

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki i funkcjonalności rynku Sławatycz. Utworzenie miejsca spotkań i wypoczynku o wysokich walorach estetycznych i przyrodniczych. Integracja mieszkańców. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania. Ożywienie przestrzeni publicznej. Stworzenie silnego bodźca przyciągającego turystów. Zwiększenie estetyki otoczenia. Poprawę jakości korzystania z przestrzeni publicznej. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich, co przyczyni się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.			
Zakres planowanych do realizacji zadań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remont i modernizacja Parku wraz ze znajdującym się tam pomnikiem oraz ustawieniem małej architektury (ławki, kosze, stojaki na rowery, altany). 2. Budowa ciągów komunikacyjnych/spacerowych. 3. Nasadzenia zieleni niskiej na skwerach oraz ustawienie elementów małej architektury. 4. Budowa sceny na potrzeby wydarzeń kulturalnych. 5. Przebudowa/rozbudowa parkingu. 6. Instalacja oświetlenia terenu (wykorzystanie ogniw fotowoltaicznych i źródeł światła typu LED). 7. System monitoringu. 8. Montaż tablicy z podstawowymi informacjami o miejscowości.			
Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt przyczynia się do redukcji przestępczości oraz zwiększenia bezpieczeństwa na obszarze poprzez zainstalowanie oświetlenia i monitoringu). 2. Projekt przyczynia się do zwiększenia dostępu do dobrej jakości usług kulturalnych. 3. Projekt przyczynia się do zwiększenia dostępu do usług społecznych poprzez modernizację ciągów komunikacyjnych. 4. Projekt przyczynia się do zwiększenia fizycznej dostępności rynku pracy poprzez działania infrastrukturalne (modernizacja ciągów komunikacyjnych i parkingu), co ułatwi dostęp do rynku pracy (miejsca pracy w budynkach) dla już zatrudnionych osób, jak i również dla tych, które potencjalnie mogą tam pracować.			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	Koncepcja architektoniczna działań rewitalizacyjnych w opracowaniu.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	1,25	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów będących przedmiotem projektu.	osoba/rok	3 500	1. Pomiar przez administratora obiektu. 2. Dokumentacja administratora. 3. Dokumentacja projektowa.
Projekty komplementarne	Projekty rewitalizacyjne: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” – w zdecydowany sposób zwiększają dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych związanych z kulturą, turystyką, rekreacją i sportem i tworzą bazę do rozwoju funkcji turystycznych i kulturalnych obszaru rewitalizacji . Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę kulturalną i turystyczno-rekreacyjną .			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Remont drogi gminnej (ul. Polnej)”, „Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej)” łączące ww. projekty oraz, „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.

Przedsięwzięcia wykreują przestrzeń dla prowadzenia działalności gospodarczej związanej z turystyką i rekreacją, spędzaniem wolnego czasu, natomiast projekty miękkie pozwolą na przygotowanie osób do pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

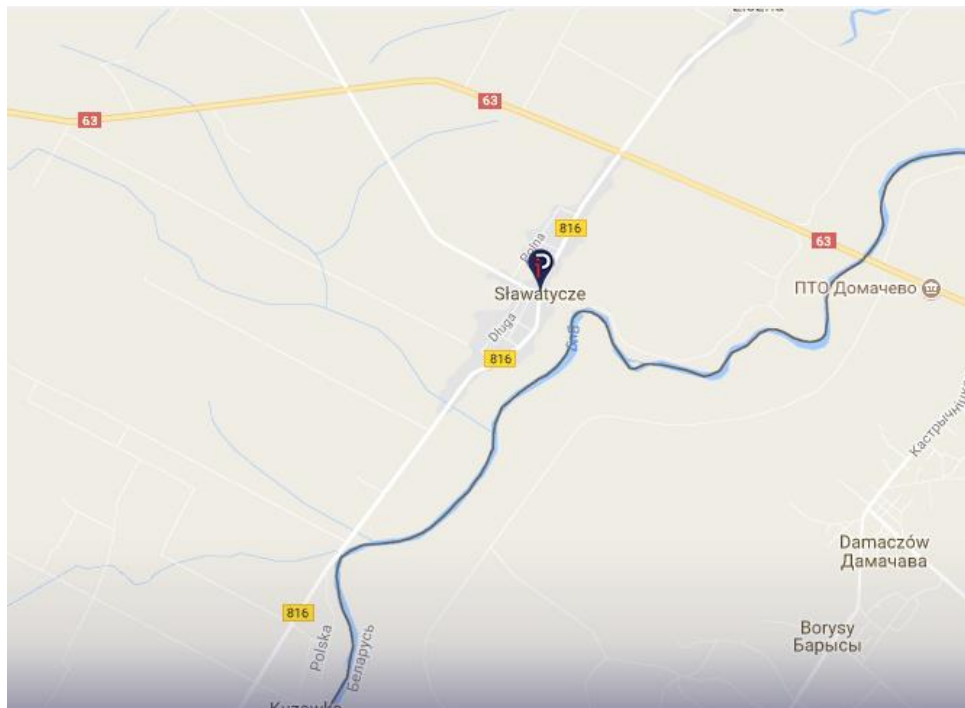
Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
2	Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych.			P.H.U. KOLEJKO	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x	x	x
	Powiązanie pośrednie		x	x	x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x	x		x	x
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	Gmina Sławatycze, Sławatycze, ul. Włodawska 49, nr ewid. działki 1025, 1026.			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	2 500 000,00 zł	2018-2019		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, środki własne przedsiębiorcy.	
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>Zamierzeniem inwestora jest skupienie w jednym miejscu szerokiej oferty kulturalno-turystycznej. Nowoczesny, profesjonalnie i prężnie działający obiekt powinien stworzyć warunki do nieskrępowanej twórczości artystycznej, rozwijania zainteresowań i talentów oraz maksymalnego zaspokajania szerokich potrzeb kulturowych wspólnoty lokalnej. Będzie to możliwe dzięki zaoferowaniu w jednym miejscu kompleksowych, wielowątkowych usług o charakterze turystyczno – rekreacyjnym, kulturalnym i komercyjnym.</p> <p>Młyn zbożowy to okazały przykład budownictwa przemysłowego w Sławatyczach, który zachował w większości oryginalną strukturę. Wzniesiony w 1911 roku na planie prostokąta zwróconego szczytem do ulicy (wzdłuż której przebiega trasa rowerowa GREEN VELO), pierwotnie złożony z trzech brył: centralnej – istniejącej oraz zniszczonej wschodniej i zachodniej dobudowy. Murowany z cegły ceramicznej, przykryty dwuspadowym dachem o konstrukcji drewnianej pokrytym blachą. W latach 90-tych ub.w. ze względu na nieoptymalność młyn przestał pełnić funkcję gospodarczą w Sławatyczach.</p> <p>Zmieniający się właściciele i brak pomysłu na wykorzystanie potencjału tego obiektu przyczyniły się do jego degradacji. Brak właściwego utrzymania i zabezpieczenia oraz zmieniające się warunki atmosferyczne wpływają na postępujący proces niszczenia budynku.</p> <p>W związku z powyższym nowy właściciel zainicjował zmianę sposobu zagospodarowania budynku z przemysłowego na użytkowy. Zdegradowany młyn będzie pełnił funkcje społeczno – kulturalne. Przystępując do wykonania projektu adaptacyjnego inwestor zwraca szczególną uwagę aby nowe funkcje wkomponować w istniejące segmenty bez naruszania ich zewnętrznego kształtu. Obiekt ma zachować swoją pierwotną strukturę przemysłową zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz. Infrastruktura techniczna będzie optymalnie wykorzystana i zaadoptowana do nowych funkcji stanowiąc inspirację do zsynchronizowania przeszłości z teraźniejszością.</p> <p>Specyficzne, lokalne uwarunkowania społeczne, w tym struktura zawodowa mieszkańców są przyczyną niechętnego podejścia społeczności do walorów kulturowych regionu. Mieszkańcy nie są świadomi roli regionalnego dziedzictwa kulturowego a także nie doceniają możliwości rozwojowych wynikających z powstania i promowania nowego produktu turystycznego. Wielokulturowy obraz Sławatycz jest ważnym punktem odniesienia dla osób zainteresowanych historią, edukacją i specyfiką obyczajową uformowaną w wyniku wielowiekowego przenikania kulturowych i religijnych trendów wielu narodów.</p> <p>Potrzeby te są potwierdzeniem słuszności utworzenia na terenie Sławatycz miejsca promującego lokalne tradycje pogranicza, koegzystencję i tolerancję - wszystko to, co w obliczu przemian mających miejsce we współczesnej Europie ma niewątpliwie duże znaczenie.</p> <p>Gmina Sławatycze to mała gmina rolnicza, z której osoby aktywne zawodowo często migrują nie widząc perspektyw rozwoju i pracy. To implikuje słaby rozwój przedsiębiorczości w tym również</p>				

Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

takiej, która mogłaby się rozwinąć dzięki rewitalizacji młyna (wypożyczalnie sprzętu rekreacyjnego, agroturystyka, nauka jazdy konnej i inne).

Nowoczesne centrum kulturalno – rekreacyjne pod nazwą MŁYN KULTUR, mogłoby stanowić miejsce przyciągające w ten ciekawy przyrodniczo region dużą ilość turystów, a to przyniosłoby wymierne efekty gospodarcze w sferze handlowo-usługowej. Rozwój gospodarczy przyczyni się do zahamowania migracji osób aktywnych zawodowo. Zrewitalizowany młyn zapewniłby stałe miejsca pracy i zaspokoiłoby potrzebę integracji lokalnej społeczności poprzez łatwy dostęp do oferty kulturalno – rozrywkowej przeciwdziałając tym samym wykluczeniu społecznemu.

Budynek i otoczenie młyna

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel ogólny projektu	<p>Głównym celem przedsięwzięcia jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adaptacja przemysłowego budynku do funkcji kulturotwórczej integrującej społeczność lokalną, a tym samym przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, co w dalszej perspektywie przyczyni się do poprawy jakości życia, 2. Zagospodarowanie zdegradowanego obiektu i terenu w celu poprawy estetyki przestrzeni publicznej.
Zakres planowanych do realizacji zadań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rekonstrukcja obiektu polegająca na odbudowie brakujących części (wschodniej i zachodniej dobudowy) młyna. 2. Rewitalizacja, tj. działania adaptacyjne skupione na ożywieniu zniszczonego terenu przemysłowego poprzez nadanie mu nowych funkcji tworzących warunki do rozwoju społecznego i gospodarczego. <p>Inwestycja zostanie zlokalizowana w odległości min. 24,0 m od linii rozgraniczającej z pasem drogowym ulicy Włodawskiej, 8,0m od granicy z działką o nr ewid. 1028 oraz 52,0 m od granicy z działką o nr ewid.1024/1.</p> <p>Od strony pasa drogowego, ul. Włodawskiej do budynku usługowego wykonane zostaną utwardzone kostką betonową:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dojazd – łącznie z drogą pożarową i placem manewrowym do celów przeciwpożarowych o wym .5,0mx15,0mx15,0m - dojście, - 7 miejsc parkingowych, w tym jedno miejsce dla samochodu osoby niepełnosprawnej i dla autobusu. <p>Istniejące przyłącza energetyczne i wodociągowe będą przebudowane i włączone do rozbudowanej części budynku.</p> <p>Ponadto przy wjeździe na działkę zaprojektowano utwardzone miejsce na kontener do gromadzenia śmieci.</p> <p>Przedmiotem inwestycji jest rozbudowa i przebudowa istniejącego młyna ze zmianą sposobu jego użytkowania na budynek usługowy. Funkcja usługowa polegać będzie na wytwarzaniu metodami tradycyjnymi wyrobów typu powidła, nalewki, podpiwek, kwas chlebowy, tłoczeniu oleju oraz wypieku chleba na naturalnych zakwasach. Na miejscu zaplanowano także prezentację produkcji i degustację tych wyrobów. Pomieszczenia istniejącego młyna zmienią przeznaczenie na salę konsumpcyjno-wystawową na parterze i salę wystawową na piętrze. Planowane są w nich wystawy tradycyjnego, związanego z naszym regionem rękodzieła. Rozbudowa od strony wschodniej przeznaczona jest pod zapełnienie kuchenne i ekspozycję jej wyrobów oraz pomieszczenie socjalne z szatnią dla pracowników. Rozbudowa od strony zachodniej zaprojektowana została dla celów sanitarnych, szatni dla klientów oraz kotłowni.</p> <p>Planowana obsada pracownicza to 4 osoby, w tym dwie pracujące w kuchni, jedna w recepcji - obsługa odwiedzających gości i jeden pracownik obsługi technicznej. W budynku zaprojektowano dla nich zapełnienie socjalne z szatnią oraz sanitariat do korzystania wspólnie z osobami niepełnosprawnymi. Dostęp do budynku dla osób niepełnosprawnych poprzez planowaną pochylnię (różnica poziomów 15 cm). Obsługa osób niepełnosprawnych w budynku odbywać się będzie za pomocą windy schodowej.</p> <p>Budynek istniejący piętrowy, dwie rozbudowy parterowe. Technologia wykonania tradycyjna, ławy fundamentowe żelbetowe, ściany murowane z cegły pełnej, trójwarstwowe gr.48cm, więźba dachowa drewniana, dwuspadowa, pokryta blachą gładką. Wymiary max projektowanego budynku: 11,30m x 30,82m. Poziom posadowienia parteru – 0,15m nad poziomem terenu. Wysokość budynku istniejącego – 11,00m, wysokość rozbudowy – 5,62m.</p> <p>Budynek usługowy zaopatrzone będzie w media – przyłącze wodociągowe i kanalizacyjne do sieci wiejskiej oraz zasilanie elektryczne w ramach przebudowy istniejącego przyłącza napowietrznego. Odwodnienie budynku liniowe na terenie działki. Gromadzenie nieczystości stałych w projektowanych pojemnikach na śmieci ustawionych na utwardzonym kostką betonową placu, z okresowym ich wywozem.</p>

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	Realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się do uratowania przed degradacją cennego obiektu, który mimo nowych funkcji będzie świadectwem historii przemysłu na tym terenie. Poprzez odbudowę i właściwą promocję obiektu oraz optymalną ofertę programową będzie można wpłynąć na wzrost zainteresowania kulturą i rekreacją społeczności lokalnej. To przyczyni się do powstania nowego, ciekawego również dla odbiorców z zewnątrz regionalnego produktu turystycznego. Produkt turystyczny natomiast wywoła wzrost świadomości mieszkańców w zakresie możliwości wykorzystania atrakcyjnego turystycznie obszaru gminy (jazda konna, wypożyczalnie rowerów, kajaków, agroturystyka). To przyczyni się w dalszej perspektywie do pobudzenia przedsiębiorczości i powstrzymania ucieczki osób aktywnych zawodowo do większych ośrodków.			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	1. Projekt budowlany – rozbudowa i przebudowa młyna ze zmianą sposobu użytkowania. 2. Pozwolenie na budowę wydane przez Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej. 3. Kosztorys inwestorski.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Powierzchnia zabudowy obiektu.	m ²	426,55	Protokół odbioru.
	3. Powierzchnia użytkowa obiektu.	m ²	2 896,00	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury.	osoba/rok	1 000	1. Czujniki rejestrujące. 2. Pomiar przez administratora obiektu. 3. Dokumentacja administratora.
	1. Liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę	osoba	4	Dokumentacja administratora.
Projekty komplementarne	Projekty rewitalizacyjne: „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz” i „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” – w zdecydowany sposób zwiększają dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych związanych z kulturą, turystyką, rekreacją i sportem i tworzą bazę do rozwoju funkcji turystycznych i kulturalnych obszaru rewitalizacji . Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę kulturalną i turystyczno-rekreacyjną . Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Remont drogi gminnej (ul. Polnej)”, „Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej)” łączące ww. projekty oraz, „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”. Przedsięwzięcia wykreują przestrzeń dla prowadzenia działalności gospodarczej związanej z turystyką i rekreacją, spędzaniem wolnego czasu, natomiast projekty miękkie pozwolą na przygotowanie osób do pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej.			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
3	Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze.			Gmina Sławatycze	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x		x
	Powiązanie pośrednie		x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x		x	x	x
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	ul. Długa 1, 51-515 Sławatycze, działka nr 870 obręb Sławatycze			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	822 656,58 zł	2017-2019		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.	
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>Obecnie w Gminie Sławatycze nie funkcjonuje żadna instytucja, która oferowałaby wsparcie dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.</p> <p>Gmina Sławatycze dysponuje niewykorzystanym 2 piętrem budynku, w którym mieści się Środowiskowy Dom Samopomocy. W związku z tym, iż ciągi komunikacyjne nie spełniają wymogów prawa budowlanego, nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych oraz stan budynku pozostawia wiele do życzenia nie można stworzyć tam dziennego ośrodka wsparcia dla dzieci i młodzieży. Budynek jest nieocieplony brak instalacji fotowoltaicznej i oświetlenia energooszczędnego.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do upowszechnienia dostępu do usług społecznych poprzez wsparcie infrastruktury niezbędnej do jej sprawnego świadczenia oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu poprzez prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży z przedsiębiorczości oraz opiekę nad dziećmi pozwalającą na aktywizację zawodową dorosłych.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do wsparcia osób defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Montaż instalacji fotowoltaicznej i oświetlenia energooszczędnego przyczyni się do redukcji CO₂ do atmosfery. Zastąpienia tradycyjnego oświetlenia energooszczędnym ograniczy zużycie energii elektrycznej.</p>				

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	 <p>Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.</p>
Cel ogólny projektu	<p>Celem projektu jest poprawa jakości świadczenia usług społecznych wsparcia rodziny (szczególnie dzieci i młodzieży) świadczonego przez dzienny ośrodek wsparcia i wsparcie środowiskowe, oraz zwiększenie dostępności miejsc w ośrodku wsparcia dla dzieci i młodzieży poprzez adaptację (przebudowa i nadbudowa) wraz z modernizacją źródeł energii oraz zakup wyposażenia infrastruktury usług społecznych (bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym) na potrzeby środowiskowego i dziennego wsparcia dla 60-ciu dzieci i młodzieży w Sławatyczach.</p>
Zakres planowanych do realizacji zadań	<p>Projekt będzie polegał na adaptacji (przebudowie i nadbudowie) drugiego piętra budynku będącego własnością Gminy Sławatycze na potrzeby środowiskowego i dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży. Dobudowany zostanie do istniejącego budynku ciąg komunikacyjny składający się ze schodów spełniających wszystkie wymogi prawa budowlanego oraz windy przeznaczonej na potrzeby osób niepełnosprawnych. Budynek zostanie ocieplony zarówno ściany jak i strop, co przyczyni się do zmniejszenia strat energii cieplnej. Ponadto projekt będzie polegał na montażu instalacji fotowoltaicznej o mocy 3 KW na dachu budynku oraz zmianie oświetlenia wewnątrz budynku na drugim piętrze na energooszczędne. Pomieszczenia zostaną wyposażone w meble, sprzęt AGD, sprzęt komputerowy i multimedialny.</p> <p>Na działce projektują się dodatkowo 9 miejsc parkingowych o wymiarach 2,3x5m (w tym 1 miejsce dla osób niepełnosprawnych o wymiarach 3,6x5m) oraz utwardzenie terenu (dojścia i dojazdy).</p>

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	<ol style="list-style-type: none"> Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych. Stworzenie lepszych warunków do bardziej harmonijnego rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego dzieci i młodzieży. 			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	<ol style="list-style-type: none"> Dokumentacja techniczna. Prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane. Zezwolenie na realizację inwestycji. 			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	obiekt	1	Protokół odbioru.
	3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	obiekt	1	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach.	osoba/rok	60	<ol style="list-style-type: none"> Pomiar przez administratora obiektu. Dokumentacja administratora. Dokumentacja projektowa.
Projekty komplementarne	<p>Projekt rewitalizacyjny: „Środowiskowe i codzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze” - tworzy bazę do rozwoju oferty wysokiej jakości usług społecznych. Powyższy projekt infrastrukturalny łączy się bezpośrednio, merytorycznie i funkcjonalnie z projektami: „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.</p> <p>Jednocześnie realizacja projektów „Środowiskowe i codzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze” i „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach” przyczyni się do zwiększenia czystości środowiska naturalnego, poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych (polityka niskoemisyjna) i pozyskiwanie energii odnawialnej.</p>			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator		
4	Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze.			Gmina Sławatycze		
Powiązanie z celami LPR				Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie			x		x
	Powiązanie pośrednie			x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
	x			x	x	
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie		
	Stadion w Sławatyczach działka nr 620 obręb Sławatycze.			Obszar rewitalizacji	x	
				Poza obszarem rewitalizacji		
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania		
	1 000 000,00 zł	2018-2020		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.		
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>Obiekt stadionu sportowego w Sławatyczach jest w złym stanie technicznym. Remontu wymagają trybuna, płyta boiska, bieżnia, ogrodzenie stadionu oraz budynek. Brak jest jakiegokolwiek dodatkowego wyposażenia.</p> <p>Prace będą polegały na wymianie siedzisk trybun z drewnianych na plastikowe oraz poprawie ciągów komunikacyjnych przy trybunach.</p> <p>Poszerzenie płyty boiska i modernizacja bieżni.</p> <p>Prace będą też obejmowały budynek znajdujący się na terenie stadionu gminnego, którego stan techniczny i powierzchnia uniemożliwiają jego wykorzystanie przez większą grupę osób. Prace będą obejmowały remont pomieszczeń, aby dostosować je do obecnych standardów i potrzeb. Ponadto w celu dostosowania do potrzeb konieczna będzie rozbudowa o pomieszczenie świetlicy, zaplecza socjalnego i pomieszczenia gospodarczego.</p> <p>Ponadto planowane jest stworzenie siłowni zewnętrznej na terenie stadionu oraz montaż piłko chwytów.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do stworzenia miejsca spotkań dzieci i młodzieży szczególnie w godzinach wolnych od zajęć edukacyjnych podczas których będzie mogła spędzać czas wolny. Poprzez aktywność fizyczną będzie mogła zaspakajać swoje potrzeby zabawy, odpoczynku rozrywki oraz kształtować właściwe postawy społeczne.</p>					
	<p>Stadion 1</p> 					

Stadion 2

Stadion 3

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Cel ogólny projektu

Dostosowanie infrastruktury sportowej, która przyczyni się do rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży z gminy Sławatycze.

Zakres planowanych do realizacji zadań

1. Kompleksowy remont trybun wraz z ciągami komunikacyjnymi.
2. Renowacja płyty stadionu.
3. Remont i modernizacja bieżni.
4. Remont ogrodzenia stadionu.
5. Remont budynku na stadionie:
  - wymiana stolarki drzwiowej i okiennej,
  - wymiana pokrycia i konstrukcji dachu,
  - wymiana istniejących instalacji wod-kan, wodociągowej, i elektrycznej,
  - wymiana tynków wewnętrznych i zewnętrznych.
6. Rozbudowa budynku na stadionie:
  - dobudowa pomieszczenia świetlicy,
  - dobudowa pomieszczenia socjalnego,
  - dobudowa pomieszczenia gospodarczego.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	7. Stworzenie siłowni zewnętrznej na terenie stadionu. 8. Montaż piłko chwyków. 9. Stworzenie boiska treningowego wraz z oświetleniem.			
Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	Brak miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży w godzinach wolnych od zajęć lekcyjnych. Stadion wykorzystywany będzie również na imprezy kulturalne.			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	Przygotowywana jest koncepcja przebudowy i rozbudowy budynku.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Powierzchnia wyremontowanych budynków.	m ²	150	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury sportowej	osoba/rok	2 000	Dokumentacja projektowa.
Projekty komplementarne	<p>Projekty rewitalizacyjne: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycze”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” – w zdecydowany sposób zwiększają dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych związanych z kulturą, turystyką, rekreacją i sportem i tworzą bazę do rozwoju funkcji turystycznych i kulturalnych obszaru rewitalizacji. Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę kulturalną i turystyczno-rekreacyjną.</p> <p>Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Remont drogi gminnej (ul. Polnej)”, „Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej)” łączące ww. projekty oraz, „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.</p> <p>Przedsięwzięcia wykreują przestrzeń dla prowadzenia działalności gospodarczej związanej z turystyką i rekreacją, spędzaniem wolnego czasu, natomiast projekty miękkie pozwolą na przygotowanie osób do pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej.</p>			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
5	Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach.			Gmina Sławatycze	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x		x
	Powiązanie pośrednie		x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x		x	x	
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	Zespół Szkół w Sławatyczach ul. Koderńska 12, 21-515 Sławatycze. Działka nr 1154/1 obręb Sławatycze.			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji	Źródło finansowania		
	1 715 524,00 zł	2017-2018	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, RPO WL 2014-2020 Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego, budżet gminy.		
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>Budynki Zespołu Szkół w Sławatyczach w obecnym stanie wymagają głębokiej termomodernizacji. Brak ocieplenia ścian zewnętrznych. Brak ocieplenia stropu. Stolarka okienna i drzwiowa o niskim współczynniku szczelności. Wymagająca modernizacji instalacja c.w.u. oraz instalacja c.o. Brak instalacji fotowoltaicznej.</p> <p>Pozytywne skutki realizacji projektu:</p> <p>Zużycie energii po termomodernizacji : 1001,66 GJ Oszczędności: 1912,36 GJ lub 531,21 MWh, czyli 65,63% CO₂ dla energii pierwotnej 68,38% Kwaśna emisja do atmosfery (SO₂ i NO_x) dla energii pierwotnej 78,19% Źródła OZE - fotowoltaika o mocy 30kW i produkcji energii 101,96 GJ lub 28,32 MWh (10% zapotrzebowania ogółem).</p> <p>Projekt jest zgodny z opracowanymi programami ochrony powietrza. Wpłynie na realizację celów określonych w Programie ochrony powietrza dla strefy lubelskiej w zakresie poprawy jakości powietrza m.in. poprzez realizację działań zmierzających do obniżenia emisji z ogrzewania oraz działań promocyjnych i edukacyjnych wpływających na podniesienie świadomości ekologicznej uczniów i ich rodziców.</p> <p>Realizacja projektu poprzez montaż instalacji fotowoltaicznej oraz oświetlenia energooszczędnego przyczyni się do redukcji emisji CO₂ do atmosfery. Instalacja fotowoltaiczna jest przyjazna dla środowiska, ponieważ nie oddziałuje negatywnie na środowisko oraz umożliwia wykorzystanie nieograniczonych zasobów energii odnawialnej. Energia słońca wykorzystana za pośrednictwem paneli fotowoltaicznych pozwala uniknąć wytwarzania wielu szkodliwych związków. Zastąpienie oświetlenia tradycyjnego energooszczędnym w znacznym stopniu ograniczy zużycie energii elektrycznej.</p> <p>Zespół szkół 1</p>				
					

	<p>Zespół szkół 2</p> <p>Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.</p>
<p>Cel ogólny projektu</p>	<p>Celem projektu jest podniesienie efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej Zespołu Szkół w Sławatyczach w Gminie Sławatycze. Poprawa efektywności wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej będzie osiągnięta poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, przygotowaniu ciepłej wody; jak również przez szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (słońca).</p>
<p>Zakres planowanych do realizacji zadań</p>	<p>Projekt będzie polegał na termomodernizacji budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach będących własnością Gminy Sławatycze. W zakres prac wchodzić będzie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocieplenie ścian zewnętrznych, 2) ocieplenie stropu/dachu, 3) wymiana okien na okna szczelne o współczynniku U nie większym niż 0,9, 4) wymiana drzwi zewnętrznych na drzwi szczelne o współczynniku U nie większym niż 1,3, 5) modernizacja instalacji c.w.u.: wykonanie instalacji fotowoltaicznej o mocy 30 kW, podgrzewacze wody należy wyposażyć w ciepłomierze oraz mierniki elektryczne z modułem komunikacyjnym, 6) modernizacja instalacji c.o.: wymiana zaworów grzejnikowych na termo zawory o czułości, co najmniej 1°K. Wyposażenie kotła w opomiarowanie z monitoringiem poprzez internet, a także wprowadzenie na odcieście od kolektora głównego automatyki sterującej dla szkoły podstawowej i gimnazjum oraz oddzielnie dla hali sportowej z zapleczem. Dodatkowo: przygotowanie dokumentacji inwestycji, realizacja inwestycji, promocja projektu, sprawy administracyjne związane z wdrażaniem projektu (m.in. sprawozdawczość, monitoring, ewaluacja).
<p>Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu</p>	<p>Podniesienie efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej Zespołu Szkół w Sławatyczach.</p> <p>Poprawa jakości kształcenia poprzez poprawę warunków lokalowych. Spadek zachorowań i infekcji związany z optymalizacją temperatur i wilgotności oraz zapewnieniem systemu przewietrzania. Spadek ryzyka zachorowań na choroby układu oddechowego związane z niską emisją i obecnością CO₂ w atmosferze. Korzyści ekonomiczne: Oszczędności wydatków budżetowych związane z pozyskaniem dotacji na inwestycję. Oszczędności wydatków na bieżące utrzymanie placówki (rachunki za energię elektryczną i olej opałowy) Oszczędności wydatków na remonty i odtworzenia (szyby w oknach PCV oraz drzwiach są odporniejsze na wybicia) Ponadto zmniejszy się zużycie energii elektrycznej (wsparcie systemu ogrzewania c.w.u. OZE) zmniejszy się emisja CO₂ oraz wzrost produkcji energii z OZE poprzez montaż i wykorzystanie fotowoltaiki.</p>

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	1. Dokumentacja techniczna. 2. Prawo do dysponowania nieruchomością. 3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.	m ²	2 748	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok	1 912,36	Dokumentacja projektowa.
	2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	28,32	Dokumentacja projektowa.
	3. Produkcja energii elektrycznej z nowo ybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	MWhe/rok	28,32	Dokumentacja projektowa.
	4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34)	tony równoważnika CO ₂ /rok	632,67	Dokumentacja projektowa.
5. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32)	kWh/rok	531 210,00	Dokumentacja projektowa.	
Projekty komplementarne	Projekty rewitalizacyjne: „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach” i „Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze” – tworzą nowoczesną i przyjazną bazę do rozwoju wysokiej jakości usług edukacyjnych i podnoszenia poziomu kształcenia oraz usług społecznych. Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę edukacyjną i społeczną . Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
6	Remont drogi gminnej (ul. Polnej).			Gmina Sławatycze	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x		x
	Powiązanie pośrednie		x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
					x
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	ul. Polna, 21-515 Sławatycze, działka nr 604 obręb Sławatycze			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	313 963,00 zł	2017-2018		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.	
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	Droga gminna (ul. Polna) jest drogą wykonaną z trelinki wiele lat temu i położoną w centrum Sławatycz. Stan drogi jest zły, ponieważ jest w niej bardzo dużo ubytków, co utrudnia poruszanie się po niej.				
	Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej przyczyni się do poprawy jakości i dostępności komunikacyjnej, estetyki dróg i otoczenia oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu. Ul. Polna				
					

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

				
Cel ogólny projektu	Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze. Celem projektu jest poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej dróg gminnych poprzez remont drogi, co wpłynie na podniesienie ich standardu i poprawi komunikację w miejscowości Sławatycze.			
Zakres planowanych do realizacji zadań	Planowany jest remont drogi gminnej na odcinku 683 metrów. Zakres budowy: <ul style="list-style-type: none"> - odtworzenie trasy i punktów wysokościowych, - rozbiórka elementów dróg, - zabezpieczenie linii energetycznych, - koryto wraz z profilowaniem i zagęszczaniem podłoża, - oczyszczenie i skropienie warstw konstrukcyjnych, - podbudowa z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie, - wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego warstwa ścieralna, - wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego warstwa wiążąca i wyrównawcza, - frezowanie nawierzchni asfaltowych, - umocnienie skarp i rowów, - oznakowanie pionowe.			
Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	Droga Gminna (ul. Polna) jest drogą położoną w obszarze zdegradowanym w centrum Sławatycz. Jest ona w złym stanie technicznym, co utrudnia dotarcie do posesji dla mieszkańców. Poza tym ubytki w trelince są na tyle duże, że zagrażają one bezpieczeństwu poruszających się tamtędy ludzi i pojazdów.			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	Projekt techniczny.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	1	Protokół odbioru.
2. Długość wybudowanej drogi.	mb	683	Protokół odbioru.	

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
Rezultaty	1. Liczba osób korzystająca z wybudowanej drogi.	osoba/ rok	300	1. Pomiar przez administratora obiektu. 2. Dokumentacja administratora. 3. Dokumentacja projektowa.
Projekty komplementarne	<p>Projekty rewitalizacyjne: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” – w zdecydowany sposób zwiększają dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych związanych z kulturą, turystyką, rekreacją i sportem i tworzą bazę do rozwoju funkcji turystycznych i kulturalnych obszaru rewitalizacji. Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę kulturalną i turystyczno-rekreacyjną.</p> <p>Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Remont drogi gminnej (ul. Polnej)”, „Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej)” łączące ww. projekty i zwiększające do nich dostęp oraz przez projekty społeczne „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.</p>			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
7	Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej).			Gmina Sławatycze	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x		x
	Powiązanie pośrednie		x		x
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
					x
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	ul. Świerkowa, 21-515 Sławatycze, działka nr 734 obręb Sławatycze.			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	270 465,00 zł	2017-2018		RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, PROW 2014-2020, budżet gminy.	
Opis stanu obecnego, istniejących problemów i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu.	<p>Droga gminna (ul. Świerkowa) jest drogą gruntową położoną w centrum Sławatycz. Stan drogi jest bardzo zły, a bieżące zasypywanie ubytków na niewiele się zdaje. Korzystanie z tej drogi jest dla mieszkańców bardzo uciążliwe. Poza ubytkami bardzo mocno kurzy nawierzchnia, co odbija się negatywnie na zdrowiu mieszkających tam ludzi.</p> <p>Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej przyczyni się do poprawy jakości i dostępności komunikacyjnej, estetyki dróg i otoczenia oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu.</p>				
	<p>Ul. Świerkowa</p> 				
Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.					

Ul. Świerkowa

Ul. Świerkowa

Źródło: Zasoby Urzędu Gminy Sławatycze.

Cel ogólny projektu	Celem projektu jest poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej dróg gminnych poprzez budowę drogi, co wpłynie na podniesienie ich standardu i poprawi komunikację w miejscowości Sławatycze. Planowana jest budowa drogi gminnej na odcinku 431 metrów.
Zakres planowanych do realizacji zadań	Zakres budowy: <ul style="list-style-type: none"> - odtworzenie trasy i punktów wysokościowych, - rozbiórka elementów dróg, - zabezpieczenie linii energetycznych, - wykonanie wykopów, - wykonanie nasypów, - regulacja pionowa studzienek dla urządzeń podziemnych, - koryto wraz z profilowaniem i zagęszczaniem podłoża, - wykonanie warstw odsączających, - oczyszczenie i skropienie warstw konstrukcyjnych,

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	<ul style="list-style-type: none"> - podbudowa z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie, - wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego warstwa ścieralna, - wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego warstwa wiążąca i wyrównawcza, - umocnienie skarp i rowów, - oznakowanie pionowe.			
Planowane efekty projektu i uzasadnienie realizacji projektu	Droga Gminna (ul. Świerkowa) jest drogą gruntową położoną w obszarze zdegradowanym w centrum Sławatycz. Jest ona w bardzo złym stanie technicznym, co utrudnia dotarcie do posesji dla mieszkańców. Poza tym w okresie suchym bardzo mocno pyli, przez co zagraża zdrowiu mieszkających przy niej mieszkańców. Ponadto wpływa negatywnie na estetykę centrum Sławatycz.			
Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	Projekt techniczny.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	1	Protokół odbioru.
	2. Długość wybudowanej drogi.	mb	431	Protokół odbioru.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	2. Liczba osób korzystająca z wybudowanej drogi.	osoba/rok	300	1. Pomiar przez administratora obiektu. 2. Dokumentacja administratora. 3. Dokumentacja projektowa.
Projekty komplementarne	<p>Projekty rewitalizacyjne: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” – w zdecydowany sposób zwiększają dostęp mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych związanych z kulturą, turystyką, rekreacją i sportem i tworzą bazę do rozwoju funkcji turystycznych i kulturalnych obszaru rewitalizacji. Projekty te zlokalizowane są w swoim sąsiedztwie. Tworzą całość składającą się na kompleksową ofertę kulturalną i turystyczno-rekreacyjną.</p> <p>Przedsięwzięcie będzie dopełnione przez projekty: „Remont drogi gminnej (ul. Polnej)”, „Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej)” łączące ww. projekty i zwiększające do nich dostęp oraz przez projekty społeczne „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP”.</p>			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
8	„Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”			Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	
Powiązanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie		x	x	
	Powiązanie pośrednie		x	x	
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x	x			
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	ul. Lubomelska 1-3, 20-072 Lublin, OSiW Radzyń Podlaski, ul. Lubelska 25			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	x
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	bezkosztowo dla gminy	1.09.2017 r. – 30.04.2018 r.		POWER 2014-2020, 1.3.2.	
Opis problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu	Analiza problemów społecznych obszaru rewitalizacji wykazała występowanie skumulowanych negatywnych czynników powodujących występowanie zjawiska wykluczenia społecznego. Zaliczyć do nich należy wysoki poziom przestępczości, alkoholizm, przemoc w rodzinie i ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie całej gminy, a w szczególności na obszarze rewitalizacji spotkać można przypadki uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy czy niekorzystnych postaw społecznych.				
Cel ogólny projektu	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 24 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).				
Zakres realizowanych zadań	Wsparcie przewidziane dla grupy projektowej I i II: <ol style="list-style-type: none"> Opieka wychowawców. Ubezpieczenie NNW. Wyżywienie w trakcie zajęć. Zwrot kosztów dojazdów na zajęcia. Grupowe wsparcie psychologiczne – treningi i warsztaty. Indywidualne wsparcie psychologiczne. Zajęcia z zakresu zapobiegania depresji wśród młodzieży. Indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym. Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy. Kursy językowe. Kursy ECDL. Wsparcie przewidziane tylko dla I grupy: <ol style="list-style-type: none"> Warsztaty wyrównawcze z przedmiotów szkolnych. Konkurs z nagrodami związany ze wsparciem udzielanym w ramach projektu. Podstawowy kurs komputerowy. Wsparcie przewidziane tylko dla II grupy: <ol style="list-style-type: none"> Grupowe zajęcia z doradcą zawodowym. Kursy zawodowe. Kursy prawa jazdy kat. B. Warsztaty z zakresu kreowania wizerunku połączone z usługą stylisty wraz z metamorfozą. Warsztaty przygotowujące do usamodzielnienia się – zajęcia w trzech modułach (I warsztaty z tworzenia i zarządzania domowym budżetem, II kontakty z instytucjami i urzędami publicznymi, III prawo pracy, podatki).				

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Indywidualne pośrednictwo pracy/pośrednictwo w zakresie organizacji staży zawodowych. 7. Coaching zawodowy – zajęcia grupowe np. po 5 osób (zwiększenie samooceny i samoakceptacji, automotywacja, asertywność, kreatywność). 8. Staże zawodowe (3 mies.). 9. Wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy w związku z odbywanym przez uczestnika stażem. 10. Stypendium stażowe, stypendium szkoleniowe. 11. Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną								
Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu i umieszczenia projektu na liście podstawowej	<p>Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 24 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, z grup defaworyzowanych.</p> <p>Zostały określone główne grupy defaworyzowane oraz przyczyny wykluczenia na obszarze Gminy Konstantynów.</p> <p>Główne grupy defaworyzowane to: osoby bezrobotne, młodzież, osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny z dysfunkcjami (w tym w wyniku wyjazdu do pracy za granicą jednego z rodziców), osoby starsze, niepełnosprawne oraz osoby o niskich kwalifikacjach, a także osoby i rodziny dotknięte patologiami.</p> <p>Przyczyny wykluczenia to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ubóstwo (poczucie ubóstwa): rozwarstwienie społeczne związane z brakiem pracy i niskimi dochodami, nierozwiązane problemy starości (opieka zdrowotna, samotność, bezradność), brak integracji (spędzanie czasu przed komputerem, otoczenie multimediami, brak działań międzypokoleniowych, upadek autorytetów, brak identyfikacji ze społecznością), - bezradność (marazm, brak chęci do samorozwoju), - niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, - bierność: wynik szeregu niepowodzeń, poczucie bezsensu, brak wiary, że może być lepiej, - przemoc: brak rozmów, zła komunikacja, frustracja, problemy rodzinne, - niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży: nieodpowiednie osoby prowadzące, brak systemowej pracy, brak konsultacji z zainteresowanymi, niedostosowanie ofert, brak finansów, brak liderów, - niska samoocena: kompleksy, niepowodzenia, nawarstwianie problemów, brak poczucia miłości, sposób wychowania, - uzależnienia od środków psychoaktywnych, alkoholu: szukanie wrażeń, szukanie akceptacji otoczenia, promocja alkoholu, - brak profilaktyki, zmiana postrzegania wzorców spożywania piwa, przyzwolenie otoczenia, bezrobocie. <p>Charakterystyka beneficjentów:</p> <p>I grupa (15-17 lat) - to osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, które posiadają wykształcenie na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjum, zaniedbujące obowiązek szkolny – wykazujące słabe wyniki w nauce i dużą absencję na zajęciach szkolnych, a przez to zagrożone wykluczeniem społecznym. Celem projektu będzie udzielenie tym osobom wsparcia prowadzącego do podjęcia nauki lub szkolenia, nabycia kwalifikacji oraz nabycia elementarnych kompetencji społecznych.</p> <p>II grupa (18-24 lata) - to osoby pozostające bez zatrudnienia, nieuczące się, których ograniczenia materialne i środowiskowe, a także brak kwalifikacji zawodowych, zbyt niskie kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje zawodowe niedostosowane do potrzeb rynku pracy oraz brak doświadczenia zawodowego i wiedzy na temat skutecznych metod poszukiwania pracy utrudniają samodzielne nabycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy i gwarantujących udany start życiowy.</p>								
Produkty	<table border="1"><thead><tr><th data-bbox="419 1749 799 1845">Nazwa wskaźnika</th><th data-bbox="799 1749 930 1845">Jednostka miary</th><th data-bbox="930 1749 1169 1845">Wartość docelowa</th><th data-bbox="1169 1749 1418 1845">Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika</th></tr></thead><tbody><tr><td data-bbox="419 1845 799 2027">1. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.</td><td data-bbox="799 1845 930 2027">osoba</td><td data-bbox="930 1845 1169 2027">2</td><td data-bbox="1169 1845 1418 2027">a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie)</td></tr></tbody></table>	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika	1. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.	osoba	2	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie)
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika						
1. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.	osoba	2	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie)						

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

				prowadzone przez doradcę b)rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. informacje o UP
	2. Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.	osoba	1	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie), prowadzonym przez doradcę b)rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. informacje o UP
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.	osoba	2	Rejestr osób, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.
	2. Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	2	a)rejestr (arkusz kalkulacyjny) wydanych przez jednostkę certyfikującą certyfikatów potwierdzających nabycie kwalifikacji.
	3. Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.	osoba	2	Rejestr osób, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.
Projekty komplementarne	Projekty: „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP” dopełniają wszystkie projekty infrastrukturalne i pozwolą na przygotowanie osób do pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej.			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Nr porządkowy	Nazwa projektu			Wnioskodawca/realizator	
9	„Aktywizacja, Integracja w OHP”			Lubelska Wojewódzka Komenda Ochootniczych Hufców Pracy	
Powiązanie z celami MPR	Cel strategiczny 1			Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie bezpośrednie			x	x
	Powiązanie pośrednie				
Oddziaływanie projektu	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	x				
Lokalizacja projektu	Adres			Umiejscowienie	
	ul. Lubomelska 1-3, 20-072 Lublin, OSiW Radzyń Podlaski, ul. Lubelska 25			Obszar rewitalizacji	x
				Poza obszarem rewitalizacji	x
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość projektu	Termin realizacji		Źródło finansowania	
	bezkosztowo dla gminy	od 2017-09-01 do 2018-06-30		RPO WL 11.1	
Opis problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu	Analiza problemów społecznych obszaru rewitalizacji wykazała występowanie skumulowanych negatywnych czynników powodujących występowanie zjawiska wykluczenia społecznego. Zaliczyć do nich należy wysoki poziom przestępczości, alkoholizm, przemoc w rodzinie i ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie całej gminy, w tym również na obszarze rewitalizacji spotkać można przypadki uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy czy niekorzystnych postaw społecznych.				
Cel ogólny projektu	Celem projektu jest wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy 90 osób (40K i 50M) młodych osób w wieku 15 - 25 lat (2 osoby z Gminy Konstantynów), zagrożonych wykluczeniem, poprzez realizację programu reintegracji społecznej i zawodowej, zakładającego indywidualną ścieżkę wsparcia dla każdego uczestnika projektu, która pozwoli zdobyć umiejętności społeczno - zawodowe służące odnalezieniu się na lokalnym rynku pracy do 30.06.2018 r. Głównym problemem młodzieży zagrożonej wykluczeniem jest brak zatrudnienia rodziców, brak kwalifikacji i korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej, co pogłębia złe warunki materialne i zwiększa częstotliwość występowania ubóstwa.				
Zakres realizowanych zadań	Główne zadania, które będą realizowane w ramach projektu: 1. Indywidualny Plan Działania. 2. Wsparcie opiekuńczo-wychowawcze. 3. Program reintegracji społecznej. 4. Program reintegracji zawodowej.				
Planowane efekty projektu i uzasadnienie umieszczenia projektu na liście podstawowej	<p>SYTUACJA PROBLEMOWA:</p> <p>Sytuacja uczestników OHP przedstawia się następująco: rodzice uczestników posiadają wyk. podst. (43%) lub zasadnicze zawodowe (36%). Trudna sytuacja finansowa i brak pracy ma duży wpływ na status życiowy młodzieży. 27% ankietowanych uczestników OHP zgłaszało problem nadużywania alkoholu przez rodziców. Inne problemy: pobyt ojca w więzieniu, przemoc w rodzinie. 48% ojców i matek jako główne źródło utrzymania wskazuje rentę, emeryturę/zasiłek/bez stałych środków do życia. Wybór grupy docelowej nastąpił poprzez dośw. oraz działalność statutową OHP. 60% UP to mężczyźni, ze względu na fakt, że oni częściej zgłaszają się do OHP.</p> <p>Wynika to z faktu, że potrzebują pracy, jako głowa rodziny. Kobiety często zostają młodymi matkami na utrzymaniu ojca dziecka lub państwa. Celem jest łamanie barier spowodowanych procesem wykluczenia oraz nierównościami szans. Są to bariery ekonomiczne(brak pieniędzy na książki, dojazdy), przestrzenne (odległe wsie), społeczne i kulturowe (brak wzorców w domu rodzinnym), a także oświatowe (relacje nauczyciel - uczeń, zespół nauczycieli szkolnego związany z pochodzeniem). Często są one wzajemnie powiązane, tworząc całe związki przeszkód uniemożliwiających młodzieży ze środowisk defaworyzowanych edukację oraz znalezienie zatrudnienia. Dążenie do równości szans (zarówno kobiet jak i mężczyzn) w tym zakresie jest także związane z działalnością OHP. Wspierana jest również edukacja międzykulturowa, która pozwala młodzieży zrozumieć własne reakcje i postawy w konfrontacji z odmiennością, zarówno fizyczną jak i kulturową. Niezmiernie ważne jest nauczanie młodzieży tzw. wykluczonej pojęcia tolerancji, wolnej od uprzedzeń i stereotypów. Podnoszenie ich świadomości dotyczącej bycia obywatelem</p>				

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

	<p>Polski i Unii Europejskiej wymaga właściwych metod pracy wymagających różnych kanałów poznawczych. Projekt przyczyni się do zniwelowania przedstawionych barier, pomoże ukształtować postawę prospołeczną, stworzy warunki do uzupełnienia, bądź zdobycia wykształcenia, pokaże jak uchronić się przed uzależnieniami i innymi negatywnymi zjawiskami mogącymi zagrozić prawidłowemu rozwojowi psychofizycznemu. Z badań Eurostat 2012 wynika, że czynnikami, które najczęściej skłaniają do nauki/podnoszenia swoich kwalifikacji są: nieodpłatna nauka (29% Europejczyków (E), 40% Polaków (PL)); płacone za naukę (19%E, 18%PL); wzrost szansy na zdobycie zatrudnienia (18%E, 14%PL); dostępność kursów i szkoleń(10%E, 11%PL); Wynika to z barier, utrudniających naukę, m.in.: wysokich kosztów(25%E, 38%PL); braku motywacji(34%E, 26%PL);braku czasu(28%E, 20%PL);braku wiary we własne zdolności (19%E, 17%PL); znacznej odległości. od ośrodków szkoleniowych (15E, 19PL). Projekt jest również odpowiedzią na potrzeby osób młodych, chcących poznać właściwe wartości, ww. tym potrzeby osób dyskryminowanych ze względu na płeć, miejsce zamieszkania, niepełnoprawność, bądź statut społeczny, zrozumieć otaczający świat i otrzymać wsparcie, którego nie mogą dostać w swoich rodzinnych domach.</p> <p>Charakterystyka beneficjentów:</p> <p>Wsparciem w projekcie zostanie objętych łącznie 90 osób (40K, 50M), z czego 2 z Gminy Konstantynów, O przyjęciu do OHP decydują określone kryteria: pochodzenie z rodziny dysfunkcyjnej, o niskim statusie materialnym, pochodzenie ze środowiska patologicznego, występowanie przemocy w rodzinie, opóźnienia w cyklu kształcenia, nie spełnianie obowiązku szkolnego. Pobyt w OHP jest szansą dopełnienia obowiązku szkolnego młodych ludzi, którzy nie zdążyli ukończyć szkoły w podst. systemie edukacji.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.	osoba	2	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w proj.); prow. przez doradcę b) rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. info o UP.
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	1. Liczba osób biernych zawodowo, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.	osoba	2	Rejestr osób, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.
	2. Liczba osób biernych zawodowo, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	2	a)rejestr(arkusz kalkulacyjny) wydanych przez jednostkę certyfikującą certyfikatów potwierdzających nabycie kwalifikacji.
Projekty komplementarne	Projekty: „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI” i „Aktywizacja, Integracja w OHP” dopełniają wszystkie projekty infrastrukturalne i pozwolą na przygotowanie osób do pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej.			

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 61. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych.

L.p.	Nazwa projektu rewitalizacyjnego	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz.							
2.	Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych.							
3.	Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze.							
4.	Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze.							
5.	Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach.							
6.	Remont drogi gminnej (ul. Polnej).							
7.	Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej).							
8.	„Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”							
9.	„Aktywizacja, Integracja w OHP”.							

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejność realizacji zidentyfikowanych projektów rewitalizacyjnych wynika z logicznej konsekwencji wprowadzonych zmian w obszarze rewitalizacji. Tam gdzie istnieje konieczność w pierwszej kolejności realizowane będą projekty inwestycyjne, których efekty w formie udostępnionej powierzchni lub wyposażenia mogą zostać wykorzystane podczas realizacji projektów miękkich. Część projektów społecznych będzie realizowana niezależnie od projektów infrastrukturalnych na bazie dostępnej infrastruktury na obszarze rewitalizacji. Na kolejność realizacji projektów wpływ będzie mieć również rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji.

Podstawowe projekty rewitalizacyjne pozwolą uruchomić inne działania i projekty rewitalizacyjne.

Powyższy katalog projektów nie jest zamknięty, nabór projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 będzie ciągły.

Na podstronie strony internetowej Gminy Sławatycze <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl> i w niniejszym opracowaniu (Załączniki) zamieszczona została fiszka zgłoszenia projektu rewitalizacyjnego. Wójt Gminy Sławatycze wraz ze Społeczną Radą ds. Rewitalizacji będzie podejmował decyzje o włączeniu zaproponowanego projektu zgodnie z postępowaniem opisanym w rozdziale 4. System realizacji (wdrażania), w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji LPR, IV. CZĘŚĆ WDROŻENIOWO-EWALUACYJNA.

IV. CZĘŚĆ WDROŻENIOWO-EWALUACYJNA

1. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych oraz ich komplementarność

Komplementarność jest istotnym elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze. Zapewnienie powiązań pomiędzy konkretnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wymogiem niezbędnym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w następujących aspektach: problemowym, przestrzennym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

1.1. Komplementarność problemowa

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji działań rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie i będą miały oddziaływanie na obszar we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, technicznym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnym). Komplementarność problemowa została zachowana poprzez:

- opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi gminy,
- wizję stanu obszaru po zrealizowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- cele rewitalizacji w układzie hierarchicznym wraz z kierunkami działań,
- planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, powiązanie z celami LPR, oddziaływanie na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną i funkcjonalno-przemysłową, lokalizację przedsięwzięcia, zakres realizowanych zadań, szacowaną wartość, prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny oraz przedsięwzięcia komplementarne,
- charakterystykę pozostałych typów dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności – zarówno pomiędzy rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych, różnymi rodzajami podmiotów je realizujących, jak i pomiędzy różnymi źródłami ich finansowania – są opisane w tym rozdziale i jego kolejnych podrozdziałach.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne LPR są komplementarne na poziomie ogólnym (dopełniania się rodzajami). Wzajemne dopełnianie się poszczególnych przedsięwzięć z listy szczegółowej zostanie zapewnione na poziomie aplikowania o środki UE, gdzie kryterium dopełniania się z innymi przedsięwzięciami lub tworzenia z nimi pozytywnej synergii będzie kryterium

dostępu, a sfinansowanie przedsięwzięcia niepowiązanego komplementarnie z innymi będzie niemożliwe. Należy zaznaczyć że: przyjęto zasadę, że komplementarność problemowa występuje jeżeli jest wykazane dopełnianie się przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania, co najmniej jednemu problemowi społecznemu i co najmniej jednemu innemu, niż problem społeczny. Jednocześnie komplementarność problemowa została zapewniona w trakcie prac nad poszczególnymi projektami, które tworzą koherentną, spójną interwencję rewitalizacyjną odzwierciedlającą problemy wskazane w diagnozie.

1.2. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w LPR opiera się przede wszystkim na wyborze projektów, które będą realizowane na obszarze rewitalizacji. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz przeprowadzone konsultacje społeczne.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane, jednocześnie stanowiąc odpowiedź na główne problemy tego terenu.

Dzięki realizacji zakładanych przedsięwzięć, pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli głównie mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy, jak i osoby odwiedzające Gminę Sławatycze. Realizacja ich w przyjętej formule będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

Wszystkie przedsięwzięcia zawarte w LPR będą realizowane w takim zakresie, by wzajemnie dopełniały się.

Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się problemów społecznych na dalsze obszary gminy, ponieważ ich rozwiązanie jest planowane na obszarze zamieszkania osób dotkniętych sytuacją kryzysową. Powiązania pomiędzy projektami zostały wskazane w każdej fiszce przedsięwzięcia rewitalizacyjnego w wierszu „Przedsięwzięcia komplementarne”.

Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz”, „Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze” - zakładają prowadzenie tam działań o charakterze środowiskowego i dziennego wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działań o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, integracyjnym i aktywizującym mieszkańców).

Najważniejsze wydarzenia i działania realizowane w Gminie Sławatycze odbywające się cyklicznie od wielu lat na bazie ww. obiektów i terenów to:

1. Międzynarodowa Biesiada Nadbużańska.

2. Zimowy piknik połączony z konkursem tradycji regionalnej pożegnania starego roku „Na Najładniejsze Przebranie (okrycie, maskę i kapelusz Brodacza – Heroda), prezentacja i wybory Brodacza.
3. Szanujmy Wspomnienia – cykl imprez muzycznych poświęconych pamięci znanych nieżyjących piosenkarzy polskich.
4. Majowy Festyn Rodzinny „Nadbużańskie Niezapominajki”.
5. Kiermasz św. Walentego.
6. Plener malarski „Krajobraz Nadbużański w Klimacie 4 Kultur”.
7. Przegląd Chórów „Jak Paciorki Różańca”.
8. Dzień Seniora – Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów.
9. Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Służb Mundurowych.
10. Międzynarodowe Biegi Uliczne pn. „Rzeka Bug Granicą Unii Europejskiej”.
11. Piknik rekreacyjny połączony z „Nadbużańskim Rajdem Rowerowym”.
12. Biegi Radziwiłłowskie.
13. Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej mężczyzn.

Równocześnie zadania zostały przewidziane w taki sposób, aby przeciwdziałały jednocześnie problemom w różnych sferach, np. „Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz”, „Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych”, „Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze”, oddziaływać będzie jednocześnie na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Działania rewitalizacyjne związane z modernizacją infrastruktury technicznej służą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładunku przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego („Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze” i „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach”), poprzez działania związane z poprawą efektywności energetycznej i pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych.

Podstawowe projekty rewitalizacyjne pozwalają na uruchomienie innych działań i projektów. Będą stanowić bazę do inicjowania przedsięwzięć społecznych, gospodarczych i kulturalnych zaplanowanych w ramach przedmiotowego LPR. Jednocześnie kluczowe projekty rewitalizacyjne pozwolą uruchomić inne działania i przedsięwzięcia wykraczające poza dotychczas zdefiniowane obszary problemowe, m.in. z obszaru turystyki.

Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty. Natomiast lista planowanych projektów rewitalizacyjnych zawiera informację na temat oddziaływania zadania w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziało fragmentaryzacji zadań, a rewitalizacja uzyska kompleksowy charakter.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne będą realizowane na całym obszarze rewitalizacji, tym samym interwencja nie ma doraźnego, punktowego charakteru. Tym samym, integracja przestrzenna to jedno z podstawowych celów interwencji rewitalizacyjnej.

1.3. Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia realizowane w ramach LPR będą finansowane z różnych źródeł: środków publicznych oraz prywatnych. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości, przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych, taki montaż finansowy uwzględnia różne metody pozyskiwania środków finansowych. Jako szczególnie ważne uznać należy zaangażowanie środków prywatnych: organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw. Pozwolą one na zwiększenie efektywności zaangażowanych środków publicznych, przekładając się na stopień osiągnięcia celów LPR.

LPR obejmuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą finansowane lub współfinansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, w tym w szczególności z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszu Spójności,
- Budżetu Gminy Sławatycze,
- Środków krajowych,
- Środków prywatnych: przedsiębiorców, osób fizycznych, organizacji pozarządowych.

Komplementarność finansowa polegać będzie przede wszystkim na łączeniu prywatnych i publicznych źródeł finansowania, aby pobudzić w ten sposób miejscowe zdolności inwestycyjne. W dłuższej perspektywie wartość udziału środków prywatnych przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinna wzrastać. Może to być spowodowane wzrostem zaufania rynku do programu rewitalizacji i sukcesem wcześniejszych działań.

Szczegółowe zestawienie źródeł finansowania prezentujące jednocześnie komplementarność źródeł finansowania niniejszego programu, zostało zaprezentowane w następnym rozdziale.

1.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej konieczne było zaprojektowanie takiego systemu zarządzania Programem Rewitalizacji, który pozwoli na współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji. System wdrażania LPR, został opisany szczegółowo w części zarządczej dokumentu łącznie z założeniami monitoringu.

Mechanizm wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmienność otoczenia programu (w tym na zmiany wywołane przez sam program) przedstawiono w podrozdziale 4.5.

Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 odpowiadać będzie Wójt Gminy Sławatycze, Zespół ds. Rewitalizacji, przy współpracy z powołaną specjalnie na potrzebę wdrożenia LPR Społeczną Radą ds. Rewitalizacji. Społeczna Rada ds. Rewitalizacji zapewni reprezentatywność w systemie zarządzania wszystkich sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego. Umiejscowienie głównego operatora rewitalizacji w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy Sławatycze zapewni

skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych.

Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą. Jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań, realizacja poszczególnych zadań może zostać zlecona odpowiednim (posiadającym kompetencje, uprawnienia itp.) jednostkom i podmiotom.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna będzie przede wszystkim polegała na integrowaniu i współpracy w ramach działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Kluczowe znaczenie w tym zakresie ma kooperacja pomiędzy operatorem rewitalizacji a poszczególnymi wydziałami występującymi w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy, jednostkami organizacyjnymi i pozostałymi interesariuszami procesu. Na poziomie proceduralnym komplementarność będzie zachowana poprzez mechanizmy wpisane w regulamin prac Zespołu ds. Rewitalizacji.

W realizację projektów rewitalizacyjnych będą zaangażowane następujące podmioty:

- podmioty gminne:
  - Urząd Gminy Sławatycze,
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławatyczach,
  - szkoły z terenu gminy.
- podmioty inne niż gminne:
  - organizacje pozarządowe z terenu Gminy Sławatycze,
  - Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy.

1.5. Komplementarność międzyokresowa

Międzyokresowa komplementarność LPR oznacza przede wszystkim ciągłość prowadzonych działań wpisujących się w proces rewitalizacji. Omawiana komplementarność jest zapewniona poprzez realizację działań przez wszystkich interesariuszy. Wskazując na istotną rolę samorządu, jako podmiotu odpowiedzialnego za inwestycje należy podkreślić, że zaplanowana interwencja rewitalizacyjna stanowi kontynuację działań realizowanych w poprzedniej perspektywie finansowej, jak również jest rozwinięciem idei rewitalizacji.

LPR spełnia wymogi komplementarności międzyokresowej, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne w nim zawarte są komplementarne z działaniami realizowanymi w poprzednich okresach programowania środków zewnętrznych, w szczególności z takimi jak m.in.:

- Adaptacja obiektów na cele kulturalne i społeczne w Sławatyczach, 2007 r.
- Modernizacja biblioteki i świetlicy w Krzywowlce, 2010 r.
- Remont świetlicy wiejskiej w Mościcach Dolnych, 2011 r.
- Remont i modernizacja świetlicy przy Schronisku Młodzieżowym w Lisznej, 2011 r.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy szlaku rowerowym i kajakowym, 2011 r.
- Utworzenie szlaku rowerowego, 2011 r.

- Remont świetlicy w Nowosiótkach, 2012 r.
- Utworzenie szkolnego placu zabaw, 2012 r.
- Budowa altany rekreacyjnej przy szlaku kajakowym Bug-Krzna, 2014 r.

Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie, przede wszystkim poprzez kontynuację działań w obszarze dziedzictwa kulturowego, rozbudowy miejsc spędzania wolnego czasu oraz miejsc rekreacji i aktywnej rekreacji. Dodatkowo działania zostaną rozszerzone o aspekty społeczne w taki sposób, aby inwestycje w ramach rewitalizacji mogły służyć również grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

Powyższe projekty są komplementarne względem planowanej interwencji rewitalizacyjnej, określonej w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, tym samym, wpisują się w zasadę komplementarności międzyokresowej.

2. Ramy finansowe oraz źródła i modele finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

2.1. Ramy finansowe

Ramy finansowe wskazują potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację projektów rewitalizacyjnych wraz z ich indykatywnymi wielkościami. Podstawą dookreślenia ram finansowych LPR jest zakres podmiotowy i przedmiotowy poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

W poniższej tabeli zaprezentowano zaplanowaną interwencję rewitalizacyjną w wymiarze finansowym. Łączna wartość wszystkich zidentyfikowanych projektów rewitalizacyjnych kształtuje się na poziomie: **około 8 622 609,00 zł (w tym z budżetu Gminy Sławatycze - ok. 918 391,00 zł; środki zewnętrzne - ok. 7 329 217,00 zł).**

Zaplanowane działania będą zrealizowane w okresie obowiązywania dokumentu tj. do roku 2023 włącznie i w ramach planowanego harmonogramu wówczas, gdy zostaną pozyskane zakładane środki zewnętrzne. Uzyskanie wsparcia zewnętrznego ma kluczowe znaczenie dla efektywności i kompleksowości procesu rewitalizacji. W przypadku braku wsparcia, gmina będzie sukcesywnie prowadziła zaplanowane działania będące w jej kompetencji, jednak ograniczone własne możliwości finansowe mogą znacząco wpłynąć na zakres i czas ich realizacji.

Powyzsza działania będą uzasadnieniem i gwarancją, że wielkość poniesionych wydatków publicznych na realizację projektów rewitalizacyjnych będzie adekwatna do przewidywanej poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej w obszarze rewitalizacji.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 62. Projekty rewitalizacyjne w wymiarze finansowym.

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres czasowy	Szacunkowy koszt (zł)	Planowane źródło finansowania
1.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz.	Gmina Sławatycze	2017-2019	2 000 000,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.
2.	Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych.	PHU KOLEJKO	2018-2019	2 500 000,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, środki własne przedsiębiorcy.
3.	Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze.	Gmina Sławatycze	2017-2019	822 657,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.
4.	Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze.	Gmina Sławatycze	2018-2020	1 000 000,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, budżet gminy.
5.	Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach.	Gmina Sławatycze	2017-2018	1 715 524,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, RPO WL 2014-2020 Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego, budżet gminy.
6.	Remont drogi gminnej (ul. Polnej).	Gmina Sławatycze	2017-2018	313 963,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, PROW 2014-2020, budżet gminy.
7.	Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej).	Gmina Sławatycze	2017-2018	270 465,00	RPO WL 2014-2020 Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, PROW 2014-2020, budżet gminy.
8.	„Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”.	Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	1.09.2017 r. – 30.04.2018 r.	bezkosztowo dla gminy	POWER 2014-2020, 1.3.2.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

10.	„Aktywizacja, Integracja w OHP”.	Lubelska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	2017-09-01 – 2018-06-30	bezkosztowo dla gminy	RPO WL Działanie 11.1. Włączenie społeczne
RAZEM:				8 622 609,00	-
				Budżet Gminy: ok. 918 391,00 zł	Fundusze zewnętrzne: ok. 7 329 217,00 zł

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

W związku z tym, iż Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 został opracowany zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym* źródłem jego finansowania mogą być zarówno wewnętrzne fundusze budżetu gminy i podmiotów prywatnych, jak i zewnętrzne środki unijne i krajowe.

Ważne jest wykorzystanie dla celów rewitalizacji dostępnych środków z programów rządowych oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej, a także stworzenie przez gminę warunków dla możliwie szerokiego włączenia się sektora prywatnego w działania na rzecz rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych firm i instytucji oraz programów aktywizacji i wsparcia dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych.

Głównym unijnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych gminy jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach którego działaniem dedykowanym jest działanie 13.4. Rewitalizacja obszarów wiejskich.

W ramach powyższego działania na dofinansowanie szansę mają projekty infrastrukturalne, mające na celu przywracanie bądź nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym pod względem przestrzennym, środowiskowym, społecznym i gospodarczym.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych przy współfinansowaniu RPO WL w ramach tego działania będzie możliwa jedynie pod warunkiem wpisania ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze.

W działaniu 13.4 określony został szeroki katalog beneficjentów, którzy mogą starać się o dofinansowanie projektu rewitalizacyjnego, m.in.:

- podmioty publiczne (jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej),
- podmioty prywatne (spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego).
- podmioty społeczne (przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, organizacje pozarządowe),
- podmioty mieszane (podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne).

W ramach RPO WL przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących działań:

- 3.1 Tereny inwestycyjne,
- 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego,
- 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego,
- 5.5 Promocja niskoemisyjności,
- 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne,
- 9.1 Aktywizacja zawodowa,
- 9.3 Rozwój przedsiębiorczości,
- 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 11.1 Aktywne włączenie,
- 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne,
- 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 12.2 Kształcenie ogólne,
- 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 13.2 Infrastruktura usług społecznych.

Szczególną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest połączenie środków publicznych i prywatnych poprzez zawiązanie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). W rozumieniu ustawy o PPP z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 169 poz.1420) jest to oparta na umowie współpraca podmiotu publicznego i partnera prywatnego, służąca realizacji zadania publicznego, w ramach której partner prywatny w całości albo w części poniesie nakłady na wykonanie przedsięwzięcia będącego przedmiotem współpracy lub zapewni ich poniesienie przez osoby trzecie.

Partnerstwo publiczno-prywatne, jest szczególnie zalecane, gdy:

- samorząd chce utrzymać pewien stopień kontroli nad przedsięwzięciem,
- istnieją znaczne potrzeby inwestycyjne, a fundusze publiczne winny być kierowane na inne cele,
- zaangażowany w projekt sektor prywatny jest w stanie uzyskać zwrot zainwestowanych środków z opłat za użytkowanie obiektu.

Podobną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest partnerstwo publiczno-społeczne czyli forma współpracy jednostki publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji powinny być dostosowane do specyfiki obszaru, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów planujących realizację projektów rewitalizacyjnych.

Na etapie wdrażania LPR Gmina Sławatycze będzie podejmowała liczne działania idące w kierunku aktywizacji lokalnej społeczności i przedsiębiorców w realizację działań i projektów rewitalizacyjnych. Tego typu działania przyczynią się do zmniejszenia udziału funduszy publicznych w realizacji projektów i spowodują wzrost efektywności finansowej projektów w odniesieniu do wsparcia zewnętrznego oraz możliwość realizacji projektów rewitalizacyjnych pomimo braku środków unijnych.

3. Partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna została zapewniona na każdym etapie prac nad opracowaniem LPR. Zasady angażowania wszystkich grup interesariuszy w prace nad LPR, wraz ze wskazaniem wykorzystanych form partycypacji, terminów oraz zakresu podejmowanych czynności zostały opisane w kolejnym podrozdziale. Natomiast w podrozdziale 3.2. wskazano, w jaki sposób interesariusze będą uczestniczyli w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023.

3.1. Partycypacja w procesie tworzenia LPR

W ramach prac nad opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, Urząd Gminy Sławatycze (Zespół ds. Rewitalizacji) wraz z ekspertami zewnętrznymi organizował na każdym etapie prac konsultacje mające na celu włączenie interesariuszy w proces tworzenia dokumentu (współtworzenie dokumentu wraz z interesariuszami procesu rewitalizacji). Konsultacje społeczne miały postać zarówno bezpośrednich spotkań z mieszkańcami, jak i badań ankietowych. Głównym celem konsultacji było przedstawienie społeczności lokalnej oraz władzom postępów związanych z procesem tworzenia dokumentu, a także uzyskanie ich opinii w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także celów rewitalizacji i planowanych projektów rewitalizacyjnych.

Schemat 2. Schemat partycypacji w procesie tworzenia LPR.

Źródło: Opracowanie własne.

I

Pierwszym etapem zmierzającym do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 były otwarte konsultacje w formie spotkania informacyjno-konsultacyjnego w dniu 25.08.2017 r., w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Sławatycze. Na spotkaniu przedstawiciel eksperta zewnętrznego omówił przesłanki opracowania LPR oraz scharakteryzował cały proces prac nad dokumentem.

Ponadto podczas spotkania przedstawiono wstępne wyniki diagnozy rozwoju gminy i metodologię na postawie, której zdiagnozowano sytuacje kryzysowe występujące na terenie gminy w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym i infrastrukturalnym (przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym) oraz zaprezentowano metodykę delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji za pomocą zestawu zaproponowanych wskaźników.

Uczestnikom spotkania konsultacyjnego wskazano kluczowe warunki umożliwiające zakwalifikowanie poszczególnych części gminy do tak zwanego obszaru objętego rewitalizacją oraz przedstawiono wstępne granice obszarów: zdegradowanego i rewitalizacji wyznaczone w oparciu o analizę kilkudziesięciu wskaźników delimitacyjnych.

W kolejnej części spotkania omówiono zakres ankiety identyfikującej obszary rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych w gminie oraz fizyki projektowej.

W czasie spotkania każdy z mieszkańców mógł wypełnić przedmiotową ankietę (ankieta była dostępna w formie edytowalnej także na stronie internetowej <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl> i przedstawić własną propozycję dotyczącą obszaru rewitalizacji (rozszerzenie, zawężenie obszaru), a także zaproponować przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które byłyby kluczowe dla ożywienia zaproponowanego przez siebie obszaru rewitalizacji.

Uczestnicy konsultacji:

- mieszkańcy,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- radni Rady Gminy Sławatycze,
- sołtysi i przedstawiciele rad sołectkich,
- przedstawiciele Urzędu Gminy Sławatycze i jednostek organizacyjnych.

Łącznie w spotkaniu wzięło 25 osób.

Sposoby informowania interesariuszy o ww. konsultacjach:

- zawiadomienia o spotkaniach na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy Sławatycze,
- zawiadomienia o spotkaniach tablicach ogłoszeń w sołectwach,
- plakaty w Urzędzie Gminy i sołectwach,
- informacje i zaproszenia na stronie internetowej Urzędu Gminy Sławatycze,
- informacje i zaproszenia na stronie internetowej projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>

II

Drugim etapem prac nad opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 była ankieta internetowa dostępna pod adresem <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl> oraz ankiety wyłożone w siedzibie Urzędu Gminy Sławatycze oraz rozdawane podczas wszystkich konsultacji społecznych. Ankietyzacja prowadzona była od 25.08.2017 r. do 07.08.2017 r. Ankietę wypełniło 64 osoby.

Respondenci:

- mieszkańcy,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- przedsiębiorcy,
- sołtysi i członkowie rad sołectkich,
- przedstawiciele Urzędu Gminy Sławatycze i jednostek organizacyjnych.

Sposoby informowania o ankietyzacji:

- tablice ogłoszeń w Urzędzie Gminy Sławatycze,
- tablice ogłoszeń w sołectwach,
- plakaty w Urzędzie Gminy i sołectwach,
- strona internetowa Urzędu Gminy Sławatycze,
- strona internetowa projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>

III

Kolejnym etapem prac nad współtworzeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, było ogłoszenie otwartego naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Programu Rewitalizacji, rozpoczął się w dniu 25.08.2017 r. W tym dniu, na stronie internetowej <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl> pojawiła się informacja o naborze przedsięwzięć, informacja o tym, kto może zostać projektodawcą oraz fiszka projektowa, na której należało przygotować krótki opis zaplanowanego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Interesariusze otrzymali także krótką informację dotyczącą będącego w przygotowaniu LPR, wraz z przykładami przedsięwzięć rewitalizacyjnych możliwych do realizacji. W ramach otwartego naboru wpłynęło 7 propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia obejmowały zarówno działania infrastrukturalne, jak i społeczne.

Sposoby informowania interesariuszy o naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- tablice ogłoszeń w Urzędzie Gminy Sławatycze,
- tablice ogłoszeń w sołectwach,
- plakaty w Urzędzie Gminy i sołectwach,
- strona internetowa Urzędu Gminy Sławatycze,
- strona internetowa projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>,
- w trakcie trwania otwartego naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych przeprowadzono także szeroką akcję informacyjną (emailową) dotyczącą zarówno przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również przygotowywanego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023.

IV, V

W następstwie ogłoszenia naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowane zostały dwa otwarte spotkania warsztatowe dla mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Spotkania odbyły się 07.09.2017 r. w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Sławatycze. Pierwsze o godz. 10.00, kolejne o godz. 11.00.

Podczas spotkania zaprezentowano wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, propozycję wizji obszaru rewitalizacji, celów rewitalizacji i kierunków działań operacyjnych w ramach procesu rewitalizacji w gminie. Ponadto, razem z mieszkańcami określone zostały słabe i mocne strony obszaru rewitalizacji, a także szanse i zagrożenia (analiza SWOT).

W dalszej części spotkania omówiono dotychczas zgłoszone projekty rewitalizacyjne, które zostały złożone w ramach naboru do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 i poddano je partycypacji społecznej.

W trakcie spotkania można było zgłaszać nowe i pracować nad kolejnymi przedsięwzięciami.

Każde z przedsięwzięć było przedyskutowane, wspólnie je analizowano, zgłaszano poprawki, uwagi, sugestie mające na celu wypracowanie ostatecznego kształtu przedsięwzięć – podczas warsztatów wykorzystano techniki pracy grupowej. Końcowym efektem spotkania było wypracowanie rekomendacji w zakresie dalszej pracy nad zgłoszonymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (korekta, rozszerzenie opisów, uszczegółowienie informacji w zakresie planowanej lokalizacji przedsięwzięć, szacunkowych wartości inwestycji itp.). Wynikiem spotkania warsztatowego było wypracowanie 7 projektów rewitalizacyjnych.

Uczestniczy konsultacji:

- mieszkańcy,
- wnioskodawcy przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- radni Rady Gminy Sławatycze,
- sołtysi i członkowie rad sołeckich,
- przedstawiciele Urzędu Gminy Sławatycze i jednostek organizacyjnych.

Łącznie w spotkaniach wzięło udział 37 osób.

Sposoby informowania interesariuszy o ww. konsultacjach:

- tablice ogłoszeń w Urzędzie Gminy Sławatycze,
- tablice ogłoszeń w sołectwach,
- plakaty w Urzędzie Gminy i sołectwach,
- strona internetowa projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>,
- korespondencja elektroniczna.

Zdjęcie 1. Spotkania konsultacyjne w dniu 07.09.2017 r.

Źródło: Urząd Gminy Sławatycze.

VI

Ostatnim etapem prac nad współtworzeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 była konferencja prezentująca finalną wersję LPR, wypracowaną wraz z interesariuszami procesu rewitalizacji.

3.2. Partycypacja w procesie wdrażania LPR

Podstawowym celem działań partycypacyjnych jest włączenie jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy w proces rewitalizacji. Interesariuszami procesu rewitalizacji są m.in. mieszkańcy gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), sołtysi wraz z członkami rad sołectkich, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, itp.

Należy także zaznaczyć, że interesariusze procesu rewitalizacji będą angażowani w planowanie, realizację oraz monitoring wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, przewidziano następujące formy włączania mieszkańców w działania rewitalizacyjne:

- objęcie przedsięwzięciami, projektami i działaniami rewitalizacyjnymi w pierwszej kolejności osób będących w najtrudniejszej sytuacji życiowej,
- bieżące zamieszczane wszystkich istotnych informacji związanych z procesem rewitalizacji w gminie w latach 2017-2023, na opracowanej stronie internetowej dedykowanej rewitalizacji Gminy Sławatycze <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>, tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie Gminy i na obszarze rewitalizacji,
- publikowanie najważniejszych informacji dotyczących procesu rewitalizacji na głównej stronie Urzędu Gminy Sławatycze, w prasie lokalnej i mediach lokalnych,
- organizacja konferencji i spotkań informacyjnych dotyczących wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023,
- organizacja spotkań z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, na których poruszana będzie tematyka rewitalizacji,
- powołanie Społecznej Rady ds. Rewitalizacji odpowiadającej za nadzór i opiniowanie sprawozdań i raportów z realizacji działań, projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- włączanie do opracowywania i realizacji projektów społecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- konsultowanie z interesariuszami procesu rewitalizacji koncepcji realizacji wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Takie podejście podczas wdrażania LPR nie spowoduje utrudnień lub pogorszenia sytuacji osób lub grup pozostających w trudnej sytuacji. Przyjęte powyżej zasady partycypacji społecznej, rekrutacji do projektów rewitalizacyjnych i włączania w proces rewitalizacji - będą zapobiegać pominięciu słabszych lub biernych grup interesariuszy.

4. System realizacji (wdrażania), w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji LPR

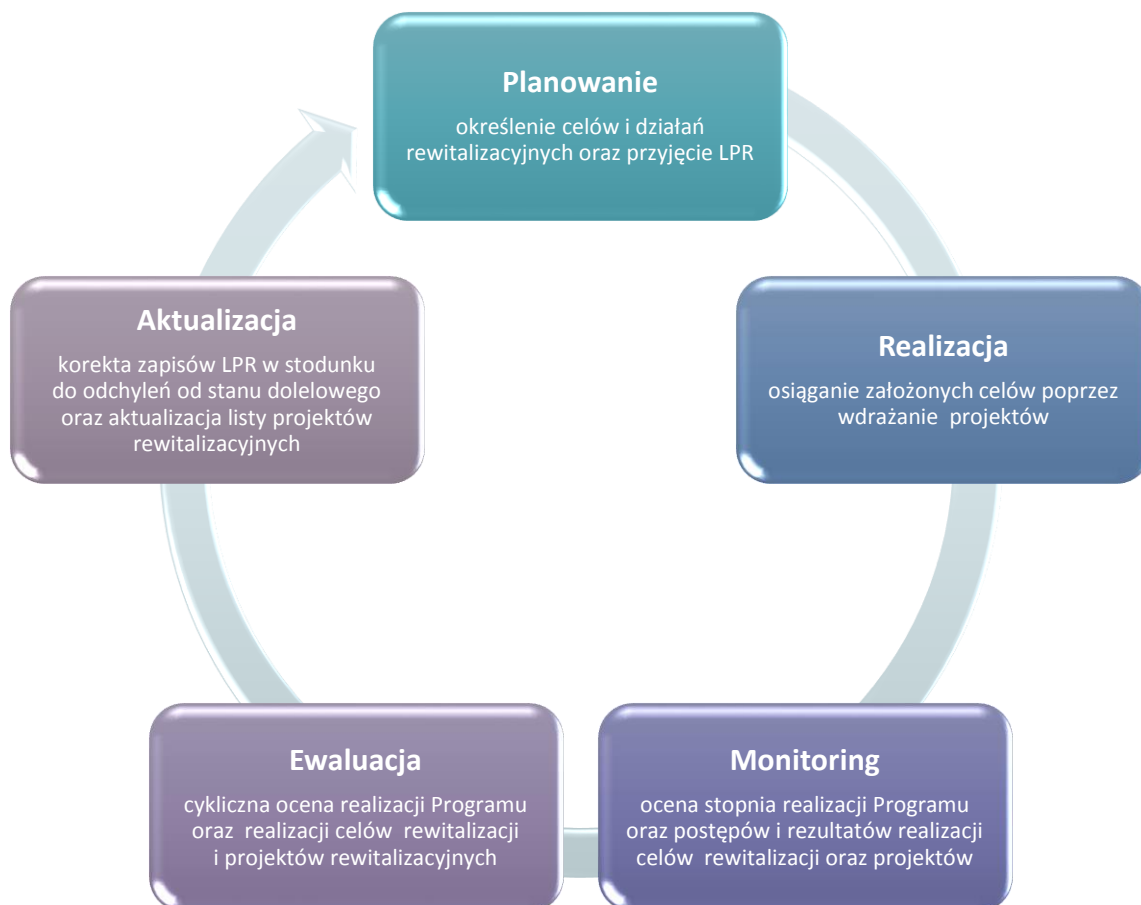
Ze względu na długookresowy charakter Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 wdrażanie jego założeń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, społecznych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. W wyniku podejmowanych działań stopniowo będą osiągnane cele rewitalizacji i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji poprzedza jego opracowanie i ustalenie celów rewitalizacji oraz konkretnych projektów przeznaczonych do realizacji.

Pierwszym etapem wdrożenia LPR jest przyjęcie go stosowną uchwałą Rady Gminy.

Kolejnym etapem jest realizacja poszczególnych projektów, dzięki czemu osiągnane będą cele. W trakcie wdrażania LPR odbywa się ocena stopnia jego realizacji, która prowadzi do aktualizacji zapisów Programu, jeżeli wystąpiły odchylenia od pierwotnie zaplanowanego stanu docelowego.

Schemat 3. Schemat systemu planowania, realizacji, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji LPR.

Źródło: Opracowanie własne

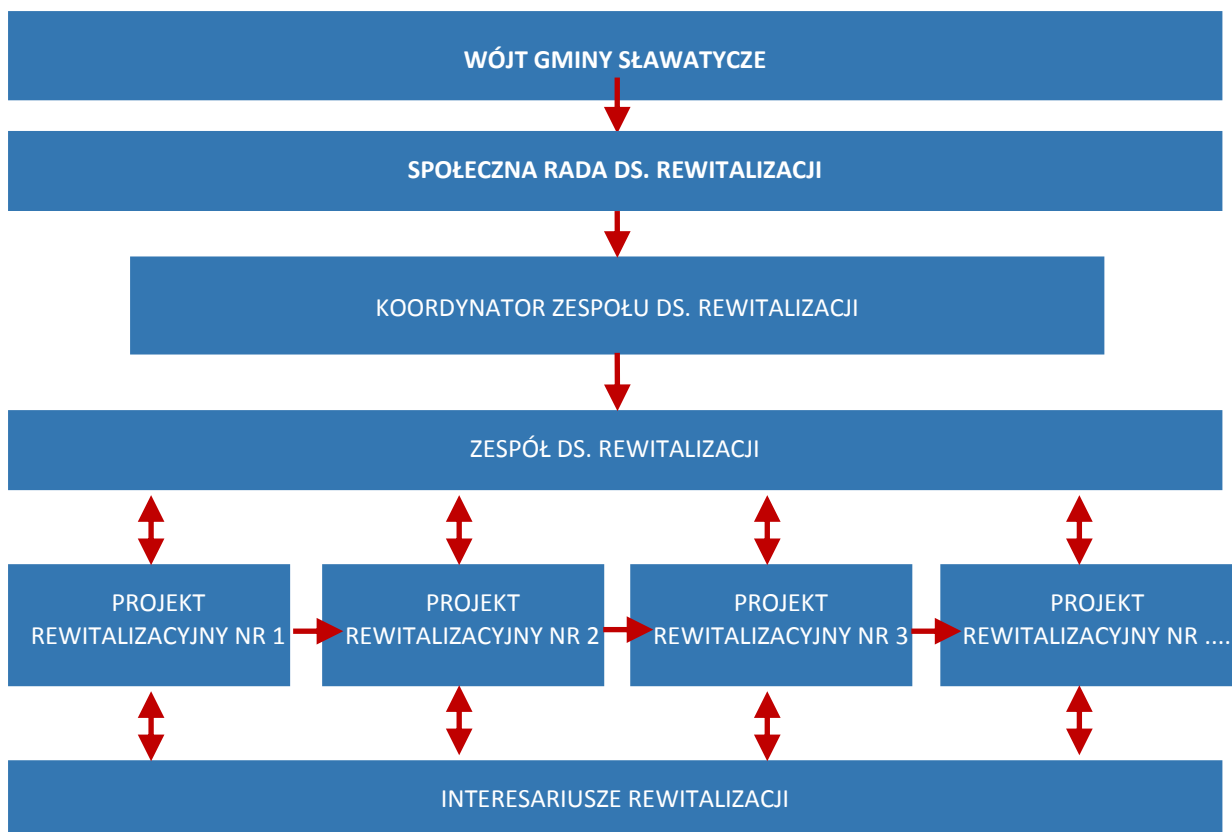
4.1. System realizacji (wdrażania) LPR

System realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 powinien zakładać udział wszystkich uczestników procesu rewitalizacji. Dlatego też został on oparty o zasadę współpracy i dialogu wszystkich interesariuszy, w szczególności:

- mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- prywatnych właścicieli nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizacji,
- przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji,
- organizacje pozarządowe,
- wspólnoty wyznaniowe, kościoły itp. znajdujące się na obszarze rewitalizacji,
- Urząd Gminy Sławatycze oraz jednostki organizacyjne gminy,
- inne podmioty publiczne.

W zależności od lokalnych uwarunkowań i specyfiki poszczególnych projektów w proces rewitalizacji jako partnerzy mogą włączyć się podmioty społeczne i gospodarcze.

Schemat 4. System wdrażania LPR.

Źródło: Opracowanie własne

Bezpośredni nadzór nad realizacją LPR będzie pełnił Wójt Gminy Sławatycze. Koordynatorem wdrażania LPR będzie Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji, który będzie kierował pracą Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Sławatycze i będzie odpowiedzialny przede wszystkim za:

- zarządzanie LPR,

- przygotowanie sprawozdań i raportów ewaluacyjnych z realizacji LPR,
- rekomendowanie propozycji zgłoszonych projektów celem wpisania ich do LPR,
- przygotowanie aktualizacji LPR,
- monitorowanie realizacji działań i projektów rewitalizacyjnych objętych LPR,
- upowszechnienie działań w zakresie realizacji procesu rewitalizacji w gminie.

W skład Zespołu wejdą m.in. przedstawiciele referatów i jednostek organizacyjnych gminy. Zespół ds. Rewitalizacji będzie współpracował także z każdym z koordynatorów projektów rewitalizacyjnych. Zapewni to komplementarność pomiędzy wszystkimi projektami rewitalizacyjnymi. Dopuszcza się także możliwość uczestnictwa w pracach zespołu osób spoza składu zespołu (przedstawiciele różnych środowisk oraz specjalistów z zakresu działań podejmowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji), po podjęciu przez Zespół decyzji o konieczności skorzystania ze wsparcia tych osób.

Dodatkowo zostanie powołana, z inicjatywy Wójta Społeczna Rada ds. Rewitalizacji, skupiająca przedstawicieli różnych grup interestariuszy (przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele przedsiębiorców, radnych, przedstawiciele rad sołeckich), która będzie brała udział w procesie wdrażania i monitorowania postanowień Programu. Dzięki temu, partycypacja społeczna zostanie zapewniona na każdym etapie prac nad LPR, tj. na etapie przygotowania, wdrażania oraz monitoringu i ewaluacji procesu rewitalizacji. Szczegółowy zakres zadań oraz skład Zespołu ds. Rewitalizacji zostanie określony Zarządzeniem Wójta Gminy Sławatycze.

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji LPR.

Tabela 63. Ramowy harmonogram realizacji LPR.

2017 r. Etap początkowy	2018 r.-2021 r. Etap funkcjonowania	2022 r.-2023 r. Etap końcowy
Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
Opracowanie i przyjęcie LPR.	Monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w LPR i skutków realizacji LPR.	Monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w LPR i skutków realizacji LPR.
Powołanie Koordynatora ds. Rewitalizacji i Zespołu ds. Rewitalizacji.	Promowanie LPR.	Promowanie LPR.
Powołanie Społecznej Rady ds. Rewitalizacji	Aktualizacja LPR (jeśli dotyczy).	Aktualizacja LPR (jeśli dotyczy).
Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	Ewaluacja śródkresowa (w latach 2019 i 2021).	Ewaluacja końcowa LPR i wnioski.
Promowanie LPR.		Opracowanie GPR na kolejne lata.

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Monitoring i ewaluacja oraz ocena skuteczności podjętych działań

Skuteczność wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Ślawatycze na lata 2017-2023 uzależniona jest od wielu czynników, z których najważniejsze to właściwie określone cele i działania oraz możliwość sprawnego monitorowania ich realizacji.

By możliwe było zmierzenie efektów wykonania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szybkie i skuteczne reagowanie na zjawiska niepożądane, niezbędne jest zaplanowanie kompleksowego systemu monitorowania i oceny.

Proces monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Ślawatycze opierał się będzie na stałym gromadzeniu informacji koniecznych do oceny postępów wykonania przyjętych zapisów, systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących dzięki realizacji poszczególnych założonych celów, jak również kontrolowaniu wpływu dokumentu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego gminy. Analiza, ocena i aktualizacja Programu odbywać się będzie w oparciu o zasadę współpracy z interesariuszami rewitalizacji.

Podstawą systemu monitorowania będą sprawozdania monitoringowe z postępów w realizacji przedsięwzięć uwzględnionych w LPR sporządzane przez podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Zawierać one będą takie informacje jak m.in.:

- opis stanu realizacji projektów,
- dotychczas osiągnięte efekty,
- napotkane problemy i sposoby ich rozwiązania,
- planowane w ramach dalszych prac nad projektem działania konieczne do zrealizowania,
- niezbędne do zrealizowania zadania zasoby,
- harmonogram prac na nadchodzące 2 lata.

Sprawozdania monitorujące sporządzane będą co 2 lata i podawane do publicznej wiadomości w pierwszym kwartale następnego roku.

Zgromadzone sprawozdania monitorujące z realizacji poszczególnych przedsięwzięć posłużą do opracowania zbiorczego podsumowania efektów wdrażania LPR - raportu monitoringowy z realizacji LPR podlegającego przyjęciu przez Wójta Gminy, za które odpowiadać będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Raporty monitoringowe z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwolą na bieżącą kontrolę stopnia realizacji Programu i ocenę jego aktualności. Wyniki monitoringu zawarte w raportach będą opiniowane przez Społeczną Radę ds. Rewitalizacji. Raporty monitoringowe z realizacji LPR Gminy Ślawatycze sporządzone zostaną pod koniec 2019, 2021 oraz 2023 roku i udostępniane będą w pierwszym kwartale następnego roku.

LPR podlegał będzie także cyklicznej ocenie jego aktualności i stopnia realizacji. Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji dokonywana będzie w połowie okresu realizacji

(ewaluacja mid-term) oraz na zakończenie okresu realizacji (ewaluacja ex-post). Ocena mid-term obejmować będzie analizę efektywności funkcjonowania przyjętego systemu realizacji Programu, jego skuteczności w zakresie osiągnięcia założonych celów, racjonalności wykorzystania środków, jak również wpływu realizacji założeń LPR na sytuację społeczno-przestrzenno-gospodarczą w gminie. Ocena ex-post prowadzona będzie w celu zgromadzenia wyników prac związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji. Pozwoli na weryfikację osiągnięcia zakładanych wskaźników oraz określenie efektów podjętych działań naprawczych. Pomoże także wskazać dalsze kierunki działań w zakresie rewitalizacji.

Systematyczny monitoring i ewaluacja stanowią będą przesłanki do reakcji na zmiany w otoczeniu Programu obserwowane w trakcie jego wdrażania. Ponadto podstawą do wprowadzenia zmian w Programie będą wnioski i postulaty kierowane przez indywidualnych interesariuszy rewitalizacji i/lub za pośrednictwem ich przedstawicieli wchodzących w skład Społecznej Rady ds. Rewitalizacji. Dodatkowo podmioty zainteresowane wnioskowaniem o dokonanie aktualizacji dokumentu otrzymają możliwość składania w Urzędzie Gminy formularzy zgłoszeniowych (fizek projektowych), podobnie jak miało to miejsce w trakcie tworzenia LPR. W przypadku pojawienia się potrzeby wprowadzenia modyfikacji w dokumencie, dokonywana będzie jego aktualizacja w zakresie dostosowywania do zmieniających się uwarunkowań.

System monitorowania LPR jest procesem ciągłym, mającym na celu analizę stanu zaawansowania wdrażania rewitalizacji. Obejmuje on monitorowanie działań zarówno podmiotów prywatnych jak i publicznych.

Monitoring i ewaluacja LPR odbywać się będą na dwóch płaszczyznach:

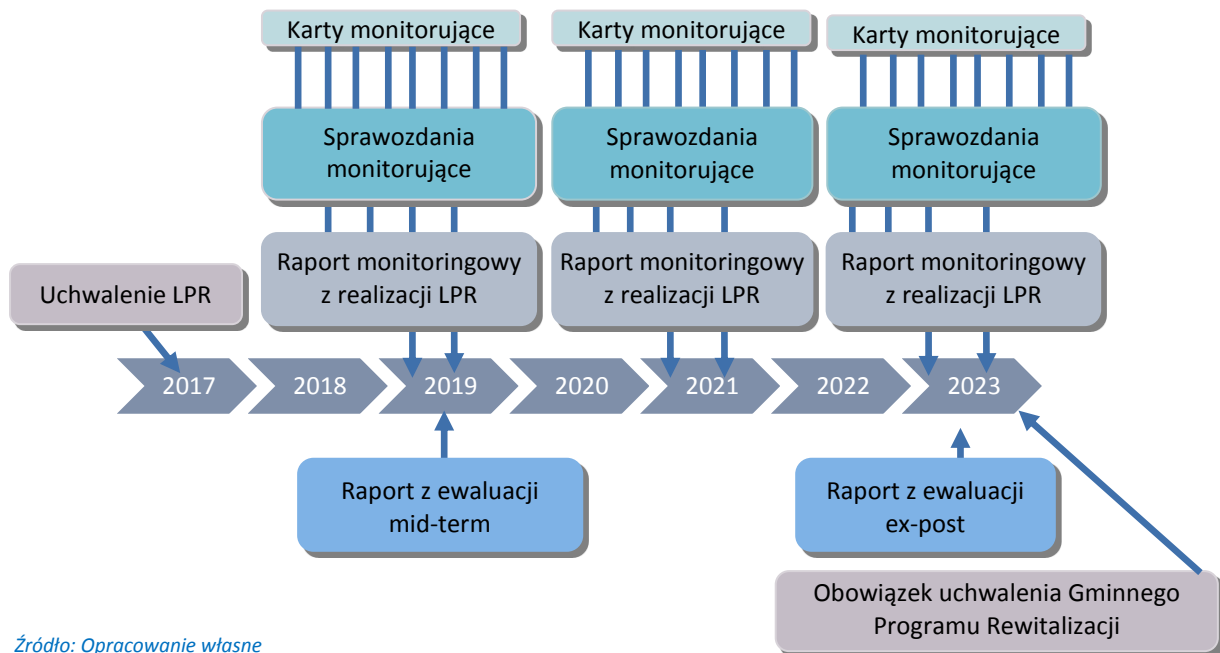
- płaszczyźnie strategicznej,
- płaszczyźnie operacyjnej.

System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej dotyczy monitorowania wskaźników realizacji dla całego LPR w zakresie monitorowania podstawowych parametrów dokumentu (ludność, powierzchnia i przestrzenny charakter obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji), monitorowania skutków realizacji oraz stopnia realizacji celów strategicznych i działań operacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, monitorowanie stopnia realizacji wskaźników delimitacyjnych oraz stopnia realizacji przedsięwzięć realizacyjnych (rozdział 5. Wskaźniki realizacji LPR). System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej będzie realizowany w cyklach dwuletnich, od momentu uchwalenia LPR przez Radę Gminy Sławatycze, tj. w latach: 2019, 2021 i 2023.

Zaplanowany do 2023 roku okres obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2016-2023 zobowiązuje do przeprowadzenia ewaluacji ex-post po tym terminie.

Schemat 5. System monitorowania i oceny realizacji LPR.

Źródło: Opracowanie własne

Raporty monitoringowe z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz raporty z przeprowadzonych ewaluacji, które pozwolą ocenić stopień realizacji procesu wychodzenia z sytuacji kryzysowej zdegradowanych obszarów gminy, a także perspektywa pozyskiwania funduszy na realizację przedsięwzięć po 2020 roku przyczynią się do podjęcia decyzji, czy proces rewitalizacji Gminy Sławatycze będzie kontynuowany w kolejnych latach.

Jeśli widoczna będzie potrzeba prowadzenia działań rewitalizacyjnych, będą one realizowane w oparciu o niniejszy dokument do 31 grudnia 2023 roku, zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 1020). Po tym terminie Gmina będzie zobowiązana do uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Dlatego też ewaluacja ex-post przeprowadzona zostanie pod koniec 2023 r. Na podstawie jej wyników podjęta zostanie decyzja w zakresie konieczności kontynuowania działań rewitalizacyjnych, a co za tym idzie, przekształcenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze w Gminny Program Rewitalizacji.

System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej dotyczy stopnia realizacji wychodzenia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji poprzez ocenę śródkresową w 2019 r. (raport z ewaluacji mid-term) oraz ocenę na zakończenie realizacji LPR na koniec 2023 r. (raport z ewaluacji ex-post). Ma na celu weryfikację, czy został osiągnięty zakładany poziom realizacji w wymiarze rzeczowym i finansowym przedsięwzięć rewitalizacyjnych, czy zostały osiągnięte zakładane poziomy realizacji celów i działań LPR (stopień realizacji wskaźników produktu

i rezultatu poszczególnych przedsięwzięć), czy poprawiają się wskaźniki stanu kryzysowego, wykorzystywane na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji.

Poniżej znajduje się tabela przedstawiająca podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie strategicznej.

Tabela 64. Podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie strategicznej.

Stanowisko	Zadania
Wójt Gminy Sławatycze	Zatwierdzenie raportów z przeprowadzonej ewaluacji mid-term/ ewaluacji ex-post.
Spółeczna Rada ds. Rewitalizacji	Opiniowanie raportów z przeprowadzonej ewaluacji mid-term/ ewaluacji ex-post.
Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji	Weryfikacja raportów z przeprowadzonej ewaluacji mid-term/ ewaluacji ex-post oraz przekazanie do zaopiniowania do Społecznej Rady ds. Rewitalizacji i zatwierdzenia przez Wójta Gminy.
Zespół ds. Rewitalizacji	Sprawdzenie poprawności przedłożonych sprawozdań monitorujących, przygotowanie raportu monitoringowego z realizacji LPR i raportu z przeprowadzonej ewaluacji mid-term/ ewaluacji ex-post.
Koordynator przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Realizacja zadań ujętych w LPR, przygotowywanie sprawozdań monitorujących oraz przekazywanie ich Zespołowi ds. Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

System monitorowania na płaszczyźnie operacyjnej dotyczy stopnia realizacji projektów rewitalizacyjnych wskazanych w LPR. Ma to na celu weryfikację czy projekt jest realizowany zgodnie z zakładanym harmonogramem, czy realizowany jest zakres rzeczowy i finansowy projektu, czy osiągnięte zostaną zakładane rezultaty projektu.

Monitorowanie na płaszczyźnie operacyjnej będzie odbywało się cyklach półrocznych. Każdy z koordynatorów przedsięwzięcia rewitalizacyjnego będzie zobowiązany do końca maja oraz do końca listopada każdego roku kalendarzowego (do 2023 roku włącznie) dostarczyć do Zespołu ds. Rewitalizacji wypełnioną kartę monitorującą.

Poniżej znajduje się tabela przedstawiająca podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie operacyjnej.

Tabela 65. Podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie operacyjnej.

Stanowisko	Zadania
Wójt Gminy Sławatycze	Zatwierdzenie raportów monitoringowych z realizacji LPR.
Spółeczna Rada ds. Rewitalizacji	Opiniowanie raportów monitoringowych z realizacji LPR.
Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji	Weryfikacja raportów monitoringowych z realizacji LPR oraz przekazanie do zaopiniowania do Społecznej Rady ds. Rewitalizacji i zatwierdzenia przez Wójta Gminy.
Zespół ds. Rewitalizacji	Sprawdzanie poprawności przedkładanych kart monitorujących, przygotowywanie raportów monitoringowych z realizacji LPR.
Koordynator przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Realizacja zadań ujętych w LPR, przygotowywanie kart monitorujących oraz przekazywanie ich Zespołowi ds. Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne.

W celu prawidłowej realizacji LPR oraz monitorowania stopnia jego wdrażania, niezbędne jest utrzymywanie stałego kontaktu z podmiotami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wzory kart monitorujących, sprawozdań monitorujących, raportów monitoringowych i raportów ewaluacyjnych zostaną opracowane i przyjęte Zarządzeniem Wójta, po uchwaleniu LPR przez Radę Gminy.

4.3. System budowania i wspierania partnerstw

W celu jak najpełniejszego zrealizowania celów rewitalizacji wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023, wskazane jest zaangażowanie w proces rewitalizacji instytucji mogących być partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w LPR oraz zachęcenie mieszkańców do podejmowania inicjatyw służących realizacji celów rewitalizacji.

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu LPR. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, gdzie do współpracy zostali zaproszeni chętni z terenu obszaru rewitalizacji.

Wójt, Społeczna Rada ds. Rewitalizacji i Rada Gminy Sławatycze przyjmują rolę inicjatora projektów rewitalizacyjnych, podejmując działania w celu pozyskania jak największej liczby wiarygodnych partnerów tych procesów. W tym celu będzie budowany właściwy system zachęt dla interesariuszy, kładąc szczególny nacisk na zidentyfikowanie osób mogących być lokalnymi liderami. Osoby takie zdolne są do pozyskania dla procesu rewitalizacji szerokiego poparcia mieszkańców obszaru. Ci partnerzy, którzy odpowiedzialni będą za realizację określonych projektów w ramach rewitalizacji, będą zobowiązani do zachowania określonych ram (terminów i zakresu zadania). Dla stabilizacji tego procesu będą zawierane stosowne porozumienia, umowy lub listy intencyjne pomiędzy władzą samorządową, a partnerami rewitalizacji.

Wójt, Społeczna Rada ds. Rewitalizacji odpowiedzialne będą za koordynację i nadzór prowadzonych i inicjowanych przez siebie działań w zakresie rewitalizacji oraz będą zapewniać właściwą współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w ich realizację. W uzasadnionych przypadkach miasto może tworzyć nowe podmioty, które będą pełnić rolę koordynatorów rewitalizacji poszczególnych obszarów objętych projektem.

Współpraca pomiędzy partnerami LPR ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającej się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

4.4. System informacji i promocji

Współpraca z wieloma partnerami podczas wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 i prowadzenia procesu rewitalizacji nakłada na Gminę Sławatycze pewne obowiązki, wśród których jednym z najważniejszych jest obowiązek informacyjny. W związku z tym wdrażanie LPR będzie procesem jawnym, a więc publicznym i uspołecznionym.

Celem komunikacji społecznej jest nie tylko podnoszenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z procesu rewitalizacji poprzez poinformowanie możliwie największej liczby interesariuszy o ostatecznych zapisach LPR oraz wszystkich istotnych dla nich aspektach rewitalizacji, ale również zaproszenie ich do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów i pobudzanie do wnoszenia własnych propozycji działań. Prawidłowo przeprowadzona kampania informacyjna o prowadzonych pracach nad założeniami dokumentu, a następnie ich realizacją będzie czynnikiem stymulującym do pozyskiwania partnerów procesu rewitalizacji.

Promocja dokumentu jest ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Działania promocyjne powinny być skierowane do następujących grup docelowych:

- społeczność lokalna,
- rady sołeckie,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym lokalni przedsiębiorcy,
- media.

Za informowanie i promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie gminy odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Sławatycze. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zaangażowanie partnerów społecznych w proces jego konsultacji i realizacji rozumie się:

- umieszczenie informacji nt. stanu realizacji założeń LPR, realizacji projektów itp. na oficjalnej stronie internetowej Gminy Sławatycze <http://www.slawatycze.pl> oraz na stronie projektu <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>,
- zamieszczanie informacji w lokalnych mediach (np. prasie),
- organizację spotkań i konferencji dla społeczności lokalnej, przedstawicieli lokalnych środowisk, organizacji pozarządowych dotyczących wdrażania i/lub aktualizacji LPR, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego (zwłaszcza w przypadkach projektów społecznych, uzupełniających inwestycje infrastrukturalne), prowadząc do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania,
- umożliwienie szerokiego dostępu do zapisów dokumentu poprzez jego powielenie, bądź udostępnienie w formie broszur i ulotek najważniejszych zapisów dotyczących realizowanych działań.

Oprócz Wójta Gminy, jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji, działania tego typu będą prowadziły wszystkie inne podmioty, zaangażowane w poszczególne projekty zawarte w LPR.

Nie bez znaczenia jest fakt, że informowanie o planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (inwestycyjnych i nieinwestycyjnych) to ważny sygnał dla potencjalnych inwestorów i nowych firm, a także dla mieszkańców zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej na rewitalizowanym obszarze Gminy Sławatycze.

4.5. Sposób modyfikacji i aktualizacji LPR

Proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności.

System monitorowania i ewaluacji będzie podstawą do podjęcia działań naprawczych i aktualizacji LPR, w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do Programu nowego zadania, zmiany harmonogramu realizacji, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników. Ponadto, w przypadku wystąpienia nagłych zmian w otoczeniu wpływających na LPR, może nastąpić aktualizacja nadzwyczajna.

Ewentualność wprowadzenia poprawek i aktualizacji dokumentu wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały przez Radę Gminy, tak aby LPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany w Programie będą jednak musiały posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne. Do LPR na późniejszym etapie jego realizacji będą mogli być również uwzględnieni dodatkowi partnerzy (zupełnie nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących w Programie). Akceptowane będą te inicjatywy, które mogą się przyczynić do sukcesu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) projekty, które zostaną dopisane do Programu, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, jak również mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej.

Dokonywana raz na pół roku ewaluacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie przesłanką do reakcji na zmienność otoczenia i korekt na poziomie pojedynczych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą dokonywane w miarę potrzeb.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

1. Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach LPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje

w formie pisemnej do Urzędu Gminy Sławatycze lub fiszki projektu umieszczonej na stronie internetowej.

2. Oceny zgodności propozycji zmian w dokumencie i/lub propozycji włączenia nowego projektu rewitalizacyjnego dokonuje Zespół ds. Rewitalizacji.
3. Wójt wraz ze Społeczną Radą ds. Rewitalizacji dokonuje rozpatrzenia zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
4. Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Wójt Gminy przy współpracy ze Społeczną Radą ds. Rewitalizacji podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

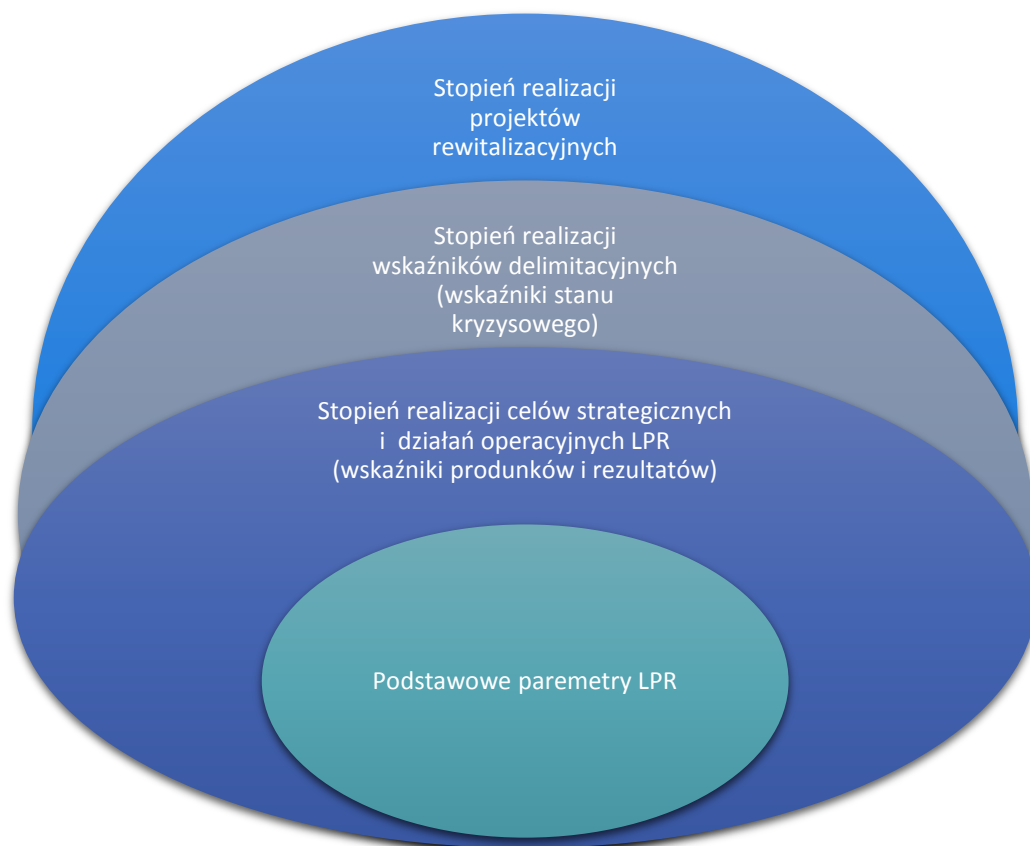

5. Wskaźniki realizacji LPR

System monitorowania jest kluczowym elementem wdrażania LPR. Umożliwia jego skuteczną i efektywną realizację oraz pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się wszelkich komplikacji. Pozwala na dobrej jakości zarządzanie oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych w celu zmaksymalizowania spodziewanych efektów. Sprawny monitoring zapewnia również odpowiednią ocenę aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji, zaś w kwestiach finansowych pozwala na najefektywniejsze dopasowanie sposobu finansowania do konkretnych potrzeb poszczególnych projektów. Zgodnie z powyższym system monitorowania składa się z czterech części.

Schemat 6. System monitorowania wskaźników realizacji LPR.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 66. Monitorowanie podstawowych parametrów LPR (co najmniej raz w roku).

Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Miara wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika w okresie monitoringu (2017 n+1)
Liczba ludności	2 485	osoba	UG, GUS	2 485
Powierzchnia	7 171 ha/ 71,21 km ²	ha/km ²	UG, GUS	7 171 ha/ 71,21 km ²
Gęstość zaludnienia	34,65	os./km ²	UG, GUS	34,65
Przyrost naturalny	-20	osoba	UG, GUS	-20
Saldo migracji	-22	osoba	UG, GUS	-22
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	228	rodzina	UG - OPS, GUS	228

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Liczba osób objętych pomocą społeczną	309	osoba	UG - GOPS, GUS	309
Liczba uczniów w szkole podstawowej	165	osoba	UG, GUS	165
Liczba uczniów w gimnazjum	71	osoba	UG, GUS	71
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat	66	osoba	UG, GUS	66
Średni wynik egzaminu szóstoklasistów z j. polskiego	64,0	%	UG, OKE	64,0
Średni wynik egzaminu szóstoklasistów z j. rosyjskiego	70,3	%	UG, OKE	70,3
Średni wynik egzaminu szóstoklasistów z matematyki	38,3	%	UG, OKE	38,3
Liczba pracujących na 1 000 mieszkańców	78	osoba	GUS	78
Liczba osób bezrobotnych	138	osoba	PUP, WUP, GUS	138
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	90	osoba	PUP, WUP, GUS	90
Stopa bezrobocia	15,8	%	PUP, WUP, GUS	15,8
Wysokość przeciętnego wynagrodzenia	3 127,01	PLN	GUS	3 127,01
Liczba przestępstw	41	szt.	KPP	41
Liczba wykroczeń	6	szt.	KPP	6
Liczba interwencji domowych	27	szt.	KPP	27
Liczba przestępstw kryminalnych	33	szt.	KPP	33
Liczba założonych „Niebieskich Kart”	2	szt.	KPP	2
Liczba aktywnych NGO	14	szt.	UG, GUS	14
Liczba NGO na 10 tys. mieszkańców	34	szt.	GUS	34
Frekwencja wyborcza, Wybory Prezydenta	50,07	%	PKW	50,07
Frekwencja wyborcza, Wybory do Sejmu	44,89	%	PKW	44,89
Frekwencja wyborcza, Wybory Samorząd.	64,12	%	PKW	64,12
Liczba podmiotów gospodarczych	119	szt.	GUS	119
Liczba podmiotów gospodarczych – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	86	szt.	UG, GUS	86
Liczba gospodarstw rolnych	425	szt.	UG, GUS	425
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego	4,8599	ha	UG, GUS	4,8599

Źródło: Opracowanie własne

Dodatkowo bieżącemu monitoringowi będzie podlegał przestrzenny obraz obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe LPR wraz z prognozowanym montażem finansowym).

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Tabela 67. Monitorowanie stopnia realizacji celów i działań podstawowych projektów rewitalizacyjnych LPR (co najmniej raz na dwa lata).

Cel strategiczny	Nr i nazwa projektu	Wskaźnik		Jedn. miary wskaźnika	Wartość obecna wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika	
Nr 1 ☒	1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Sławatycz.	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	ha	0	Protokół odbioru.	1,25
		Rezerwa	1.	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów będących przedmiotem projektu.	osoba/rok	0	1.Pomiar przez administratora obiektu. 2.Dokumentacja administratora. 3. Dokumentacja projektowa.	3 500
Nr 2 ☐	2. Rewitalizacja budynku i otoczenia młyna zbożowego w Sławatyczach w celu nadania nowych funkcji użytkowych.	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
2.			Powierzchnia zabudowy obiektu.	m ²	0	Protokół odbioru.	426,55	
3.			Powierzchnia użytkowa obiektu.	m ²	0	Protokół odbioru.	2 896,00	
Nr 3 ☒		Rezerwa	1.	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury.	osoba/rok	0	1.Czujniki rejestrujące. 2.Pomiar przez administratora obiektu. 3.Dokumentacja administratora.	1 000
Nr 3 ☒			2.	Liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę.	osoba	0	Dokumentacja administratora.	4

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel strategiczny	Nr i nazwa projektu	Wskaźnik		Jedn. miary wskaźnika	Wartość obecna wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika	
Nr 1 ☒ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	3. Środowiskowe i dzienne wsparcie dzieci i młodzieży w Gminie Sławatycze.	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			3.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
		Rezerwa	1.	Liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach.	osoba/rok	0	1. Pomiar przez administratora obiektu. 2. Dokumentacja administratora. 3. Dokumentacja projektowa.	60
Nr 1 ☒ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	4. Remont i modernizacja stadionu sportowego w miejscowości Sławatycze.	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Powierzchnia wyremontowanych budynków.	m ²	0	Protokół odbioru.	150
		Rezerwa	1.	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury sportowej	osoba/rok	0	Dokumentacja projektowa.	2 000

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel strategiczny	Nr i nazwa projektu	Wskaźnik		Jedn. miary wskaźnika	Wartość obecna wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika	
Nr 1 ☒ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	5. Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Sławatyczach.	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.	m ²	0	Protokół odbioru.	2 748
		Rezultatu	1.	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej.	GJ/rok	0	Dokumentacja projektowa.	1 912,36
			2.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.	MWh/rok	0	Dokumentacja projektowa.	28,32
			3.	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.	MWhe/rok	0	Dokumentacja projektowa.	28,32
4.	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34).	tony równoważnika CO ₂ /rok	0	Dokumentacja projektowa.	632,67			
5.	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32).	kWh/rok	0	Dokumentacja projektowa.	531 210,00			
Nr 1 ☐ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	6. Remont drogi gminnej (ul. Polnej).	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Długość wybudowanej drogi.	mb	0	Protokół odbioru.	683
		Rezultatu	1.	Liczba osób korzystająca z wybudowanej drogi.	osoba/rok	0	Dokumentacja projektowa.	300
Nr 1 ☐ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	7. Budowa drogi gminnej (ul. Świerkowej).	Produktu	1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze.	obiekt	0	Protokół odbioru.	1
			2.	Długość wybudowanej drogi.	mb	0	Protokół odbioru.	431
		Rezultatu	1.	Liczba osób korzystająca z wybudowanej drogi.	osoba/rok	0	Dokumentacja projektowa.	300

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Cel strategiczny	Nr i nazwa projektu	Wskaźnik		Jedn. miary wskaźnika	Wartość obecna wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika	
Nr 1 ☒ Nr 2 ☐ Nr 3 ☒	9. „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”.	Produktu	1.	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.	osoba	0	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie) prowadzone przez doradcę b)rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. informacje o UP	3
			2.	Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.	osoba	0	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w projekcie), prowadzonym przez doradcę, b)rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. informacje o UP	1
		Rezultatu	1.	Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.	osoba	0	Rejestr osób, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.	2
			2.	Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	0	a)rejestr (arkusz kalkulacyjny) wydanych przez jednostkę certyfikującą certyfikatów potwierdzających nabycie kwalifikacji.	2

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

			3.	Liczba osób biernych zawodowo nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.	osoba	0	Rejestr osób, które ukończyły interwencję wspieraną w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.	2
Nr 1 ☒ Nr 2 ☐ Nr 3 ☐	10. „Aktywizacja, Integracja w OHP”.	Produktu	1.	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.	osoba	0	a) listy obecności podpisywane przez UP na 1.zajęciach (zad.1)(potwierdzające rozpoczęcie udziału w proj.); prow. przez doradcę b) rejestr (arkusz kalkul.) podpisanych oświadczeń zawieraj. podst. info o UP.	2
			Rezultatu	1.	1. Liczba osób biernych zawodowo, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.	osoba	0	Rejestr osób, które otrzymały ofertę pracy, kształcenia ustawicznego, przygotowania zawodowego lub stażu po opuszczeniu programu.
		2.		2. Liczba osób biernych zawodowo, uczestniczących w kształceniu/szkoleniu lub uzyskujących kwalifikacje lub pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) po opuszczeniu programu.	osoba	0	a)rejestr(arkusz kalkulacyjny) wydanych przez jednostkę certyfikującą certyfikatów potwierdzających nabycie kwalifikacji.	2

Źródło: Opracowanie własne

6. Strategiczna ocena oddziaływania LPR na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) projekt niniejszego dokumentu należało skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym projekt dokumentu, wyszczególniający wszystkie planowane do realizacji inwestycje został przesłany obu tym organom z prośbą o opinię, czy należy wykonać strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

W odpowiedzi na wniosek Gminy Sławatycze z dnia 13.09.2017 r. znak: OR.042.8.2017 w sprawie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023” Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie w piśmie z dnia 20.09.2017 r. znak: DNS-NZ.7016.252.2017.AS stwierdził, że Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który wymaga uzgodnienia wyłącznie z organem określonym w art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.), tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie.

W odpowiedzi na pismo Gminy Sławatycze z dnia 13.09.2017 r. w sprawie możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023” Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie (Wydział Spraw Trenowych w Białej Podlaskiej) w piśmie z dnia 18.09.2017 r. znak: WST I.410.58.2017.WD stwierdził, że projekt dokumentu spełnia zapisane w ww. ustawie warunki odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

ZAŁĄCZNIKI

1. Wyniki badań społecznych

Po przeprowadzeniu diagnozy obszarów zdegradowanych w 8 sołectwach, w ramach analizy wskaźnikowej wyłoniono obszar zdegradowany obejmujący następujące sołectwa: **Jabłeczna, Krzywówólka, Krzywówólka-Kolonia, Nowosiółki, Parośla-Pniski, Sajówka, Sławatycze i Zańków**, a obszarem o najsilniej identyfikowanym stanie kryzysowym okazał się obszar obejmujący część sołectwa: **Sławatycze**.

Tym samym uznano o konieczności zagwarantowania udziału społeczności lokalnej, poddając proponowany obszar rewitalizacji konsultacjom.

Badanie przeprowadzono w terminie od 25.08.2017 r. do 07.09.2017 r. Ankieta była opublikowana na podstronie strony internetowej Urzędu Gminy dedykowanej rewitalizacji <http://www.rewitalizacja.slawatycze.pl>, wyłożona w siedzibie Urzędu Gminy oraz rozdawana na wszystkich spotkaniach konsultacyjnych. **Łączna liczba respondentów wyniosła 64 osoby.**

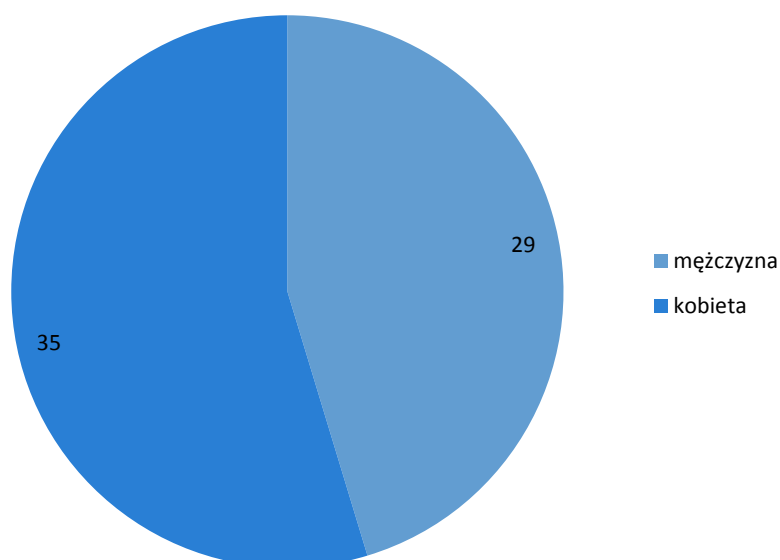
Celem badania było skonfrontowanie efektów przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz uzyskanie informacji pozwalających na ocenę trafności doboru obszaru rewitalizacji.

W pierwszej części analizy zostaną przedstawione zmienne socjodemograficzne populacji biorącej udział w badaniu a w dalszej części podrozdziału znajduje się analiza odpowiedzi na poszczególne pytania merytoryczne.

Metryczka:

Wśród respondentów dominowały kobiety, ich udział kształtował się na poziomie 54,69%, natomiast odsetek mężczyzn wynosił 45,31%.

Wykres 60. Respondenci wg płci (osoba).

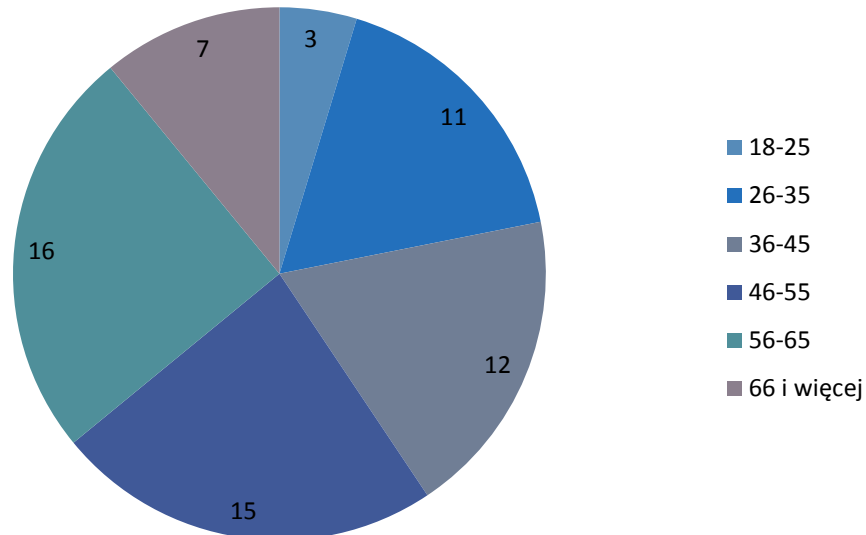

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Wśród respondentów znajdują się przedstawiciele wszystkich grup wiekowych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby pomiędzy 56 a 65 rokiem życia (25,00) oraz osoby pomiędzy 36 a 45 rokiem życia (18,75%). Łącznie te dwie grupy stanowią prawie połowę mieszkańców Gminy Sławatycze, którzy wzięli udział w badaniu. Najmniej liczną grupą respondentów stanowią osoby powyżej pomiędzy 18 a 25 rokiem życia (4,69%).

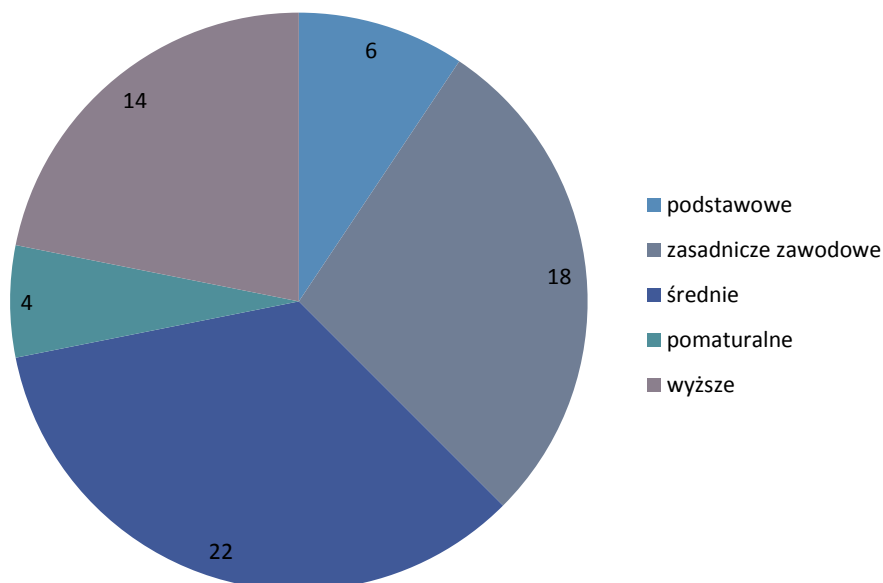
Wykres 61. Respondenci wg grup wiekowych (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Największe zainteresowanie działaniami rozwojowymi Gminy Sławatycze w grupie osób z wykształceniem średnim (34,38%). Kolejną grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (28,13%). Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły co 5-tą osobę.

Wykres 62. Respondenci wg wykształcenia (osoba).

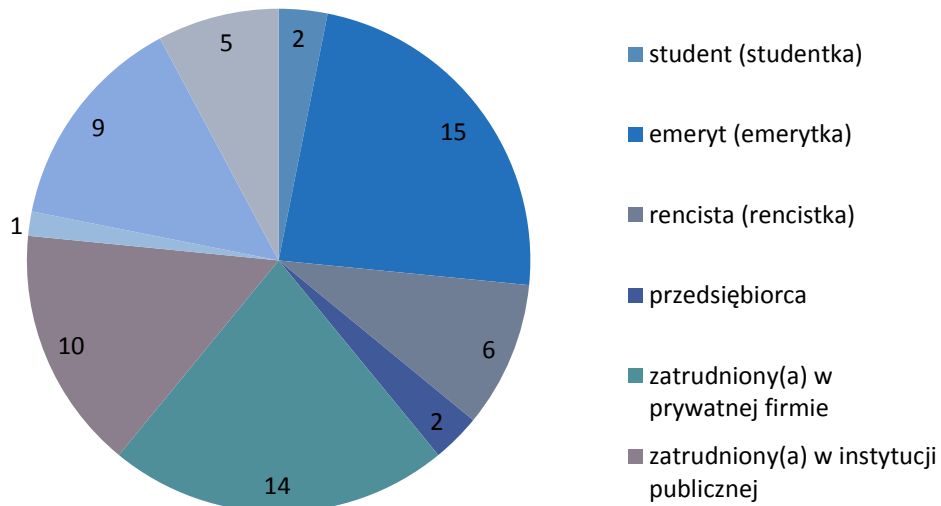

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Status na rynku pracy mieszkańców może stanowić istotny czynnik determinujący wybór odpowiedzi i formułowanie opinii dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych. Dlatego warto przyjrzeć się jak przedstawia się przekrój ankietowanych w kontekście tego kryterium. Przeważającą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby pracujące (42,20%). Osoby uczące się i bezrobotne, renciści oraz osoby będące na emeryturze stanowiły grupę o udziale 35,95% respondentów.

Wykres 63. Respondenci wg statusu na rynku pracy (osoba).

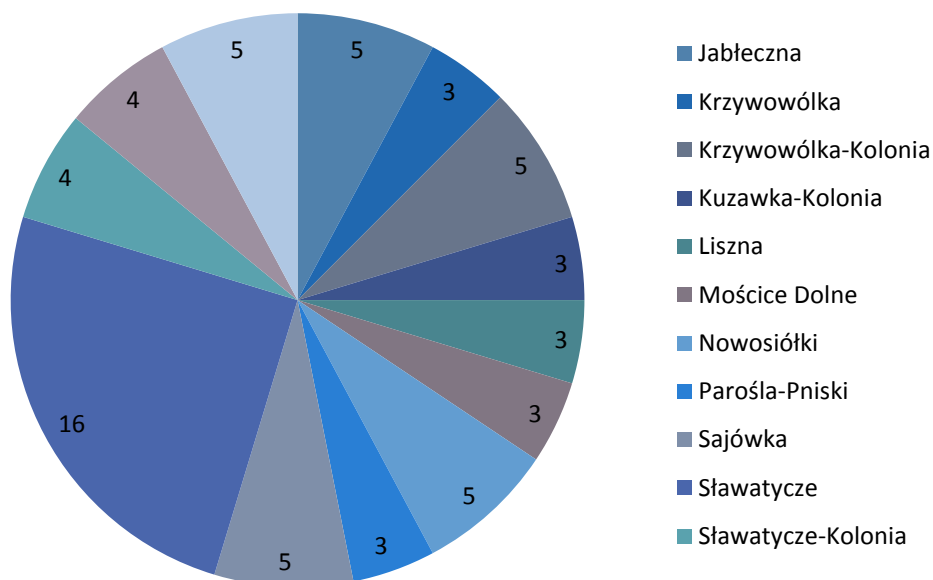

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Odpowiedzi na pytania merytoryczne:

Bazując na analizie wskaźnikowej, poproszono respondentów o wskazanie obszaru gminy, który powinien być poddanych procesowi rewitalizacji. Respondenci najczęściej wskazywali miejscowości: Sławatycze (14 osób), Jabłeczna (5 osób), Krzywówólka-Kolonia (5 osób), Nowosiółki (5 osób), Sajówka (5 osób) i Zańków (5 osób) tym samym potwierdzając trafność analizy opierającej się o analizę wskaźnikową.

Wykres 64. Jaki OBSZAR GMINY powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji? (osoba).

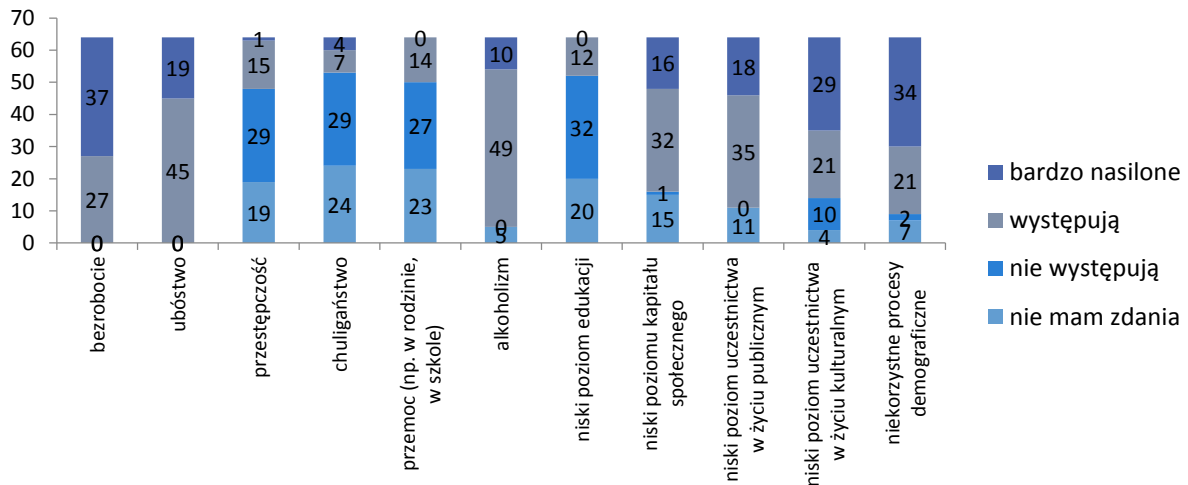
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o ocenę skali występowania problemów społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze do rewitalizacji.

Poniżej zaprezentowano w formie graficznej odpowiedzi na przedmiotowe pytania.

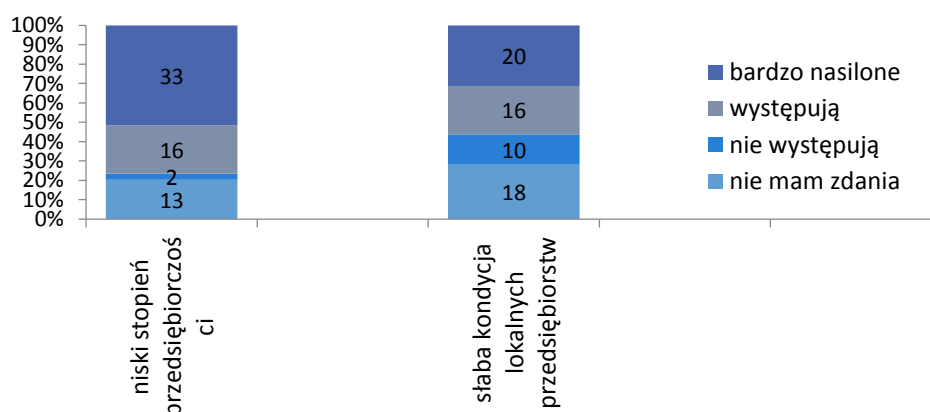
Wykres 65. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Najwięcej respondentów stwierdziło, że spośród problemów natury społecznej w największej skali i nasileniu występują bezrobocie, niekorzystne procesy demograficzne oraz niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym. Niekorzystnym zjawiskiem jest także częste występowanie problemów społecznych związanych z: alkoholizmem, ubóstwem i niskim poziomem kapitału społecznego.

Wykres 66. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).

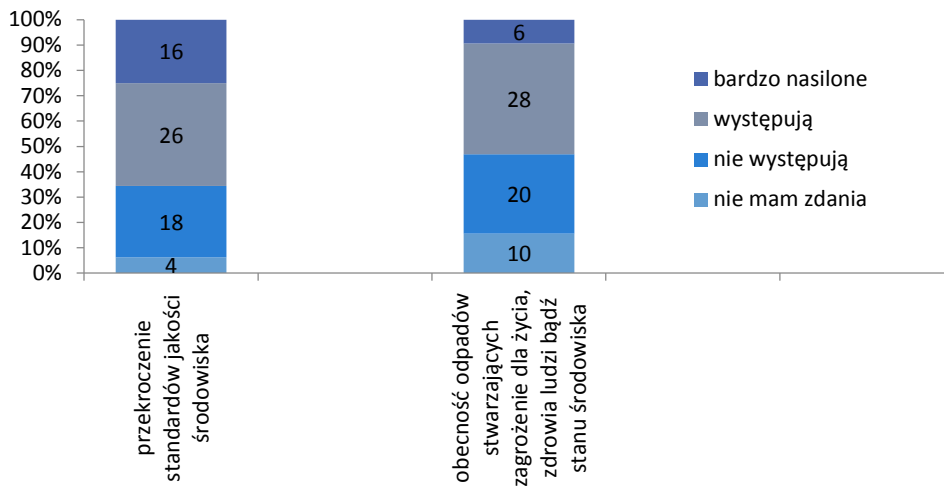
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Ponad 53% respondentów stwierdziło, że spośród problemów gospodarczych największe znaczenia ma niski stopień przedsiębiorczości. Ponad 32% stwierdziło, że ten problem występuje w dużym nasileniu.

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

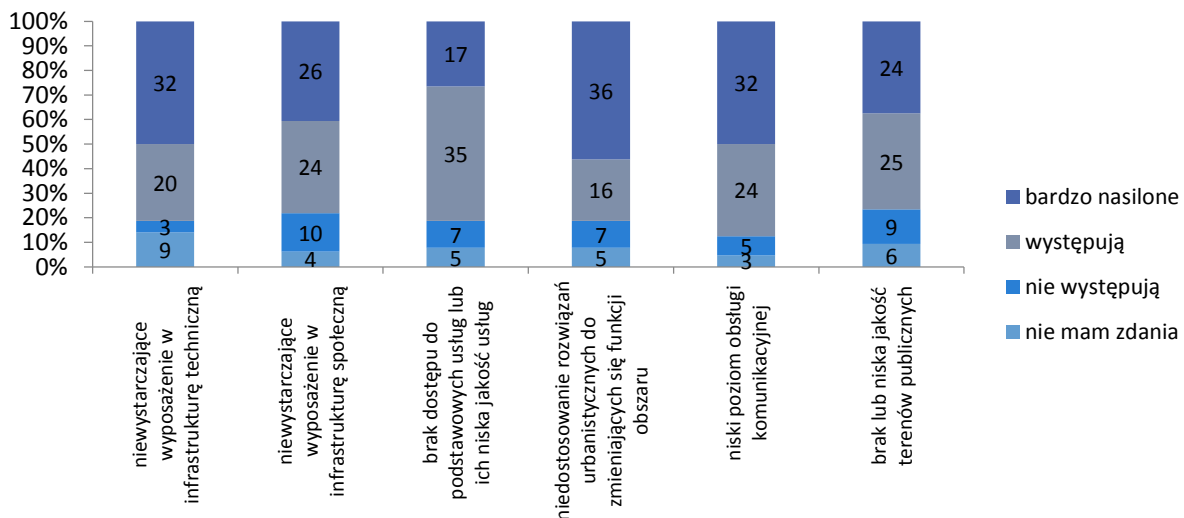
Wykres 67. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Największa część osób ponad 76% uważa, że obszarze na rewitalizacji występują przekroczenia standardów jakości środowiska, z czego 54% twierdzi, że występują, a 22% stwierdza, że w dużym nasileniu. Przeciwnego zdania było 38% pytanych.

Wykres 68. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).

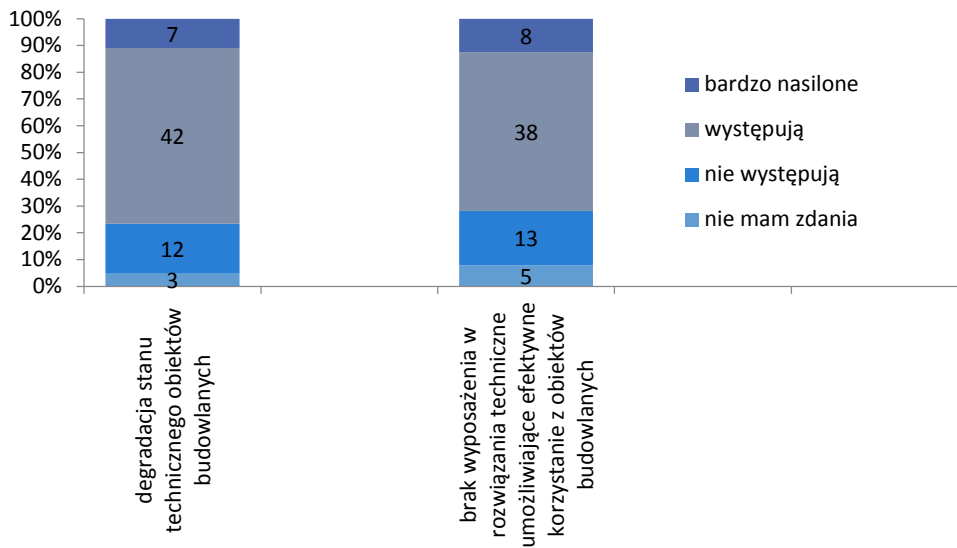

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Najwięcej respondentów stwierdziło, że spośród problemów przestrzenno-funkcjonalnych na wskazanym obszarze w największej skali i nasileniu występują: niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej i niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną. Niekorzystnym zjawiskiem jest także częste występowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych związanych z: brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość usług i niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną.

Wykres 69. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW TECHNICZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, n=64.

Respondenci pytani o skalę problemów technicznych na wskazanym obszarze stwierdzili, najczęściej wymienianymi problemami technicznymi była degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych i brak wyposażenia w rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych (w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska-termomodernizacja, odnawialne źródła energii).

2. Wzór ankiety

ANKIETA **na potrzeby opracowania** **„Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023”**

WYZNACZENIE OBSZARÓW DO REWITALIZACJI

Szanowni Państwo,

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych przestrzeni Gminy Sławatycze oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, w związku z przystąpieniem Gminy Sławatycze do opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Dokument ten będzie stanowił podstawę do podjęcia kompleksowych działań rewitalizacyjnych na zdegradowanym obszarze Gminy Sławatycze wymagającym szczególnego wsparcia. Ponadto umożliwi efektywne pozyskiwanie dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014–2020. Zaplanowane do realizacji projekty w ramach ww. dokumentu przyczynią się do pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, przywrócenia estetyki i ładu przestrzennego, pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, termomodernizacji budynków

i obiektów użyteczności publicznej, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

Rewitalizacja - stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Obszar zdegradowany - to obszar Gminy, znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) i występowania na nim ponadto co najmniej jednego negatywnego zjawiska ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, mającego w stosunku do nich charakter uzupełniający.

Państwa opinie, jako cenne i ważne źródło informacji na temat konkretnych potrzeb mieszkańców Gminy Sławatycze, zostaną uwzględnione przy przygotowaniu programu w zakresie jej celów, priorytetów, kierunków działań i konkretnych projektów inwestycyjnych i społecznych.

Ankieta ma charakter anonimowy.

Prosimy o odpowiedź na każde pytanie, poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola.

1. Jaki OBSZAR GMINY powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji?

(ze względu na koncentrację na tym obszarze problemów społecznych i współwystępowanie co najmniej jednego problemu wymienionego i opisanego w pkt. 4 ankiety (z sfery?: **gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej**). Proszę dokładnie określić zakres obszaru – jego granice (np. wskazać nazwy miejscowości, ulic, nr działek, itp.):

--

2. Proszę podać Pana(i) związek z wybranym obszarem (można wskazać kilka odpowiedzi).

☐ miejsce zamieszkania
☐ miejsce pracy
☐ miejsce prowadzenia działalności gospodarczej
☐ klient
☐ miejsce rekreacji, wypoczynku
☐ Inne: .....

3. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze.

Proszę zaznaczyć w skali od 0-3, gdzie: 0 - nie mam zdania 1 - nie występują 2 - występują 3 - bardzo nasilone

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
bezrobocie	☐	☐	☐	☐
ubóstwo	☐	☐	☐	☐
przestępczość	☐	☐	☐	☐
przemoc (np. w rodzinie, w szkole)	☐	☐	☐	☐
alkoholizm	☐	☐	☐	☐
niski poziom edukacji: niskie wyniki w nauce, problemy w realizacji programów nauczania, duża liczba młodzieży niewypełniającej obowiązku szkolnego, rozkład stopnia wykształcenia wśród osób dorosłych itp.	☐	☐	☐	☐
niski poziomu kapitału społecznego: słabo wykształcone relacje wewnątrz społeczności lokalnej, niski poziom zaufania, nieprzestrzeganie zasady współżycia społecznego, słaba zdolność do współdziałania, mała liczba organizacji społecznych itp.	☐	☐	☐	☐
niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym (np. niewielka liczba aktywnych organizacji pozarządowych, niska frekwencja wyborcza itp.)	☐	☐	☐	☐
niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym (np. niewielka liczba mieszkańców, którzy biorą udział w wydarzeniach kulturalnych - teatralnych, muzealnych, imprezach masowych itp.)	☐	☐	☐	☐
niekorzystne procesy demograficzne (np. migracje, starzenie się społeczeństwa itp.)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy społeczne, jakie?	☐	☐	☐	☐

4. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH, ŚRODOWISKOWYCH, PRZESTRZENNO - FUNKcjONALNYCH lub TECHNICZNYCH, na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami zaznaczonymi w pkt. 3?

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

Proszę zaznaczyć w skali od 0-3, gdzie: 0 - nie mam zdania, 1 - nie występują, 2 – występują, 3 - bardzo nasilone

■ **PROBLEMY GOSPODARCZE**

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
niski stopień przedsiębiorczości (np. mała ilość lokalnych przedsiębiorstw, niska aktywność przedsiębiorstw itp.)	☐	☐	☐	☐
słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw	☐	☐	☐	☐
Inne problemy gospodarcze, jakie?	☐	☐	☐	☐

■ **PROBLEMY ŚRODOWISKOWE**

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
przekroczenie standardów jakości środowiska (zanieczyszczone środowisko naturalne)	☐	☐	☐	☐
obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska (np. azbest, odpady medyczne itp.)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy gospodarcze, jakie?	☐	☐	☐	☐

■ **PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE**

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną (np. wodno-ściekową, ciepłowniczą, elektryczną, telekomunikacyjną, drogową itp.)	☐	☐	☐	☐
niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną (np. przedszkola i szkoły, obiekty ochrony zdrowia, instytucje kultury, ośrodki sportowe i rekreacyjne itp.)	☐	☐	☐	☐
brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość usług (np. zdrowotnych, społecznych, socjalnych, opiekuńczych itp.)	☐	☐	☐	☐
niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru (np. brak ograniczenia hałasu, brak parkingów itp.)	☐	☐	☐	☐
niski poziom obsługi komunikacyjnej (w tym dostęp do środków komunikacji publicznej, sieci drogowej, ciągów i przejść pieszych itp.)	☐	☐	☐	☐
brak lub niska jakość terenów publicznych (np. tereny zielone, parki, skwery, miejsca rekreacyjno – wypoczynkowe itp.)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy przestrzenno-funkcjonalne, jakie?	☐	☐	☐	☐

■ **PROBLEMY TECHNICZNE**

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych (w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym)	☐	☐	☐	☐
brak wyposażenia w rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne	☐	☐	☐	☐

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

korzystanie z obiektów budowlanych (w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska-termomodernizacja, odnawialne źródła energii)				
Inne problemy techniczne, jakie?	☐	☐	☐	☐

5. Proszę wymienić/opisać jakie działania należy podjąć w celu minimalizacji wskazanych problemów w Gminie Sławatycze?

--

METRYCZKA:

PŁEĆ: ☐ mężczyzna ☐ kobieta	MIEJSCE ZAMIESZKANIA: ☐ Miasto (osiedle) ☐ Miasto (dom jednorodzinny) ☐ Wieś
WIEK: ☐ do 18 roku życia ☐ 18-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46-55 ☐ 56-65 ☐ 66 i więcej	STAN CYWILNY: ☐ kawaler (panna) ☐ żonaty (mężatka) ☐ wdowiec (wdowa) ☐ rozwiedziony (rozwiedziona) ☐ żyjący(a) w nieformalnym związku
STATUS NA RYNKU PRACY: ☐ uczeń (uczennica) ☐ student (studentka) ☐ emeryt (emerytka) ☐ rencista (rencistka) ☐ przedsiębiorca ☐ zatrudniony(a) w prywatnej firmie ☐ zatrudniony(a) w instytucji publicznej ☐ zatrudniony(a) w organizacji pozarządowej ☐ niepracujący (bezrobotny) ☐ rolnik	JAK OCENIA PAN/PANI SWOJĄ SYTUACJĘ MATERIALNĄ? ☐ bardzo dobrze ☐ dobrze ☐ średnio ☐ źle ☐ bardzo źle ☐ trudno powiedzieć
WYKSZTAŁCENIE: ☐ podstawowe ☐ gimnazjalne ☐ zasadnicze zawodowe ☐ średnie ☐ pomyślnie ☐ wyższe	Czy jest Pan/Pani mieszkańcem Gminy Sławatycze? ☐ tak ☐ nie

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY!

3. Wzór fiszki projektowej

 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze	FISZKA PROJEKTOWA na potrzeby opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023”.
---	--

Szanowni Państwo,

Prace nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023* znajdują się w fazie opracowywania konkretnych **propozycji działań/przedsięwzięć (projektów)**, które będą podejmowane w ramach tego Programu w najbliższych latach.

Prosimy zatem wszystkie osoby i instytucje oddane sprawie poprawy jakości życia w naszej gminie o aktywne włączenie się w proces opracowywania Programu i opisanie swojego pomysłu, propozycji projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji (zgodnie z zaproponowaną poniżej fiszką projektową), bazując na wskazanym **obszarze rewitalizacji obejmującym sołectwo:**

■ **Sławatycze**

Obecnie wszczęta procedura naboru projektów jest elementem dalszych konsultacji Programu Rewitalizacji, a także formalnego zebrania przedsięwzięć (projektów), które, po weryfikacji przeprowadzonej przez zespół przedstawicieli wykonawcy dokumentu: Lubelskiej Fundacji Inicjatyw Ekologicznej i Urzędu Gminy Sławatycze, zostaną umieszczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023.

Grzegorz Kiec
(-)
Wójt Gminy Sławatycze

1. WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ:

1. Nazwa planowanego działania/projektu <i>(Nazwa działania/projektu powinna precyzyjnie wskazywać przedmiot działania).</i>	
2. Cel ogólny projektu <i>(np. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości życia, poprawa estetyki).</i>	
3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia <i>(Należy przedstawić stan obecny i wymienić problemy, które będą rozwiązywane w wyniku realizacji projektu, a także uzasadnić, że projekt przyczyni się do ich rozwiązania, np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, wskazanie właściwych wzorców zachowań).</i>	
4. Lokalizacja projektu/adres	
5. Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie? <i>TAK/NIE Jeśli TAK- podać dane kontaktowe partnera.</i>	☐ TAK / ☐ NIE .... ☐ sektor publiczny ☐ sektor społeczny ☐ sektor gospodarczy
6. Główne planowane działania / zadania	
7. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	
8. Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje	
9. Planowany termin realizacji projektu <i>(Proszę wskazać czas realizacji projektu i ewentualnie poszczególnych działań?).</i>	

Lokalny Plan Rewitalizacji
Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

10. Typ projektu <i>(W jakich sferach projekt wpłynie na rozwiązanie problemów?).</i>	☐ społecznej ☐ gospodarczej ☐ przestrzenno-funkcjonalnej ☐ technicznej ☐ środowiskowej			
11. Najważniejsze efekty jakie zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu	Wzrost wykształcenia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy.	☐	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	☐
	Włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją.	☐	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej.	☐
	Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej.	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystycznej i rekreacyjnej.	☐
	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej.	☐
	Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług publicznych.	☐	Ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego.	☐
	Pozyskanie inwestorów zewnętrznych.	☐	Odnowa, ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego i naturalnego.	☐
	Rozwój mikro i małej przedsiębiorczości.	☐	Inne (<i>jakie?</i>)	☐
12. Wskaźniki produktów <i>(Należy wymienić produkty realizacji projektu oraz zakładane wskaźniki. Przez produkty rozumie się bezpośrednie efekty powstałe po zakończeniu projektu. Wskaźniki opisują wielkość zakładanych produktów. Do przykładowych produktów należą: długość zmodernizowanej drogi – 500 m, powierzchnia zmodernizowanego boiska – 500 m², liczba osób, które wzięły udział w szkoleniu – 100 os.)</i>				
13. Wskaźniki rezultatu <i>(Należy wymienić rezultaty realizacji projektu oraz zakładane wskaźniki. Przez rezultaty rozumie się efekty powstałe po osiągnięciu zakładanych produktów projektu. Wskaźniki opisują wielkość zakładanych rezultatów. Do przykładowych rezultatów należą: spadek poziomu hałasu generowanego przez zmodernizowaną drogę – 10 dB, liczba osób korzystająca ze zmodernizowanego boiska – 300 os., liczba osób, które uzyskały świadectwo ukończenia szkoleń – 70 os.)</i>				
14. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto) <i>(proszę podać szacunkowe koszty realizacji projektu, jakie są oczekiwane źródła finansowania, np. prywatne, publiczne – ze środków budżetu gminy, publiczne – ze środków funduszy UE, inne).</i>				
15. UWAGI / dodatkowe informacje				
W przypadku kilku planowanych projektów/przedsięwzięć prosimy o powielenie powyższej tabeli.				

2. INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM:

1. Imię i nazwisko*	
2. E-mail*	
3. Tel./Fax	
5. Wyrażam opinię jako*	☐ osoba prywatna ☐ reprezentująca następującą instytucję: .....
6. Adres Korespondencyjny*	

*Wypełnienie obowiązkowe

- Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszym formularzu dla potrzeb przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn.: *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023*, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Sławatycze. Osoba, której dane osobowe są przetwarzane ma prawo dostępu do treści swoich danych i ich poprawiania. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże nie podanie danych osobowych będzie skutkowało nieuwzględnieniem fiszki zawierającej taki brak. Dane będą przetwarzane do celów przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących opracowania dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023”.

Data, podpis .....

OŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY:

Ja, niżej podpisany oświadczam że:

- 1) posiadam tytuł prawny do nieruchomości, na której będzie realizowany projekt – dotyczy projektu infrastrukturalnego,
- 2) proponowany projekt w całości mieści się w zakresie działalności Wnioskodawcy/konsorcjum partnerów,
- 3) mam świadomość, że złożenie fiszki projektowej nie jest jednoznaczne z wpisaniem projektu do Programu Rewitalizacji.

Data, podpis .....

INFORMACJE DODATKOWE:

- Fiszka projektowa będzie podstawą do ujęcia pomysłu (projektu) w Programie Rewitalizacji.
- Na kolejnym etapie tworzenia Programu Rewitalizacji zgłoszone projekty zostaną zweryfikowane pod kątem zgodności z celami Programu i możliwości realizacji.
- W przypadku konieczności dokonania uzupełnień lub korekt zgłoszonego pomysłu, ze Zgłaszającym skontaktują się pracownicy Wykonawcy i/lub Urzędu Gminy Sławatycze.
- Projekty zaakceptowane do Programu Rewitalizacji zostaną wpisane na listę planowanych podstawowych przedsięwzięć lub w inny sposób ujęte w tym programie, po wcześniejszych ustaleniach ze Zgłaszającym.
- Każdy Zgłaszający, który złożył wypełnioną fiszkę projektową zostanie powiadomiony, czy i w jakiej formie jego propozycja została uwzględniona.

Wypełnioną fiszkę należy przekazać do dnia 07.09.2017 r. w jednej z następujących form:

1. Drogą korespondencyjną na adres: **Urząd Gminy Sławatycze**, ul. Rynek 14, 21-515 Sławatycze.
2. Drogą elektroniczną na adres: gmina@slawatycze.pl, tel.: (083) 378 33 58 wew.22.
3. Osobiście na sekretariat **Urzędu Gminy Sławatycze**, ul. Rynek 14, 21-515 Sławatycze.

Spis tabel, wykresów, map, schematów i zdjęć

Spis tabel

- Tabela 20. Użytkowanie gruntów w Gminie Sławatycze wraz z uszczegółowieniem (2014 r.).
- Tabela 21. Struktura ludności w poszczególnych miejscowościach gminy wraz z dynamiką zmian.
- Tabela 22. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy.
- Tabela 23. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.
- Tabela 5. Prognoza zmian liczby ludności na obszarze wiejskim dla województwa lubelskiego i powiatu bialskiego.
- Tabela 24. Udzielona pomoc społeczna w latach 2006– 2016.
- Tabela 25. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach - szkoła podstawowa w latach 2005-2015.
- Tabela 26. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach- gimnazjum w latach 2005-2015.
- Tabela 27. Charakterystyka Zespołu Szkół w Sławatyczach - przedszkole.
- Tabela 28. Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją.
- Tabela 29. Struktura bezrobotnych ogółem w Gminie Sławatycze w latach 2010-2015.
- Tabela 30. Wybrane kategorie osób bezrobotnych ogółem w Gminie Sławatycze w 2016 r.
- Tabela 13. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Sławatycze w 2016 r.
- Tabela 14. Frekwencja wyborcza na poziomie poszczególnych sołectw Gminy Sławatycze w 2010 i 2014 r.
- Tabela 15. Liczba zarejestrowanych w poszczególnych miejscowościach gminy aktywnych podmiotów gospodarczych w latach 2015-2016.
- Tabela 16. Użytkowanie gruntów w Gminie w 2010 r.
- Tabela 317. Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie w 2010 r.
- Tabela 18. Liczba gospodarstw rolnych w 2016 r.
- Tabela 19. Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (stan na 2010 r.).
- Tabela 20. Ilość wyrobów zawierających azbest (w tonach).
- Tabela 21. Charakterystyka Gminnej Biblioteki Publicznej w latach 2005-2015.
- Tabela 22. Dostęp do infrastruktury kultury oraz jej stan na poziomie miejscowości Gminy Sławatycze.
- Tabela 323. Średni dobowy ruch w punktach pomiarowych na drodze krajowej nr 63 w 2015 r.
- Tabela 334. Natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 816 w roku 2015.
- Tabela 345. Ocena skomunikowania miejscowości z resztą Gminy Sławatycze.
- Tabela 26. Gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie Sławatycze w latach 2005-2015.
- Tabela 27. Odpady objęte systemem wywozu/segregacji oraz przekroczenia standardów jakości środowiska w miejscowościach Gminy.
- Tabela 28. Charakterystyka infrastruktury wodociągowej w latach 2005-2015.
- Tabela 359. Wskaźniki definiujące zużycie wody w Gminie Sławatycze w latach 2005-2015.
- Tabela 30. Infrastruktura wodociągowa na terenie sołectw Gminy Sławatycze.
- Tabela 31. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej w latach 2005-2015.
- Tabela 32. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej na terenie sołectw Gminy Sławatycze.
- Tabela 33. Stan infrastruktury energetycznej na terenie miejscowości Gminy Sławatycze.
- Tabela 364. Dostęp do sieci Internetowej i telekomunikacyjnej na terenie poszczególnych miejscowości Gminy w 2016.
- Tabela 35. Charakterystyka zasobów mieszkalnych Gminy w latach 2005-2015.
- Tabela 36. Struktura wiekowa mieszkań.
- Tabela 37. Stan techniczny budynków użyteczności publicznej i budynków o przeznaczeniu mieszkaniowym w poszczególnych sołectwach Gminy Sławatycze.
- Tabela 38. Przekroczenia wskaźników społecznych - ubóstwo w Gminie Sławatycze.
- Tabela 39. Przekroczenia wskaźników społecznych - bezrobocie w Gminie Sławatycze.
- Tabela 40. Przekroczenia wskaźników społecznych - przestępczość w Gminie Sławatycze.

Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

- Tabela 41. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom edukacji w Gminie Sławatycze.
- Tabela 42. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom uczestnictwa w życiu publicznym w Gminie Sławatycze.
- Tabela 43. Przekroczenia wskaźników społecznych - poziom kapitału społecznego w Gminie Sławatycze.
- Tabela 44. Podsumowanie obszarów problemowych – ZJAWISKA SPOŁECZNE.
- Tabela 45. Przekroczenia wskaźników strefy gospodarczej - liczba podmiotów gospodarczych Gminie Sławatycze.
- Tabela 46. Strefa środowiskowa - przekroczenie jakości środowiska w Gminie Sławatycze.
- Tabela 47. Przekroczenia wskaźników strefy technicznej w Gminie Sławatycze.
- Tabela 378. Zbiorcze zestawienie danych z poszczególnych sołectw ze wszystkich stref.
- Tabela 49. Analiza SWOT Gminy Sławatycze oraz obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.
- Tabela 50. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Strategii UE RUIROPA 2020.
- Tabela 51. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 20230. Trzecia Fala Nowoczesności.
- Tabela 52. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 20230. Trzecia Fala Nowoczesności.
- Tabela 53. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 20230. Trzecia Fala Nowoczesności.
- Tabela 54. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- Tabela 55. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z per. do 2030 roku).
- Tabela 56. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030.
- Tabela 57. Cele strategiczne i operacyjne Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.
- Tabela 58. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami Zintegrowanej Strategii Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego „Aktywne Pogranicze”.
- Tabela 59. Zestawienie powiązań celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023 z celami „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sławatycze na lata 2014-2020”.
- Tabela 60. Założenia projektów rewitalizacyjnych.
- Tabela 61. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych.
- Tabela 62. Projekty rewitalizacyjne w wymiarze finansowym.
- Tabela 63. Ramowy harmonogram realizacji LPR.
- Tabela 64. Podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie strategicznej.
- Tabela 65. Podział kompetencji w zakresie monitorowania LPR na płaszczyźnie operacyjnej.
- Tabela 66. Monitorowanie podstawowych parametrów LPR (co najmniej raz w roku).
- Tabela 67. Monitorowanie stopnia realizacji celów i działań podstawowych projektów rewitalizacyjnych LPR (co najmniej raz na dwa lata).

Spis wykresów

- Wykres 30. Użytkowanie gruntów w gminie Sławatycze (2014 r.).
- Wykres 31. Liczba mieszkańców gminy w latach 2005-2016.
- Wykres 32. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016 roku.
- Wykres 33. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy.
- Wykres 34. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2005-2016.

Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

- Wykres 35. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.
- Wykres 36. Struktura płci ludności ogółem w latach 2005-2016.
- Wykres 37. Przyrost naturalny w poszczególnych miejscowościach w roku 2016.
- Wykres 38. Saldo migracji w Gminie w latach 2005-2014.
- Wykres 39. Rodziny oraz osoby objęte pomocą społeczną w latach 2006-2016.
- Wykres 40. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku.
- Wykres 41. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku na poziomie miejscowości.
- Wykres 42. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 43. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 44. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 45. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 46. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 47. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 48. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w Gminie w 2016 roku.
- Wykres 49. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2005-2015.
- Wykres 50. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.
- Wykres 22. Pracujący na 1000 ludności w Gminie Sławatycze, województwie lubelskim i Polsce w 2015 r.
- Wykres 23. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Sławatycze na tle województwa lubelskiego i Polski w latach 200-2015 (w%).
- Wykres 514. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2005-2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.
- Wykres 52. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2005-2015 roku – kobiety, mężczyźni.
- Wykres 536. Liczba osób bezrobotnych na poziomie miejscowości w 2015 roku.
- Wykres 547. Liczba długotrwale bezrobotnych wg miejscowości w 2016 roku.
- Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł) w Gminie Sławatycze na tle województwa lubelskiego i Polski w latach 2005-2015.
- Wykres 559. Zestawienie liczby przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie Gminy Sławatycze.
- Wykres 30. Liczba przestępstw 2016 w Gminie Sławatycze.
- Wykres 31. Liczba wykroczeń w Gminie Sławatycze w 2016 r.
- Wykres 32. Interwencje domowe w Gminie Sławatycze w 2016 r.
- Wykres 563. Przestępstwa kryminalne w Gminie Sławatycze w 2016 r.
- Wykres 34. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Gminie Sławatycze w latach 2006-2015.
- Wykres 35. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Sławatycze, powiecie bialskim, województwie lubelskim i Polsce w 2015 r.
- Wykres 36. Porównanie frekwencji wyborczej w Gminie Sławatycze, powiecie bialskim, województwie lubelskim i Polsce w różnych typach wyborów.
- Wykres 37. Podmioty gospodarcze w poszczególnych sektorach funkcjonujących w 2016 r.
- Wykres 38. Podmioty gospodarcze wg najważniejszych sektorów własnościowych latach 2006-2016.
- Wykres 39. Podmioty prywatne wg sekcji PKD 2007 w 2016 r.

Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Sławatycze na lata 2017-2023

- Wykres 40. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie w latach 2005–2015.
- Wykres 41. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.
- Wykres 42. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w Gminie w latach 2011–2015.
- Wykres 43. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.
- Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Sławatycze w latach 2005–2015.
- Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy w latach 2005-2015.
- Wykres 457. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w poszczególnych sołectwach Gminy Sławatycze (stan na 2016 r.).
- Wykres 47. Średnie miesięczne temperatury w Sławatyczach.
- Wykres 48. Średnie miesięczne opady w Sławatyczach.
- Wykres 49. Średnia miesięczna liczba dni słonecznych i deszczowych w Sławatyczach.
- Wykres 58. Długość dróg wg kategorii w Gminie Sławatycze.
- Wykres 51. Zmieszane odpady komunalne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2005-2015.
- Wykres 52. Zmieszane odpady komunalne pochodzące z gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 53. Zmieszane odpady komunalne ogółem na 1 mieszkańca na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 54. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (w m3) na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 55. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 56. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 57. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m2 w latach 2005-2015.
- Wykres 58. Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania (m2) na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 59. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (m2) w przeliczeniu na 1 osobę na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2005-2015.
- Wykres 60. Respondenci wg płci (osoba).
- Wykres 61. Respondenci wg grup wiekowych (osoba).
- Wykres 62. Respondenci wg wykształcenia (osoba).
- Wykres 63. Respondenci wg statusu na rynku pracy (osoba).
- Wykres 64. Jaki OBSZAR GMINY powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji? (osoba).
- Wykres 65. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).
- Wykres 66. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).
- Wykres 67. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).
- Wykres 68. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).
- Wykres 69. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW TECHNICZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami społecznymi? (osoba).

Spis map

- Mapa. 8. Położenie geograficzne Gminy Sławatycze na terenie województwa lubelskiego i powiatu bialskiego.
- Mapa. 9. Podział administracyjny Gminy Sławatycze.
- Mapa. 10. Osadnictwo Gminy Sławatycze.
- Mapa 4. OSI 4 Obszary gospodarczego wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych.
- Mapa 5. Jednostki geotektoniczne Polski.
- Mapa 6. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w powiecie bialskim w skali 100 punktowej.
- Mapa 7. Mapa z lokalizacją JCWPd.
- Mapa 8. Obszary chronione na terenie Gminy Sławatycze.
- Mapa. 11. Sieć drogowa na terenie Gminy Sławatycze.
- Mapa. 12. Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na drodze krajowej nr 63 oraz woj. nr 816 w roku 2015.
- Mapa 13. Klasyfikacja odcinków dróg krajowych ze względu na poziom bezpieczeństwa.
- Mapa 14. Mapa Systemu Dystrybucji Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie.
- Mapa 13. Obszar zdegradowany Gminy Sławatycze.
- Mapa 14. Obszar rewitalizacji Gminy Sławatycze.
- Mapa 15. Obszar zdegradowany i rewitalizacji Gminy Sławatycze.

Spis schematów

- Schemat 1. Schematyczne przedstawienie analizy SWOT.
- Schemat 2. Schemat partycypacji w procesie tworzenia LPR.
- Schemat 3. Schemat systemu planowania, realizacji, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji LPR.
- Schemat 4. System wdrażania LPR.
- Schemat 5. System monitorowania i oceny realizacji LPR.
- Schemat 6. System monitorowania wskaźników realizacji LPR.

Spis zdjęć

- Zdjęcie 1. Spotkania konsultacyjne w dniu 07.09.2017 r.